

Radikalen

MAANDBLAD VAN DE PPR

FEBRUARI 1971 (24)

25 CENT

VERKIEZINGEN IN ZICHT

In dit blad wil de Politieke Partij Radikalen (PPR) u informaties geven over de twee belangrijkste zaken waarom het haar gaat bij de verkiezingen voor een nieuwe Tweede Kamer op 28 april a.s. Dat zijn de plannen die de PPR in de komende vier jaar uitgevoerd wil zien, en het zijn de mensen die als vertegenwoordigers uit de PPR die plannen willen helpen uitvoeren. Die plannen zijn samengevat in een programma, waarvan u een beknopte versie aantreft op deze pagina. Dit programma heeft als thema: **SOLIDARITEIT**. De PPR wil solidair zijn met woningzoekenden, laagstbetaalden, werknemers, de armen elders in de wereld en met de onderdrukten. Er zijn nog veel meer onderwerpen op te noemen die tot het regeringsbeleid behoren, maar de PPR wil aan die solidariteit tegenover allen die hulp nodig hebben de hoogste voorrang geven. Al die andere onderwerpen staan vermeld in het partijprogramma, dat u toegestuurd kunt krijgen van ons partijburo: PPR, Keizersgracht 138, Amsterdam.

Omdat de PPR zelf de democratische spelregels konsekvent wil toepassen is besloten dat per kieskring (dat zijn er 18) onze leden over de kandidatenlijsten beslissen. Om een al te grote versnippering te voorkomen zijn vijf mensen aanbevolen voor de hoogste plaatsen op de kandidatenlijsten. Dat gebeurde door een vergadering in Zwolle op 31 oktober, waarvoor uitgenodigd waren: vertegenwoordigers van alle afdelingen, vertegenwoordigers van de provinciale partijbesturen, en de leden van de huidige Tweede-Kamerfractie en van het landelijk bestuur. Met deze vijf aanbevolen mensen laten we u kennismaken op de pagina's 2, 3 en 4. Intussen is gebleken dat in de meeste provincies nog anderen kans maken op de hoogste plaatsen op de kandidatenlijsten. Hun namen zijn vermeld op pagina 3.



Het partijburo van de PPR is gevestigd aan de Keizersgracht, nr. 138, te Amsterdam. Op de foto links onder de eerste etage van het middelste pand. De dagelijkse zaken worden daar afgehandeld door Hedy van Geijzen (rechts op foto hierboven), bijna dagelijks bijgestaan door Riet van Kleef, echtgenote van de partij-sekretaris.

Hoofdlijnen uit het verkiezingsprogramma

De groei van de welvaart staat hoog genoteerd in Nederland. De groeicijfers buitelen over elkaar heen, ons suggererend dat iedereen het beter heeft dan vroeger. Dit is een leugen. Velen delen niet in die groei, zijn arm, arm aan geld, woonruimte, voedsel, vorming, bescherming en vrienden. Anderhalf miljoen woningzoekenden en krotbewoners. Driehonderdduizend minimumlijders die of alleen minimumloon, AOW, AWW of bijstand krijgen of rentetrekken van de oude invaliditeitswet, en de kleine zelfstandigen. Vierhonderdvijftigduizend werkende jongeren. Ontslagen werknemers door sluiting, reorganisatie en fusie. Achthonderdduizend gastarbeiders. Drie miljard armen in de wereld.

WIJ VINDEN DAT SOLIDARITEIT MET HEN DE KERN MOET ZIJN VAN HET POLITIEK HANDELEN.

1. Solidair met woningzoekenden.

Driehonderdduizend gezinnen hebben geen woning en driehonderdduizend leven in krotten.

1. Opvoering woningbouw tot 140.000 woningen, krotoprui-ming.
2. Doorstromingsheffing voor de te goedkoop wonenden.
3. Verbetering huursubsidie.

2. Solidair met laagstbetaalden

Door de procentuele loonsverhogingen wordt het verschil tussen de laagstbetaalden en hoogstbetaalden steeds groter.

1. Minimumloon sneller laten stijgen dan gemiddeld loon, dat wil zeggen geen procenten maar centen.
2. Optrekking van sociale uitkeringen tot netto minimumloon en waardevast pensioen is gelijk aan 70% hoogstgenoten loon.
3. Recht op vorming en onderwijs tot 18 jaar voor werkende jongeren, minimaal voor 15-jarigen 3 dagen per week, voor 16-jarigen 2 dagen per week en voor 17-jarigen 1 dag per week.
4. Starten van programma's om milieuachterstand in het onderwijs weg te werken.

3. Solidair met werknemers

Werknemers zijn te afhankelijk van hun bazen.

Erkenning medebeslissingsrecht.

1. Erkenning van het recht om in volle vrijheid en verantwoordelijkheid te onderhandelen over lonen.
2. In de wet vastleggen van medebeslissingsrecht, in zaken zoals sluiting, reorganisatie en fusie.
3. Streven naar arbeiderszelfbestuur. Eerste aanzet: de helft der commissarissen wordt gekozen door werknemers.

4. Parlementaire enquête naar economische machtsconcentratie. Doel: een college met toezicht op economische machtsuitoefening.

5. Werkgelegenheid scheppen in landen van de gastarbeiders. Wanneer gastarbeiders toch nodig zijn dan erkenning van hun gastrecht.
6. Wettelijke regeling van stakingsrecht, ook voor ambtenaren.

4. Solidair met de armen in de wereld

Erkenning van het recht voor de gehele wereldbevolking op een leefbaar bestaan.

1. Opvoering van de ontwikkelingshulp tot 1 1/2% van het nationaal inkomen, tenminste de helft hiervan via internationale organisaties en bij bilaterale hulp uitsluitend giften en leningen tegen zachte voorwaarden.
2. Nederland helpt vooral die landen die de opbrengsten van die investeringen voor zich zelf wensen te gebruiken, bijvoorbeeld Chili.

5. Solidair met de onderdrukten

Velen in de wereld kunnen niet hun eigen politieke, economische of maatschappelijke weg kiezen. Erkenning van de mensenrechten.

1. Economische en politieke druk op Portugal en Griekenland ter bereiking van democratie, vrijlating van politieke gevangenen en erkenning van de rechten van de mens. Stemgedrag in V.N., NAVO en Raad van Europa hierop richten.
2. Steun aan onderdrukten in de wereld bij hun streven naar politieke en sociale gerechtigheid, ziende op de Wereldraad van Kerken met de tweehonderdduizend dollar.

6. Solidair met de mens in zijn omgeving

Ons groeiend inwonertal en groeiende economie bedreigen het milieu.

1. Algehele aanpak van de milieuvontreiniging, zoals het deltaplan tegen de overstromingsdreiging in Zeeland. Vorming van een milieuministerie dat leiding geeft aan ruimtelijke ordening, toewijst het gebruik van bodem en water, plant de bouw van infrastructurale werken, woningen en bedrijfsvestigingen.
2. Studie naar de consequenties van de vertraging of stabilisering van de bevolkingsgroei en de werkgelegenheid in Nederland.
3. De grootste levensbedreiging op aarde is de onberekenbare mogelijkheid van een kernoorlog, daarom onze buitenlandse politiek afstemmen op ontspanning tussen Oost en West en samenwerking met de derde wereld. Dit betekent: geen Europese kernmacht, regionale ontwapening van beide kanten in Europa, verwijdering kernwapens, waarbij het Westen initiatieven moet durven nemen.





Het gemak van gisteren is dat we nog niet hebben vergeten

„Gisteren” kondigde de regering een loonmatiging af, en „eergisteren” een berucht geworden loonwet. Opinie-peilingen die sindsdien werden gehouden toonden aan dat de regeringspartijen aan populariteit hebben verloren, en dat oppositiepartijen wonnen. En dat met verkiezingen in zicht.

Het is altijd zo dat de concrete situatie van het moment grote invloed heeft op het standpunt van de kiezer. Op de dag van de verkiezingen zullen zij die naar de stembus gaan ook nog gekonfron-

teerd zijn met prijsstijgingen. Je zegt het jammer te vinden dat vele kiezers die straks progressief zullen stemmen dit niet doen omdat ze vernieuwing willen, maar omdat ze zich afwenden van de partijen die een beleid van loonmatiging en prijsstijgingen hebben toegestaan. Ja, wat spreekt de mensen het meest aan? Datgene, dat hen direkt raakt.

ONZE DEMOKRATIE

Als vele kiezers hun keus bepalen op grond van de toevallige ge-

beurtenissen van het moment, en niet op basis van principes, dan zou men zich moeten afvragen of onze parlementaire democratie een goed systeem is.

Ik geloof dat geen enkel systeem ideaal is. Ik hecht overigens niet zo aan systemen, voor mij is veel belangrijker de praktijk. Ons regeringssysteem is niet ideaal, maar wel het beste. Ideaal zou het pas zijn als alle kiezers volledig geïnformeerd zouden zijn als ze naar de stembus gaan om te kiezen, maar dat is nu eenmaal niet zo, dat zal ook nooit het geval zijn. Vele mensen houden niet van politiek en bemoeien zich er nauwelijks mee. Toch vertrouw ik in de democratie, omdat de kiezers wel tot een oordeel kunnen komen. Maar hoe komen ze tot dat oordeel? Men zegt tegenwoordig wel: „demokratie is een vorm van georganiseerd vertrouwen”. Dat komt tot stand doordat mensen onder elkaar praten, thuis en op het werk. En daaruit konkluderen zij dat een bepaalde persoon een goeie vent is, en waard is gekozen te worden.

DE WEG NAAR HET BINNEN-HOF

Ik ben in de politiek terecht gekomen door meerdere toevalligheden. Mijn grootvader is lange tijd lid geweest van Provinciale Staten van Brabant. Dat heeft waarschijnlijk een rol gespeeld in

Tijdens mijn studie aan de hogeschool in Tilburg — economie, staatsrecht en bestuursrecht — werd mij de wetenschappelijke kant van de politiek bijgebracht.

Kort na de oorlog werd het „Centrum voor staatkundige vorming” gesticht door een aantal prominente katholieke politici. Men zocht twee wetenschappelijke medewerkers, en ik was één van hen. Ik ben blij dat ik daarop ben ingegaan, want dat werk lag mij.

Ik kwam op een objectieve manier in aanraking met politiek, en met vele politici. Ik mag aannemen, dat ik via mijn werk daar in 1962 in de Tweede Kamer ben gekomen.

EEN FRAKTIE VAN DRIE

Op het ogenblik zitten we met drie man in een fractie, ja. Dat is heel wat anders dan lid zijn van een grote fractie. Het grote voordeel van onze kleine fractie is dat we politiek zo gelijkgezind zijn, dat we het gemakkelijk met elkaar eens worden. Wij worden gedwongen ons te beperken in het aantal onderwerpen dat we bij de kop nemen, maar een voordeel is weer dat we ook gedwongen zijn ons voortdurend met allerlei zaken bezig te houden. Dat gebeurt in een grote fractie niet. En wat is voor mij nou het belangrijkste en ook aantrekkelijke in de politiek? Dat je de dingen in hun samenhang moet zien om te kunnen oordelen.

We gaan langzaam naar grotere eenheden in de Nederlandse politiek. Wij moeten niet met ons drieën blijven. Er is een afbrokkingsproces dat steeds verder gaat, ik hoop dat het niet al te chaotisch wordt, en via die afbrokking zullen grotere verbanden ontstaan. We moeten het met anderen in die mate eens zien te worden dat we tot een akkoord komen.

Ons doel is heel duidelijk een nauwe samenwerking tussen alle progressieven.

Een fractie van drie man is te klein. Met vijf man begint het er op te lijken, en met zeven valt wat te beginnen. Ik kijk naar onze ervaring, naar die van de CPN (5 leden-fractie) en naar de zeven leden tellende fractie van D'66.

DE PERS, DIE 't WEL EENS LAAT AFWETEN

Je bent wel eens wat ontevreden over journalisten en publiciteitsmedia.

Kijk, vele publiciteitsmensen zijn overtuigd van de noodzaak van fundamentele veranderingen in onze samenleving. Zij hebben dat laten blijken door steun te geven aan hen die voor vernieuwing waren, die eraan werkten. En nu betreur ik het dat velen van hen de konsekventies van hun opvattingen niet volledig hebben aanvaard; hun steun is niet meer zo duidelijk merkbaar.

Ik snap dat wel: een krant moet verkocht worden, en men moet met de lezersmassa rekening houden. Maar ik vind dat vele publiciteitsmedia tekort schieten in hun steunverlening aan diegenen die het ernstig menen met de maatschappij, met de noodzakelijke vernieuwing die komen moet.

En dat vind ik jammer.



Jacques Aarden, 56 jaar, gehuwd, zeven kinderen. Studeerde economie. Lid van de Tweede Kamer sinds 1962. Woont in Voorburg, Vijverhof 13.

Links, rechts... links, rechts

In 1967 ben ik gekozen tot lid van de Tweede Kamer; kandidaat gesteld door de KVP. Het eerste probleem waarmee ik gekonfronteerd werd was de kabinetsformatie, waaruit het huidige kabinet De Jong is voortgekomen. Er werd over gedebatteerd in de fractie en levensgroot was natuurlijk aan de orde, met wie er zou worden geregeerd: met de VVD of met de PvdA.

Je weet hoe dat ligt in de KVP-fractie, er is een groep die overhelt naar de VVD en er is een groep die liever samenwerkt met de PvdA. En dan is er een tussengroep voor wie het lood om oud ijzer is, om zo te zeggen. Ik behoorde tot de groep die graag wilde samengaan met de PvdA, maar we hadden toen net de nacht van Schmelzer gehad, en die samenwerking met de PvdA zat er eigenlijk niet in.

Er werd heel lang over gedebatteerd, maar tenslotte moest er een beslissing zijn, en die viel uit in de richting van de VVD. De groep waartoe ik behoorde maakte daarbij wel de aantekening dat onze voorkeur uitging naar de PvdA en Schmelzer heeft dit als fractievoorzitter dan ook meege-deeld in de Tweede Kamer.

... EN KEURIG IN DE MAAT

Afgezien van het feit dat ik nog maar net in de fractie zat moet ik zeggen dat naar mijn mening de invloed van de fractie op de vorming van een nieuw kabinet heel gering geacht moet worden. Er worden wel regelmatig mededelingen gedaan aan de fractie, en er wordt gedebatteerd, maar de formatie onttrekt zich aan de waarneming van de fractie; de fractie weet niet wat er precies gebeurt. Ik moest toen konkluderen dat deze manier van formeren niet fair is ten opzichte van de kiezers, want die moeten maar afwachten welk soort regering er uit de bus komt. Ik vond het bovendien wat eigenaardig dat in de voorafgaande verkiezingsstrijd van ons als kandidaten werd gevraagd, geen enkele voorkeur uit te spreken over samenwerking met andere partijen. Ik heb me er grotendeels aan gehouden, maar het is vaak heel moeilijk als je de mensen niet kan zeggen: ik



Paul Janssen, 43 jaar, gehuwd, geen kinderen. Woont in Rijswijk, Thomas Jeffersonlaan 335. Studeerde economie. Is sinds 1967 lid van de Tweede Kamer.

zou liefst met die en die partijen willen gaan samenwerken.

Een jaar later kwam de breuk in de KVP, die leidde tot de vorming van de „Groep Aarden” zoals de PPR-fractie in de Tweede Kamer officieel heet.

Uit een fractie van 42 leden kwam ik in een fractie van drie. Als je met 42 bent gaat je tijd in hoofdzaak op aan werk in de vele commissies. Dat is werken achter de schermen, want in het publiek treed je weinig op. Zeker als nieuwigeling in een fractie kom je in het openbaar weinig aan bod; als ik me goed herinner gebeurde mij dat maar één keer in een Kamerdebat gedurende het hele jaar dat ik deel uitmaakte van de KVP-fractie.

OVERLEVINGSKANSEN IN EEN DRIEMANSFRAKTIE

Of ik gezond kan blijven bij drie

jaar werken in een fractie van slechts drie leden? Nou, ik dacht dat ik gelukkig nog steeds gezond ben; maar in feite is het niet doenlijk om het Kamerwerk met slechts drie mensen af te handelen. Als je één onderwerp goed wil doen, volledig wil bestrijken, dan heb je daaraan al genoeg werk. Ik sta voor de noodzaak de hele sociaal-economische sektor te beheersen, en daarbij ook nog Volkshuisvesting, defensie en nog wat andere zaken. Op al die terreinen worden commissievergaderingen gehouden... het is niet doenlijk.

Een fractie van drie is gewoon te klein. Als een fractie alle werk goed wil doen, en als de leden er gezond bij willen blijven, dan zou een fractie 15 tot 20 leden moeten tellen en bovendien nog evenwichtig van opbouw naar deskundigheid moeten zijn.

Bovendien: in een kleine fractie heb je geen kans je mening te toetsen aan die van anderen.

Iedereen heeft het druk genoeg met zijn eigen besognes en iedereen bestrijkt weer geheel andere terreinen. Je moet met fractieleden kunnen praten die met jou hetzelfde terrein kennen. Wij kunnen onze meningen wel eens toetsen aan die van leden uit andere fracties, b.v. uit de PvdA-fractie, en je werkt ook wel eens met hen samen.

LONEN EN INKOMENS

De afgelopen maanden is het op mijn terrein erg druk geweest, ja. De loonwet en vervolgens de loonmatigingsplannen van de regering... Beide onderwerpen leiden tot de vraag: waarom hebben we in ons land geen inkomenswet en geen inkomensbeleid. Er wordt nu telkens ingegrepen in de lonen, maar nooit rechtstreeks in de inkomens van zelfstandigen; daarin schuilt een duidelijke vorm van discriminatie, die niet langer aanvaardbaar is. Het is natuurlijk zo dat het veel gemakkelijker is in

te grijpen in de lonen, want die liggen vast in CAO's, ze zijn precies bekend.

Bij de behandeling van de loonwet in de Tweede Kamer heb ik gezegd: we voeren nu al 25 oorlogse jaren een loonbeleid; het wordt nu tijd dat dit loonbeleid vervangen wordt door een inkomensbeleid. Maar ik geef toe dat zo iets moeilijk is. Misschien is het in onze maatschappijstructuur wel onmogelijk om een inkomensbeleid te voeren, want het zou betekenen dat men moet ingrijpen in de vrije ondernemingsgewijze productie. Men zou moeten ingrijpen in winst-inkomens. In de huidige situatie zou men alleen 'n globaal inkomensbeleid kunnen voeren. Maar dan moet de uiteindelijke konklusie zijn: als het onmogelijk is een gedetailleerd inkomensbeleid te voeren, dan mag men ook geen gedetailleerd loonbeleid voeren, dus men moet van de afzonderlijke CAO's (artikel 8 van de loonwet) afblijven.



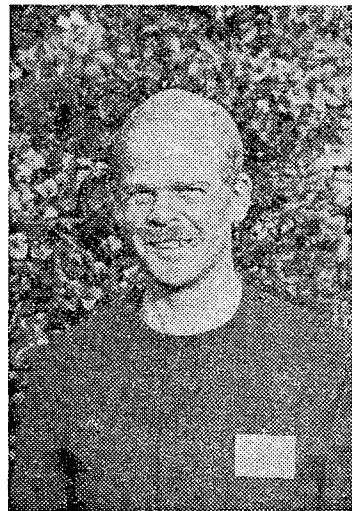
Spijtstemmer, Christenradikaal

Bas de Gaay Fortman, 33 jaar; gehuwd, vijf kinderen. Sinds drie jaar docent aan de universiteit van Lusaka, in Zambia. Studeerde rechten en economie. Verzamelde in 1967 binnen de ARP een groep mensen om zich heen die zich uit teleurstelling over de samenwerking met de VVD „spijtstemmers” noemden. Hieruit ontstond de „Werkgroep van Christen-Radikalen”.

Puchinger: Er is eens gezegd: Politiek is een heilige zaak. Nou, daar gaat 't bij Bas de Gaay Fortman precies om. Het gaat hem om de grote wereldproblemen.

Ik heb een kleine 900 km met hem door Zambia gereisd, en dan ontdek je dat hij overal in het land vrienden en kennissen heeft. Hij bezit een enorm aanpassingsvermogen en het eerste dat opvalt is, dat Fortman een charisma heeft om met Afrikanen om te gaan. Hij spreekt vloeiend hun taal en benadert de mensen niet alleen hartelijk, maar hij doet het diep-menselijk. Ik zou het ook diep-christelijk willen noemen, als dat mag, hoewel ik besef dat dit begrip vaak is misbruikt.

Eerlijk gezegd overdrijft hij ook wel eens. Zo maakte hij eens de opmerking: zie je hoe 'n hoog ontwikkelde cultuur de mensen hier hebben? Hoe kunnen wij er toe komen hen met onze veel armer cultuur lastig te vallen! Kijk,



Op het moment dat deze kopij werd geschreven bevond Bas de Gaay Fortman zich in Zambia. De kennismaking met hem gebeurt daarom middels een gesprek met dr. G. Puchinger, die eind vorig jaar gedurende een week met Fortman door Zambia reisde, aangevuld met citaten uit een „Brief aan een ex-radikale vriend” die Fortman in november schreef aan een vroegere politieke medestander die lid bleef van de ARP.

dat gaat me te ver. Wel moet ik er bij zeggen dat Zambia niet zo'n achtergebleven gebied is als b.v. Kongo. Het is een geordend land, geen corruptie, en in Lusaka zelfs een zekere luxe.

PROFEET, PREDIKANT

Ik heb veel met Fortman over politiek gesproken. Dat wilde hij zelf graag. Ik ben een bewuste ARP'er en ik blijf lid van die partij, hoewel ik niet uitsluitend onsympathiek sta tegenover de radikalen. Als Fortman over politiek spreekt, dan zeg je: die man is een profeet; het is iemand van allure.

Fortman preekt regelmatig in Zambiaanse kerken. Aanvankelijk elke zondag, maar dat ging hem te veel tijd kosten, nu doet hij het één keer per maand. Ik heb hem ook in een televisieoptreden gezien, in een programma over de economie van Zambia. Hij deed dat heel goed. Ja, ik kan eigenlijk niets dan goede dingen over hem vertellen. Niet omdat ik zijn gast ben geweest, want men kan toch altijd wel relativeren.

Het is me ook nog opgevallen dat hij een verschrikkelijk tegenstander is van rassenscheiding; maar dat probleem speelt in Zambia niet zo; de gemengde samenleving is er een feit. Thuis blijkt dat hij een perfect gezinsleven heeft. Wat Fortman NIET is: een gezellige bierdrinker. Natuurlijk drinkt hij wel eens graag een biertje, maar als het om een type-aanduiding gaat dan zeg ik: hij is het tegenovergestelde: een ijveraar.

Aldus dr. G. Puchinger.



Beide foto's (hierboven met komplot gezin), verraden een verblijf in een tropische omgeving.

BRIEF AAN EEN EX-RADIKALE VRIEND

...je raadt mij aan naar Nederland te komen om de kat uit de boom te kijken. Wat bedoel je daarmee? Moet ik kijken welke groep de machtstrijd wint om me daarbij aan te sluiten? Dat zou dan wel een fraai besluit zijn van vier jaar christen-radikale aktie. Ik ben lid geworden van de PPR omdat die een concreet stuk partijvernieuwing is in de zin zoals door ons bedoeld. Als de PPR electoraal succes boekt bij de komende Tweede Kamerverkiezingen, zal zij DE grote belemmering vormen voor een verder gezapig voortmodderen van de konfessionele partijen.

Vanwaar de hetze van de leiding der konfessionele partijen tegen de PPR (extremistische, kabouterachtige splinterpartij)? Omdat de heren, bang zijn natuurlijk. Als de PPR succes boekt zullen zij er met hun knappe interpretaties

van de verkiezingsuitslagen toch niet onderuit kunnen. Door PPR te stemmen kunnen de mensen zich expliciet richten aan het adres van de konfessionele partijen en hen laten weten dat zij het niet langer nemen: het linkse praten en het rechtse doen. Of, om het anders te zeggen: het christelijk praten en niets doen.

De wijze waarop je mij over de PPR schrijft wekt de indruk dat je je erin verheugt dat de PPR als vooruitstrevend alternatief tegenover de konfessionele partijen nog niet genoeg uit de verf is gekomen. Ik verheug mij daar niet in en wil graag meehelpen bij de opbouw van dit alternatief. WIJ hebben besloten de katholieken bij de Christenradikale beweging te halen, en WIJ hebben hen aangemoedigd in hun strijd met de KVP-leiding. Maar toen zij besloten de KVP te verlaten omdat vernieuwing van binnenuit er niet bleek in te zitten, toen lieten wij hen in de steek.

Elke partij begint klein. De PPR kreeg bij de statenverkiezingen 2,4% van de stemmen, een heel redelijk resultaat als je bedenkt hoe moeilijk het is interesse te wekken voor de statenverkiezingen.

Jij meent dat het percentage bij de Tweede Kamerverkiezingen zal terugvallen tot 0,7. Bedankt voor de voorspelling. Op even vrijblijvende wijze kan ik voorspellen dat de ARP zal terugvallen van 15 naar 10 zetels. Alleen lijkt die voorspelling iets beter gemotiveerd.

Met hartelijke groet, je

Bas de Gaay Fortman

In de meeste provincies zijn behalve de vijf kernkandidaten nog anderen zodanig aanbevolen dat ook zij kans maken op hoge plaatsen op de kandidatenlijsten. In meer dan één provincie worden de volgende personen in staat geacht een goede plaats te veroveren:

Dolf Coppes, Odijk (Utrecht), R.K., 45 jaar, parlementair redakteur VARA. Doorliep gymnasium en studeerde filosofie en theologie, waarna 13 jaar pastoraal werkzaam. Oprichter van de Stichting Correlatie, voorzitter van CLASC-Nederland en lid Sjaaloomgroep. Oud lid dagelijks bestuur PPR. Belangstelling gaat vooral uit naar problemen van de achtergestelde groepen in binnen- en buitenland, met nadruk op de bevolking van de derde wereld.

Pier van Gorkum, Zeist, Geref., 39 jaar. Docent aan de academie De Horst in Driebergen. Studeerde bedrijfssociologie, promoveerde op het onderwerp „Kerk en Voorlichting” aan de Vrije Universiteit. Lid van de verbondsraad van het CNV en voorzitter van de christelijke bond voor leidinggevend personeel. Oud vice-voorzitter PPR. Belangstelling gaat vooral uit naar democratisering van het bedrijfsleven.

HOOGGENOTEERDE KANDIDATEN DIE IN ÉÉN PROVINCIE WORDEN GENOEMD ZIJN:

GRONINGEN

Hylke Tromp, Sauwerd, 35 jaar. Wetenschappelijk medewerker aan het polemologisch instituut aan de universiteit te Groningen. Redakteur c.q. medewerker van verschillende tijdschriften.

FRIESLAND

A. J. Agterberg Dr., Witmarsum, 45 jr. Lid Augustijnerorde. Staftheoloog aan het vormingscentrum Vinea Domini te Witmarsum. Lid van Provinciale Staten.

Oene Bult, Heerenveen, 42 jaar. Studeerde theologie. Directeur van de Stichting Geestelijke en maatschappelijke opbouw in Oost-Friesland van de N.H. kerk.

DRENTE

Willy Winter, Lisse, (tot voor kort in Assen), 31 jaar. Bondsbestuurder van de katholieke bond AVG (agrarische, voedings- en genotmiddelen).

J. E. van Kooten, Assen, 36 jaar. Directeur vormingscentrum. Lid Provinciale Staten. Bestuurslid Nederlands centrum volkswikkeling, lid landelijk bestuur Federatie Vormingscentra.

OVERIJSEL

Dirk Mennink, Zwolle, 36 jaar, gereformeerd. Studeerde gemeente-administratie, is thans ambtenaar op de Prov. Griffie te Zwolle. Voorzitter van een scholencommissie en actief werkzaam in verschillende functies bij het christelijk onderwijs. Belangstelling gaat met name uit naar ontwikkelingsamenwerking, industrialisatie en milieubeheer.

Henri Meyers, Emmeloord, gereformeerd, 48 jaar. Bracht 3½ jaar door in een Japans krijgsgevangenkamp, was tot 1958 ambtenaar in Indonesië. Na aankomst in Nederland in de handel als sales manager. Van 1962-'67 gemeenteraadslid in het

Limb. Nieuwenhagen, en thans lid van de Raad van de Noord-Oostpolder. Hoofdbestuurder van de Vereniging van Indische Nederlanders.

GELDERLAND

Rob de Wal, Bakkeveen (Friesland), 31 jaar. N.H. Kursusleider Volkshogeschool. Medewerker Stichting StudiebuRO Radikale Politieke vernieuwing. Onderwijsdeskundige.

Wouter van Dam, Renkum, 41 jr. N.H. Vormingsleider. Voorzitter PAK-fractie in gemeenteraad van Renkum. Bestuurslid CLASC. Lid Algemeen Bestuur PPR, oud vice-voorzitter PPR.

UTRECHT

Sjef Theunis, Utrecht, 29 jaar. Ongehuwd. Docent Middelbaar Onderwijs. Als vrijetijdsbesteding vormingswerk, speciaal onder Latijnsamerikaanse studenten, Sekr. Boliviaanse studentenvereniging. Medewerker weekblad „De Nieuwe Linie”. Voorzitter PAK-fractie in Utrechtse gemeenteraad. Heeft in Spanje vele contacten met oppositiegroeperingen.

George Noë, Bunnik. Kommunikatie-deskundige bij een uitgeverij. Lid van Provinciale Staten. Speciale belangstelling voor intergemeentelijke samenwerking, jeugd- en bejaardenzorg. Studeerde rechten.

NOORD-HOLLAND

Theodora Janssens-Quant, Monnikendam, 31 jaar, moeder van een dochter. Studeerde rechten, thans wetenschappelijk medewerkster aan de universiteit van Amsterdam. Voor de PPR lid van Provinciale Staten van N.H.

Dik van Kleef, Amsterdam, R.K., 43 jaar. Studeerde wis- en natuurkunde, promoveerde. Wetensch. hoofdmedewerker aan de universiteit van Amsterdam. Landelijk sekretaris PPR. Voorzitter PPR-Amsterdam, bestuursfuncties in Nederl. Natuurk. vereniging en in de provinciale bibliotheekcentrale Haarlem en de openbare bibliotheek Amsterdam.

ZEELAND

Constant van Waterschoot, Oostburg, 30 jaar. leraar Frans. PPR-fractieleider in de Provinciale Staten van Zeeland.

Jan v. d. Voorde, Sluiskil, 47 jr. N.K.V.-bestuurder. Lid van Provinciale Staten van Zeeland. Was vorig jaar de man die in Zeeland de PPR bekendheid gaf.

A. den Reyer, Zierikzee, 45 jaar, hoofdcontroleur van belastingen. Heeft bekendheid gekregen door zijn sekretariaat van de stichting „Onderdak” die een half miljoen bij elkaar bracht voor een zwembad voor Schouwen-Duiveland.

NOORD-BRABANT

A. Bresser, 's-Hertogenbosch, 32 jr., R.K. priester. Officiaal van het bisdom Den Bosch. Sekretaris van PPR-Den Bosch.

J. Kwakkenbos, Breda, 38 jaar, R.K. Administrateur, Sekr. van het NKV in Breda, lid van Provinciale Staten van Nrd.-Brabant, sekr. van het PAK in Breda.

W. Wernink, Eindhoven, 43 jaar, R.K. Inspekteur Rijksbelastingen. Gemeenteraadslid van Eindhoven en Schepen van financiën van het stadsgewest Eindhoven.

LIMBURG

Tine Jager-van Lonkhuyzen, Heerlen, 50 jaar, R.K., gehuwd, vier kinderen. Geboren in toenmalig Batavia. HBS en verpleegstersopleiding. Lid van Prov. Staten van Limburg. Lid dagelijks bestuur PPR.

Harry Korsten, Venlo, 41 jaar, R.K. Leraar geschiedenis en maatschappijleer aan de rijkscholen-gemeenschap te Venlo. Bovendien docent vakbeweging en staatsinrichting, en docent cultuurge-schiedenis. Verder bestuurslid van verscheidene organisaties, voorzitter PPR-Venlo. Lid van de gemeenteraad van Venlo.

J. Mulders, Schaesberg, 39 jaar, R.K. Mijnwerker. Wethouder sinds 1966, bestuurslid NKV-centrale Schaesberg en bestuurslid R.K. Mijnwerkersbond.

KRANT

Radikalen

Uitgave van de Stichting Radikalenkrant
Savelsbos 19 - Amsterdam

directie: R. Bouwens, J. Heytel, D. Visser
redactie: Antoine Jacobs, Jan Lieske, Sam Mol (hoofdredactie), Frans Schulte.

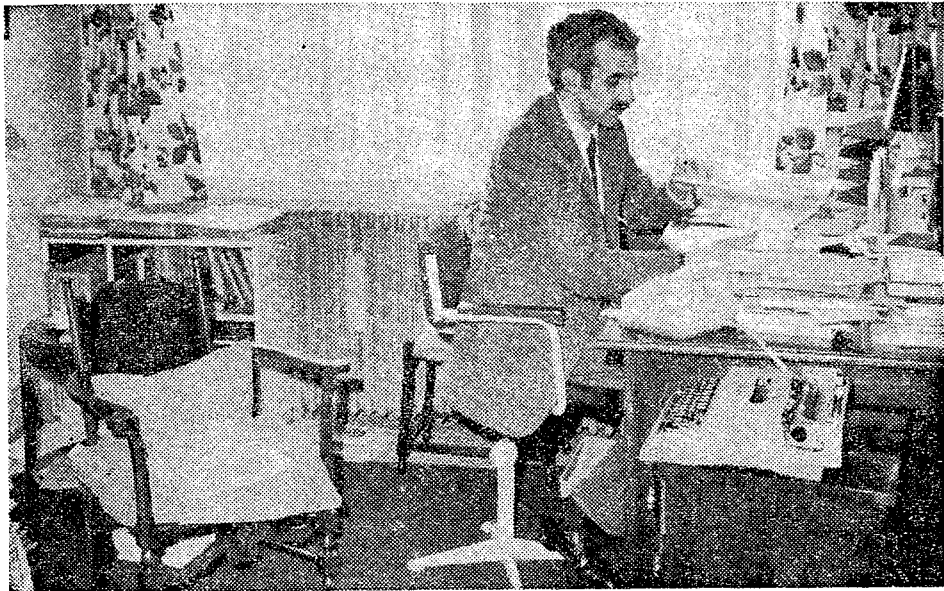
redactie-adres: Van Collenstraat 22, Nw. Loosdrecht. Telefoon (02158) 18 58.

abonnement: f 6,- per jaar

advertenties en abonnementen: Savelsbos 19, Amsterdam-Nrd. Giro 1810200 van de Stichting Radikalenkrant te Amsterdam advertentietarieven worden op aanvraag toegezonden

Buro Politieke Partij Radikalen: Keizersgracht 138, Amsterdam. Telefoon (020) 22 73 42.

Voor contributiebetalingen: Penningmeester PPR, postgiro 1575600, te Amsterdam.



Erik Jurgens, 35 jaar, gehuwd, 3 kinderen. Oudvoorzitter van de PPR. Woont in Amsterdam, Mozartkade 13, is wetenschappelijk medewerker aan de universiteit van Amsterdam. Studeerde rechten.

VERNIEUWEN IS EEN KRACHTTOER

De vele vernieuwingsbewegingen — waaronder de politieke partijen D'66 en PPR — hebben lange tijd veel publiciteit gekregen, maar de belangstelling is het afgelopen jaar achteruit gegaan. Het lijkt erop, dat vele burgers weliswaar overspoeld zijn met nieuwe ideeën op allerlei terrein, maar dat ze die nog niet hebben kunnen verwerken. Het is nu wachten op het moment dat men in het nieuwe gaat geloven.

Ja, het gaat er op dit moment om, te kunnen wachten totdat het getij weer is gekeerd. Voor regeringspartijen is zo'n periode van wachten veel gemakkelijker door te komen dan voor oppositiepartijen. Regeringspartijen zijn aan de macht en hebben het in de hand een zodanig beleid te voeren dat ze er enig plezier aan beleven.

Maar voor oppositiepartijen is het wachten op betere tijden frustrerend. Zij moeten een groot beroep doen op hun leden, en dat zijn in hoofdzaak mensen die in hun vrije tijd politiek bedrijven. Zij kunnen maar al te gemakkelijk op het idee komen dat er nog wel prettiger manieren zijn om vrije tijd te gebruiken. Wij moeten onze mensen dus opwekken achter hun idealen te blijven staan en te blijven werken. Want als zij het werk neerleggen, er mee stoppen, dan moe-

ten ze er niet op rekenen dat binnen afzienbare tijd anderen weer van voor af aan beginnen. We moeten onze mensen niet zeggen: nog even volhouden en dan komt alles in orde; dan speel je op hun gevoel en dat is fout. Wij moeten zeggen: laten we ons verstand gebruiken; als we niet doorzetten is alles vergeefs geweest.

Hoe heb je het voorzitterschap van de PPR ervaren?

Ik werd het vrij plotseling, namelijk toen de eerste voorzitter van de PPR, Piet Bogaers, aftrad. Ik ben niet in de eerste plaats organisator die een partij moet opbouwen. Niettemin geloof ik achteraf dat er in die tijd wel vele goede besluiten zijn genomen. Het is wel een voortdurende worsteling geweest om in je vrije tijd op de hoogte te blijven van de politieke ontwikkelingen, met daarnaast al het werk dat de partij van je vroeg. Je werkte samen met mensen die met soortgelijke problemen zaten. Alles bij elkaar is het een kolossale ervaring geweest. Maar je kunt het niet te lang doen, want dat houd je fysiek niet vol. Een belangrijk probleem is dan natuurlijk ook dat je gezin wat wordt verwaarloosd. Mijn vrouw leefde overigens geweldige mee en dus werd dat probleem goed opgevangen. Maar nu heb ik gelukkig weer wat vrije tijd en kan weer wat terug doen.

Van binnen en van buiten radikaal; maar.....

„Ik heb een heel orthodoxe opvoeding gehad. Op de middelbare school zat ik bij de Jezuiten in Zeist, de orde die de kontra-reformatie tot stand hielp brengen. De kwaliteit van de opvoeding was voortreffelijk, maar het was orthodox-katholiek. In vele opzichten is dat wel een steun gebleken, want het feit dat je iets grondig hebt leren meemaken betekent ook dat je later weet wat je doet als je zegt: ik breng hier of daar voor me zelf een verandering in.”

Het gevaar van zo'n opleiding lijkt me dat vele zaken zo grondig ingehamerd worden, dat men zich er nooit meer van kan losmaken, ook niet als het wenselijk is.

Bij mij hebben de veranderingen in mijn denken zich heel geleidelijk voorgedaan. Ik had het voordeel te kunnen studeren, ben nu op een universiteit werkzaam en heb daardoor altijd gelegenheid gehad na te denken en tot nieuwe

ideeën te komen. Bovendien: de Jezuiten hameren de zaken er weliswaar goed in, maar de manier waarop dat gebeurt is toch altijd zo dat er telkens openingen zijn voor twijfel over wat je hoort.

VRIJAGES MET DE KVP

Laten we overgaan naar de politiek: hoe verklaar je de pogingen die PvdA-voorzitter Vondeling heeft ondernomen om weer goede maatjes te worden met de KVP, en hoe verklaar je de poging van D'66 om met PvdA en KVP een coalitie te vormen na de komende verkiezingen?

Wat Vondeling betreft: die wilde de PvdA uit een positie halen waarin de KVP zou kunnen zeggen: wij kunnen alleen maar met de VVD in zee, want de PvdA wil per se niet. Dat zou voor de KVP heel prettig geweest zijn. De KVP zelf wil beslist geen toenadering tot de PvdA, maar ze

wil wel graag de socialisten de zwarte Piet in handen spelen. Dat probeerde Vondeling te voorkomen.

En wat D'66 betreft: van haar initiatief komt niets terecht. Ik kan het wel verklaren: vele mensen in D'66 die een paar jaar lang het gevoel hadden in de lift te zitten, die met een nieuwe partij de politieke situatie dachten te doorbreken, zoeken naar een taktiek nu de oude partijen zich voorlopig nog redelijk weten te handhaven. Ik geloof dat D'66 veel te vroeg heeft gekonkludeerd dat ze van taktiek moet veranderen. De bestaande politieke situatie moet eerst nog veel moeilijker worden voordat er iets nieuws kan groeien. Er zijn te veel mensen die in de politiek een baantje hebben te verliezen bij een grondige omwenteling. Er zijn ook nog te veel mensen die eenvoudig de moed missen om iets nieuws te beginnen, gezien de risico's die eraan vast zitten.



Mevr. Jurgens met jongste van drie kinderen.

Ik heb nooit gedacht, dat ze bij de AR zo kunnen lachen!



Annie Kessel, 52 jaar, ongehuwd. Woont in Breda, Mgr. Leijtenstr. 22. Lid van de Tweede Kamer sinds 1963.

„Zoals dat vroeger ging, een pastoor kwam bij je vader en zei „nou, die dochter van jou kan ik wel gebruiken”. Zo ben ik in verschillende organisaties terecht gekomen . . .”

ANNIE KESSEL, bij wie ik op de koffie en een worstbroodje ging. Niet om over politiek te praten, maar over...

...Kijk, nog nooit was een Brabantse vrouw doorgedrongen tot de Kamer. De vrouwenorganisaties hebben toen de lieflijke hoofden bij elkaar gestoken en gezorgd dat ik op een kwaliteitszetel kwam. Ze hebben mij altijd gezien als iemand — en ik ga er trots op — die zich het beste thuisvoelt bij de gewone, eenvoudige mensen. Ik praat graag met ze. Ik vraag bijvoorbeeld aan mijn melkboer, hoe de mensen over de loonmaatregel denken.

In 1963 werd je lid van de Kamer voor de KVP.

Ja, toen ik voor het eerst in de fractie kwam, ging er iets op van „oh, oh, nog zo jong”. Heb ik stiekem maar zo gelaten.

Zo enthousiast zullen ze in '67 niet geweest zijn?

Je kreeg toen de spijstimmers in de ARP, onder anderen Bas de Gaay Fortman. Ik heb toen zijn vader gebeld om zijn adres en ik heb een kaartje geschreven met „Weet mij zeer aangesproken door uw opvattingen over radicale politiek”. Hij heeft mij toen doorgegeven aan de Christen-Radikalen en zo raakte ik in die club verzeild.

VERBROKEN KONTAKTEN

Ach, die KVP'ers zeggen je wel goedendag, maar ze zullen je niet uitnodigen in het restaurant om met ze te gaan eten. Dat doen de ARP'ers wel. Daar zitten we nu (in de banken van de Tweede Kamer) midden tussenin. Politiek een veel betere club dan de KVP.

Ik heb nooit gedacht dat ze bij de ARP zo kunnen lachen. Ik vind het jammer dat ze zo naar rechts gaan.

En het contact met de overige Kamerleden? Ik denk b.v. aan de freule.

Ik vind het jammer dat ze weg-

gaat, want ik praat vaak met haar. Ik weet dat ze het erg vindt dat ik uit de KVP ben getreden. Ze heeft mij wel eens gezegd dat ze dacht dat ik toch katholiek ben. Nou, dat ben ik hoor, en ik hoop het ook te blijven.

„REDELOOS”

Toen ik uit de KVP ging heb ik ook een heel lange, indrukwekkende brief van de freule gehad. Ze dacht dat ze me nog kon redden. Kijk, de freule noem ik nou gewoon Bob. Maar Diepenhorst bijvoorbeeld die zal ik nooit bij zijn voornaam noemen, dat durf ik niet. Maar neem nou Biesheuvel, die is Barend. Alles tuteert elkaar, op een paar uitzonderingen na. De mensen van de boerenpartij worden door niemand met de voornaam aangesproken. Minister Lardinois, die is voor mij Pierre; hij is altijd vriendelijk. Hij vraagt altijd „Annie, kind, wanneer kom je weer in het vaderhuis terug?”

BEERNINK

Beernink heeft altijd mopjes op zijn sigarendoos staan en als hij mij ziet vraagt hij altijd of ik de laatste al ken. Waarom hij 't altijd aan mij vraagt weet ik niet. Misschien doet hij het ook wel bij anderen.

De VVD-ministers ken ik niet zo best. Ik heb ook altijd een beetje moeite gewoon tegen hen te doen.

Ja, ze zijn toch een beetje deftig... hoog. Polak is een uitzondering; maar neem nou Witteveen, dat is toch geen man waar je naar toe loopt van „hé, joh wat heb je nou weer met die belastingvoorstellen uitgespookt”.

Even iets anders. De PPR is toch niet geworden wat we gedacht hadden.

Ik ben er van overtuigd dat er grote groepen mensen zijn die hetzelfde denken als wij. Maar het mankeert ons aan leden die onze opvattingen op een gewone manier aan de mensen vertellen. Ik geloof dat de velden wit staan van de oogst.

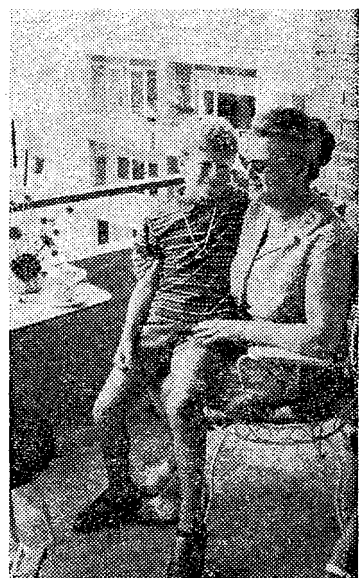
Maar dan moeten de mensen wel weten wat de PPR wil, wie jij bent...

Ja, dat je Kamerlid bent weten ze wel. Bijvoorbeeld als ik aan het loket van het station enkel neem, dan zeggen ze meestal „t wordt zeker weer laat?” Ik ga altijd nog met de trein.

Ik ben zo'n trut, ik ben bang voor auto's. En ach, in de trein ontmoet je mensen. Als ik op TV geweest ben dan vertellen de mensen dat ze me gezien hebben. Dan zeg ik altijd „dan moet u maar denken dat ik tegen u knip-oog”.

Toen ik bij Annie weg ging, kreeg ik een reep chocolade voor onderweg en... een knip-oog.

Frans Schulte.



Als (!) Annie vrije tijd heeft en thuis is in Breda, krijgt ze heel vaak de kinderen van een zuster op bezoek.

KRAANTEN

MAANDBLAD VAN DE PPR

MAART 1971 (25)

25 CENT

Akkoord met Partij v.d. Arbeid en D'66

Extra P.P.R.-partijkongres op 27 maart in Utrecht

In de late middag van 22 februari is het akkoord tussen PvdA, D'66 en PPR tot stand gekomen waarover de publiciteitsmedia intussen uitvoerig mededelingen hebben gedaan. Nog die zelfde avond hebben de besturen van de drie partijen vergaderd. In het geval van de PPR waren dat het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. Het was de tweede keer dat in deze samenstelling de samenwerking aan de orde kwam. Eerder was dat gebeurd voordat de besprekingen tussen de drie partijen begonnen. Het moeilijke punt was toen het voorstel van D'66 — waarmee de PvdA al akkoord was gegaan — om een gemeenschappelijk regeringsprogramma voor te leggen aan de drie konfessionele partijen, als basis voor een eventuele regeringscoalitie. Na een lange discussie bleken er evenveel bestuursleden te zijn voor wie dat plan op overwegende bezwaren stuitte, als bestuursleden die — zij het met tegenzin — dit onderdeel van een akkoord zouden kunnen aanvaarden. De tegenstanders vreesden een brok onduidelijkheid en noemden het plan onwaarschijnlijk, vooral als men bij de lancering de hoop koesterde dat de konfessionele partijen „nee” zouden zeggen. De voorstanders meenden dat de konfessionele partijen niet de kans mochten hebben te zeggen, dat de progressieven voor geen rede vatbaar zijn, en betoogden daarnaast dat een geïsoleerde positie voor de PPR uitermate onaantrekkelijk zou zijn, nog afgezien van het feit dat de door de PPR zelf zo vurig bepleite samenwerking dan van de baan zou zijn.

Enkele tegenstanders wilden hun uiteindelijk oordeel opschorten tot na de publikatie van het gemeenschappelijk programma. Toen dat programma op 18 februari was, lagen de zaken voor velen aanzienlijk eenvoudiger. In het gemeenschappelijk programma werden in feite alle verlangens van de PPR teruggevonden, terwijl van de partners niets was ingebracht dat bij de PPR op tegenstand van enige omvang mocht stuiten. Op wellicht één uitzondering na: een passage waarin vastgelegd is dat Nederland in de komende regeringsperiode het lidmaatschap van de NATO handhaaft.

Ook op 22 februari is lang over het aanbod van de konfessionele partijen gedebatteerd. In feite werden dezelfde argumenten gebruikt, waarbij kon worden gekonstateerd dat het gemeenschappelijk programma en de uitstekende sfeer van de drie-partij-debatten alle aanleiding gaven tot soepelheid.

Van de Tweede Kamerfractie was er toch nog fel verzet tegen de voorgestelde aanbieding aan de konfessionele partijen. Maar laat in de avond besloten de bestuursleden met grote meerderheid (een stemming was niet nodig) op dit punt met de wensen van de partners — schoorvoetend — akkoord te gaan.

Het gesprek tussen de drie partijen was op gang gebracht door een drietal bijeenkomsten van delegaties uit PvdA en D'66. Laatstgenoemde partij had drie uitgangspunten op papier gezet voor een samenwerking:

1. een samenwerkingsverband maakt zich sterk voor een staatsrechtelijke vernieuwing volgens de formule Cals-Donner;
2. de partijen zijn bereid te streven — hetzij rechtstreeks, hetzij via een federatief verband — naar het tot stand komen van een grote vooruitstrevende volkspartij, die wezenlijke hervormingen beoogt;
3. Het beleidsplan van D'66 in zijn structurele opzet zal, naast het verkiezingsprogramma van de PvdA, worden aanvaard als een basis voor het opzetten van een regeringsbeleid.

Toen hierover overeenstemming was bereikt vond op 2 februari een gesprek plaats tussen D'66 en PPR. Daarbij bleek dat ook voor de PPR voldoende mogelijkheden waren om met D'66 tot een akkoord te komen. Bas de Gaaij Fortman benadrukte in dit gesprek, dat voor de PPR kernpunten zijn: een fundamentele mentaliteitsverandering, een

noeuve is. Van Mierlo en Beekmans zagen het als een laatste poging om de CDU uit elkaar te halen en als een belangrijke bijdrage aan de duidelijkheid, wanneer de konfessionelen gedwongen worden „ja” of „nee” te zeggen, óók t.a.v. bindende afspraken vóór de verkiezingen.

Afgesproken werd, dat zo gauw mogelijk begonnen zou worden met een globale programvergelijking als uitgangspunt voor onderhandelingen met de drie PAK-partners.

Vrijdag 12 februari begonnen de onderhandelingen.

De besprekingen zouden vijf dagen of delen van dagen duren. Erik Jurgens was als enige in staat alle gesprekken mee te maken. De wisselende PPR-delegatie bestond verder uit: Jacques Aarden, Jacques van Esch, Jan van Eupen, Bas de Gaaij Fortman, Pier van Gorkum, Michel van Hulten, Paul Janssen, Sam Mol, Jacques Tonnaer en Hemmo Vroom.

In het gebouw van de Tweede Kamer. De PvdA-delegatie aangevoerd door Vondeling, Den Uyl en Van der Louw; D'66 met Van Mierlo en Beekmans als voormannen.

De kwestie van het voorleggen van het akkoord aan de konfessionele partijen kwam uitgebreid ter sprake. Wij vroegen duidelijkheid over de motieven voor een gesprek met deze regeringspartijen. „Worden deze partijen nu reeds gezien als radikaal-voortstrevende groeperingen? Wat zijn de gronden waarop PvdA en D'66 tot de overtuiging zijn gekomen dat de voortstrevende krachten onder de konfessionelen in staat zullen zijn hun partijen vóór de verkiezingen vast te leggen op een radikaal-voortstrevende regeringscombinatie? Voor de PPR is het onvoorstelbaar, dat een kabinet met konfessionelen een radikaal-voortstrevend beleid zal voeren. Er zijn bij de PPR bijzonder welwillende leden die het risico willen nemen van een kabinet van links met de konfessionelen”. PvdA en D'66 bleken de afspraak om het resultaat van het akkoord voor te leggen aan de konfessionelen te zien als een wezenlijk onderdeel van de samenwerking. Den Uyl meende, dat wat het PvdA-kongres had uitgesproken ook voor de PPR in beginsel aanvaardbaar moest zijn.

We kwamen er niet uit, maar besloten wel met de programvergelijking te beginnen. Van Mierlo benadrukte, dat D'66 veel belang hechtte aan een structuurplan zoals van hun beleidsplan, met als grondgedachten:

- a. beleid is meer dan prioriteiten opstellen: de onderlinge samenhang moet duidelijk blijken;
- b. naast de oude, nog niet opgeloste, problemen zijn er de nieuwe problemen van demokraties, milieubeheer en beheersing van de technologie.

Den Uyl bracht hierop een „sociale correctie” aan, door te stellen, dat in de nieuwe visie op de samenleving voorop moet staan de sociale rechtvaardigheid, de inzet voor de akute noden, de solidariteit met de underdog. Afgesproken werd dat een groep-

Verkiezingskampagne

Hoewel de termijn voor bestellingen op de verkiezingskrant officieel voorbij is, is er — tot 12 maart — nog gelegenheid bestellingen te plaatsen. Ter herinnering: de prijs is 2 gulden per pak van 100 stuks. Bestellingen te richten tot J. Heytel, Savelbos 19, Amsterdam.

Kranten en affiches. Gratis krant voor „blanke” gebieden.

De landelijke penningmeester heeft 200.000 verkiezingskranten laten drukken voor verspreiding in de „blanke” gebieden, waar geen aktie-centra zijn. Indien er aktie-centra of individuele leden zijn die op zich kunnen nemen in die gebieden verkiezingskranten te bezorgen, dan kunnen die gratis beschikbaar worden gesteld. Enkele provincies hebben al pakken van 40 duizend en 50 duizend van die gratis kranten besteld. Deze bestellingen moet men doen bij het partijbureau in Amsterdam: Keizersgracht 138. De termijn hiervoor loopt 10 maart af. Het aantal affiches dat wordt gedrukt bedraagt 50.000. Deze komen voor rekening van de partij-kas en zullen de provincies worden toegezonden op basis van één affiche per 260 inwoners. Een aktiecentrum of een lid dat meer affiches beschikbaar wil hebben kan deze bestellen bij het partijbureau tot 10 maart. De prijs bedraagt: 10 ct. per stuk. Het formaat is ongeveer 75 bij 55 cm. Het definitieve ontwerp is bijna gereed; in afwijking van wat werd meegedeeld in de decemberkrant wordt nu geprobeerd het thema van de verkiezingskampagne: solidair met allen die zijn achtergesteld, in een tekening uit te drukken. Affiches en kranten zullen worden geleverd in de laatste week van maart. Wat de affiches betreft moet enig voorbehoud worden gemaakt betreffende de afleveringsdatum. Voordat met het drukken kan worden begon-

nen moet eerst het lijstnummer bekend worden gemaakt waarmee de PPR de verkiezingen kan ingaan. En dat zal nog even op zich laten wachten. Duidelijk moet zijn, dat de verkiezingskampagne geheel afhankelijk is van de persoonlijke inzet van zoveel mogelijk leden. Als onze financiën bepalend moeten zijn komt er van de campagne niet veel terecht: 10 duizend gulden uit de partijkas en een soortgelijk bedrag van de aktiecentra en leden levert een totaal op dat minimaal genoemd moet worden (omstreeks een zesde cent per inwoner). Daarom nog een laatste oproep zoveel mogelijk verkiezingskranten te bestellen, en mensen te rekruteren voor de verspreiding. Dat de inspanningen uiteindelijk kunnen lopen blijkt uit de bestellingen die in 1969 zijn gedaan op de zogeheten „blauwe” krant en op de krant die afgelopen januari is verschenen. In onderstaande tabel wordt daarvan een overzicht gegeven per provincie. Laten we proberen de inspanningen dit keer in het hele land tot het maximum op te voeren.

In onderstaande tabel naast elkaar de bestellingen, gedaan in 1969 en in januari 1971. Daarnaast de ledenaantallen in de provincies.

	1969	1971	leden
Groningen	200	300	104
Friesland	850	4800	86
Drente	—	—	37
Overijssel	2600	5700	195
Gelderland	6300	1250	438
Utrecht	2600	1000	351
N.-Holland	9000	8100	778
Z.-Holland	11700	32300	780
Zeeland	—	1600	89
N.-Brabant	25000	8100	670
Limburg	51000	60100	421

je van zes uit de drie programma's de essentiële zaken zou inventariseren, vergelijken en aangeven waarover overeenstemming mogelijk was. Zoveel mogelijk zouden ook de financiële consequenties worden aangegeven. De zes waren H. Beereboom en D. Dolman van de PvdA, E. Nypels en M. Engwirda van D'66, P. Janssen en M. van Hulten van de PPR.

- Woensdag 17 februari was het tweede gesprek. Uit het voorbereidende werk was al gebleken, dat tussen de drie partijen geen noemenswaardige verschillen bestonden over
1. staatsrechtelijke hervormingen,
 2. onderwijs en voortgezette vorming,
 3. ruimtelijk beleid,
 4. beleid t.a.v. buitenlandse werknemers,
 5. werkende jongeren,
 6. gelijkstelling man en vrouw,
 7. defensie (ook D'66 wil verlagening en wel van 3,6% naar 3,2% van het nationaal inkomen),
 8. Europese eenwording.

(Vervolg op pagina 2)

Sprekerslijst

Net als vorig jaar bij de Statenverkiezingen is er een centraal adres waar men een spreker of lid voor een forum enz. kan „bestellen”. Beschikbaar zijn de leden van de huidige kamerfracties, hooggenoteerde kandidaten voor de komende kamerfracties, leden van het landelijk bestuur en anderen die in aanmerking komen. Van de vijf kernkandidaten die destijds in Zwolle werden aangewezen zijn ook foto's verkrijgbaar. De centrale sprekerslijst wordt bijgehouden door Liesbeth Meerts-Walta, op werkdagen bereikbaar in het gebouw van de Tweede Kamer tel. (070) 61 49 11, vragen naar „groep Aarden”.

's Avonds en tijdens de weekeinden: (070) 54 33 61. Foto's zijn op hetzelfde adres verkrijgbaar, en tevens op het partijbureau.

Het akkoord tussen PvdA, D'66 en PPR dat nu op papier staat is dermate ingrijpend dat partijkongressen er zich over moeten uitspreken. Op zaterdag 27 maart zal het PPR-kongres dat kunnen doen in Utrecht, in een wijkgebouw van de NH-gemeente, Eykmanlaan 431. Het gebouw heet de „Prinsenhof”, en is gelegen in Utrecht-Noord, aan de weg naar Hilversum, bij drie hoge flatgebouwen die rechts van de weg het einde van de bebouwing vormen. Aanv. 10 u. Wie zich voor dit kongres opgeeft aan het partijbureau: Keizersgracht 138 te Amsterdam, tel. 020-22 73 42, krijgt het gemeenschappelijk programma vroegtijdig thuisgestuurd.

VOOR DIT KONGRES VOLGT GEEN NADERE AANKONDIGING!

ander buitenlands beleid, een betere inkomensverdeling en een tegenspel tegen de technokraten. Door J. Tonnaer en J. Aarden werd duidelijk gemaakt, dat het aanbieden van het akkoord aan de konfessionelen voor de PPR geen vanzelfsprekende en zelfs een moeilijk te waardenen ma-

Terugblik over drie jaren

Het is nu bijna drie jaar geleden, dat Annie Kessel, Paul Janssen en ik uit de KVP-fractie traden en een afzonderlijke groep in de Kamer vormden. Bij die gelegenheid hebben we gezegd, dat wij een handje wilden helpen om tot een konsentratie van progressieve gelijkgezinden in de Kamer te komen.

Wat is daarvan terecht gekomen?

Bij de beraadslagingen in de Kamer, de indiening van moties en amendementen, en de stemmingen is gebleken van een goede samenwerking met de Partij van de Arbeid, D'66 en de PSP. Het kan beter, maar de ervaringen zijn hoopgevend voor de toekomst.

Het gelukkigst heb ik met de samenwerking, die leidde tot het indienen van een wetsontwerp tot wijziging van de grondwet, met de bedoeling aan de kiezer meer rechtstreekse invloed te geven op de kabinetsvorming. De PSP meende om principiële redenen terzijde te moeten blijven staan.

SAMENWERKING IS EEN MOETEN

Indien de Partij van de Arbeid en D'66 met ons vóór de verkiezingen niet tot een reële samenwerking zouden komen, zou dat een miskenning zijn van de praktijk in de Kamer.

Naar mijn mening zijn wij (PvdA, D'66 en PPR) aan de kiezers en aan onszelf verplicht vóór de verkiezingen te laten blijken, dat het ons ernst is met die samenwerking.

Voor mij betekent dat, en ik baseer mij daarbij op de resoluties van ons Nijmeegs kongres, wij alles op alles moeten zetten om het met Partij van de Arbeid en D'66 eens te worden over:

- de kernpunten voor een regeringsprogramma;
- de mensen, die dat in een kabinet waar moeten gaan maken;
- een effectieve samenwerking van de fracties in de Kamer.

„De oppositie wint de verkiezingen niet, de regering verliest ze,” liet ik mij onlangs voorzeggen uit de Engelse Economist. Waar moeten we op mikken? Ik praat het Den Uyl van harte na: de regeringspartijen beneden de 50%. Nou zegt die laatste enquête van de KRO niet alles, maar ze stak me toch een hart onder de riem: 40% voor de regeringspartijen en evenveel voor de PvdA, D'66 en de PPR samen.

BEREID TE REGEREN

Deze partijen komen niet zo gek uit de verkiezingen tevoorschijn! Een parlementair kabinet zit er echt niet in. Wat dan? Het vormen van een minderheidskabinet niet aan Biesheuvel, Udink en Veringa overlaten. Wij moeten ons bereid verklaren ook bij de geschetste politieke verhoudingen regeringsverantwoordelijkheid te aanvaarden. In een kabinet van PvdA, D'66 en PPR dient ook plaats te zijn voor onafhankelijke konfessionelen en politiek ongebonden.

Wij hebben vandaag de mond vol van solidariteit met anderen, solidariteit met de armen in de wereld en met de laagstbetaalden in ons eigen land — om twee groepen te noemen — eist op de eerste plaats dat wij solidair zijn met elkaar. Maar ook, dat wij solidair zijn met de bevriende partijen. Overigens meen ik dat het trefend juist is, wat Paul Janssen onlangs heeft gezegd: „we doen allemaal net, of het van de Partij van de Arbeid afhangt. Natuurlijk is de houding van de Partij van de Arbeid van groot belang voor de verdere ontwikkeling, maar de sleutel ligt in handen van de katholieken, van de kristelijke arbeiders. Zij kunnen door hun stem een progressief beleid mogelijk maken. Zij kunnen echter



ook dwingen tot heilloze compromissen.”

Tenslotte dan de kiezers, die het voor het zeggen zullen hebben. Laat ze in 's hemelsnaam opkomen, op wie ze dan ook mogen stemmen. En waar was het ook al weer om begonnen? Het is nu weer jaren geleden: om de vorming van een regering niet meer over te laten aan de toppen van de partijen, doch de kiezer daarbij inspraak te geven. Ik hoop dat de progressieve gelijkgezinden zich dit vooral in de komende weken zullen herinneren.

(Uit een toespraak van Jacques Aarden tijdens het kongres in Den Bosch van 30 januari.)

Nota ontwikkelingsamenwerking

De Politieke Partij Radikalen publiceerde op 27 januari een discussie-nota over „De ontwikkelingsamenwerking in de komende vier jaren”. Deze nota, onder de titel „Het werkkterrein is de Wereld” is gemaakt door de PPR-kommissie Vredespolitiek, aan de hand van een ontwerp opgesteld door Huub Coppens, lid van deze kommissie.

De nota stelt, in overeenstemming met de bij de PPR centraal staande strijd tegen maatschappelijk onrecht, dat „het eigen welzijn in de huidige tijd ten nauwste samenhangt met het wereldwelzijn”. Met dit laatste is het nog altijd slecht gesteld en dit is een regelrechte bedreiging van het menselijke bestaan. „Ontwikkelingshulp die niet verder reikt dan armenzorg en incidentele liefdadigheid zal hierin geen we-

Konfessionele partijen devalueren de kerk

Radikalen, wij weten allang en beseffen heel goed dat progressieven niet betere mensen zijn dan konservatieven. Maar progressieven zijn wel beter geïnformeerde mensen. Zij willen ook geïnformeerd worden. Niet voor niets menen de behoudenden dat radio en televisie door links gedomineerd worden. Radio en televisie geven informatie. Een echt rechtse televisie-uitzending zou er één zijn, waarbij het beeld de hele avond zwart bleef.

Daarom, als wij mensen mee willen krijgen voor een radikaal-vooruitstrevend beleid, dan moeten wij onze tijd willen geven aan het informeren van de mensen. Daarin willen wij samenwerken met actiegroepen voor ontwikkelings-samenwerking, zuidelijk Afrika en vredespolitiek. Bovendien willen wij samenwerken met de vakbeweging waar die opkomt voor de werklozen en de laagst-betaalden, voor onderwijs voor de werkende jeugd en voor een eerlijk loonbeleid.

Wereldraad en Vaticaan

Wij willen een grotere ruimte creëren voor de ideeën die nu leven in de wereldraad van kerken en in de gezamenlijke commissie van het Vaticaan en de Wereldraad voor Vrede en Rechtvaardigheid. Wij willen de kerk weer de gelegenheid geven de samenleving de spiegel voor te houden, de spiegel van rechtvaardigheid, vrede en solidariteit met alle onderdrukten. Bij de konfessionele partijen komt de kerk op deze wijze niet meer aan bod, zij weten immers al wat kristelijke politiek is. „Pacem in terris”, „Populorum Progressio” en het besluit van de Wereldraad tot steun aan de bevrijdingsbewegingen in zuidelijk Afrika kwamen daar zeer ongelegen. De konfessionele partijen devalueren de kerk, waar die op zijn best is, namelijk waar die de evangelische solidariteit vertaalt voor de wereld van vandaag.



De felle campagne tegen ons is op zichzelf begrijpelijk, want een verkiezingssucces voor de PPR betekent een signaal van de kiezer voor de konfessionele partijen, dat het kristelijk praten en niets doen niet langer genomen wordt. Maar laat men in die campagne tegen ons de grenzen van wat behoorlijk is — over kristelijk praten wij niet eens — niet overschrijden.

Het nieuwste is, dat men ons afschildert als een extremistische splinterpartij. Dat wij een kleine partij zijn kunnen we niet ontkennen. Geen enkele partij is groot begonnen en degene die ons met de benaming splinterpartij aanduidde is er zelf trots op dat Groen van Prinsterer jarenlang in zijn eentje voor zijn partij in de Kamer zat.

Wie en wat is extremistisch?

Het woord „onbehoorlijk” wil ik in de mond nemen voor de beschuldiging tegen ons, dat wij extremistisch zijn. Met extremisme wordt gewoonlijk bedoeld dat men geen middel schuwt om zijn doel te bereiken en zelfs sabotage en geweld wil gebruiken. Wat een laag verwijt tegen mensen die al hun tijd en energie geven om de kiezers ervan te overtuigen dat veranderingen via het parlement nog mogelijk zijn.

Volgens een recent onderzoek verwachten de meeste Nederlanders dat de periode tot 1980 zal worden gekenmerkt door toenemend geweld en grotere agressiviteit. Wij menen dat toenemend geweld en grotere agressiviteit voorkomen kunnen worden door een beleid, dat gebaseerd is op de rechtvaardigheid en solidariteit. Dat wil zeggen, een ander beleid dan dat van de afgelopen vier jaar. Want is het niet een voorbeeld van extreme politiek, wanneer men de woningproductie laat teruglopen in een tijd, waarin de woningnood stijgt?

Is de 1500 ton TNT per wereldburger, die nu voor vernietiging beschikbaar is niet het gevolg van extremisme en is het niet een extreme politiek om in zo'n situatie geen enkel initiatief te nemen op het terrein van de vrede? Is het Nederlands stemgedrag in de Verenigde Naties ten aanzien van zuidelijk Afrika niet extremistisch? Is het niet extremistisch begrip te tonen voor wat de Zuidafrikaanse regering voor de zwarte bevolking doet, terwijl de politie in dat land voor geen maatregelen meer terugschrikt tegen de tegenstanders van apartheid en de situatie in de door-gangskampen naar de zogenaamde thuislanden meer dan verschrikkelijk is?

Wij willen graag beloven de woorden extreem en extremistisch niet meer in de mond te nemen waar wij over de politiek van de konfessionele partijen spreken.

gram” gediskussieerd. Voor de formulering van punten als milieubeheer, bodemschatten, ondernemingsraad, aanvullend pensioen, NAVO en onderwijs was veel tijd nodig. Enkele andere punten als zedelijkheidswetgeving, bevolkingspolitiek, cultuurbeleid, openbaar vervoer, werden in het ontwerp nog gemist. Maar de basis voor het akkoord was gelegd. De punten van overeenstemming bleken zo evident, dat de verschildpunten geen breukpunten meer konden zijn.

Vrijdagavond 19 februari om 5 uur kwamen de delegaties bijeen in een hotel in Bithoven, waar tot de volgende avond 7 uur bijzonder hard gewerkt werd, in een open en prettige sfeer, met het verheugende resultaat dat een tweede versie (42 hoofdpunten) werd vervangen door een derde versie (60 hoofdpunten), die — afgezien van enkele redactionele verbeteringen — als eindversie werd aanvaard. Maar dat niet alleen, ook de financiële paragraaf kwam rond en zelfs werd in principe overeenstemming bereikt over de structuuropzet, in die zin dat het schema van D'66 werd aanvaard met de korrektie, dat de paragrafen over de positie van de achterblijvende (woningbouw, vervoersverdeling in eigen land en in de wereld) voorop zouden staan.

Na deze marathonzitting was er toch nog een hele dag nodig om de eindredactie vast te stellen. Dit gebeurde op maandag 22 februari in het hoofdkwartier van de PvdA in Amsterdam. Dezelfde avond kwam het AB van de PPR in Utrecht bijeen, waar de eindtekst bewonderd, gewogen en zwaar genoeg bevonden werd. Blijf over de vraag naar de bereidheid van de PPR om het geval mee aan te bieden aan de konfessionele partijen. Alle voor's en tegens kwamen uitvoerig op tafel, met als uiteindelijke konklusie, dat de PPR ook hierin solidair wilde zijn met de bevriende partijen, die we voortaan mogen noemen: partners in het stembusakkoord.

En zo is het gekomen, dat de karnavalvierders in een van de ochtendkranten op aswoensdag konden lezen: „OPPOSITIE ZET DE AANVAL IN”.

JAN VAN EUPEN
SAM MOL

Van de penningmeester

Op het moment dat ik dit schrijf (24-1) begint het bedrag dat aan contributie binnenkomt al aardig op te lopen.

Ik verzoek iedereen, die op het tijdstip dat dit onder de ogen komt, nog niet zijn contributie en bijdrage aan het verkiezingsfonds heeft overgemaakt, dit alsnog met spoed te doen, omdat 25% van de ontvangen contributies wordt doorbetaald aan de provinciale penningmeesters en deze in verband met de komende verkiezingen moeten weten over welk bedrag ze voor de campagne kunnen beschikken.

Ook op de begroting van de landelijke penningmeester is een bedrag uitgetrokken voor de verkiezingscampagne nl. het drukken der affiches en het verstrekken van de cartoon-krant in die gebieden, waar geen actie-centra zijn. Totaal begroot op f 10.000,—. Als de contributie-betalingen hoger zijn dan verwacht, zal dit bedrag misschien iets verhoogd kunnen worden. Ik hoop dat u bij het uitschrijven van uw giro-biljetten ook nog even denkt aan die mensen die buiten veel vrije tijd voor bestuurswerk ook nog veel geld voor de partij uitgeven, dat zij waarschijnlijk ook goed voor privé-doeleinden hadden kunnen gebruiken, omdat onze partij niet in staat is persoonlijke deklaraties anders te honoreren, dan met een bedankbriefje van de penningmeester, dat zij dan voor hun giften-afreken bij de Inkomsten-belastingsaangifte kunnen gebruiken.

Onder giften van bijdragen aan Kerkelijke en charitatieve instellingen en aan politieke partijen dus ook de PPR.

Zij zijn aftrekbaar voor zover zij in totaliteit meer dan f 100,— bedragen en minimaal 1% en maximaal 10% van het netto-inkomen zijn.

NICO KEEK

(Vervolg van pag. 1)

Tot diep in de nacht werd over het eerste concept met 22 „hoofdpunten van een regeringspro-

P.P.R.-verkiezingsprogramma 1971

(vastgesteld door een ledenkongres op 30-1-'71 in Den Bosch)

AAN DE KIEZER,

De groei van de welvaart staat hoog genoteerd in Nederland. De groeicijfers buitelen over elkaar heen, ons suggererend dat het ons steeds beter gaat, dat iedereen het beter heeft dan vroeger.

Dit is eenvoudigweg niet waar in onze maatschappij. Niet waar in die van Nederland en ook niet waar in die van de landen om ons heen en in de wereld. Velen delen niet in die groei, delen niet in de welvaart, zijn „arm” in diverse betekenissen: zij zijn arm aan geld, maar ook (dikwijls juist daarvoor) arm aan woonruimte en aan voedsel, arm aan mogelijkheden, arm aan vorming, arm aan bescherming, arm aan vrienden.

- de anderhalf miljoen woningzoekenden en krotbewoners,
- de driehonderdduizend „minimumlijders”: de mensen die proberen rond te komen van het wettelijk minimumloon, de AOW met enige bijstand (tot 95 % van het minimumloon), een weduwna uitkering volgens de AWW, periodieke bijstandsuitkeringen, rentetrekkingen van de oude invaliditeitswet, nog ongeteld de niet in omvang te schatten groep van armlastige kleine zelfstandigen en nog te saneren agrariërs,
- de 450.000 werkende jongeren voor wie maar 65 miljoen op de onderwijsbegroting staat (tegen bijna drie miljard voor de 95.000 studenten, een bedrag dat in wezen nodig is) terwijl hun milieu hen dikwijls reeds een achterstand bezorgde,
- de (nog onbekende aantallen) werknemers die hun werk verliezen bij komende sluitingen, reorganisaties en fusies van hun bedrijf, en die

- daar niets over te zeggen hebben,
- de 80.000 buitenlandse werknemers, die eerder dan hun Nederlandse collega's er slecht vanaf komen bij de werkverdeling en huisvesting,
- de meer dan 200.000 vrouwelijke werknemers,
- de drie miljard armen en onderdrukten in de wereld,
- de honderdduizenden in ons eigen land die — al lijken zij steeds welvarender te worden — hun leefmilieu, hun geestelijke gezondheid en hun overlevingskansen steeds meer in gevaar zien komen.

Wij vinden dat solidariteit met al deze mensen de kern moet zijn van het politiek handelen en vanuit deze solidariteit zijn wij bereid voor hen te knokken. Zij is een concrete toepassing in de Nederlandse politiek van de komende jaren van de fundamentele saamhorigheid van alle mensen, in Noord en Zuid, in Oost en West.

Deze mensen met wie wij ons solidair verklaren zijn slachtoffers van ons huidig sociaal-ekonomische stelsel dat gebaseerd is op principes van concurrentie en dus uitbuiting. Dat stelsel moet wezenlijk veranderen opdat de maatregelen die wij voorstaan effectief worden.

Wij leggen u daarom geen volledig verkiezingsprogramma voor dat zg. oplossingen biedt voor alle problemen van de komende vier jaar.

Wij willen u nu alleen duidelijk laten zien waar wij de komende vier jaar zullen staan,

- opdat u weet op welke wijze wij de politiek benaderen,
- opdat u de richting kent waarin wij oplossingen zoeken.

I solidair met woningzoekenden

300.000 gezinnen hebben géén woning of hoogstens een officieel afgekeurd krot, nog eens 300.000 leven in woningen die niet anders dan krotten genoemd kunnen worden,

zeker 300.000 leven op een bijna onbetaalbare kamer en worden uitgebuit.

Erkenning van het recht van iedereen (zowel Nederlander als buitenlandse werknemer, gezin als alleenstaande) op een goede woning.

Maatregelen voor de jaren 1971—1975:

1. Snelle opvoering van de woningbouw tot 140.000 betaalbare woningen en van de krottenopruijing tot 40.000 per jaar, garanderen van de continuïteit van deze produktie op lange termijn.
2. Verplichte investeringen van grote beleggers (pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappijen, spaarbanken) in de woningbouw.
3. Doorstromingsheffing voor diegenen die te goedkoop wonen en die een inkomen genieten boven de zg. welstandsgrens (f 18.800,— per jaar), zodat van hen niemand minder dan 1/8 deel van zijn belastbaar inkomen verwoont. Indien geen duurdere woningen beschikbaar zijn moet de reële huurwaarde worden betaald.
4. Huursubsidieregeling verbeteren voor hen die noodgedwongen te duur wonen, voorzover hun inkomen ligt onder de zg. welstandsgrens, zodat van hen niemand meer dan 1/6 deel van zijn belastbaar inkomen behoeft te verwonen.
5. Ruimere experimenten wat betreft nieuwe vormen van wonen, waarin centrale woonvoorzieningen een belangrijke plaats innemen.
6. In de wet vastleggen het recht van de overheid om leegstaande panden te vorderen.
7. Wettelijke maatregelen tegen uitbuiting van kamerbewoners.

II solidair met laagst-betaalden

Honderdduizenden leven op

of vlak boven de grens van het minimumloon (f 166,20 per week). Door het huidige systeem van procentuele loonsverhogingen worden de inkomensverschillen steeds groter.

Erkenning van het recht op een welvaartsvast minimuminkomen.

Maatregelen voor de jaren 1971—1975:

1. De lagere lonen sneller laten stijgen dan de hogere lonen, belastingvrije voet optrekken tot minimumloon.
2. Optrekking van de netto sociale uitkeringen tot aan het netto minimumloon, ziekenfondsen laten uitgroeien tot een volksverzekering.
3. Vastleggen in de wet van het recht op onderwijs en onafhankelijke vorming tot 18 jaar ten behoeve van de werkende jongeren, ook voor hen die in dienst zijn van de overheid. In 1974 moeten we minimaal zover zijn dat dit vastligt voor 15-jarigen gedurende 3 dagen per week, voor 16-jarigen gedurende 2 dagen per week, voor 17-jarigen gedurende 1 dag per week.
4. Uitbreiding van diensten tot hulpverlening aan leerlingen, ouders en onderwijzers (o.a. schooladviesdiensten) in het bijzonder voor scholen in buurten met lagere inkomens, met als doel te komen tot radikale vernieuwing van het kleuter- en basisonderwijs opdat alle kinderen gelijke kansen krijgen. Verdubbeling van de experimentenpot voor het starten van programma's om milieu-achterstand weg te werken.

III solidair met werknemers

De afhankelijkheid van de werknemers van degenen bij wie ze in dienst zijn en van de ekonomische machthebbers is nog steeds te groot. Erkenning van het recht op medebeslissen.

Maatregelen voor de jaren 1971—1975:

1. Bij voorgenomen loonmaatregelen de verantwoordelijkheid van de werknemers volledig tot haar recht te laten komen. De loonwet buiten werking stellen en vervangen door een inkomenswet, zodat het nationale inkomen eerlijker kan worden verdeeld.
2. Stimuleren van investeringsloon.
3. Er moet een landelijk waardeverast pensioen komen.
4. In de wet op de onderne-

mingsraden vastleggen het medebeslissingsrecht van de werknemers in essentiële zaken zoals sluiting, reorganisaties, fusies van bedrijven en in het totale personeelsbeleid.

5. De werknemers betrekken bij het bestuur van de ondernemingen met als uiteindelijk doel zelfbestuur. Als eerste stap in die richting de helft van de commissarissen laten kiezen door de werknemers.

6. Houden van een parlementaire enquête naar ekonomische machtskonsentrasies met als doel te komen tot een kollektief met enquête-bevoegdheid dat blijvend moet toezien op de ekonomische machtsuitoefening.

7. De werkgelegenheid voor Turken, Marokkanen, Spanjaarden, enz., behoort op de eerste plaats in hun eigen landen gemaakt te worden. Wanneer Nederlandse bedrijven niettemin buitenlandse werknemers hebben, dan hebben deze werknemers en hun gezinsleden recht op kwalitatief dezelfde levensomstandigheden als Nederlandse werknemers. De benodigde gelden hiervoor moeten via een loonsomheffing per buitenlandse werknemer, te betalen door de werkgever, op tafel komen.

8. Effectieve controle op de huisvesting van buitenlandse werknemers.

9. Gehuwde vrouwen apart belasten.

10. Aan alle werknemers het wettelijk recht op werkstaking toegekennen.

IV solidair met de armen in de wereld

De grote meerderheid van de bewoners van de zogenaamde „Derde Wereld” leeft ver onder de grens van wat wij in Nederland een minimuminkomen noemen en wat voor ons als leefbaar geldt. Velen kreperen van de honger. Erkenning van het recht van de gehele wereldbevolking op een leefbaar bestaan.

Maatregelen voor de jaren 1971—1975:

1. Eenzijdigheid van de ekonomische structuur van de ontwikkelingslanden doorbreken. Onze ekonomie aanpassen aan de ekonomie van de ontwikkelingslanden door de voor die landen meest geëigende produktietakken er naar toe te verplaatsen. Hiertoe moet Nederland een kon-

kreter program ontwerpen. Dit dient uitgevoerd te worden in EEG-verband, waarbij een fonds gesticht wordt dat, zonnodig, de gevolgen opvangt als een bedrijf of bedrijfstak omwille van de kansen van de arme landen moet worden omgeschakeld of gesloten.

2. In EEG-verband alle handelsbelemmeringen opheffen voor produkten uit de ontwikkelingslanden.

3. Opvoering van de door de overheid verstrekte ontwikkelingshulp tot 1,5% van het nationale inkomen. Tenminste de helft van deze hulp zal moeten worden gegeven via internationale organisaties. Bij rechtstreekse hulp uitsluitend giften en leningen tegen zachte voorwaarden.

4. Nederland richt zijn hulp in het bijzonder op die landen die ernst maken met sociale en ekonomische hervormingen, die de gehele bevolking ten goede komen. Op deze gronden komen ook landen als Chili, Cuba en Zambia voor meer hulp in aanmerking.

V solidair met onderdrukten

Velen in de wereld zijn — politiek, ekonomisch of maatschappelijk — niet vrij hun eigen levensweg te kiezen. Solidariteit met de machtelozen kan niet samengaan met keuze van een overheersend en afgesloten machtsblok. Erkenning van de mensenrechten.

Maatregelen voor de jaren 1971—1975:

1. Toekenning van gelijke asielrechten aan politieke vluchtelingen die om welke reden dan ook hun land willen of moeten verlaten, ook als zij afkomstig zijn uit zogenaamde bevriende naties.

2. Versterking van onze diplomatieke en ekonomische druk op Portugal en Griekenland, maar ook op alle andere diktatoriaal geregeerde landen, teneinde er de parlementair-demokratische regeringsvormen te herstellen. Op dit doel gericht stemgedrag in VN, NAVO en Raad van Europa.

Indien binnen een (korte) termijn in Portugal en Griekenland geen herstel optreedt, dienen deze landen uit de NAVO te worden gestoten. Indien uitstoting uit de NAVO niet volgt, zal Nederland zelf uitreden uit de NAVO dienen te overwegen.

3. Stopzetting van de leveranties van Fokkervliegtuigen aan Portugal.

4. Financiële steun aan de onderdrukte volken of minderheden in de wereld in hun streven naar politieke en sociale gerechtigheid, ook als deze alleen bereikt kunnen worden met geweld. Nederland volge hierbij de Wereldraad van Kerken die reeds 200.000 dollar beschikbaar stelde (in 1970) aan 19 organisaties over de hele wereld, zoals een aantal Afrikaanse vrijheidsbewegingen, die tegen de Portugese, Rhodesische of Zuidafrikaanse rassonderdrukking in verzet kwamen.

5. Als konsekwentie van het voorafgaande dient Nederland grote druk uit te oefenen op met name Engeland en Frankrijk om de wapenleveranties aan Zuid-Afrika, Portugal en Rhodesië direkt stop te zetten, aangezien deze een grote bedreiging vormen voor toekomstige positieve ontwikkelingen in zuidelijk Afrika.

VI solidair met de door oorlog bedreigde mens

De grootste bedreiging voor alle leven op aarde is de onberekenbare kans op een oorlog met bakteriologische, chemische en kernwapens. Zolang NAVO en Warschaupakt potentieel agressieve organisaties blijven en als kemphanen tegenover elkaar staan, berusten de betrekkingen tussen Oost en West uitsluitend op wederzijds wantrouwen. Voorop behoort echter te staan de onderlinge solidariteit tegenover het reële gevaar van een alles-vernietigende oorlog, een gevaar dat Oost én West voortdurend bedreigt. Ontkenning van het recht ABC-wapens te gebruiken.

Maatregelen voor de jaren 1971—1975:

1. Geen verhoging van de defensie-uitgaven,
2. Nederlands initiatief om te komen tot afspraken waarbij telkens, over en weer, landen of delen van landen overgaan tot ontwapening of wapenberpking,
3. Verbod van aanmaak en opslag van bakteriologische, chemische en kernwapens in Nederland,
4. Nederlands initiatief tot het

Vervolg verkiezingsprogram

scheppen van een kernwapenvrije zone in Centraal-Europa. Geen Europese kernmacht, 5. Nederland helpt mee een regeling van het vraagstuk Duitsland te bereiken. Die moet inhouden:

- erkenning van Oost-Duitsland (DDR) en zijn huidige grenzen,
- een regeling voor de positie van West-Berlijn als afzonderlijke politieke eenheid, die de vrijheid en levensvatbaarheid van dit stadsdeel garandeert,
- 6. Het lidmaatschap van de NAVO ter discussie stellen,
- 7. Het lidmaatschap van de NAVO gebruiken om het voorafgaande te bevorderen. Dit impliceert continuering van het door ons op zichzelf verfoeide lidmaatschap van de NAVO. Deze voortzetting mag dan ook:
- alleen berusten op een niet-aflattende kritiek,
- ten hoogste één regeringsperiode van de progressieve konsentratie duren indien deze kritiek geen succes heeft.

VII Solidair met de mens in zijn omgeving

Ons groeiend inwonertal en onze groeiende economie bedreigen in toenemende mate ons milieu. Erkenning van ieders recht op

vrijwaring van stank, smerig water, bodemvervuiling en lawaai.

Maatregelen voor de jaren 1971-1975:

1. Onmiddellijk geïntegreerde aanpak van alle vormen van milieuverontreiniging. Daartoe de vorming van een milieu-ministerie dat leiding geeft aan de ruimtelijke ordening en gebruikstoewijzing van grond en water, de planning en bouw van infrastructuurwerken (spoorwegen, kanalen, rijkswegen, zeehavens, luchthavens), de woningbouw en het bedrijfsvestigingsbeleid.
2. De bevolking dient bij het ruimtelijk beleid betrokken te worden.
3. De voorwaarden voor vestiging van bedrijven moeten bekend zijn voordat met bouw of aanleg begonnen wordt. De hinderwet-procedure moet eveneens afgewerkt zijn. In de hinderwet moet opgenomen worden dat olieraffinaderijen uitsluitend zwavelarme brandstof mogen gebruiken eventueel door middel van een ontzwavelinrichting, zoals dit reeds vereist is in Engeland, Frankrijk, Duitsland en Zwitserland.
4. Onmiddellijke aanpak van een studie met als doel de konsekventies voor ons allen

te achterhalen van vertraging van de groei — of zelfs stabilisering — van de bevolking en van de aantallen arbeidsplaatsen in Nederland.

5. Scheppen van mogelijkheden om in de regio's en met name in het Noorden, zonder verdere aantasting van het milieu, werkgelegenheid te vestigen voor eigen bevolkingsgroei, zodat mensen in eigen streek kunnen blijven wonen en werken.

6. Kinderen hebben recht op speelgelegenheid: „Niet spelen tussen de auto's”.

7. Geen uitbreiding van militaire oefenterreinen.

Deze punten — in min of meer willekeurige volgorde — karakteriseren het beleid dat wij zullen voeren, als wij deel uitmaken van de regering voor de jaren 1971-1975. Hiernaast handhaven wij het politiek program van onze partij zoals dat is vastgesteld in 1969, dat u verder kan informeren over onze ideeën en bedoelingen ten aanzien van vele andere punten.

Financiële paragraaf

Voor de verwezenlijking van een deel van het program moet de overheid over meer geldmiddelen beschikken.

— Het vrij besteedbare reële loon van de werknemer dient in de komende periode te blij-

ven stijgen; bij de opvoering van de druk van belastingen en overheidstarieven moet daarmee rekening worden gehouden;

— de verhoging van belastingen en andere overheidsinkomsten mag de inkomens- en vermogensverhoudingen niet verder scheefftrekken en de reële inkomens van de laagstbetaalden niet aantasten. De belastingvrije voet zal daarom op het niveau van het minimumloon moeten worden gebracht en sociale uitkeringen en bijstandsuitkeringen zullen moeten worden verhoogd. De bijdrage uit de algemene middelen in de sociale verzekering zal verhoogd moeten worden;

— het tarief van de vennootschapsbelasting wordt verhoogd, evenals de vermogensbelasting en de successierechten. Een belasting op vermogenswinsten dient te worden ingevoerd, alsmede aksijns op bepaalde luxe goederen (o.a. tweede woningen).

De drukverzwaring bij gelijkblijvende tarieven door de reële progressie in de loon- en inkomstenbelasting blijft gehandhaafd. Over de bestemming van de extra-belastingontvangsten welke ontstaan door de prijsstijgingen, wordt elk jaar door het parlement een beslissing genomen;

— tot verhoging van de BTW wordt slechts overgegaan, indien de hiervoor genoemde financieringsmiddelen tekort

schieten, omdat deze verhoging inflatie stimuleert. Bij een verhoging komt allereerst het hoogste tarief in aanmerking.

— Een diepgaand onderzoek zal worden ingesteld naar overheidstaken welke vroeger wel, maar thans niet meer belangrijk zijn. Hierdoor kunnen financieringsmiddelen vrijkomen;

— er zal geen overdracht van het nationaal financiële beleid naar Europese organen plaatsvinden zonder een gelijke overdracht van de controleerende bevoegdheden naar het Europese Parlement;

— de opvoering van de woningbouw en de verbetering van de huisvestingssituatie zal mede worden gefinancierd door regulering van de kapitaalmarkt (verplichte belegging van verzekeringsmaatschappijen, banken en pensioenfondsen) en de doorstromingsheffing.

P.P.R.-Brabant

De voorbereidingen voor de verkiezingscampagne in Brabant zijn goed op gang gekomen, maar voor het slagen van de campagne kan de provinciale campagneleider nog wat helpende handen gebruiken. Graag daarom een telefoontje aan de provinciale coördinator: W. van der Zee, Schoutstraat 24 te Geldrop, tel. (04903) 4135, of een giro'tje aan de penningmeester: W. Wernink, Aalsterweg, Eindhoven, ten name van PPR-Brabant. Giro 1806729.

Kandidatenlijsten voor Tweede- en Eerste Kamer-verkiezingen

Groningen, Friesland, Drente Overijssel en Gelderland

- | | |
|-----------------------------------|------------|
| 1. B. de Gaaij Fortman | Lusaka |
| 2. P. J. Janssen | Rijswijk |
| 3. A. R. Coppes | Odijk |
| 4. E. C. M. Jurgens | Amsterdam |
| 5. J. J. M. Aarden | Voorburg |
| 6. mej. A. A. M. Kessel | Breda |
| 7. W. van Dam | Renkum |
| 8. P. H. van Gorkum | Zeist |
| 9. H. W. Tromp | Sauwerd |
| 10. A. J. Agterberg | Witmarsum |
| 11. J. E. van Kooten | Assen |
| 12. D. G. Mennink | Zwolle |
| 13. J. M. Th. van der Heyden-Knol | Eindhoven |
| 14. J. P. M. Nijman | Harderwijk |
| 15. O. Bult | Heerenveen |
| 16. B. Kingma | Marum |
| 17. H. Meyers | Emmeloord |
| 18. J. J. van der Berg | Assen |
| 19. C. C. van der Zouwen | Apeldoorn |
| 20. J. L. A. Jansen | Arnhem |
| 21. E. M. M. van Hulten-Delfgaauw | Lelystad |
| 22. L. van Hoorn | Heerenveen |
| 23. A. Veenhoff | Groningen |
| 24. J. B. Wesseling | Emmen |
| 25. A. J. Kuiper | Nijmegen |
| 26. A. J. Vulink | Arnhem |
| 27. J. M. Coppens | Joure |
| 28. D. C. de Dreu | Emmen |
| 29. C. P. G. Tilanus | Nijmegen |
| 30. J. M. Theunis | Utrecht |

Zuid-Holland

- | | |
|--------------------------------------|--------------|
| 1. J. M. Aarden | Voorburg |
| 2. E. C. M. Jurgens | Amsterdam |
| 3. P. J. Janssen | Rijswijk |
| 4. B. de Gaaij Fortman | Lusaka |
| 5. mej. A. A. M. Kessel | Breda |
| 6. A. R. Coppes | Odijk |
| 7. K. L. M. van Eerd | Oegstgeest |
| 8. mevr. D. v. d. Heem-Wagemakers | Rotterdam |
| 9. C. J. van Kuyen | Warmond |
| 10. P. H. van Gorkum | Zeist |
| 11. W. van Dam | Renkum |
| 12. J. M. Theunis | Utrecht |
| 13. H. J. Vroom | Middelie |
| 14. T. de Boer | Voorburg |
| 15. H. C. Lambregts | Leidschendam |
| 16. N. Th. van Tol | Zevenhoven |
| 17. K. J. Beckers | Oegstgeest |
| 18. J. M. Kwakkenbosch | Breda |
| 19. J. W. Reyn | Rijswijk |
| 20. P. H. A. Rijmsus | Ridderkerk |
| 21. W. F. Berendse | Wateringen |
| 22. A. W. de Groot | Voorhout |
| 23. J. J. Roovers | Leidschendam |
| 24. C. H. M. Bruggeling | Monster |
| 25. D. J. Rensman | Schiedam |
| 26. J. L. A. Jansen | Arnhem |
| 27. mevr. E. de Wal-Wolf | Tilburg |
| 28. mevr. D. A. Jager-van Lonkhuyzen | Heerlen |
| 29. G. F. van Pijkeren | Elburg |
| 30. J. W. R. Letterie | Schoonhoven |

Noord-Holland

- | | |
|---------------------|-----------|
| 1. J. M. Aarden | Voorburg |
| 2. E. C. M. Jurgens | Amsterdam |

- | | |
|--|--------------|
| 3. P. J. Janssen | Rijswijk |
| 4. B. de Gaaij Fortman | Lusaka |
| 5. mej. A. A. Kessel | Breda |
| 6. A. R. Coppes | Odijk |
| 7. Th. A. M. van Kleef | Amsterdam |
| 8. K. L. M. van Eerd | Oegstgeest |
| 9. P. H. van Gorkum | Zeist |
| 10. L. van Pelt | Purmerend |
| 11. J. C. Zuurbier | IJmuiden |
| 12. mevr. Th. G. v. Oostveen-v. Meegen | Beverwijk |
| 13. J. H. van Eerden | Uitgeest |
| 14. mevr. Th. W. M. Janssens-Quant | Monnikendam |
| 15. H. J. H. Esser | Zaandam |
| 16. M. W. M. van Winkel | Den Helder |
| 17. R. Hekstra | Amstelveen |
| 18. L. P. M. Janson | Laren |
| 19. P. J. H. Seijbel | Alkmaar |
| 20. P. S. Pennenkamp | Bovenkarspel |
| 21. J. P. Kroon | Heemskerk |
| 22. J. M. E. Keet | Amsterdam |
| 23. P. C. Kaandorp | IJmuiden |
| 24. M. E. Luchtenberg | Zaandam |
| 25. G. F. Turel | Bussum |
| 26. F. A. Goudswaard | Amsterdam |
| 27. J. A. W. van Eupen | Woudrichem |
| 28. J. M. V. Geerts | Amsterdam |
| 29. P. C. Dijkman-Dulkes | Beverwijk |

Noord-Brabant

- | | |
|--------------------------------------|----------------|
| 1. mej. A. A. M. Kessel | Breda |
| 2. P. J. Janssen | Rijswijk |
| 3. J. M. Aarden | Voorburg |
| 4. A. M. M. Bressers | Den Bosch |
| 5. E. C. M. Jurgens | Amsterdam |
| 6. B. de Gaaij Fortman | Lusaka |
| 7. A. R. Coppes | Odijk |
| 8. C. Th. A. v. Waterschot | Oostburg |
| 9. J. M. Kwakkenbos | Breda |
| 10. J. Engbers | Olland |
| 11. P. H. van Gorkum | Zeist |
| 12. J. F. van Voorde | Sluiskil |
| 13. J. Huijbregts | Odijk |
| 14. P. Willems | Den Bosch |
| 15. J. Oome | Raamsdonksveer |
| 16. M. de Jager | Den Bosch |
| 17. J. Penders | Tilburg |
| 18. W. Wernink | Eindhoven |
| 19. mevr. J. v. d. Bosch-v. Hulst | Someren |
| 20. W. de Bie | Eindhoven |
| 21. J. A. W. van Eupen | Woudrichem |
| 22. H. de Ruyter | Geldrop |
| 23. mevr. D. A. Jager-van Lonkhuyzen | Heerlen |
| 24. J. v. d. Horst | Tilburg |
| 25. J. v. d. Zalm | Eindhoven |
| 26. mevr. C. Hendriks-Ouderdorp | B. op Zoom |
| 27. C. Wouters | Bergeyk |
| 28. W. van Leusden | Eindhoven |
| 29. L. de Vos | Grave |
| 30. J. J. G. Tonnaer | Schinveld |

Utrecht

- | | |
|--------------------------|-----------|
| 1. B. de Gaaij Fortman | Lusaka |
| 2. P. J. Janssen | Rijswijk |
| 3. E. C. M. Jurgens | Amsterdam |
| 4. J. M. Theunis | Utrecht |
| 5. A. R. Coppes | Odijk |
| 6. mej. A. A. M. Kessel | Breda |
| 7. G. P. Noë | Bunnik |
| 8. J. M. Aarden | Voorburg |
| 9. P. H. van Gorkum | Zeist |
| 10. mej. S. H. Brokerhof | Zeist |
| 11. R. de Wal | Tilburg |

- | | |
|--------------------------------------|-------------|
| 12. mevr. H. Griffioen-Bos | Elst (Utr.) |
| 13. J. Bouwmeester | Bilthoven |
| 14. K. L. M. van Eerd | Oegstgeest |
| 15. J. A. W. van Eupen | Woudrichem |
| 16. J. B. Griffioen | Elst (Utr.) |
| 17. J. L. A. Jansen | Arnhem |
| 18. mevr. D. A. Jager-van Lonkhuyzen | Heerlen |
| 19. H. J. Vroom | Middelie |

Limburg

- | | |
|--------------------------------------|------------------|
| 1. P. J. Janssen | Rijswijk |
| 2. mej. A. A. M. Kessel | Breda |
| 3. mevr. D. A. Jager-van Lonkhuyzen | Heerlen |
| 4. J. M. Aarden | Voorburg |
| 5. H. S. M. Korsten | Venlo |
| 6. B. de Gaaij Fortman | Lusaka |
| 7. E. C. M. Jurgens | Amsterdam |
| 8. H. W. Mulders | Schaesberg |
| 9. G. J. M. Peters | Maastricht |
| 10. H. A. J. Hol | Wanssum |
| 11. A. Woudenberg | Urmond |
| 12. mevr. L. A. ter Horst-Lyklema | Vaals |
| 13. Ph. Boon | Hoensbroek |
| 14. J. J. F. Cremers | Sittard |
| 15. W. J. G. te Meij | Roermond |
| 16. mevr. M. P. Dijkstra-van Bakelen | Berg en Terblijt |
| 17. W. A. v. Duynvelt | Heerlen |
| 18. P. Meijs | Kerkrade |
| 19. S. Woitkowiak | Schinveld |
| 20. L. J. J. Gerards | Ubach over Worms |
| 21. J. W. H. Mooyman | Geleen |
| 22. M. M. J. Breij | Tilburg |
| 23. P. W. Janssen | en |
| 24. S. Hogervorst | en |
| 25. J. H. Habets | dsrade |
| 26. M. M. J. Stevens | ak |
| 27. mevr. Th. Pijters-Droog | tricht |
| 28. J. E. v. d. Bergh | Beek |
| 29. J. A. Eussen | Raamsdonksveer |
| 30. J. J. G. Tonnaer | Schinveld |

Zeeland

- | | |
|--------------------------------------|--------------|
| 1. mej. A. A. M. Kessel | Breda |
| 2. P. J. Janssen | Rijswijk |
| 3. B. de Gaaij Fortman | Lusaka |
| 4. J. M. Aarden | Voorburg |
| 5. E. C. M. Jurgens | Amsterdam |
| 6. C. Th. A. van Waterschoot | Oostburg |
| 7. J. F. v. d. Voorde | Sluiskil |
| 8. mevr. C. J. M. Dobbelaer-de Windt | St. Jansteen |
| 9. A. J. J. Everaard | Vlissingen |
| 10. A. P. den Reyer | Zierikzee |
| 11. F. F. M. Dobbelaer | St. Jansteen |
| 12. W. L. M. Groffen | Vlaardingen |
| 13. H. J. Vroom | Middelie |
| 14. J. J. G. Tonnaer | Schinveld |
| 15. P. H. van Gorkum | Zeist |
| 16. A. A. M. Bressers | Den Bosch |
| 17. J. M. Kwakkenbos | Breda |
| 18. C. Z. Schoof | Middelburg |
| 19. A. M. Ducrot | Vlissingen |
| 20. C. Rijk | Ovezande |

De mogelijkheid is niet uitgesloten dat de kandidatenlijsten van Zeeland en Limburg alsnog in elkaar worden geschoven. De bedoeling is dat die gemeenschappelijke lijst dan zal worden aangevoerd door Paul Janssen. Bij de inschuiving zullen de

volgorden worden gehandhaafd, maar van beide lijsten zal dan de staart komen te komen te vervallen aangezien het aantal kandidaten per lijst gebonden is aan het maximum van 30.

Eerste Kamer

In verband met de grondwetswijziging zal op 29 april de Eerste Kamer in haar geheel nieuw worden gekozen. De PPR komt met twee kandidatenlijsten uit: de verwachting is dat van beide lijsten nummer één zal worden gekozen.

Lijst Z.-Holland/N.-Holland-Friesland/Groningen-Drente-Overijssel-Gelderland.

- | | |
|--------------------------------------|-------------|
| 1. M. van Hulten | Lelystad |
| 2. J. J. G. Tonnaer | Schinveld |
| 3. mevr. Th. F. W. M. Janssens-Quant | Monnikendam |
| 4. M. A. J. Agterberg | Witmarsum |
| 5. L. Brouwer | De Meern |
| 6. P. H. van Gorkum | Zeist |
| 7. Th. A. M. van Kleef | Amsterdam |
| 8. E. C. M. Jurgens | Amsterdam |
| 9. H. Tromp | Groningen |
| 10. K. L. M. van Eerd | Oegstgeest |
| 11. P. Teunissen | Groningen |
| 12. H. J. J. M. v. d. Vegt | Enschede |

De lijst Limburg-Brabant-Zeeland-Utrecht

- | | |
|---------------------------------|----------------|
| 1. J. J. G. Tonnaer | Schinveld |
| 2. M. van Hulten | Lelystad |
| 3. G. P. Noë | Bunnik |
| 4. C. Th. A. van Waterschoot | Oostburg |
| 5. H. Einmahl | Hintham |
| 6. H. J. G. Waltmans | Cadier en Keer |
| 7. P. H. van Gorkum | Zeist |
| 8. mevr. C. E. Goorhuis-Tjalsma | Tilburg |
| 9. W. A. A. Wernink | Eindhoven |

DOOR GEBREK AAN PLAATSRUIMTE KONDEN INGEZONDEN BRIEVEN NIET WORDEN OVERGENOMEN.

De Radikalenkrant is een uitgave van de Stichting Radikalenkrant Savelsbos 19 - Amsterdam

directie: R. Bouwens, J. Heytel, D. Visser

redactie: Jan Lieske, Sam Mol (hoofdredactie), Frans Schulte.

Buro Politieke Partij Radikalen: Keizersgracht 138, Amsterdam. Telefoon (020) 22 73 42.

Voor kontributiebetalingen: Penningmeester PPR, postgiro 1575600, te Amsterdam.

KRAANT

Radikalen

MAANDBLAD VAN DE PPR

APRIL 1971 (26)

25 CENT

DE POLITIEKE PARTIJ RADIKALEN (PPR)

hoopt dat op 28 april zeer vele kiezers naar de stembus zullen gaan.

De PPR wil die zeer vele kiezers dringend oproepen hun stem te geven aan een progressieve partij.

De PPR wil u in deze krant een idee geven van haar bedoelingen; een overzicht van haar verkiezingsprogramma en een vluchtige kennismaking met enkele kandidaten voor de Tweede Kamer.

Ons VERKIEZINGSPROGRAM wil niet allesomvattend zijn: het heeft zich toegespitst op al die mensen in onze samenleving die achtergesteld zijn. Met hen willen wij solidair zijn: solidair met woningzoekenden, laagstbetaalden, werknemers in de bedrijven, met de armen in de wereld, de onderdrukten, de door oorlog bedreigde mens en met hen die bedreigd worden door milieu-verontreiniging.

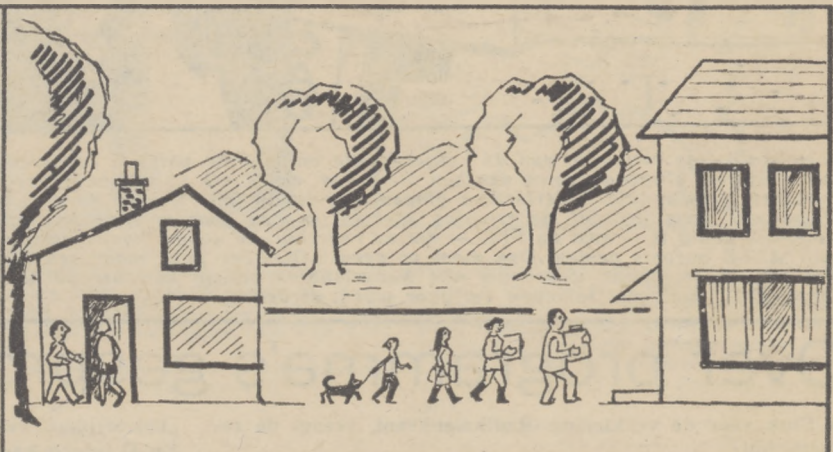
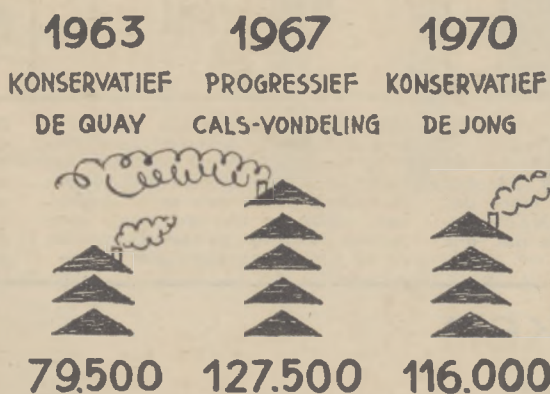
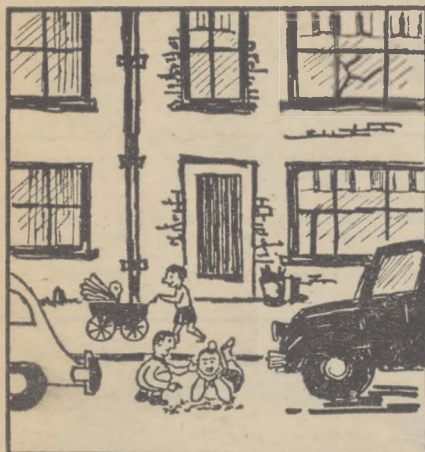
De PPR heeft ook een PARTIJPROGRAM, dat alle onderwerpen omvat waarmee een regering en een parlement te maken krijgen.

Als u interesse hebt voor ons volledige VERKIEZINGSPROGRAM, en voor ons PARTIJPROGRAM, vraag dat dan op bij ons partijburo: PPR, Keizersgracht 138, Amsterdam.



Voor jeugdige tekenaars en tekenaresjes die bovenstaande prent en de drie plaatjes hieronder met potlood, stift of verf kleuren heeft de redactie van dit blad 25 verrassingen klaarliggen. De winnaars zullen in een PPR-radio-uitzending bekend worden gemaakt; wie het mooist kleurt mag zelf in een radio-uitzending optreden. Stuur de gekleurde prenten naar: PPR, Keizersgracht 138, Amsterdam. Vergeet niet leeftijd en adres te vermelden.

Solidair met woningzoekenden



Anderhalf miljoen Nederlanders zoeken een huis of wonen in een krot. Kinderen spelen tussen de auto's op straat bij gebrek aan speelruimte binnen.

De PPR pleit opvoering van de woningbouw tot 140.000 huizen per jaar (nu 116.000). Om dit te kunnen financieren zouden pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappijen, spaarbanken, verplicht moeten worden in de woningbouw te investeren.

Om een doorstroming te bevorderen zou een heffing gelegd moeten worden bij hen die met een royaal inkomen (vanaf f 18.800 per jaar belastbaar) minder dan een achtste daarvan verwonen. Zij die minder dan dit bedrag verdienen en meer dan een zesde daarvan verwonen moeten in aanmerking komen voor een huursubsidie.



Bas de Gaaij Fortman, 33 jaar, docent aan de universiteit van Lusaka (Zambia). Lijsttrekker in Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Gelderland en Utrecht.



Jacques Aarden, 56 jaar, zittend kamerlid, woont in Voorburg. Lijsttrekker in Noord-Holland en Zuid-Holland.



Paul Janssen, 43 jaar, zittend kamerlid, woont in Rijswijk. Lijsttrekker in Zeeland en Limburg.

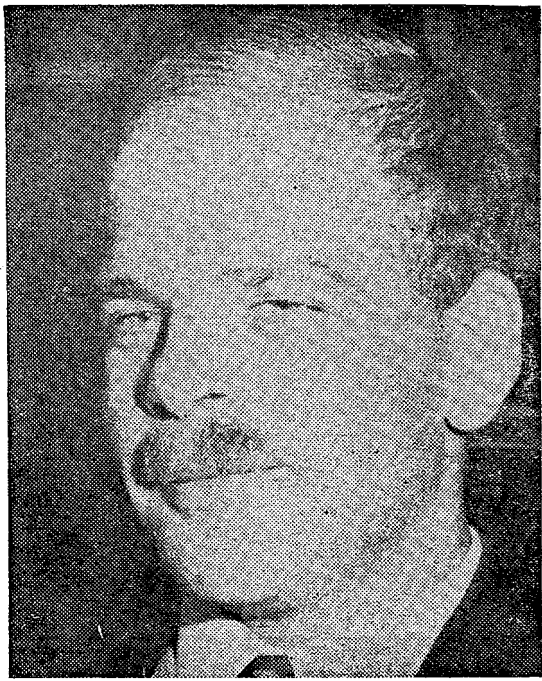


Annie Kessel, 52 jaar, zittend kamerlid, woont in Breda. Lijsttrekker in Noord-Brabant.

Op 23 februari is een akkoord tot stand gekomen tussen PPR, D'66 en PvdA. Het akkoord omvat een goed-doortimmerd regeringsprogramma voor de komende vier jaren. De drie partijen kwamen bovendien overeen, te zullen streven naar de vorming van een grote progressieve volkspartij, waarin zij alle drie kunnen opgaan.

De PPR meent dat een fusie van PvdA, D'66 en PPR de snelste weg zou zijn naar een sociaal-bewogen regering, die bewust zoekt naar die vernieuwingen in onze samenleving die de oorzaken van huidige spanningen kunnen wegnemen: de vervuiling van lucht en water, de onmondige positie van werknemers in de bedrijven, het gemis aan werkelijke invloed van alle burgers op het overheidsbeleid enz.

Wie interesse heeft voor het gemeenschappelijk regeringsprogramma van PPR-D'66-PvdA (de partijcombinatie die straks hoogstwaarschijnlijk de grootste zal zijn) kan dit krijgen van ons partijburo: Keizersgracht 138, Amsterdam.



De kerk in het gedrang

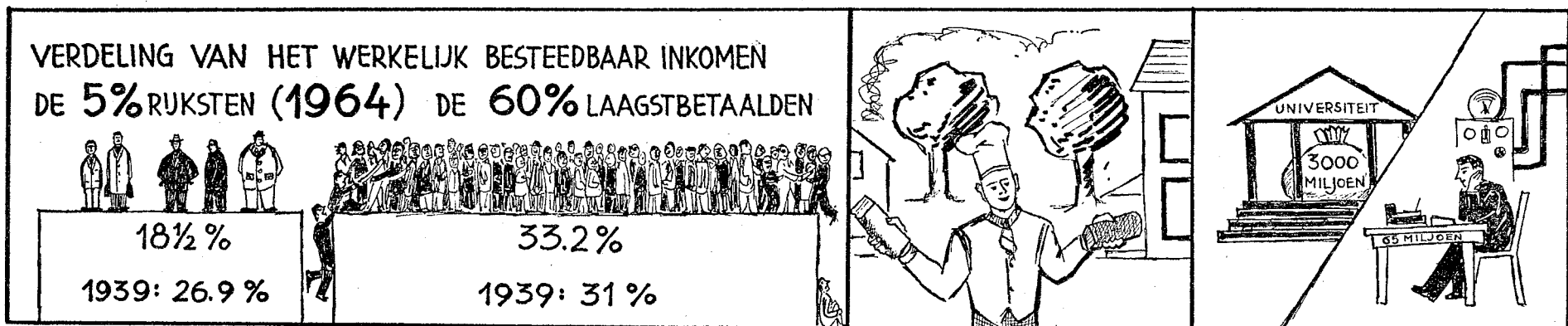
Na vier jaar werken voor partijvernieuwing lijkt het resultaat gering. Toch tekenen zich thans twee duidelijke lijnen af. Aan de ene kant is er de vorming van een CDU. Aan de andere kant is er de samenwerking van de Partij van de Arbeid, D'66 en de PPR, een samenwerking die op langere termijn lijkt te kunnen uitgroeien tot een progressieve volkspartij. Dat betekent dat wij naar een tweedeling toegaan van christelijk-conservatief aan de ene kant en progressief aan de andere kant. Het moet ons van het hart dat wij het verschrikkelijk vinden dat de partijen die zeggen een christelijke politiek te wensen aan de verkeerde kant terecht komen, aan de kant van de behoudzucht, aan de kant van het beschermen van verworven macht. Wij vrezen dat deze ontwikkeling ook de kerk zal schaden. Daarom doen wij ons werk in de PPR niet uit ontrouw, maar uit trouw aan de kerk. Met een vereenzelving met de confessionele partijen zoals zij nu zijn, is de kerk allerminst gebaat. De kerk wil midden in de wereld staan en haar concrete solidariteit met de onderdrukten doet haar de jeugd behouden. De samenwerkende christelijke partijen zijn slechts uit op behoud van de eigen macht en zijn daardoor bezig de jeugd te verliezen. Voor de ogen van het Nederlandse volk verliest de CHU zelfs haar laatste jongeren. Mede uit liefde voor de

kerk hopen wij dat het signaal dat de PPR wil zijn bij de confessionele partijen zal overkomen. Het proces waarbij het politiek georganiseerde christendom aan de kant van het machtsbehoud terecht lijkt te komen, kan misschien nog worden teruggedraaid.

Tenslotte hopen wij op een eerlijke verkiezingsstrijd. Wij hopen dat het een eerlijke strijd zal worden, waarbij aan de kiezers de keuze wordt voorgelegd tussen een voortzetting van het beleid van de afgelopen vier jaar en het progressief alternatief. Het is mogelijk dat de christelijke partijen opnieuw overwegen de kiezers voor zich te winnen door een beroep op het feit dat zij de naam van Christus in hun vaandel geschreven hebben. Voor zij dit doen vragen wij hen te overwegen of het voor de voortgang van het evangelie in de wereld niet beter zou zijn om bij hun politiek niet de naam van Christus te gebruiken. Laten wij elkaar niet te lijf gaan met een claim op de woorden „christelijke politiek”. Wie van ons een christelijke politiek bedreven heeft zal op de jongste dag wel worden onthuld. Wij van onze kant beloven een eerlijke verkiezingsstrijd. Wij gaan nu naar de kiezers. Wij gaan nu kiezers werven voor het progressieve alternatief en voor de PPR als drijfveer in de partijvernieuwing.

Bas de Gaaij Fortman

Solidair met de laagstbetaalden



Nederland telde in 1967 (de laatst bekende cijfers), 199.000 inwoners die meer dan een ton bezaten. Ons land telt ook 300.000 „minimumlijders” die moeten rondkomen van het minimumloon van f166,20 per week, of van sociale uitkeringen die daar nog zelfs onder liggen. En dan nog ongerekend de tienduizenden armlastige kleine zelfstandigen. Ons economisch systeem maakt het onvermijdelijk dat verschillen in kennis en kunde verschillend worden beloond. Maar in principe zijn alle mensen gelijk, zodat de inkomensverschillen niet ZO groot mogen zijn als nu het geval is. Door het huidige systeem van procentuele loonsverhogingen dreigen de inkomensverschillen overigens nog steeds groter te worden.

De lagere lonen dienen sneller te stijgen dan de hogere, en de sociale uitkeringen moeten op het peil van het minimumloon worden gebracht. Niet altijd wordt beseft dat de bakker zijn brood iedereen voor dezelfde prijs aanbiedt.

Werkende jongeren hebben er recht op één of meer dagen scholing per week tot het 18e jaar, om hen een zo goed mogelijk bestaan te garanderen. (Voor de 450.000 werkende jongeren staat nu 65 miljoen op de rijksbegroting; voor de 95.000 studenten bijna 3000 miljoen.)

Solidair met werknemers



Toen vorig jaar met hulp van de confessionele en liberale partijen een loonwet tot stand kwam werden alleen de lonen van hen die onder een CAO vallen onder regeringstoezicht geplaatst. Vele andere Nederlanders gingen vrij-uit. In feite werden de werknemers aan de schandpaal gezet doordat de regering speciaal in hen haar vertrouwen opzegde. Als het werkelijk nodig is — zegt de PPR — dat de regering de lonen controleert, dan moet dat voor ALLE burgers gelden. Dan moet er geen LOONwet zijn, maar een INKOMENSwet. Met zo'n inkomenswet, waaronder alle Nederlanders vallen, kan bereikt worden dat ons gezamenlijk, nationaal inkomen eerlijker wordt verdeeld.

De zelfde regering die de lonen van de werknemers wil controleren, weigert de werknemers het recht te geven om mee te beslissen in belangrijke zaken in de bedrijven, waar ze werken, zoals over fusies, sluiting en reorganisaties, en bij het personeelsbeleid.

De PPR gaat er van uit dat een werknemer die zijn kennis en kunde in een bedrijf brengt (en door die sluiting altijd het zwaarst is getroffen) evenveel recht op zeggenschap heeft als de aandeelhouder die zijn geld in het bedrijf steekt (en bij faillissement alleen zijn spaargeld kan verspelen).

Over programma's gesproken

'n Stuk voor de verkiezings-Radikalenkrant, vraagt de redactie mij.

Ik blader in het ontwerp-regeringsprogramma van PvdA, D'66 en PPR. Het is gisteren gereed gekomen. 'n Goed stuk werk, resultaat van dagen praten.

In december en januari hebben wij ons in de PPR op de programmagesprekken met de bevriende partijen voorbereid. Volgens plan heeft onze partij op 30 januari haar kernprogramma vastgesteld.

'n Puntig programma, want bedoeld als onze inbreng voor een regeringsprogramma in ontwerp.

'n Samenhangend programma, omdat het vanuit één centrale gedachte is opgesteld: solidariteit met... Sla dat kernprogramma, gewaardeerde lezer van deze krant, zelf op. Ik maak het u niet gemakkelijk. Doe de moeite en lees het zelf. Het is kort, zei ik al. Het zit goed in elkaar. Het is leesbaar geschreven.

Mag ik er op rekenen dat u, geïnteresseerd door lezing van ons kernprogramma, ook grijpt naar het regeringsprogramma, dat de PvdA en D'66 met onze partij hebben ontworpen! Om vast te stellen, dat ons kernprogramma er maximaal in is terug te vinden? Nee! Ik zou u willen vragen, of u met mij in dat ontwerp-regeringsprogramma dezelfde geest gewaar wordt als in ons kernprogramma. Of u in beide stukken dezelfde aanpak aantreft van de grote politieke problemen?

En is het dan niet vanzelfsprekend, dat u dan eerst nog eens wilt neuzen in het kernprogramma van de PvdA en in het

„beleidsplan” van D'66?

En al lezend kan het niet anders, of u herinnert zich, wat u in de afgelopen jaren in de krant hebt gelezen over stemmingen in de Kamer over wetsontwerpen, amendementen en moties, als het b.v. ging over woningbouw, loonwet en minimumloon, over prijsbeleid en industriepreiding, over controle op economische macht, over werkende jeugd, basisonderwijs en wetenschappelijk onderwijs, maar ook over ontwikkelingshulp, over Vietnam, Zuid-Afrika en Chili. Bent u het dan niet met mij eens, dat dat ontwerp-regeringsprogramma, waar ik zo blij mee ben, als het ware vanzelfsprekend voortkomt uit het beleid in de Kamer van de PvdA, D'66 en de PPR, wat in vele gevallen ook door de PSP werd gedeeld?

We zijn er nog niet. Met overeenstemming over het programma zijn we niet klaar. Voor de uitvoering zijn goede ministers nodig, moeten onze fracties samenwerken, beter nog dan ze hebben gedaan. En daar moeten wij het nog over eens worden. Daarbij worden wij gesteund door de uitslag van de laatste KRO-enquête: 46% voor een regeringscombinatie van PvdA, D'66 en PPR; tegen 43% voor de huidige regeringscombinatie (KVP, VVD, ARP, CHU).

Ik moet er een punt achter zetten, want de redactie heeft gevraagd om een kort stuk. Mag ik erop rekenen, dat u 28 april naar het stembureau gaat? Ik vraag u bewust een keuze te doen. En help ons anderen te bewegen dat ook te doen.

Jacques Aarden



Solidair met de armen in de wereld



Iedereen is misschien bereid te erkennen dat de hele wereldbevolking recht heeft op een leefbaar bestaan. Dat recht wordt overigens elke dag aangetast door o.m. de hoge subsidies die de E.E.G.-landbouwers krijgen voor hun suikerbieten, om hen in staat te stellen hun kollega-suikerrietverbouwers zo nodig dood te kunnen concurreren.

Als wij echt willen helpen, moeten we onze grenzen openstellen voor die produkten uit arme landen, die daar goedkoper gemaakt kunnen worden dan bij ons. Daarmee zou men tevens bereiken dat Marokkanen, Turken enz. in hun eigen land werk kunnen vinden en niet gedwongen zijn op duizenden kilometers van huis te proberen hun gezin in leven te houden.

Onze ontwikkelingshulp kan zonder bezwaar voor onze economie stijgen tot 1½ % van ons nationaal inkomen (nu 0,9 %). Ontwikkelingshulp is overigens zeer betrekkelijk als die gegeven wordt in de vorm van te dure leningen. In 1969 gaven de regeringen van de rijke landen 26 miljard gulden aan hulp; maar in dat zelfde jaar moesten de arme landen 19 miljard teruggeven aan renten en aflossingen!

Ik ben Annie Kessel. Oud . . . staat al op pagina 1, woon in Breda, en ben bijna 8 jaar lid van de Tweede Kamer.

Ik meen in de politiek iets te kunnen doen voor mijn medemensen, in het bijzonder voor die medeburgers die in moeilijkheden verkeren, voor hen, die nog steeds in een schaarstperiode leven:

- omdat zij geen, of nauwelijks een huis hebben
- omdat hun inkomen onvoldoende is om er in deze tijd menswaardig van te leven (bejaarden, weduwen, invaliden)
- omdat zij onvoldoende kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen (nodig kleinere klassen, voorzieningen voor werkende jongeren).

Ik ben dan ook van mening, dat in de komende regeringsperiode dit de zaken zijn die de grootste aandacht moeten hebben.

Ik heb 18 jaar mogen werken in het N.K.V., speciaal voor het vrouwenwerk in het Brabantse en Zeeuws-Vlaamse land. Acht jaar heb ik samengewerkt met Jan Mertens. Ik heb groot vertrouwen in de werknemers en in de vakbeweging. Het is voor mij onbegrijpelijk hoe partijen, die hun macht voor het grootste deel danken aan het vertrouwen van de werknemers, — als puntje bij

paaltje komt — deze werknemers, door hun politieke beslissingen in de kou laten staan, en niet aarzelen om de vakbeweging een klap in het gezicht te geven, om met de woorden van de N.K.V.-voorzitter te spreken. Radikale politiek is voor mij eerlijke politiek. Doen wat je zegt, en waar maken wat je beloofd hebt. Solidair zijn met de mensen die in moeilijkheden verkeren. Ik ben blij te kunnen zeggen dat wij in de voorbije periode hebben gestaan aan de kant van de werknemers en de vakbeweging (daarom waren wij o.m. tegen de afkeuring van de bouw-CAO en tegen de loonwet.) Bij herhaling zijn wij opgekomen

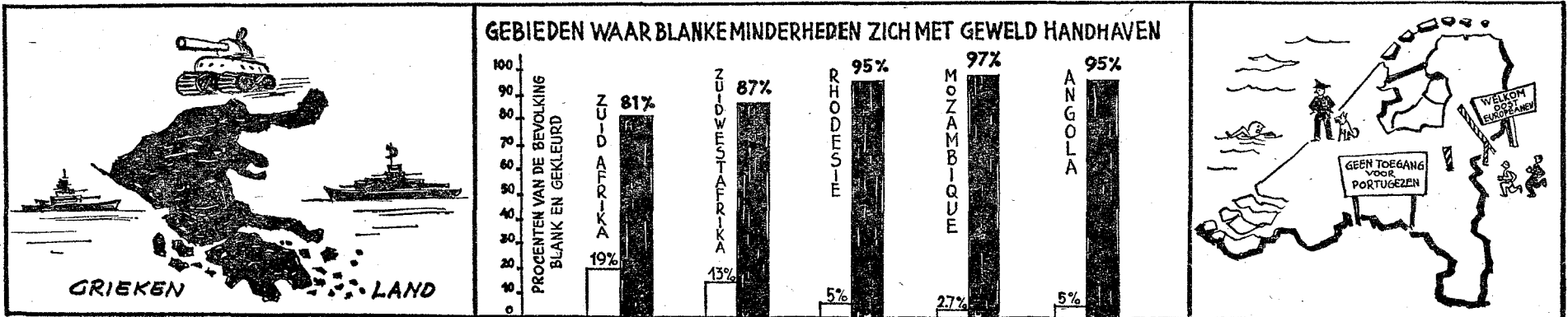
- voor verhoging van het minimumloon, AOW, AWW en Bijstandsuitkeringen
- voor snellere en ruimere vormingsmogelijkheden voor de werkende jongeren en niet te vergeten:
- voor meer woningen en voor lagere inkomensgroepen,
- voor snellere krotopruijing, om maar enkele punten te noemen.

Ons verkiezingsprogramma is in overeenstemming met onze opstelling bij de stemmingen in de Tweede Kamer. Woorden en daden kloppen met elkaar. Eerlijk en duidelijk. Geef ons daarom Uw vertrouwen op 28 april. Neem het zekere voor het onzekere. U zult er geen spijt van hebben. Hartelijk dank,

Annie Kessel



Solidair met de onderdrukten

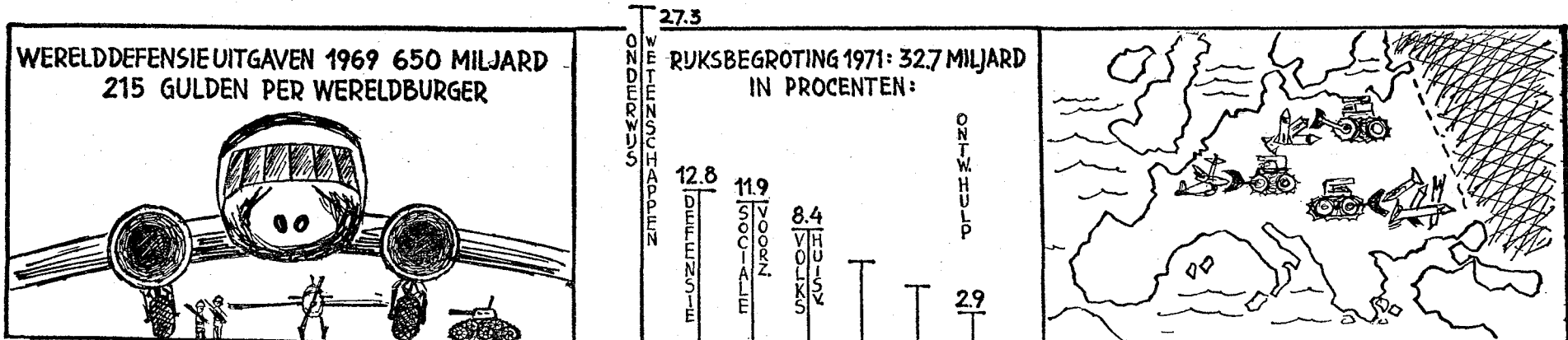


In het NATO-verdrag wordt gesproken over de verdediging van de democratie. Het is de PPR een raadsel hoe de NATO die taak kan uitvoeren met hulp van landen als Portugal en Griekenland, waar de regimens zich op de allereerste plaats inspannen, de democratie in eigen land te smoren.

Als wij erkennen dat alle mensen gelijk zijn (verklaring over de rechten van de mens) dan heeft de Wereldraad van Kerken juist gehandeld toen zij kort geleden 200.000 dollar beschikbaar stelde aan vrijheidsbewegingen die o.m. tegen rassenonderdrukking vechten. Dit moet ook het standpunt zijn van een door de PPR gesteunde progressieve regering. Wij dienen de onderdrukten zelfs te helpen indien zij geweld moeten gebruiken, zoals ook wij zelf dat enkele keren in onze geschiedenis hebben gedaan.

Politieke vluchtelingen dienen gelijke rechten op asiel te hebben, ongeacht of zij uit oost of uit west komen. Onder geen beding mogen politieke vluchtelingen achtergesteld worden omdat zij afkomstig zijn uit zogeheten „bevriende“ landen (NATO-bondgenoot Portugal).

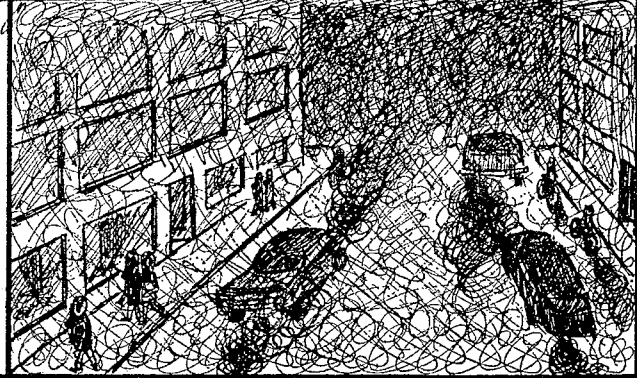
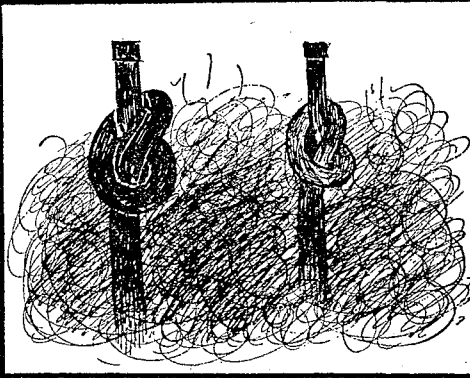
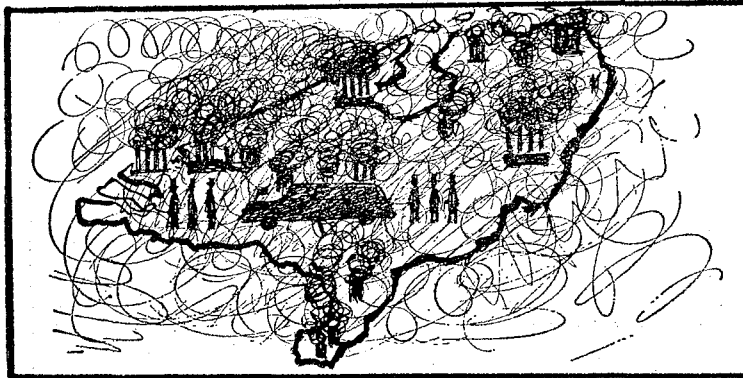
Solidair met de door oorlog bedreigde mens



Iedereen beseft dat het gebruik van bacteriologische, chemische en kernwapens tot onvoorstelbare rampen zou leiden. Maar toch wordt aanvaard dat die wapens worden gemaakt; waardoor tussen Oost en West een gevaarlijk wantrouwen wordt gehandhaafd.

Nederland zou de aanmaak en opslag van deze vernietigingswapens op zijn grondgebied moeten verbieden. De PPR meent dat de Nederlandse defensielasten niet moeten stijgen.

Wapens zijn duizenden jaren lang geproduceerd om uiteindelijk altijd weer te worden gebruikt. Nederland zou het initiatief moeten nemen tot afspraken waarbij landen of delen van landen in Oost en West overgaan tot ontwapening of wapenbeperking.



Nederland heeft een snel-groeiende bevolking en ook een snel groeiend aantal bedrijven waarin die mensen kunnen werken. Bovendien een nog sneller uitbreidend autopark om te kunnen rondtoeren. Kortom, we zijn zo „gelukkig“ dat we bijna stukken van de welvaart. Wil dit niet letterlijk gebeuren dan dienen alle vormen van milieu-vervuiling zeer drastisch te worden aangepakt.

Als ergens nieuwe bedrijven worden gevestigd dient tevoren vastgesteld te worden welke gevolgen te verwachten zijn. De hinderwet moet zodanig worden verscherpt dat ter voorkoming van onaanvaardbare gevolgen afdoende maatregelen kunnen worden genomen.

Dringend nodig is een onderzoek naar de gevolgen van maatregelen die de bevolkingsgroei kunnen vertragen, of zelfs stoppen. Want als de bevolking steeds maar toeneemt, en daardoor ook het aantal bedrijven en DUS de vergiftiging van onze omgeving, dan kan ons land onleefbaar worden.

Program en daad

Hoe hebben de fracties de afgelopen jaren in de Tweede Kamer gestemd?

Helaas bestaat er geen instantie die namens de kiezers de DADEN van politieke partijen vergelijkt met de papieren WOORDEN van hun programma's. Toch zou een rapport over het stemgedrag in de Tweede Kamer van de diverse partijen ons meer helpen om te achterhalen waar de partijen eigenlijk staan, dan de verkiezingsprogramma's.

VOORBEELD: De VARA-ombudsman betrapte KVP-kamerlid Hermesen er tot tweemaal toe op, dat hij tegen zijn kiezers iets anders ZEL dan wat hij in het parlement DEED. Wie nog onder de oude invaliditeitswet valt krijgt een lagere uitkering dan degenen die vallen onder de nieuwe wet arbeidsongeschiktheidsverzekering. Een schrijnende situatie voor de z.g. oud-invaliden. PvdA-kamerlid Van Lier heeft tot tweemaal toe, natuurlijk gesteund door de PPR, gevraagd de uitkeringen op te trekken. Daar ben ik ook voor, zegt en schrijft het KVP-kamerlid aan zijn kiezers. Maar hij stemt in 1970 tweemaal TEGEN een motie-Van Lier. Hoe nu?

ANDER VOORBEELD: De vakbeweging heeft zich zeer sterk gemaakt tegen de loonmaatregel van Roolvink (december 1970). Evenals bij de kwesties van het minimumloon (1968) en het beruchte artikel 8 van de Loonwet (1969) stonden partijen als PvdA en PPR vierkant achter de wensen van de vakbeweging, en stemden ook in die zin in de Kamer. Wanneer NKV-voorzitter Mertens echter, in zijn Verbondsraad vlak voor Kerstmis 1970, daaruit conclusies trekt en de regeringspartijen (met name, in dit geval, de KVP) veroordeelt wegens hun steun aan de loonmaatregel, krijgt hij terzake een deel van de NKV-bonden tegen zich. Dat is jammer. Want Mertens deed op dat moment precies waar een onafhankelijke pressiegroep als het NKV inderdaad voor is: zijn leden wijzen op de manier waarop door de partijen wordt omgesprongen met de wensen van de vakbeweging: een stuk politieke bewustmaking, die de leden helpt bij het vormen van een eigen oordeel in de politiek.

Hierbij een vijftal typerende voorbeelden van zaken op verschillende terreinen van regeringsbeleid die de PPR aan de orde stelde, of hielp stellen. Dat deze standpunten door de liberaal-confessionele regeringsfracties werden afgewezen wil wat zeggen over hun politieke mentaliteit.

FUSIE-ONDERZOEK

1) 1969: voorstel-Aarden tot het houden van een „parlementaire enquête of onderzoek“ (een machtig wapen van het parlement) naar concentratie van economische macht door fusies.
Doel: greep te krijgen op de uitoefening van economische macht in Nederland, door inzicht in de machtsverhoudingen binnen het bedrijfsleven („de 200 van Mertens“).
Afgewezen: vóór stemden PPR, PvdA, D'66, PSP, CPN. (Intussen is aan controle op economische macht door de regeringspartijen niets gedaan).

WERKENDE JEUGD

2) 1969: vorming werkende jeugd (amendement Annie Kessel, PPR op begroting van onderwijs).
Doel: f20 miljoen om al per 1-8-1970 een dag onderwijs per week te verzekeren aan alle 14- en 15-jarigen.

Afgewezen: vóór waren PPR, PvdA, D'66, PSP en CPN. (en dat terwijl het eind 1968 wel mogelijk bleek f225 miljoen aan de defensie begroting toe te voegen, op verzoek van de NAVO, waarbij het in 1969 mogelijk bleek de belastingen met 600 miljoen te verlagen!)

GEKOZEN FORMATEUR

3) 1971: invloed kiezer op kabinetsformatie (wetsvoorstel Van Thijn PvdA, Goudsmit D'66 en Aarden PPR)
De Staatscommissie Cals/Donner had aanbevolen de kiezers te laten zeggen wie kabinetsformateur moet worden, opdat dit niet meer na de verkiezingen door de politieke bonzen zou worden bevestigd. Dat voorstel namen de indieners over. Alleen PvdA, D'66 en PPR bleken de kiezers dit kansje te willen gunnen (afgestemd op 18/2/1971).

ZUIDELIJK AFRIKA

4) 1969: „onderdrukking niet-blanke bevolking Zuidelijk Afrika“ (motie Wierenga, PvdA)
— volledige naleving wapenembargo's tegen Portugal en Zuid-Afrika en van de sancties tegen Zuid-Rhodesië
— verdergaande besluiten in VN-verband om politieke

druk op regeringen van die drie landen te vergroten
— bijdrage aan VN Trust Fund voor de slachtoffers van de apartheidspolitiek.

Ingediend door PvdA, PPR, D'66, PSP.
Verworpen (sept. '69) Voor: PvdA, PPR, D'66, PSP, CPN, Boersma en Boertien (ARP)

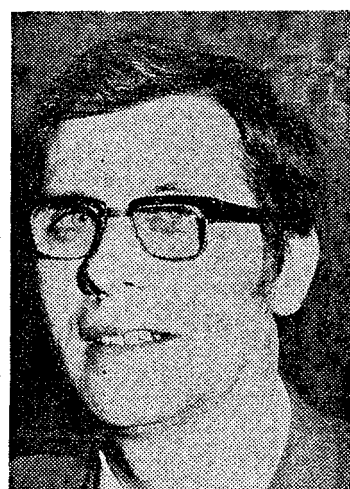
BELASTINGEN

5) 1970: de regering wil in 1971 de BTW verhogen, de loon- en inkomstenbelasting verlagen. Een motie van D'66, PvdA, PPR en PSP vraagt om dit niet te doen, integendeel om met voorstellen te komen tot **verhoging van de belastingen in de vermogensfeer** (motie de Goede e.a.). PPR'er Janssen voegt er een motie aan toe om die verhoging van de vermogensbelasting ten goede te laten komen aan de woningbouw, welke sector duidelijk bij deze regering geen prioriteit heeft (in 1970 slechts 116.000 gebouwd). Niemand van de regeringsfracties (KVP, ARP, CHU en VVD) stemde voor deze moties. Het is duidelijk aan welke kant zij staan: **niet** aan die van de minst draagkrachtigen, die het meest te lijden hebben van BTW-verhoging en van het gebrek aan betaalbare woningen.

Erik Jurgens



Michel van Hulzen



Jacques Tonnaer

Op 29 april, daags na de Tweede Kamerverkiezingen, zullen de leden van de Provinciale Staten een geheel nieuwe Eerste Kamer kiezen. Op grond van de uitslagen van de Statenverkiezingen van vorig jaar mag de PPR verwachten dat zij met 2 vertegenwoordigers in de Eerste Kamer zal komen. Die twee zijn dan het huidige Eerste Kamerlid Jacques Tonnaer, voorzitter van de PPR en burgemeester van Schinveld, en als tweede Michel van Hulzen uit Lelystad, project-directeur van de Fondation Européenne de la Culture.

Nog andere voorstellen van de P.P.R.

Mogelijkheden in de probleemgebieden, met name in het noorden, om zonder verdere aantasting van het milieu werkgelegenheid te vestigen voor de eigen bevolkingsgroei, zodat men in de eigen streek kan blijven wonen.

Een nationaal waardevast pensioen.

Plannen die geen geld behoeven te kosten!!

Wettelijke maatregelen tegen de uitbuiting van kamerbewoners.

Een parlementair onderzoek naar economische machtsconcentraties (zoals fusies met de daaruit voortvloeiende ontslagen).

De ontwikkelingshulp in het bijzonder richten op landen die ernst maken met sociale en economische hervormingen die de hele bevolking ten goede komen, zoals Chili, Cuba en Zambia.

Effectieve controle op de huisvesting van buitenlandse werknemers.

KRANTEN Radikalen

Uitgave van de Stichting Radikalenkrant
Savelsbos 19 - Amsterdam

directie: R. Bouwens, J. Heytel, D. Visser

redactie: Jan Lieske, Sam Mol (hoofdredactie), Frans Schulte.

redactie-adres: Van Collenstraat 22, Nw. Loosdrecht. Telefoon (02158) 18 58.

abbonement: f 6,- per jaar

advertenties en abonnementen: Savelsbos 19, Amsterdam-Nrd. Giro 1810200 van de Stichting Radikalenkrant te Amsterdam advertentietarieven worden op aanvraag toegezonden

Buro Politieke Partij Radikalen: Keizersgracht 138, Amsterdam. Telefoon (020) 22 73 42.

Voor contributiebetalingen: Penningmeester PPR, postgiro 1575600, te Amsterdam.

Radikalen

MAANDBLAD VAN DE PPR

JULI 1971 (27)

25 CENT

WAT EEN TOESTAND

Met 116 duizend stemmen heeft de PPR twee zetels veroverd in de Tweede Kamer. Met 117 duizend stemmen waren het drie zetels geworden, want voor die derde zetel kwamen we ongeveer 700 stemmen tekort. Per zetel hebben we nu dus 58 duizend stemmen „verbruikt”; met een beetje meer geluk zouden we per 39 duizend stemmen een zetel hebben gekregen.

Dit is uiteraard nutteloos nakaarten, maar het is toch curieus genoeg om even te vermelden. Marcel van Dam die op de dag van de verkiezingen weer een uitgebreid onderzoek heeft verricht naar de motieven van de kiezers, weet te melden dat de PPR vele stemmen die zij vorig jaar veroverde bij de statieverkiezingen, dit jaar heeft doorgegeven aan de Partij van de Arbeid. In zetels uitgedrukt zouden we er twee aan de Partij van de Arbeid hebben afgestaan, terwijl we er 116 nieuw hebben veroverd op het nog steeds grote reservaat van de konfessionele partijen. Als zodanig - kan men stellen - blijkt de PPR voor de progressieve konfessionele een zeer nuttige rol te hebben gespeeld. De PvdA heeft dit kennelijk ook goed begrepen, want van die kant zijn er duidelijke stimulansen aan het adres van de PPR, haar taak zo lang mogelijk voort te zetten.

Van Dam schijnt nog meer materiaal te hebben dat inzicht kan geven in de prestaties van de PPR. Een afspraak om hierover eens te praten moest hij helaas afzeggen, en een nieuwe kon voor het afsluiten van dit blad niet tot stand komen. Zijn sekretaresse gaf als kommentaar: Binnenkort hebben we toch weer nieuwe verkiezingen, dan is het opnieuw aktueel voor u! Het ziet er inderdaad naar uit dat er niet veel tijd behoef te verstrijken voordat die goede kans

om het cijfermateriaal te publiceren zich zal voordoen. Maar zonder het uitgebreide cijfermateriaal van Marcel van Dam schijnen er toch wel enkele veilige konklusies getrokken te kunnen worden. Was de PPR vorig jaar nog een partij „van het zuiden”, of althans een partij die in het zuiden aanzienlijk hogere percentages maakte dan in de rest van het land, dat is nu voorbij. Er is een vrij gelijkmatige verdeling over het hele land gekomen.

Men moet daaruit vermoedelijk konkluderen dat de PPR niet langer een overwegend rooms-katolieke achterban heeft. En uit het feit dat we twee zetels hebben afgestaan aan de PvdA en er anderhalf nieuw hebben veroverd blijkt dat ons kiezerskorps voor ongeveer de helft is vernieuwd. Annie Kessel en Paul Janssen hebben helaas moeten ervaren dat politiek inderdaad een hard bedrijf is. De moed die zij in 1968 oprachten om te breken met de KVP is nu uitgelopen op een verwijzing naar de woestijn. Dat is voor hen heel wat meer dan alleen maar een teleurstelling over de vele moeite tijdens een verkiezingskampagne, die wellicht niet naar behoren werd beloond - zoals vele van onze propagandisten is overkomen.

Aldus is een nieuwe situatie ontstaan waarin de PPR - zolang er geen brede progressieve volkspartij is - een zo nuttig mogelijke

funktie moet zien te vervullen. In één opzicht is er op 28 april een duidelijke wijziging gekomen in onze positie. De PPR heeft nu een paar afgevaardigden in de tweede kamer die onder de naam PPR gaan opereren, en niet als een groepje geestverwanten, zoals voorheen met de „groep-Aarden” officieel het geval was.

De partij mag van deze fractie verwachten dat zij meer dan voorheen gevoelig zal zijn voor de taktiek die volgens de partij de beste is om bij het publiek over te komen. Want met alle lof voor de werkkraft van de „groep-Aarden” moet vastgesteld worden dat zij onvoldoende kans heeft gezien in de publiciteit over te komen als „geestverwant” met de mentaliteit van de PPR.

De politieke situatie in ons land is zodanig dat de PPR vanaf nu rekening moet houden met de mogelijkheid van nieuwe tweedekamerverkiezingen ver binnen de normale periode van vier jaar. Men kan uiteraard stellen dat een fraktie als eerste taak heeft op zo verantwoord mogelijke wijziging van de Nederlandse volk te dienen. Maar als men daaraan zou toevoegen dat men DUS geen rekening kan houden met tactische argumenten, dan is die toevoeging op zijn minst een goed onderwerp voor een diepgaande discussie.

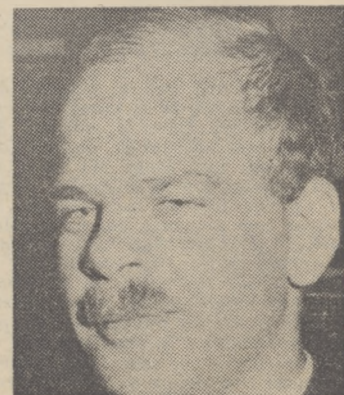
De huidige tendens in ons politieke wereldje is, dat de konfessionele partijen naar een „Verelendung” toegaan, zoals de Duitsers dat noemen, en geen goed werkbaar meerderheid meer kunnen opbouwen met de liberale partijen (VVD en DS '70). Het meest waarschijnlijke lijkt nu dat er een periode aanbreekt waarin de konfessionele partijen zullen proberen met veelsoortige improvisaties het leven te rekken, intussen hopen op de komst van betere tijden. Wat ons hoofddoel moet zijn is, te proberen die periode zo kort mogelijk te doen zijn, de kiezers te doen geloven dat een goed, stabiel bestuur pas weer mogelijk is als een eensgezind politiek blok - het progressieve blok - sterk genoeg is om de beleidvoering over te nemen. En dat kan betekenen dat de PPR er het beste aan doet te proberen, de „Verelendungstheorie” ruimte te geven, in de hoop dat die fase zo kort mogelijk zal duren. In dat geval krijgt het element „taktiek” in ons partijbeleid uiteraard een zekere prioriteit.

Taktiek wordt wel eens een vies woord gevonden. Wie zich herinnert hoe Udink de „orde en gezag-theorie” in de voorbije verkiezingskampagne heeft toegepast om zuiver tactische redenen, hoe de konfessionele partijen heel voorzichtig hebben geprobeerd het zedenvraagstuk te gebruiken, hoe er tactisch werd gemanoeuvrerd om een stembus-akkoord met de VVD te vermijden, hoewel men zeker wist, dat men na de 28ste april allereerst op diezelfde VVD zou terugvallen, die weet dat taktiek in de politiek een niet te ontlopen element is. Als wij er van overtuigd zijn dat ons land er ten zeerste bij is gediend dat er een overtuigend progressief beleid komt, dan mag - om dat te bereiken - het tactische element zeker niet worden voorbijgezien.

PPR-KAMERLEDEN



Jacques Aarden



Bas de Gaaij Fortman

Op 28 april werden Jacques Aarden en Bas de Gaaij Fortman voor de PPR in de tweede kamer gekozen. De Gaaij Fortman vertrok enkele dagen na zijn verkiezing naar Zambia, maar was op 25 mei weer terug om zich als kamerlid te laten beëdigen. Op dit moment is hij weer in Zambia; in september keert hij voorgoed naar Den Haag terug.



Michel van Hulsten



Jacques Tonnaer

Daags na de verkiezingen voor de tweede kamer kozen de leden van provinciale staten een geheel nieuwe eerste kamer. Hoewel de kiesraad had voorspeld dat de PPR geen enkele zetel zou krijgen werden het er twee. Ambtenarij en politiek blijken nog steeds weinig met elkaar gemeen te hebben.

21 AUGUSTUS: KERNGROEPVERGADERING

In dit nummer van de Radikalenkrant wordt de vraag aan de orde gesteld: wat gaat er verder gebeuren met de PPR. Op pagina 3 doet Michel van Hulsten een aantal suggesties aan de hand, na een gesprek met een aantal bestuurs- en fractieleden en enkele genodigden. De bedoeling is dat aan de hand van deze suggesties de aktiecentra zich in de komende maanden zullen vastbijten in de hele problematiek die op de toekomst van de PPR betrekking heeft. Ook individuele leden worden opgeroepen zich hiermee bezig te houden; voorzover zij daaraan behoefte hebben - en dat geldt ook voor de aktiecentra - zal in het volgende nummer van de Radikalenkrant gelegenheid zijn alle opgekomen ideeën onder onze leden te verspreiden. Wie daarvan gebruik wil maken zorgt dat de kopij per 13 augustus (vrijdag) binnen is op het redaktie-adres: van Collenstraat 22, Nieuw Loosdrecht. Na een uitvoerig debat zal begin oktober een kongres op alle opgedoken vragen rond de toekomst van de PPR antwoorde moeten geven. Verwacht mag worden dat in de eerstvolgende uitgave van de Radikalenkrant ook het dagelijks bestuur een visie zal weergeven.

Aandacht in dit blad wordt ook gevraagd voor de komende bestuursverkiezingen (zie pagina 2). Logisch zou zijn dat eerst het kongres over de toekomst van de PPR wordt afgewacht alvorens aan een nieuw bestuur te gaan denken, maar het gevolg daarvan zou zijn dat het nieuwe bestuur dan pas begin 1972 in funktie zou kunnen treden. Het huidige bestuur zou dan ruim anderhalf jaar gediend hebben, terwijl het voor slechts een jaar is gekozen. Ernstige vermoeidheidsverschijnselen in het huidige bestuur maken trouwens snelle bestuursverkiezingen zonder meer noodzakelijk. De procedure die bij de komende verkiezingen zal worden gevolgd is aanzienlijk uitgebreider dan tot nu toe het geval was. Ook de reden daarvoor is op pagina 2 te vinden.

Op zaterdag 21 augustus zal in Utrecht (zaal nog niet bekend) de kerngroep beraadslagen over alle zaken, de toekomst van de PPR betreffende. Zoals gebruikelijk zijn ALLE leden welkom.

SOLIDAIR MET DE PPR

Onze kontributie-regeling is gebaseerd op de draagkracht van de leden. Ze dient om noodzakelijke kosten van de partij zoals, de krant, de salarissen van het bureau personeel, de huur van zalen en het partijbureau, papier, stencils, porti en dit jaar een groot deel van de verkiezingskampagne zo evenwichtig mogelijk op de leden te verhalen. Wij zouden dit jaar aardig rondkomen als iedereen zich aan deze regeling houdt, die echt niet hoog is in vergelijking met die van andere partijen (bij de PvdA bijvoorbeeld is de kontributie de helft hoger dan bij ons). Maar zoals de zaken nu staan komen wij echter plm. f 25.000,- tekort. Waarom?

1e Omdat er nog enkele leden zijn, die na 2 aanmaningen nog niet hebben betaald. Hen verzoek ik dit direkt te doen. Elke herinnering kost ons, dus u, geld

2e En belangrijkste reden is echter dat sommige aktie-centra, vooral in Limburg, in strijd met kongres-besluiten zelf de kontributie innen en die slechts gedeeltelijk of soms helemaal niet aan de landelijke penningmeester doorbetalen, terwijl de krant ook voor hun leden gedrukt wordt, het partijbureau, het papier en de porti ook voor die aktie-centra zijn. Als de landelijke penningmeester dan om de kontributie komt vragen krijgt hij te horen, dat de kontributie reeds betaald is aan de penningmeester van het aktie-centrum of dat hij verzocht wordt de leden van een bepaald aktie-centrum niet te manen, omdat de plaatselijke penningmeester daar al heeft geïnd. Het motief dat deze aktie-centra dan gebruiken is dat de verkiezingskampagne zo duur is geweest en dat het tekort uit de kontributie moet worden aangevuld.

IK VIND DIT ONAANVAARDBAAR, DE KONTRIBUTIE MOET BETAALD WORDEN OP pg. 1575600.

Een aktie-centrum dat bij de campagne meer geld uit geeft dan het kan betalen, moet dit niet verhalen op partijgenoten uit andere aktie-centra die wel hun deel in de partij-onkosten opbrengen (en daarbij de meer-uitgaven tijdens de verkiezingen in hun stad ook nog voor privé-rekening nemen) maar door eigen aktiviteit en door de verantwoordelijken voor de begroting aldaar, dus bestuur en leden van het desbetreffende aktie-centrum buiten de kontributie om.

Nogmaals, de kontributie-regeling is gebaseerd op draagkracht en solidariteit, als dus iemand of het plaatselijk bestuur meent zich niet aan een kongres-besluit te hoeven houden, getuigt dat van een groot gebrek aan bedachtzaamheid of solidariteit. Dat hoort bij ons niet thuis. Terugdraaien van een verkeerd besluit siert een mens, ook een bestuur.

Nico Keek.

OPINIE OP ZOEK NAAR KRACHTPATRSERS

Met twee zetels in de Tweede Kamer en eveneens twee in de Eerste Kamer, moet worden vastgesteld dat de PPR helaas geen positie van gewicht heeft weten te veroveren. We behoren tot de reeks dwergpartijtjes. Er is alleen één duidelijk verschil met andere dwergen: onze vertegenwoordigers houden zich niet staande op extreme religieuze uitgangspunten of als vertegenwoordigers van zich bedreigd voelende beroepsgroepen. Neem daarbij in rekening het feit dat de PPR, ondanks haar geringe getalssterkte, een wezenlijke bijdrage kan leveren aan de totstandkoming van een brede progressieve volkspartij, en u hebt de redenen waarom het bestuur er goed aan heeft gedaan met een voorlopig voortbestaan van onze partij rekening te houden. Voorlopig wil zeggen: totdat die progressieve volkspartij er is. (Hoe eerder hoe liever).

En aldus gaat het de hoogste tijd worden dat er een nieuw dagelijks bestuur wordt gekozen. Dit had volgens de spelregels al in april-mei moeten plaatsvinden, maar moest noodzakelijkerwijs worden uitgesteld tot na de verkiezingen voor de Tweede Kamer. Intussen staan we vlak voor de vakanties, zodat het nog wel enkele maanden zal duren voor het nieuwe bestuur er is.

Laten we rekenen met begin oktober, zoals het tijdschema elders in dit blad ook aangeeft.

Er is uiteraard een mogelijkheid een snelle bestuursverkiezing te forceren die een maand eerder afgesloten zou kunnen worden. Maar een maand winst is niet belangrijk, en een zorgvuldige procedure is dat wel, want het zal niet meevallen een goed bestuur samen te stellen. Het is voor de PPR, als zij wil blijven voortbestaan, noodzakelijk, of althans zeer gewenst, dat het komende bestuur een sterker samenstelling zal hebben en beter zal functioneren dan het aftredende, want als het aftredende bestuur in één of twee woorden gekarakteriseerd moet worden dan zou men daarvoor de termen „zwak tot matig” moeten gebruiken. Alleen een zorgvuldige procedure met zoveel mogelijk voorlichting en opinies lijkt in staat te zijn, straks een beter bestuur op de been te brengen.

Het is niet juist om het zittende bestuur aansprakelijk te stellen voor het niet-behalen van die kamerzetels die we graag hadden willen veroveren, maar die de kiezers ons niet hebben gegeven. Het zittende bestuur is daar wel mede-verantwoordelijk voor. Andere verantwoordelijken zijn vermoedelijk die kandidaten, die in de verkiezingskampagne kennelijk te weinig indruk hebben gemaakt; maar uiteraard zijn ook verantwoordelijk al die leden die het huidige bestuur hebben gekozen en de kandidaten hebben aangewezen. Kortom: met ons allen hebben we het niet zo best gedaan; dus er is niet veel aanleiding voor verwijten over en weer. Dat in dit artikel niettemin kritische opmerkingen gemaakt worden over één van de verantwoordelijken, het huidige Dagelijks Bestuur, houdt direct verband met de komende bestuursverkiezingen, die alleen een beter resultaat kunnen opleveren als we met ons allen proberen na te gaan aan welke eisen bestuursleden dienen te voldoen om aan dat betere resultaat te kunnen bijdragen.

Men leert nooit beter dan van de fouten in het verleden.

Wie op de hoogte is met de procedure die tot nu toe gevolgd is bij de aanwijzing van kandidaten voor het DB weet, dat die kandidaten worden opgetrommeld met een natte vinger in de wind. Die mensen die zich op congressen en bijeenkomsten van de kerngroep vaak laten horen, worden vroeg of laat gekandideerd. Daarbij gaat men er gevoelsmatig van uit dat een goed prater of debater automatisch een goed bestuurder zal zijn. En dat is een grote misvatting. De werkzaamheden van een DB liggen voornamelijk — soms krijgt men de indruk van bijna uitsluitend — op organisatorisch terrein. Naar buiten maakt een perskommunikatie of een protesttelegram uiteraard de meeste indruk, maar dit zijn meestal zaken waarover slechts kort wordt gedebatteerd. Soms — en soms betekent soms: heel vaak — komt zo'n verklaring tot stand na kort overleg tussen twee of drie bestuursleden en wellicht een programkommissie.

De vele uren die het DB vergaderende doormaakt worden gebruikt voor organisatorische zaken, die soms dor, en af en toe zelfs vernielend zijn.

Enkele voorbeelden: het vaststellen van een agenda voor een kongres of kerngroep-vergadering, financiële problemen, zorgelijke woorden over het altijd te krap bemande partijburo, het uitdokteren van reglementen en afspraken enzovoorts. En een bestuurslid dat zijn werk goed doet, neemt tussen de twee-wekelijkse vergaderingen in de tijd om wat te doen aan zijn speciale taak: hij bezoekt actiecentra en probeert nieuwe van de grond te krijgen, hij buigt zich over de financiële problemen, schrijft brieven aan andere partijen of de pers, stelt een krant samen, enzovoorts. Dat is vaak allerminst enerverend werk. Meestal is het vermoeiend en het kost geld, dat niet uit de partijkas kan worden vergoed.

DE MENSEN MET POLITIEKE FEELING, DIE TIJDENS KONGRESSSEN HET GEMAKKELJKST OPVALLEN, HEBBEN NIET PER DEFINITIE DE ORGANISATORISCHE KWALITEITEN DIE VAN BESTUURDERS MOETEN WORDEN VERLANGD.

Een bestuur moet uiteraard zowel een dosis organisatietalent als politieke feeling herbergen, maar het eerste is in de praktijk belangrijker dan het

tweede. Als van de bestuursleden het organisatorisch talent op peil is, maar slechts de helft heeft politieke feeling, dan behoort men zich nergens ongerust over te maken; die andere helft roeit het dan wel. Maar als 11 bestuurders met politieke feeling bij elkaar zitten en slechts de helft weet op organisatorisch terrein iets te presteren, dan heeft men een „zwak tot matig” bestuur. En zo ongeveer is de toestand op dit moment. Het zou niet juist zijn verwijten te maken, want de één bezit eenvoudig geen organisatorische gaven en is dus per ongeluk in het bestuur getuimeld, de ander had geen tijd om dat te doen wat van hem verlangd werd, en de derde had er wellicht geen zin in.

Maar wie zal uitmaken wat voor de één en wat voor de ander geldt?

Vast staat alleen dat veel werk het afgelopen jaar is blijven liggen en dat veel werk erg gebrekkig is gedaan. Op de eerste bijeenkomst van het nu aftredende bestuur merkte Dik van Kleef volkomen terecht op, dat een verkiezingsuitslag in 1971 alleen goed zou kunnen zijn als men kans zou zien het toenmalige aantal actiecentra van plm. 150 te verdrievoudigen voor het einde van het jaar. Er werden vier opbouwfunctionarissen aangesteld; het aantal actiecentra is op dit moment nog steeds plm. 150.

Voorgenomen werd de programkommissies weer nieuw leven in te blazen, of — voor zover ze niet meer bestonden — te laten herleven.

Na een oproep hebben zich tientallen belangstellenden gemeld, maar er is niets met die aanmeldingen gebeurd. Het DB heeft als weinig goede gewoonte aangenomen, dat een eenmaal genomen besluit op elk moment weer in discussie kon komen, met of zonder goede reden. Waarna dan een tegengesteld tweede besluit kon worden genomen; ook als het eerste besluit al in uitvoering was. Dit zijn enkele van de meest opvallende zaken die ten grondslag liggen aan de eerder gebruikte kwalificatie voor het aftredende bestuur „zwak tot matig”.

Evenals vorig jaar zullen slechts enkele leden uit het oude bestuur bereid zijn, in het volgende terug te keren. Zonder de bedoeling te hebben diegenen die willen terugkeren te diskwalificeren — er zijn het afgelopen jaar ook goede bestuursleden geweest, en de lezers zullen via andere informatie moeten achterhalen wie meer en wie minder geslaagd is geweest — kan worden gesteld dat men straks de gelegenheid zal krijgen met een bijna geheel nieuwe ploeg te beginnen. Men kan bij de samenstelling daarvan de fouten van vorig jaar herhalen, maar men heeft ook de mogelijkheid alle kandidaten aan een onderzoek te onderwerpen; vandaar dat de procedure dit jaar meer tijd in beslag zal nemen dan voorheen.

Laat men zich bij het zoeken van kandidaten niet (mis)leiden door een natte vinger die kennelijk snel reageert op elk politiek zuchtje dat de kandidaten afstralen. Goede managers moeten op een andere manier worden opgespoord.

Op een bijeenkomst van 25 mei, waar een groepje bestuursleden en oud-bestuursleden met de huidige kamerfrakties van gedachten wisselden over de toekomst van de PPR (Michel van Hulst schreef naar aanleiding hiervan een verslag dat men elders in dit blad aantreft) kwam terloops de vraag ter sprake of de huidige structuur van de partij gehandhaafd moest worden. Gesteld werd dat het nooit expliciet de bedoeling is geweest regionale en lokale afdelingen te stichten om daarmee te gaan werken. Men zou wellicht beter functionele groepen gaan vormen.

Afgezien van de vraag wat men precies onder functionele groepen zou moeten verstaan lijkt deze opmerking in feite te zeggen: nu het niet lukt onze geografisch gefundeerde organisatie uit te breiden moeten we maar iets anders gaan proberen. En daarbij wordt dan heel vlot heel veel over het hoofd gezien.

De PPR wil een democratische partij zijn met veel invloed van beneden af. Dat vereist dat de leden in groepen zo dicht mogelijk bij elkaar wonen. Daarmee is het geografische fundament van de partij-organisatie al bepaald.

Men kan proberen van alle geografische eenheden functionele groepen te maken, maar daarmee kan aan het schema van de structuur niets veranderen.

Toegegeven: vele leden bezoeken zelden of nooit regionale vergaderingen. Maar ze blijven lid in de wetenschap dat die bijeenkomsten er zijn, dat ze er voor uitgenodigd worden en er heen KUNNEN gaan. Zo gaat dat in elke organisatie. Maar zodra men de regionale afdelingen opheft zijn de leden vertrokken.

Dan is het niet alleen gedaan met de inspraak, maar ook met de contributie-betalingen, en met de werkzaamheden die bij gemeenteraadsverkiezingen en andere verkiezingen moeten worden gedaan. Daarom is het noodzakelijk onze organisatie staande te houden, wil de PPR als partij blijven voortbestaan; want dat er binnen 3 jaar (de eerste raadsverkiezingen) een gefuseerde volkspartij zal zijn kan op dit moment niemand garanderen.

Daarom: zuinig zijn met wat we hebben als we willen doorgaan. Het feit dat het afgelopen jaar veel werk is blijven liggen, moet een goede stimulans zijn om nu een bestuur te kiezen dat er zijn schouders onder wil zetten.

VERKIEZING VAN EEN NIEUW DAGELIJKS BESTUUR TENMINSTE 9 HUIDIGE DB- LEDEN KEREN NIET TERUG

Kort na de verkiezing van het huidige dagelijkse bestuur stelde Erik Jurgens in een memo aan het bestuur voor, de procedure bij bestuursverkiezingen uit te breiden in die zin, dat de leden veel meer informatie over de kandidaten zouden krijgen dan tot dan toe het geval was geweest.

De redactie van de Radikalenkrant meent dat er alle reden is om op die suggestie in te gaan (zie de rubriek „OPINIE”) en stelt daarom de eerstvolgende twee uitgaven van de krant voor een groot deel beschikbaar om het idee van Jurgens uit te voeren.

Om die reden is het niet mogelijk de bestuursverkiezing af te ronden in de korte tijd tussen 28 april (de dag van de tweede-kamer-verkiezingen) en 26 juni, de dag waarop voor velen de zomervakantie begint.

2 MAANDEN „VERKIEZINGS- KAMPAGNE”

Het schema voor de bestuursverkiezing ziet er nu als volgt uit: Na de verschijning van dit blad hebben de actiecentra tot 5 september gelegenheid, kandidaten te stellen. Behalve actiecentra mogen ook groepen van tenminste 10 leden kandidaten stellen. (Onder een lid verstaat men een persoon die als lid staat ingeschreven en die bereid is gebleken de verschuldigde contributie te betalen).

Een kandidaat wordt genoteerd als van haar/hem de volgende gegevens beschikbaar zijn: Voornaam (roepnaam) voluit, en achternaam, geboortedatum, godsdienst, woonplaats, beroep. Aan te bevelen is dat ook informatie worden verstrekt over niet-beroepsmatige activiteiten en interesses en dat een pasfoto wordt opgestuurd. Dringend noodzakelijk is dat gelijktijdig van de gekandideerde een akkoordverklaring met haar/zijn kandidatuur wordt ontvangen.

In de eerstvolgende Radikalenkrant, die eind augustus zal verschijnen, kan per kandidaat - tot dan toe bekend - een aanbeveling worden gepubliceerd die maximaal 400 woorden mag omvatten. Deze aanbevelingen dienen te worden geschreven door de kandidaatstellers, dus een lid van een actiecentrum of één van de tien personen die een kandidaat hebben gesteld. De redactie kan hierbij niet worden ingeschakeld en neemt evenmin verantwoording voor de strekking van de aanbevelingen.

Eind september zal in de dan te verschijnen uitgave van de Radikalenkrant van later binnengekomen kandidaten per kandidaat opnieuw een aanbeveling in de vorm van een artikel opgenomen kunnen worden. Ook dan per artikel (één artikel per kandidaat) maximaal 400 woorden.

ADVIES KERNGROEP

Bovendien zal in de septemberkrant een volledige lijst van alle gestelde kandidaten worden ge-

publiceerd, met hun persoonlijke gegevens, en met foto (voor zover ontvangen). Daarbij zal - zoals gebruikelijk - een advies van de kerngroep worden gevoegd. Ook het stembiljet zal in de septemberkrant worden afgedrukt. WIE EIND AUGUSTUS, EN VERVOLGENS EIND SEPTEMBER GEEN RADIKALENKRANT ONTVANGT, DIENT KONTAKT OP TE NEMEN MET HET PARTIJBUREAU.

Vorig jaar is het gebeurd dat een deel van de editie niet werd bezorgd. Indien zich ook dit keer niet te achterhalen fouten voordoen bij de bezorging, dient men zelf in te grijpen om aan de verkiezing te kunnen deelnemen. Op een partijkongres, waarvan de datum later zal worden bekend gemaakt, zal de uitslag van de verkiezing worden bekend gemaakt. Dit partijkongres zal als hoofdtHEMA hebben: wat gaan we met de PPR doen. Wellicht zullen vele leden op het idee komen, dat het logischer zou zijn geweest eerst dit kongres te houden, en daarna pas tot een (eventuele) verkiezing van een nieuw bestuur over te gaan. Deze logica is niet gevolgd omdat een nieuw bestuur dan pas begin volgend jaar zou kunnen gaan functioneren.

Kort samengevat wordt nu het volgende van de partijleden verwacht:

Aanwijzing van kandidaten door ledenvergaderingen van actiecentra of door groepen van tien leden. Uiterste datum van opgeven van kandidaten 5 september. Kandidaten die voor half augustus binnen zijn kunnen in de Radikalenkrant van eind augustus aanbevolen worden in een artikel van maximaal 400 woorden per kandidaat. De overige kandidaten kunnen aanbevolen worden in de krant van eind september. Alle kandidaten worden genoemd in de krant van eind september. Kerngroep-advies en stembiljet in de krant van eind september.

Alle korrespondentie m.b.t. de kandidaatstelling, inksief de aanbevelingsartikelen voor de Radikalenkrant richten tot het Partijburo PPR, Keizersgracht 138, Amsterdam.

Van de huidige samenstelling van het dagelijks bestuur zal straks — dat staat nu wel vast — weinig zijn overgebleven.

Negen bestuursleden zijn namelijk NIET bereid, in het volgende bestuur terug te keren, te weten:

Sjef Huijbregts — opbouwfunctionaris
Tine Jager — opbouwfunctionaris
Leo Jansen — opbouwfunctionaris
Dik van Kleef — sekretaris
Sam Mol — hoofdredakteur, verkiezingskampagne
Jan Pot — verkiezingskampagne
Gerard van Pijkereen — verkiezingskampagne
Jacques Tonnaer — voorzitter
Hemmo Vroom — politiek sekretaris.

De bereidheid om een kandidatuur te aanvaarden is er WEL bij:

Jan van Eupen — opbouwfunctionaris
Nico Keek — penningmeester.

Bij de aanwijzing van kandidaten lijkt het zeer gewenst, met de functieverdeling in het bestuur rekening te houden. Zoals bekend wordt de voorzitter in functie gekozen. De overige tien bestuursleden verdelen na hun verkiezing — voor sommigen na overleg met de kerngroep — de „portefeuilles”. Het komende bestuur er bij gebaat zijn indien het kan beschikken over leden die voor speciale taken bijzondere blangstelling en capaciteiten beschikken. Daarbij moet vooral gedacht worden aan de lang niet gemakkelijke taak van politiek sekretaris, de administratieve en organisatorische functie van sekretaris, en de vaktechnische vereisten voor het hoofdredacteurschap (krant, radio en TV).

WAT NU MET DE PPR?

Mogelijkheid voor zinvol verder gaan op basis van onze mentaliteit

Het lijkt niet te bestrijden dat een eenzame PPR (4 van de 225 zetels in de beide Kamers samen) onopgemerkt zou blijven in het Nederlandse politieke krachtenveld. Zij zou dienen te verdwijnen en ruimte moeten maken voor echte „krachten”. Maar de PPR staat niet alleen, zij staat met twee wel heel grote broers samen in de Progressieve Concentratie, in de voorloper van de Progressieve Volkspartij, in het schaduwkabinet Den Uyl en lijkt daarom nu juist niet te moeten verdwijnen. Ook al is ons partijtje klein, het zou toch wel eens een grote functie kunnen hebben in dit samenwerkingsverband.

UITGANGSPUNTEN

Een paar aanduidingen voor die mogelijk grote functies: wordt door de activiteiten van de PPR mogelijk juist de ongelooftwaardigheid van de zg. „christelijke politiek” van de konfessionele partijen ARP, CHU en KVP aangevoerd en gaan de „losgeweekte konfessionele” stemmers vervolgens direct naar de PvdA en D'66 omdat ze niets zien in een overgang naar een te kleine partij? Wordt door de PPR een groep van zeer bewuste kiezers aangesproken, die zich eerst na lang nadenken en het overwinnen van soms grote persoonlijke crises losmaken van hun oude vertrouwde partij? (Verkuyl en de zijnen zijn daar het jongste voorbeeld van). Die groep is uiteraard zeer klein, maar kwalitatief voor de Progressieve Concentratie zeer belangrijk.

Zou de PPR een nieuwe „thuishaven” kunnen zijn voor die activisten die tot nu toe PSP stemden, maar die door de weigering van de PSP mee te werken aan de Progressieve Concentratie nu toch het gevoel krijgen een machteloos randverschijnsel te zijn van de Nederlandse parlementaire politiek? Ook een groep die kwalitatief voor de Progressieve Concentratie van groot belang kan blijken te zijn en voor wie een rechtstreekse aanhangelijkheidsbetuiging aan PvdA of D'66 om allerlei redenen wel erg moeilijk is.

Hoe „sterk” is de PPR?

Politiek heeft alles te maken met machtsvorming, met meerderheidsvorming in het parlement en met voldoende steun achter je hebben in het land. Het is weliswaar een grote eer voor „links” te weten, dat door hen de goede ideeën worden ontwikkeld en dat die vervolgens, steeds jaren te laat, door rechts worden overgenomen en uitgevoerd, het is belangrijker te bereiken dat „links” die ideeën op tijd uitvoert, wat alleen kan als het de meerderheid haalt. Welke krachten heeft de PPR nu beschikbaar om mee te helpen „links” die meerderheid te doen bereiken? Een voor-

zichtige schatting: buiten de 4 reeds vermelde kamerleden, 18 Statenleden (voor een deel op PAK-lijsten gekozen), een 60-tal gemeenteraadsleden (idem), 1000 actieve leden, daarbovenop nog 2000 kontributie betalende leden plus nog zo'n 1000 à 2000 randleden en tenslotte een kiezerskorps op 28 april van 115.937 stemmen.

KONFESSIELE WERKNEMER REAGEERDE NIET

Een „maatschappelijke basis” heeft de PPR niet: geen geloofs-groep zoals ARP en KVP, niet de „arbeiders” zoals de PvdA. Weliswaar heeft de PPR de afgelopen drie jaar vooral getracht de konfessioneel georganiseerde (NKV, CNV) arbeider aan te spreken en te winnen, maar dat is niet gelukt. Mogelijk moet gekonkludeerd worden dat - ook als Paul Janssen in de tweede kamer door zijn uitstekende optreden in o.a. het loondebat konfessioneel-georganiseerde arbeiders de ogen voor de werkelijke politieke verhoudingen heeft geopend - deze kenmerkend rechtstreeks zijn doorgestroomd naar de grote arbeiderspartij, de Partij van de Arbeid. Hij en de PPR hebben daarvan de vruchten in de vorm van stemmenwinst niet geplukt.

Voor mij is hieruit de konklusie duidelijk dat de PPR zich dus niet meer zo uitgesproken op deze groep moet richten: die komt toch wel in beweging en komt dan toch wel naar de Progressieve Volkspartij en zolang die er niet is naar de PvdA. Voor de PPR ligt in die richting geen bijzonder aangewezen taak. Mijn alternatieve keuze komt wat verderop pas aan bod, eerst moet ik nog iets zeggen over de vorm waarin onze politiek bedreven kan worden.

PPR of Progressieve Volkspartij?

Als er nu geen PPR gemeenteraads-, Staten- en kamerleden in de diverse volksvertegenwoordigingen zitting hadden, was het wellicht erg simpel de volgende en laatste taak van het PPR-kongres aan te geven: opheffen en de leden zich laten verstrooien over de andere linkse partijen of ze opnieuw in de kou zetten, waar

ze in stonden voor ze in de PPR hun politieke huis vonden. Opheffen is echter niet alleen ver- raad aan die medeburgers die in de PPR politiek actief geworden zijn, het is het ook aan diegenen die weliswaar nog lid zijn van andere partijen, maar die reeds het politiek karakter van de PPR herkenden en erop stemden. Beide groepen vormen kwalitatief zeer belangrijke bestanddelen van de „volksverhuizing” die reeds plaats vond van rechts naar links (groei van de Progressieve Concentratie van 44 naar 52 zetels in de tweede kamer) en die verder plaats zal moeten vinden om de meerderheid te bereiken. Vanwege hun kwaliteit zijn ze belangrijk voor die verdere groei. Maar wanneer komt die Progressieve Volkspartij tot stand? Het lijkt er op dat zij die denken dat dit wel binnen een half jaar voor elkaar zal zijn, zich in ernstige mate verliezen. Veel zinnigs valt er over de tijdsduur uiteraard niet te zeggen. Wel dat we toch minimaal op een tweejaars periode, misschien wel 5 à 6 jaar moeten rekenen om op alle niveaus, in alle politieke denken, en in de persoonlijke sfeer, de partijen aan elkaar te laten wennen en in elkaar te laten vergroen.

In alle drie de huidige partijen van de Progressieve Concentratie zijn nog steeds sterke groepen in beweging, zowel pro als contra de PVP. Het is duidelijk dat de kiezers werden „aangetrokken door de samenwerkingsgedachte. Daarom ook zal voor de volgende verkiezingen de vorming van de PVP gereed moeten zijn. Die volgende verkiezingen zijn in het totale groeiproces erg belangrijk, maar over hun datering weten we nog niets! Vandaar dat ook het werk aan de Progressieve Concentratie sterk beïnvloed zal worden door algemeen politieke ontwikkelingen zoals de huidige kabinetvorming, de konsekwenties hiervan op een ARP, KVP en DS '70, en de ontwikkelingen binnen de andere partijen. Ondertussen lijkt het antwoord op de titelvraag van deze paragraaf gegeven: eerst nog 2 misschien nog meer jaren de PPR

Een aantal PPR-leden (Tonnaer, Aarden, De Gaay Fortman, Jurgens, Coppes, Mol, Van Eerd, In 't Veld en ondergetekende) hebben met elkaar wat nagepraat over de stand van zaken op dit moment in politiek Nederland, met name over onze plaats in het politieke krachtenveld en de toekomst van de PPR, met name onze opstelling en werkwijze in de komende jaren. Ik zal proberen mijn impressies van dat gesprek hier weer te geven, met de nadruk op mijn, omdat ieder in een dergelijk gesprek opneemt wat hemzelf het meest interesseert en ik mij er bovendien van bewust ben dat ik dan die selectie ook nog plaats in het raam van mijn eigen ideeënwereld. Mogelijk helpt het toch het verder denken en handelen van ons allen verder.

voortzetten, geleidelijk mee ingroeien in de PVP en als apotheose mee die PVP oprichten.

Wat nu?

Dit stelt ons voor de vraag wat de PPR in die tussentijd moet en kan doen. Op één punt krijgen we het beslist gemakkelijker: de geringe verkiezingsresultaten en het niet massaal aanvaard worden binnen de vakbeweging bevrijdt ons van de last ons „elektoraal” te moeten opstellen: we weten dat we te moeilijk zijn om elektoraal grote successen te kunnen behalen. Wij kunnen ons dus helemaal richten op het uitdragen van de mentaliteit van ons verkiezingsprogramma in de beide kamers en in 't land: onze nationale en internationale solidariteit met de onderliggende partijen in de wereld om ons heen benadrukken, als kernvragen steeds weer naar voren schuiven: „wie profiteert er eigenlijk van een bepaalde politiek en wie betaalt er voor?”, worden hierdoor machts- en geweldstructuren in stand gehouden of wordt er een ontwikkeling door op gang gebracht die steeds meer iedere mens centraal weet te stellen, ieder steeds meer de kans weet te geven volwaardig mens te zijn en mee te beslissen over zichzelf en over zijn wereld?

Wij zullen ook als taak hebben er voor te waken dat de PVP niet een gezapige „net links van het midden” club wordt die in feite het huidige beleid voortzet, maar dat ze een partij wordt die op wezenlijke structuurveranderingen (demokratisering, vrede, gelijke mogelijkheden) uit is.

ONZE „RADIKALE” NAAM

Wij moeten ons afvragen of onze naam „Radikalen” ons bij die taak helpt of hindert. Zeker als we ons bestaan nog een zestal jaren zouden moeten voortzetten. Stoten we wellicht mogelijke leden en kiezers die mentaal bij ons horen, onnodig af doordat zij die naam verstaan als „club van extremisten, bommengooiers, enz.”? En van de andere kant trekken we misschien door die naam mensen aan die ditzelfde denken, dan merken dat het niet opgaat, hierdoor gefrustreerd raken en gaan proberen de partij werkelijk in die richting om te buigen? Zijn dan namen als „Solidariteitspar-

tij” (met excuses aan Feddema's Evangelische Solidariteits Partij) of „Partijgangers der Armen” (zie Ter Schegget's boekje, Wereldvenster, Baarn) niet veel meer geschikt om de drijfveren van ons politieke handelen aan te duiden? Ik zou het persoonlijk een goede keuze vinden als de PPR zou proberen de politiek-parlementaire vormgever te worden van een meeromvattende hervormingsbeweging, die samen zou kunnen vatten die politieke activisten die zich nu her en der richten op de bestrijding van een bepaald concreet maatschappelijk tekort, die daarvoor de publieke opinie weten wakker te schudden en die daarvoor ook de politieke strijd aangaan, maar die dikwijls verzuimen die tekorten in samenhang met elkaar te zien en er ook de ruimere nationale en internationale konsekwenties uit te trekken.

Om maar iets te noemen: activisten die zich verzetten tegen de aanleg van een militair oefenterrein in hun eigen gemeente, maar niet tegelijkertijd onze hele defensie kritisch op de korrel nemen, of verzet tegen een milieuvervuilende industrie, die men dan, om overigens dikwijls lofwwaardige redenen, verplaatst wil zien naar een ontwikkelingsland. Nationale en internationale solidariteit vereist meer, het praktische en theoretische werk dat hiervoor gedaan dient te worden moet ergens zijn thuis vinden.

Ik stel niet dat met deze bijdrage het laatste woord over de PPR opstelling en werkwijze in de komende jaren gezegd is. Zelf wil ik in de komende weken met velen praten over onze mogelijkheden om tot een goede taakafbakening en uitoefening te komen. Ik hoop dat er dan vele ideeën op tafel komen, zo nodig met aanzienlijke wijziging of vervanging van wat hiervoor gezegd is. Mijn brievenbus (postbus 10, Lelystad) en die van de redactie van de Radikalenkrant (Van Collenstraat 22, Nw Loosdrecht) en van het PPR-bestuur (Keizersgracht 138, Amsterdam) staan daarvoor open. Ik hoop dat de reacties van onze stemmers-niet leden daarbij niet zullen ontbreken!

29 mei 1971
Michel van Hulten

ABORTUS PROVOCATUS

Onder het punt „Nieuwe Problemen” in het gemeenschappelijk regeerakkoord der drie progressieve partijen staat bij hoofdstuk V: Demokatiseringen, onder e: De Menselijke Verhoudingen het punt 27. Dit punt luidt: „De strafbaarstelling van zwangerschapsonderbreking door artsen wordt opgeheven. Dezelfde regels en waarborgen worden in acht genomen als bij iedere andere medische ingreep.” Dit punt heeft in onze partij nogal wat stof doen opwaaien, vooral de Rooms-Katholieken onder ons zien hierin een aantasting van de leefregels, die hun door de officiële leerstellingen van de Roomse Kerk worden gesteld.

Abortus als misdrijf

Voor een goed begrip van de hele problematiek is het misschien goed om na te gaan, waarop in het punt 27 bedoeld wordt. Men wil natuurlijk een verandering krijgen van die passages in het Wetboek van Strafrecht waarbij deze strafbaarstelling wordt geregeld.

In artikel 251bis van het W. van Strafrecht staat: Hij die opzettelijk een vrouw in behandeling neemt of een behandeling doet ondergaan, te kennen gevende of de verwachting opwekkende dat daardoor zwangerschap kan worden verstoord, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste 3 jaren of geldboete van ten hoogste f 6000,—.

2. Indien de schuldige uit winstbejag heeft gehandeld, van het plegen van het misdrijf een beroep of een gewoonte maakt of geneeskundige, vroedvrouw of artsijbereider is, kunnen de straffen met een derde worden verhoogd.

3. Indien de schuldige het misdrijf in een beroep begaat kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Tot zover dit artikel. Dit artikel volgt op het artikel dat ontucht met minderjarigen en prostitutie behandelt, (artikel 250bis), waardoor abortus provocatus geplaatst wordt in de context van de zogenaamde misdrijven tegen de zeden.

In de artikelen 295 tot 298 W. van Strafrecht gaat de wetgever nogmaals op deze zaak in, maar nu als misdrijf tegen het leven gericht.

Artikel 295: De vrouw die opzettelijk de afdrijving of de dood van haar vrucht veroorzaakt of door een ander laat veroorzaken, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren. Artikel 296: 1. Hij die opzettelijk de afdrijving of de dood der vrucht van een vrouw zonder haar toestemming veroorzaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaar. 2. Indien het feit de dood van de vrouw ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaar. Artikel 297: 1. Hij die opzettelijk de afdrijving of de dood der vrucht met haar toestemming veroorzaakt, wordt gestraft met

gevangenisstraf van ten hoogste vier jaar en zes maanden.

2. Indien het feit de dood van de vrouw ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaar. Artikel 298. Indien een geneeskundige, vroedvrouw of artsijbereider medeplichtig is aan het misdrijf in artikel 295 of schuldig of medeplichtig is aan een der misdrijven in de artikelen 296 en 297 omschreven, kunnen de straffen in die artikelen vermeld, met een derde worden verhoogd, en kan hij van de uitoefening van het beroep, waarin hij het misdrijf begaat, worden ontzet. In artikel 299 wordt dan nog daarbij vermeld dat degene die schuldig of medeplichtig is aan een der misdrijven van artikel 296 en 297 ontzet kunnen worden uit de in artikel 28 nr 1-4 vermelde rechten. Dat zijn de volgende rechten: 1. Het bekleeden van ambten of van bepaalde ambten. 2. Het dienen bij de gewapende macht. 3. Het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrijf uitgeschreven verkiezingen. 4. Het zijn van raadsman of gerechtelijk bewindvoerder.

Wetten kloppen niet met praktijk

De lezer van dit al ziet dat de Nederlandse wetgever de zogenaamde medische indicatie bij abortus provocatus, dat wil zeggen het afbreken van een zwangerschap op medische gronden niet kent!

Alleen al daarom zou het zeer de moeite waard zijn om het punt 27 te steunen in het progressief akkoord. We weten bovendien

dat er vele abortussen worden gepleegd door een toenemend aantal medici, al dan niet begeleid door een zogenaamd abortusteam, zonder dat daaruit processen en gevangenisstraffen voortvloeien voor de erbij betrokkenen! Tenminste wanneer deze abortussen plaats vinden op medische indicatie!

Maar in de praktijk noemen we die abortus strafbaar, die hetzij niet door een arts wordt uitgevoerd, maar wel op medische indicatie, hetzij die wordt uitgevoerd door een arts op verzoek van de vrouw maar niet op medische indicatie, hetzij die wordt uitgevoerd door een niet-arts op verzoek van de vrouw.

Het eerste geval is theoretisch en het derde geval is niet in Frage, immers we vinden dat allemaal wel strafbaar. Het gaat dus duidelijk om het tweede geval. En natuurlijk gaat het onze Rooms Katholieke partijvrienden juist om het geval dat de arts tot abortus besluit alleen omdat de vrouw dit verzoekt. De twee andere gevallen werden trouwens ook niet bedoeld in het punt 27.

Op het ogenblik vinden er al 20 à 30.000 wel strafbare gevallen per jaar plaats volgens schatting van staatssecretaris Kruisinga (Tweede Kamer 1968) en het is dus een dringend probleem. Moeten al deze abortussen op verzoek van de vrouw strafbaar zijn? Is dat niet de wil opleggen door een deel aan een ander deel van de Nederlandse bevolking? Het probleem zit 'm in de ongewilde en onbedoelde zwangerschap gezien in samenhang met de huidige opvattingen over zwangerschapsbeheersing en ge-

boorteregeling. Nu in onze maatschappij geboorteregeling op vele manieren gemeengoed is geworden en er zelfs min of meer op wordt aangedrongen (op overigens, goede, gronden van overbevolking en milieuhygiëne, men zie hiervoor ook maar eens ons eigen verkiezingsprogramma.) is het de vraag of men kan ophouden met die veel grotere vrijheid, „in verantwoordelijkheid” nog altijd, te geven op het moment dat de toepassing van een of ander middel ter voorkoming van zwangerschap heeft gefaald. Dit falen van het middel of van de man en de vrouw, en dat zal meestal het geval zijn, kan niet hersteld worden door de maatschappij zelf, hoewel die maatschappij zelf wel die manier van leven propageert, waartegen gefaald werd.

Moet dan de vrouw, ja voor alles de vrouw moet zij dan de gevolgen van dit falen dragen en moet haar dan een ethische beslissing worden opgedrongen die haar volslagen onbegrijpelijk is vanuit de gedachtenwereld die deze maatschappij haar oplegt? De enige billijke oplossing lijkt me, gezien die maatschappelijke achtergrond, die niet zomaar weg te cijferen is, de aanvaarding van de abortus provocatus als laatste middel van een falende geboorteregeling.

HEMMO VROOM

Intussen is besloten een studiegroep te formeren die zich met deze abortusproblemen zal bezighouden. Wie aan dit werk wil deelnemen, kan zich opgeven bij Tine Jager-Van Lonkhuijzen, Pijnsweg 117, Heerlen, tel. 045 - 71 49 83.

PPR-ledental groeit nog steeds

Sinds 1 januari van dit jaar is het ledental van de PPR gestegen met 397, dat is het aantal nieuw-ingeschrevenen minus de (weinig) bedankjes.

Tot aan de dag van de verkiezingen was de toevloed uiteraard het grootst, de verkiezingskoorts heeft wel enige invloed, maar na 28 april kon toch ook nog een netto positief resultaat worden geboekt van een vijftigtal nieuwe leden. (Deze zijn bij die 397 begrepen). Het totaal ledental is op dit moment 4284. Opge-merkt moet wel worden dat ook dit jaar moet blijken of al die leden bereid zijn contributie te betalen. Aan het eind van elk jaar valt een aantal adressen wegens niet-betalen af.

Aan het secretariaat Politieke Partij Radikalen, Keizersgracht 138, Amsterdam

Zeer geachte heren,

Wellicht wilt u mij noteren als lid van de Politieke Partij Radikalen. Lang heb ik gearzeld om toe te treden. De gevoelsbanden met de ARP bleken zeer sterk. Ook meen ik dat de PPR onvoldoende recht van bestaan heeft als zelfstandige politieke organisatie naast de PvdA. Van samenbundeling verwacht ik meer heil dan van versnippering. Nu de PPR echter tot een samenwerkingsverband is gekomen met PvdA en D'66 meen ik dat dit bezwaar aanzienlijk is verminderd.

Voor degenen, die vier jaar geleden spijt hadden hun stem op ARP, KVP of CHU te hebben uitgebracht, maar die — om welke reden dan ook — er nimmer toe zullen komen op een socialistische partij te stemmen, lijkt mij de PPR een aantrekkelijke keuzemogelijkheid. Het evangelie verplicht m.i. tot een vooruitstrevende politiek. Het deconfessionaliseringsproces in KVP en CHU en (zij het in geringere mate) ARP heeft er helaas toe geleid dat deze partijen een centrum-blok zijn geworden. Deze centumpartij is — hetzij uit vrije wil, hetzij uit onmacht — ook nog aangewezen op de VVD als coalitie-partner.

M'n besluit om PPR te stemmen ervaar ik als trouw aan wat me in AR-milieu is bijgebracht, namelijk dat een geloofsovertuiging ook in het stembokje moet worden beleefd.

Met vriendelijke groet,

Hoogachtend,
Ben van Kaam,
20-4-1971

STAP VOOR STAP NAAR:

Een Progressieve Volkspartij

Bij het stembusakkoord tussen PvdA, D'66 en PPR, dat vóór de verkiezingen bereikt werd, spraken de 3 partijen ook de bereidheid uit om te streven naar het tot stand komen van „een grote vooruitstrevende volkspartij, die wezenlijke hervormingen beoogt”.

Direct na de verkiezingen herinnerde D'66 in een brief de beide andere partners aan deze afspraak, en wekte daarmee de indruk er nogal haast mee te hebben.

Op woensdag 9 juni had in Amsterdam het eerste gesprek over deze kwestie plaats tussen delegaties van de drie partijbesturen. (De PPR-delegatie bestond uit J. Tonnaer, E. Jurgens, M. van Hulst, J. van Eupen, N. Keek en S. Mol).

Over de wenselijkheid van een toekomstige vooruitstrevende partij waren allen het eens, maar van PvdA-zijde werd gewaarschuwd om de zaak niet geforceerd snel te willen droppen. De start van D'66, een eenzijdig initiatief, werd erg ongelukkig gevonden. Men pleitte voor een verstandige fasering. Bovendien bleek het Partijbestuur besloten te hebben om de vraag naar nieuwe partijvorming te verbinden met een discussie binnen de Partij van de Arbeid over de vraag naar de zin van „het socialisme nu”. (een al wat belegen belofte aan de partijleden gedaan).

Ook werd door de PvdA uitdrukkelijk gesteld, dat van hun kant op weg naar een progressieve volkspartij geen enkele stap

gezet zou worden zonder de leden er maximaal bij te betrekken. D'66 liet weten ook niet zo'n verschrikkelijke haast te hebben, maar men wilde wel zo gauw mogelijk beginnen met de voorbereidingen, het liefst via een instituut van b.v. vijf man, die zich hiermee full-time zouden gaan bezighouden, d.w.z.: het gesprek aan de basis en aan de top begeleiden en op gang houden, als een voedingsmotor, die in het hele land contactpersonen en plaatselijke werkgroepen voorziet van materiaal om zowel de inhoud (filosofie) als de vorm van de nieuwe partij onder woorden gebracht te krijgen.

Van Hulst wees op het feit dat op vele plaatsen de „progressieve volkspartij” eigenlijk al bestaat, in plaatselijke PAK-afdelingen of geïntegreerde partij-afdelingen. Hij vroeg vooral te luisteren naar deze groepen, waarin de eenheid al ervaren wordt. Jurgens stelde voor om aan de drie studiestichtingen de opdracht te geven een discussiestuk over de „progressieve volkspartij” voor te bereiden.

Tonnaer wees op de verantwoordelijkheid van de partijbesturen. Hij was huiverig voor een totstandkoming van een „progressieve volkspartij” buiten de bestaande partijen om. Zijn voorstel was om een overlegorgaan van de drie partijbesturen te vormen, met daarnaast een werkgroep van b.v. vijf man die de ideeën vanuit de basis naar boven moet doorgeven, en omgekeerd.

Ook bij de delegatie van de PvdA, meer dan bij de D'66'ers, bleek men de ontwikkeling via de partijen en de partijafdelingen te willen laten lopen. „Als het via de geleidingen van de partijen niet lukt, krijgen we daarvan straks de rekening gepresenteerd”.

Van de zijde van D'66 hechtte men hier minder aan, omdat men het vooral zag als een nieuw begin vanuit het gemeenschappelijk gebied. Het avontuur zou in hun ogen aan twee eisen moeten voldoen: een goede organisatie en continuïteit. Daarvoor kon het misschien beter niet in partijhanden gelegd worden, maar bij een onafhankelijke stuurgroep, die ook doorwerkt als de partijen met elkaar in de clinch zouden raken over het een of ander. Besloten werd dat D'66 haar voorstel op papier uitgewerkt, en gebruikmakend van de nieuwe elementen uit de gevoerde discussie, aan de beide andere partijen zou toesturen.

Op 24 juni komen de delegaties weer bij elkaar.

J. v. EUPEN

De Radikalenkrant is een uitgave van de Stichting Radikalenkrant Savelsbos 19 - Amsterdam

directie: R. Bouwens, J. Heytel, D. Visser.

redactie: Jan Lieske, Sam Mol (hoofdredactie), Frans Schulte.

Buro Politieke Partij Radikalen: Keizersgracht 138, Amsterdam. Telefoon (020) 22 73 42.

Voor contributiebetalingen: Penningmeester PPR, postgiro 1575600, te Amsterdam.

CHEMISCHE OORLOGSVOERING

HET GEBRUIK VAN „ONTBLADERINGSMIDDELEN” VOOR MILITAIRE DOELEN DOOR DE AMERIKANEN IN VIETNAM.

Zoals de Amerikaanse aanval op Hiroshima en Nagasaki de wereld eerst goed beseffen wat een oorlog met kernwapens betekende, zo realiseerde de mensheid zich met ontzetting wat chemisch oorlogstuig kon uitrichten na het Italiaanse huishouden met mosterdgas bij zijn verovering van Ethiopië in 1935. De verschrikkelijke resultaten voor burger en militair, ... sommigen werden bijna op slag blind, terwijl anderen zagen hoe brandwonden zich verspreidden over armen en benen, de toenemende pijn voelden, maar niet begrepen hoe ze ontstonden en er geen geneesmiddel voor kenden, zij verloren iedere weerstand en vluchtten” (ooggetuige) ... deze verschrikkelijke resultaten hebben echter alle landen en volken niet kunnen overtuigen van de noodzaak van een stringente handhaving van het „Protokol van Genève tot verbod van het gebruik in oorlog van verstikkende, giftige of andere gassen en van bacteriologische strijdmethoden”.

Het gebruik van nucleaire wapens is tot op heden tot de genoemde gevallen beperkt gebleven. Helaas lijkt men niet door de walgelijke gevogen voor de eventuele slachtoffers hiervan te zijn weerhouden, maar door de angst voor represaille met dergelijke middelen. Met enorme inspanningen voorzagen zich een aantal landen van een kernbewapening met onbeschrijflijke vernietigingskracht, er zijn reeds H-bommen met een explosieve kracht welke groter is dan de som van alle explosieven welke in alle oorlogen samen tot ontploffing zijn gebracht, er zijn raketten, welke drie van dergelijke bommen dragen.

NIETS ZO EINDELOOS ALS PRATEN OVER VREDE

En de SALT (Strategic Arms Limitation Talks) slepen zich reeds 2½ jaar voort. En steeds meer landen ontwikkelen kennis en mogelijkheden welke tot de aanmaak van kernwapens kunnen leiden, en conflicten stapelen zich op.

Wat voor de SALT besprekingen geldt, geldt evenzeer voor de Ontwapeningsbesprekingen in Genève (Conference of the Committee on Disarmament) waar men o.a. tracht te komen tot een verbod van biologische en chemische wapens, een verbod dat nota bene reeds in 1925 van kracht werd door het genoemde Protokol van Genève. Dit akkoord is echter niet door alle lidstaten der Verenigde Naties geratificeerd, en niet alle landen zijn het eens over de interpretatie.

De CCD heeft daarom tot taak „overeenstemming” te zoeken omtrent het stopzetten van de ontwikkeling en vervaardiging van chemische en bacteriologische wapens en andere wapens voor massale vernietiging, en omtrent de uitbanning van al zulke wapens uit nationale arsenalen, zoals ... (V.N. Resolutie 2162 B. XXI). Een dergelijke overeenstemming scheen tot voor kort ver zoek. Tegenover elkaar stonden een, speciaal door Westerse landen gesteund, Brits voorstel om te komen tot een verbod op het gebruik van biologische wapens, en het standpunt van het Oostblok dat men moest komen tot een gelijktijdig verbieden van biologische en chemische wapens.

Deze impasse lijkt te zijn doorbroken door het jongste „Russische” voorstel (CCD/325-30 mrt. '71), dat een verbod behelst op de ontwikkeling, de productie en de opslag van biologische wapens en toxinen, en 'n verplichting tot vernietiging van reeds aanwezige voorraden.

VRIENDEN-PARTIJGENOTEN

Mijn verkiezing tot eerste kamerlid maakt het voor mij dringend noodzakelijk het nadenken over, plannen voor en organiseren van mijn politieke werkzaamheden in de komende jaren te beginnen. Ik zou deze voorbereiding graag in de eerstkomende zomer maanden (het is dan toch erg rustig met het kamerwerk is mij verzekerd) en met anderen samen willen doen om tot een zo goed mogelijk overwogen keus te komen die het meest kan bijdragen tot het welslagen van mijn parlementair werk, o.a. door zo nuttig mogelijk te zijn voor de PPR en voor de denk- en leefwereld die ik achter de PPR vermoed.

Het gaat dan in deze voorbereidings- en planningsfase om vragen als: Wat moet centraal staan in mijn parlementair werk? Bepaalde projecten zoals 2e nationale luchthaven, gratis openbaar vervoer, alternatieve defensiebegroting, milieubeheer of an-

CHEMISCHE WAPENS VERGETEN

Helaas is door deze op zich positieve ontwikkeling het verbod van chemische wapens op het tweede plan komen te staan. Het zijn juist deze vernietigingsmiddelen uit de trits N, B en C wapens welke thans openlijk worden gehanteerd. Bindende, eenduidige afspraken zijn snel nodig, afspraken welke slechts voor één uitleg vatbaar zijn. Dat wordt onmogelijk wanneer men chemische strijdmiddelen tracht te klassificeren, en men zich het recht voorbehoudt op het gebruik van bepaalde typen.

En land als Amerika behoudt zich dit recht voor en maakt er gebruik van; het PPR rapport over chemische oorlogsvoering laat zien hoe in Vietnam op zeer grote schaal herbiciden als chemisch wapen worden gebruikt het rapport schetst de rampzalige consequenties van dit gebruik voor mens, plant en dier.

Ook al betreft het hier dan ook niet(?) direkt dodelijke chemische wapens, hun gebruik betekent een sterke slijtage voor de traditionele, psychologische barrière rond de biologische en chemische oorlogsvoering. Steeds meer landen zullen zich genoodzaakt voelen ook B en C wapens te ontwikkelen, muren van wantrouwen worden hoger dan ooit, escalatie naar dodelijker B en C wapens lijkt een kwestie van tijd. Zeker door haar tijdelijk lidmaatschap van de CCD heeft Nederland in deze een taak. Voor een geloofwaardige en effectieve inspanning op dit terrein is het echter niet voldoende dat de regering bereid is om in internationale onderhandelingen rekening te houden met de meerderheidsopvatting binnen de V.N., die het gebruik voor oorlogsdoelinden van alle B en C strijdmiddelen, met inbegrip van traan-gassen, verboden acht. Het is niet

voldoende een consensus in deze zin te bevorderen, ten einde een maximale effectiviteit van een verbruiksverbod van B en C strijdmiddelen te waarborgen. Voor een werkelijke inspanning is het nodig dat men zelf van overtuiging is dat het gebruik van alle B en C middelen verboden is; dan moet men zich niet bij resoluties dienaangaand in de V.N. van stemming onthouden.

Een waardevolle inbreng in Genève is pas dan mogelijk wanneer men het op kan brengen om stappen te ondernemen bij de Nederlandse bondgenoten Amerika en Portugal i.v.m. hun misdadige militaire gebruik van herbiciden en traanagas, dat is onmogelijk wanneer men van mening is „dat in Vietnam door het gebruik van chemische middelen geen streken voor mensen onbewoonbaar zijn gemaakt, en dat het hem (min, Luns in tweede kamer) zeer zou verwonderen dat Amerika tot een op grote schaal ontbladeren van hele streken zou overgaan”.

Nederland moet niet verwachten tot een geloofwaardige standpuntverdediging in Genève te kunnen komen, als haar regering weigert in te gaan op vragen van eigen kamerleden over de aanwezigheid van B en C wapens binnen de Ned. grenzen, nota bene de regering van een land dat het Protokol van Genève heeft geratificeerd.

Nederland moet niet verwachten ook maar een greintje te kunnen afdoen van het wantrouwen tussen de volken als het niet van zins is het wantrouwen binnen het eigen volk af te breken door op korte termijn al die laboratoria welke vallen onder de Rijks Verdedigings Organisatie, maar waarvan gezegd wordt dat er slechts onderzoek wordt verricht dat ten goede komt aan de bevolking als geheel, uit de militaire invloedssfeer te halen, en onder te brengen bij b.v. het Rijks Inst. voor de Volksgezondheid.

H. Breman, 20 mei 1971. (Rapport van de commissie vredepolitiek).

ren (enkele ideeën daarover staan op pag. 3) omdat uiteindelijk toch ons werk niet hier en daar een graantje meepikken is, maar op structurele veranderingen gericht moet zijn en daarvoor onderlinge samenhang vertonen moet.

Heel konkreet stel ik voor aan diegenen die erin geïnteresseerd zijn mee te doen en die het niet al te bezwaarlijk vinden naar Lelystad te komen, (heel centraal in het noordelijk deel van ons land, breng eventueel je vrouw en kinderen mee: we hebben hier van alles van Flevohof via stadspark en Albert Heyn tot een groot zwembad toe!) hierover te komen praten op zaterdag 26 juni of 31 juli op mijn adres: Marderhoek 8, Lelystad (tel. 03200-21279). Wie van tevoren iets laat horen zal ik eerst nog wat uitgebreider mijn reeds hieromtrent ontwikkelde gedachten op schrift toesturen. Met vriendelijke groet,

Michel van Hulst.

Radikalen

MAANDBLAD VAN DE PPR

SEPTEMBER 1971 (28)

25 CENT

Nieuwe procedure bestuursverkiezingen

ERIK JURGENS „FORMATEUR“

De kerngroepvergadering van 21 augustus is akkoord gegaan met een nieuwe formule voor de intussen op gang gebrachte bestuursverkiezingen. Uit de naar voren gekomen kandidaten (over een week moet de kandidaatstelling door de actiecentra of groepen van tenminste tien partijleden zijn afgesloten) zal Erik Jurgens een voordracht maken waarmee hij op 2 oktober naar de volgende kerngroepvergadering zal gaan. De kerngroep zal na dat overleg met de formateur een aanbeveling doen aan het partijcongres dat voor 30 oktober is voorzien. Tijdens dat congres zal door de daar aanwezige leden het nieuwe bestuur worden gekozen, tenzij alsnog wordt besloten opnieuw per referendum te kiezen.

Kerngroep op 21 augustus

De kerngroepvergadering van 21 augustus heeft eerst aangehoord wat de vertegenwoordigers van de actiecentra ter tafel brachten rond de vraag: „Wat nu met de PPR? De konklusie van de gesprekken die in de actiecentra zijn gevoerd blijken te variëren van „opheffen en als aktiegroep gaan werken“, tot „de PPR moet haar functie als horzel blijven vervullen om zodoende onze mentaliteit maximaal in de Progressieve Volkspartij (P.V.P.) te waarborgen“. Uiteindelijk was toch het algemeen gevoelen dat we onszelf niet in een impasse moeten praten, maar moeten werken aan de verwezenlijking van onze politieke idealen.

Een discussiestuk van Michel van Hulten (opgesteld in samenwerking met plm. 60 leden, en afgedrukt op pag. 3 van dit blad) leverde een belangrijke bijdrage tot het gesprek over de toekomst van de PPR. De programmapunten waaraan hij als lid van de Eerste Kamer prioriteit geeft, zijn gebaseerd op ons program:

- 1: buitenlands beleid
- 2: leefmilieu
- 3: inkomens- en vermogenspolitiek, cultuurbeleid.

Grote fractie

De politieke opstelling t.a.v. deze programmapunten zal door een te vormen „grote fractie“ en de vier kamerleden (de zogenaamde „kleine fractie“) dienen te geschieden. Deze werkwijze wordt door de grootst mogelijke meerderheid van de vergadering toegejuicht.

Aan een voorlopige lijst met namen van de grote fractie kan iedereen die dit wil en er tijd en de nodige capaciteiten voor heeft, worden toegevoegd.

Een andere bijdrage in de discussie tijdens de kerngroepbijeenkomst werd veroorzaakt door een artikel van Erik Jurgens in het tijdschrift *Civis Mundi*. De kerngedachte ervan kan men terugvinden in het artikel van Jurgens op pag. 1. Gebleken is dat Jurgens een nadere beschouwing van onze houding en achtergrond, van waaruit we werken, noodzakelijk vindt. In *Civis Mundi*

schetst hij de tegenstelling konfessioneel — niet-konfessioneel, met als soort derde categorie de PPR-leden. Deze willen, hoewel in grote meerderheid zelf Christen, zich niet als konfessionele groep manifesteren. Deze „derde categorie-theorie“ veroorzaakte in de kerngroep nogal wat verontrusting. Een discussie over de grondslag en het karakter van de PPR moet levend blijven, omdat mensen die vanuit een andere inspiratiebron dan de zgn. „derde categorie-mensen“ politieke activiteiten willen ontplooiën, ook bij de PPR thuis zijn.

Bestuursverkiezingen

Leidraad voor een debat over de bestuursverkiezingen was een „Nota betreffende een voorstel tot samenstelling en werkwijze PPR-bestuur“, opgesteld door Wouter van Dam.

Kort samengevat zegt die nota: De ervaring heeft ons geleerd dat de wijze waarop tot heden een bestuur tot stand kwam weinig of geen waarborg in zich draagt om te kunnen komen tot een goed team-werk. Het moet er nu vooral om gaan dat we een team samenstellen van mensen, van wie verondersteld mag worden dat ze van meet af aan goed kunnen samenwerken. Dit kan het best bewerkstelligd worden als iemand, die het algemeen vertrouwen geniet, de vorming van zo'n team op zich neemt. Dit houdt in dat de personen in functie moeten worden gekozen.

Door de kerngroep werd Erik Jurgens als formateur aangewezen, met als opdracht een team samen te stellen van 8 kandidaten, met indien mogelijk, meer dan het minimum van 8. De kerngroep zal dan aan het congres van 30 oktober een advies uitbrengen over een bestuursploeg van 8 man, geselecteerd uit de voordracht van Jurgens. De kandidatuur van allen die door de actiecentra zijn aanbevolen, blijft daarbij gehandhaafd. Het is dus mogelijk dat het congres het advies van de kerngroep naast zich neerlegt.

Kerngroepcommissie

Na lange tijd kon weer een kerngroepcommissie worden samen-

Op 30 oktober a.s. zal op een nog nader te bepalen plaats een algemene ledenvergadering worden gehouden. Nadere mededelingen daarover zal men aantreffen in de volgende uitgave van de Radikalenkrant, die u in de bus moet hebben op 16 oktober. (Bij niet-ontvangen meteen het partijburo bellen: 22 73 42).

In DIT blad staan overigens al de belangrijkste kongresstukken: een artikel van Michel van Hulten op pag. 3 en een brok ideologie van Erik Jurgens op pagina 1. In de vorige uitgave van dit blad maakte u al kennis met een eerste voorbereiding op het komende kongres, een eveneens door Van Hulten geschreven artikel.

Het is nog steeds de bedoeling dat de actiecentra zich over al deze materie buigen en zo mogelijk hun reakties geven. Daarvoor is nu nog drie weken tijd, voor zover het wenselijk is dat de reakties voor het kongres worden gepubliceerd. Op 2 oktober nl. sluit de termijn voor de kopij die in de laatste krant voor het kongres kan worden afgedrukt. Deze kopij te zenden naar het redactie-adres: Van Colenstraat 22 te Nieuw Loosdrecht.

Heel dicht bij ligt nu het tijdstip waarop de kandidaten voor het nieuwe bestuur moeten binnen zijn; die datum is 18 september. Wil een kandidaat goed uit de verf komen, dan moet van haar/hem worden ontvangen: foto, naam, adres, leeftijd, godsdienst, beroep, niet-professionele functies, opleiding, en vooral een bewillinging. De volledige kandidatenlijst zal in de volgende krant worden gepubliceerd, met daarbij een advies over de samenstelling van het nieuwe bestuur, opgemaakt door de kerngroep die op 2 oktober vergadert. Actiecentra of groepen van tien leden die een kandidaat stellen kunnen die kandidaat ook van een aanbeveling voorzien in de vorm van een kort artikel — maximaal 600 woorden — waarin de kwaliteiten onderstreept mogen worden. Het initiatief hiertoe moet uitgaan van hen die een kandidaat stellen; de redactie publiceert wat binnenkomt, maar doet geen navraag. Gemakshalve kan men alles, de kandidaten betreffende, naar het partijburo zenden: Keizersgracht 138 Amsterdam. De kopij en foto's worden wel doorgestuurd.

De kerngroepvergadering van 2 oktober vindt plaats in het Eurohotel te 's-Hertogenbosch. Hinthammerstraat 63.

gesteld, bestaande uit: P. Dijkman Dukkes, G. van Pijkeren, F. Vocking en A. Wachter. De pas gekozen commissie stelde meteen voor de kerngroep vier keer per jaar bijeen te roepen als discussieforum over politieke zaken. Zij houdt zich slechts bij hoge uitzondering bezig met organisatorische zaken. Dit voorstel werd aanvaard.

Het fundament van de PPR

Hieronder volgt een gedeelte van het artikel over „De PPR en de politieke vernieuwing“ dat ik schreef in het maandblad „Civis Mundi“ (het vroegere „Oost-West“), juli/augustus-nummer 1971. (pg. 307-312) (adres: Van stolkweg 10, Den Haag). In dit nummer schrijven een aantal mensen over „Politieke Vernieuwing 1966-1971“ vanuit de gezichtshoek van groepen als D'66, Nieuw-Links en PPR. Ik koos het gedeelte over het karakter van de PPR omdat ik het gevoel heb, dat het hoog tijd wordt om in eigen kring deze vraag opnieuw onder ogen te zien. Al was het slechts om van onszelf te weten tegen welke eigen achtergrond wij onze radicale politieke ideeën zullen inbrengen in een eventuele progressieve volkspartij!

We hebben binnen de PPR enige schroom om over dit onderwerp te praten. (Een memorandum dat ik in augustus 1970 hierover schreef voor bestuur en partij is helaas nooit besproken; de tekst daarvan is onder nummers 855/HG en 1044/HG nog steeds te bestellen bij het partij-sekretariaat).

We hadden het ook wel erg druk met verkiezingen. Maar dat was het niet alleen. Ik heb gemerkt dat het doorpraten van de vraag, of het nest-geur-element en het christen-radikale element (zie hieronder) inderdaad kenmerkend zijn voor onze plaats in het partijpolitiek bestel, ontweken wordt. Men wil — terecht! — niet (meer) de vermaledijde konfessionele toer op, en ziet geen kans die beide bovengenoemde elementen te erkennen zonder het gevoel te hebben toch konfessioneel bezig te zijn. Ik vind dat het wel kan, zij het dat ieder van ons het op z'n eigen manier zal doen. Ik vind zelfs dat het MOET, willen we ook maar enigszins aan anderen duidelijk maken waar we staan, en welke inbreng in de progressieve concentratie van ons verwacht moet worden. DE KERNGROEPVERGADERING van 2 oktober in 's-Hertogenbosch zal mede aan dit onderwerp — ter voorbereiding van het kongres op 30 oktober — gewijd worden. Wilt u aan dat kerngroep-gesprek, of aan het kongres deelnemen (waar ik u graag toe aanspoor) laat dat dan even aan het partijsekretariaat weten.

Karakter van de PPR

„De Politieke Partij Radikalen behoort niet tot de konfessionele partijen en noemt zich niet christelijk, want:

1. zij wil niet de schijn wekken, dat een partij of een beleid aan de aanduiding „christelijk“ voldoet of kan voldoen;
2. zij wil niet, dat het christendom misbruikt wordt om mensen uit elkaar te houden, die het politiek eens zijn;
3. zij wil niet, dat een politieke strijd met de oude partijen zou gaan ontstaan over twee „soorten“ christendom.

De PPR is ontstaan na het besluit van een aantal leden van de bestaande christelijke partijen om uit te treden. De oprichters voelen zich christenen. Zij waren en zijn door historische achtergronden, actuele omstandigheden, een gemeenschappelijke bewogenheid en hun milieu met elkaar verbonden. De nieuwe partij richt zich in de eerste plaats tot kiezers, die in het verleden op de christelijke partijen stemden . . . Wat een eventuele verdergaande ontwikkeling betreft op langere termijn: de een verwacht of hoopt dat er binnen de vooruitstrevende concentratie een groep zal blijven, overwegend bestaande uit mensen, die in hun gemeenschappelijk christen-zijn steun en inspiratie voor hun bewogenheid in de politiek vinden. De ander verwacht of hoopt, dat heel nieuwe vormen — grotere verbanden — zullen ontstaan, waarbinnen een afzonderlijke groep niet meer wenselijk zal zijn . . .

Deze citaten uit de omschrijving van het karakter van de PPR, welke op het eerste kongres van de PPR te Dronten, 27 april 1968,

werd uitgegeven (noot 1), blijkt nog volkomen aktueel, zowel ten aanzien van de afwijzing van het konfessionalisme, als ten aanzien van de ontwikkeling van de progressieve concentratie tot één partij. Bepalend voor het bestaan van een PPR zijn dus zowel

a) de erkenning dat in Nederland de konfessie aanleiding heeft gegeven tot het ontstaan van een eigen milieu, waarvan omvang en (na)werking niet moet worden onderschat (het nestgeurelement).

b) het ontstaan in deze kring van een radikaal politiek denken, vanuit een bewuste theologische achtergrond, welke een steeds grotere adhesie blijkt te krijgen (het christen-radikale element). Geen van beide elementen zijn institutioneel te vatten binnen het kader van een politieke partij. Pogingen om het nestgeur-element politiek te institutionaliseren (b.v. in KVP, ARP en CHU) hebben steeds aan eenzijdigheid geleden. Die instituten zijn dan nog zo star van aard, dat zij blijven voortbestaan, ook wanneer het juiste milieu zelf inmiddels grondig is veranderd. Het christen-radikale element laat zich per definitie niet vatten in instituties. De wind blaast waarheen hij wil; gij hoort wel zijn gesuis, maar weet niet waar hij vandaan komt noch waar hij heen gaat; zo is het met ieder die geboren is uit de Geest (Joh. 3:8).

Het gaat bij a) om een sociologisch en psychologisch bepaalde herkenbaarheid, bij b) om gedachten en overtuigingen die gerijpt zijn in de sfeer van een met de noden van nu geëngageerd theologisch denken. De theoloog (vervolg op pag. 2)

OPINIE

Nog eens: het nieuwe partijbestuur

Het commentaar in deze rubriek van vorige maand heeft de volgende reactie gekregen van Michel van Hulten:

In het vorige nummer van „Radikalenkrant” (juli 1971, nr. 27) wordt onder de kop „Opinie, op zoek naar krachtpaters” een opinie gegeven over het aftredende bestuur van de PPR. Ik hou er niet van dat dit anoniem gebeurt en dat dan bovendien de weergegeven „opinie” dermate versluierd in woorden is gehuld dat je al heel goed thuis moet zijn in de bestuurszaken om er iets van te begrijpen wie de schrijver nu eigenlijk in het zonnetje zet en wie niet. Wil Sam Mol kritiek op de vertrekkende bestuursleden uiten, laat hij heeft en de lezers niet alleen maar wat te raden geven onder het dan precies schrijven wat hij bedoelt en wat hij aan feiten beschikbaar motto... de lezers zullen via andere informatie moeten achterhalen wie meer en wie minder geslaagd is geweest...” (citat)

De briefschrijver was zo vriendelijk zelf antwoord te geven op de vraag wie de schrijver van het commentaar is geweest. Terecht is hij er van uitgegaan dat het in de dag- en weekbladwereld sinds lang gewoonte is dat niet-ondertekende hoofd artikelen afkomstig zijn van de hoofdredactie. En aangezien de Radikalenkrant slechts één hoofdredakteur heeft leidde deze redenering feilloos naar het juiste antwoord.

Een andere vraag moet overbodig worden genoemd; namelijk de vraag wie dan wel als bestuurslid heeft gefaald. Het commentaar dat vorige maand op deze plaats stond afgedrukt had niet tot doel, links en rechts enkele trappen uit te delen, maar wilde de leden waarschuwen dat men bij de komende bestuursverkiezingen naar andere maatstaven te werk moet gaan dan voorheen is gebeurd. Als men zo'n waarschuwing geeft, dan moet men vertellen waarom men dat doet, en aldus gebeurde het dat het aftredende bestuur tot illustratiemateriaal werd gedegradeerd. Het precies aanwijzen van personen had geen enkele zin, omdat van de elf aftredende bestuursleden negen van een kandidatuur voor het volgende bestuur hebben afgezien. Zij zijn in dit verhaal dus onbelangrijk.

Bovendien — en dat werd in het commentaar van vorige maand al opgemerkt — valt het zeer moeilijk te bepalen waardoor iemand als bestuurslid faalde. Gebrek aan animo moet zwaarder worden aangerekend dan gebrek aan capaciteiten.

Op één punt zou nu toch ingegaan dienen te worden: de beoordeling van die twee aftredende bestuursleden die zich wel opnieuw hebben laten kandideren. Voorafgegaan door de opmerking dat het oordeel van één persoon — in dit geval de schrijver van dit commentaar — een slechts beperkte waarde heeft is dit oordeel dan aldus: als Keek terugkeert als penningmeester, en als van Eupen de post krijgt die hem door ingewijzen wordt toegedacht, nl. die van politiek sekretaris, dan lijken deze twee figuren in DEZE functies goed op hun plaats.

Intussen heeft de kerngroep op 21 augustus besloten de verkiezingsprocedure te wijzigen en het nieuwe DB uit slechts acht leden te laten bestaan. (We zien nu even over het hoofd dat de kerngroep niet gerechtigd is besluiten te nemen, tenzij daartoe door het kongres gemachtigd). Beide ideeën zijn ingediend door Wouter van Dam. Over de inkrimping van het bestuur tot acht leden heeft de kerngroep niet gesproken; en dat is toch wel verbazingwekkend.

Niet omdat zo'n inkrimping rampen zal veroorzaken of zal voorkomen, maar omdat kennelijk niemand behoefte had te weten of achter zo'n toch wel ingrijpend besluit een theorie stond. Het waarom...? Had men de vraag wel gesteld dan zou duidelijk zijn geworden dat er helemaal geen theorie was. Wat er WEL was? Niet veel meer dan een wat vaag gevoel dat er IETS moest gebeuren om tot een beter functionerend bestuur te komen. En zoals men in vele clubs in soortgelijke situaties kan zien gebeuren: niets is eenvoudiger dan de omvang van een bestuur wijzigen. Is het oude bestuur klein dan maakt men het groter om meer goede mensen bij elkaar te brengen, is het oude bestuur groot, dan moet het volgende kleiner zijn ter bevordering van de team-geest. Het is een heel oude remedie die bijna altijd werkt, want na een bestuur dat men zwak vindt komt — statistisch onweerlegbaar — bijna altijd een groep die het beter doet.

In ons geval lag een verklaring in het verschieft al vóórdat Michel van Hulten op pagina 3 van dit blad een algemeen gevoelen onder woorden bracht, nl. dat het weinig zin meer heeft om nog langer te proberen de club verder organisatorisch uit te bouwen. Vandaar dat Van Dam in zijn plan voor een nieuw bestuur geen opbouwfuncties heeft opgenomen; wel enkele mensen voor het onderhouden van contacten.

Dit is overigens een heel belangrijke zaak, want zonder debat is men nu de weg opgegaan naar een onzekere toekomst. De vraag is immers ontweken wat er moet gebeuren als in 1974 (raads- en statenverkiezingen) en in 1975 (tweede kamer-verkiezingen) nog geen Progressieve Volkspartij van de grond is gekomen. Die vraag lijkt zeer reëel te worden.

Moet de PPR dan geruisloos verdwijnen of moet zij als partij blijven voortbestaan totdat de PVP er is? Dit punt hangt in een dikke mist, want terwijl wij nu (kerngroep 21-8 en binnenkomende reacties) beweren dat we onze inbreng moeten hebben in de PVP en dus als partij een wezenlijke rol moeten vervullen, zijn we begonnen met de organisatorische afbraak.

Op de jongste kerngroepvergadering waren zelfs mensen die ronduit zelden niets van deelneming aan volgende verkiezingen te willen weten; op het moment dat ze bezig waren met een debat over de toekomst van de PPR! Met andere woorden: deze kwestie is niet door-dacht; over één of twee jaar kunnen we tot de ontdekking komen dat we nog een tijd verder moeten met de PPR, terwijl de PPR als partij niet meer in staat is een volgende verkiezing door te komen. En dat zou dan het einde betekenen van het partij-zijn. Dat KAN natuurlijk de bedoeling zijn; maar dan moet men dat nu plannen, en niet aan het toeval of het natuurlijke verval overlaten.

Een ander merkwaardig gebeuren is geweest de aanstelling van een formateur die behulpzaam moet zijn bij de samenstelling van een nieuw bestuur. Aanvankelijk zag het er naar uit dat die formateur een complete ploeg van 8 man zou opbrengen, waartegen de kerngroep nog ja of nee mocht zeggen. Als variatie kwam het voorstel dat twee formateurs elk een ploeg zouden formeren. Nadat die variant als onbruikbaar van de hand was gewezen gaf de kerngroep Erik Jurgens de opdracht als formateur op te treden.

Nu moeten twee dingen worden gesteld. Ten eerste: Erik Jurgens is een uitermate geschikte figuur voor het verlenen van vertrouwensopdrachten. Ten tweede: Ondanks dit kan het hele gebeuren niet worden los gezien van enkele jaren geroep — gehuil, mag men wel zeggen — over reële of vermeende aanslagen op de interne partijdemocratie en dito manipulaties.

Nadat de formatie-formule was aanvaard kon nog met een heel krappe meerderheid een amendement worden aangenomen, waardoor de formateur de opdracht kreeg te proberen voor de acht bestuursposten méér dan acht evenwaardige kandidaten aan te trekken, zodat de kerngroep bij het opstellen van haar advies aan de leden nog enige keuze en dus aanleiding tot debat zou hebben. Een grote minderheid vond dit zo onnodig dat ze tegenstemde.

De club die zichzelf zo uiterst democratisch voelt, die het woord INSPIRAAK altijd met hoofdletters schrijft heeft het waarempel gepresteerd, om een „sterke man” te roepen, die vele volmachten krijgt om in zijn oneindige wijsheid problemen op te lossen.

Dit commentaar heeft dus niets te maken met de persoon die als informateur gaat optreden, maar alles met een kerngroep die duidelijk maakte dat het o zo moeilijk is zich mentaal van anderen te onderscheiden.

Of zou de oplossing veel simpeler zijn; nl. deze, dat in deze tijd van twijfel de gestalte van Erik, die het in een passiespel heel goed zou doen, een „redt ons Lieve Heer” effect heeft veroorzaakt? Tenslotte blijkt telkens weer dat we met onze konfessionele afkomst gemakkelijker rekenen dan afrekenen.

De nieuwe vooruitstrevende partij wordt voorbereid

Delegaties van de PvdA, D'66 en PPR hebben de afgelopen maanden met machtiging van hun partijbesturen een viertal besprekingen gewijd aan de vraag op welke wijze uitvoering kan worden gegeven aan de eerder dit jaar door de congressen van de drie partijen uitgesproken wil, om te streven „hetzij rechtstreeks, hetzij via een federatief verband, naar het totstandkomen van een grote vooruitstrevende volkspartij, die wezenlijke hervormingen beoogt”. Bij het eerste gesprek (9 juni — zie Radikalenkrant van juli) bleek al, dat D'66 het proces naar zo'n nieuwe partij vooral wilde stimuleren vanuit een min of meer onafhankelijk „instituut”, dat door de drie partijen in het leven geroepen zou worden, terwijl de PvdA de ontwikkeling per se via de partijen en de partijafdelingen wilde laten lopen.

Bij het tweede gesprek (24 juni) bleek dat er voor de PvdA een tweede punt was bijgekomen, waarbij sentimenten en emoties een rol spelen: het gevaar voor aantasting van de Socialistische Internationale door pogingen (van D'66?) om een nieuw soort Internationale na te streven. De PvdA blijkt bereid te trachten in de Socialistische Internationale de grondslag voor samenwerking te verbreden. De PPR toont hier voor belangstelling. D'66 staat gereserveerd tegenover dit idee. Wat betreft de samenwerking der fracties in Prov. Staten en gemeenteraden blijken D'66 en PvdA bezwaar te hebben tegen het samenvoegen van fracties die op eigen, van elkaar verschillende programma's gekozen zijn; geen combinaties vormen die niet aan de kiezers zijn voorgelegd. Fractiesamenwerking in het Parlement wordt door PvdA en PPR sterk bepleit. Daar gaat het om de realisering van een gemeenschappelijk programma: uit een gemeenschappelijk optreden moet de samenwerking blijken. Van der Louw, Den Uyl, Jurgens en Van Eupen noemden het belachelijk als de fracties niet gemeenschappelijk optreden op de punten uit het regeerakkoord. Van Mierlo vindt het ook fataal als de drie op allerlei punten uiteenspreiden, maar in de congresresolutie heeft D'66 de term „oppositieakkoord” bewust vermeden om de bezwaarden tegemoet te komen. Hij wil daarom geen afspraken maken over fractiesamenwerking, maar is wel bereid vast te leggen dat de fracties gaan bekijken hoe vorm gegeven kan worden aan de afspraak dat het regeerakkoord mede uitgangspunt is voor het optreden in het parlement. Aldus werd besloten.

Ter voorbereiding van het derde gesprek (25 augustus) werd door 't driemanschap Van Dam (PPR) — Nuis (D'66) — Meijer (PvdA) een discussiestuk opgesteld over de voortgang van de progressieve samenwerking. Door allerlei uitingen en publicaties in de tussentijdende twee maanden is echter de indruk gewekt dat er wordt teruggekraabeld. Van der Louw verklaarde gelukkig dat dat niet de bedoeling is. In het proces naar grotere machtsvorming voor de progressieven wil de PvdA een duidelijk teken stellen, minimaal een overlegorgaan (zoals in het eerste gesprek door Tonnaer voorgesteld).

Ook D'66 wil streven naar een meerderheidsgroepering, maar D'66 denkt wat anders over het orgaan dan de PvdA. De PvdA ziet het orgaan als een instituut van de partijbesturen, benoemd door en verantwoordelijk afgelegd aan de partijbesturen. Het orgaan moet nagaan onder welke omstandigheden een nieuwe partij moet worden opgericht, in welk klimaat er plaats is, er moeten activiteiten aan de basis op gang gebracht worden. Bij D'66 wordt minder sterk aan de drie partijen gedacht, maar aan een autonoom instituut, een verzamelpunt buiten de drie partijen, waar delen van partijen of hele partijen naar toe gaan. De PvdA ziet het proces meer als een ontwikkeling, waarbij de eigen identiteit langzaam overgaat in een nieuwe identiteit. Daarom denkt de PvdA veel meer in fasen, met als eerste fase de interne discussie in eigen kring, de fase van zelfherkenning, een bezinning op de beleving van het socialisme-nu.

D'66 accepteert het als een gegeven, dat de PvdA deze „onvermijdelijke omweg” (Den Uyl) nodig heeft, maar is er niet gelukkig mee. Men vreest dat de PvdA meer socialistisch uit deze discussie tevoorschijn zal komen. Besloten werd dat een nieuw discussiestuk gemaakt zou worden (nu door Meijer, Nuis, Jurgens, mevr. v. d. Heuvel, Mertens en Van Eupen).

Bij het vierde gesprek (31 augustus) lagen er twee voorstellen, een van D'66 en een van de PvdA. In het D'66-stuk werd sterk gepleit voor het inrichten van een goed geoutilleerd „basiskamp” voor de vooruitstrevende volkspartij, waarin de toekomstige deelgenoten elkaar kunnen ont-

moeten, en waarin energiek kan worden gewerkt aan de weg naar de nieuwe partij; het orgaan mag geen verlengstuk zijn van de drie partijen. Het moet een verzamelpunt worden voor alle vooruitstrevenden, ongeacht partijlidmaatschap. In het stuk van de PvdA wordt meer gedacht aan een contactorgaan tussen de drie partijen, door de partijbesturen benoemd en hieraan verantwoording verschuldigd, met als taken het verder ontwikkelen van de samenwerking tussen de drie partijen (ook in de Kamerfracties) en het stimuleren en begeleiden van het proces naar grotere progressieve samenwerking. Tenslotte kwam er een gezamenlijke verklaring uit, waarin de delegaties aan de partijbesturen adviseerden om een permanent

(Vervolg van pag. 1).

Hensen (noot 2) heeft over dit laatste in dit tijdschrift het een en ander geschreven. Wie daarop nader wil ingaan kan bovendien terecht bij een hele reeks recente publicaties waaronder die van Verkuyl, Ter Schegget, A. Th. van Leeuwen, de Lange en Metz (noot 3).

Men komt dit denken vanuit de solidariteit tegen, zowel in de kerken zelf (encyclicken, synodale rapporten, Vredesberaad enz.), als in gelieerde instituten (b.v. Kerk en wereld, Pax Christi), maar ook in groepen die niet (meer) rechtstreeks in het geïnstitutionaliseerde christendom hun oorsprong vinden (b.v. Sjaloom, kritische vakbondsbestuurders uit NKV en CNV, Kath. Werken-de Jeugd).

Voorts gaven het Tweede Vaticaanse Concilie en de vergaderingen van de Wereldraad van kerken te Genève en Uppsala dit denken een grote stimulans. Juist omdat het gaat om het niet-geïnstitutionaliseerd laten doordringen van hetgeen uit deze kring tot ons komt, om er persoonlijk bewust voor open te staan en om er een politieke inzet aan te ontlenen is er principieel en feitelijk een levensgroot verschil met het konfessionaal. Daarover moet geen misverstand bestaan.

Merkwaardig — en typisch Nederlands — is overigens de moeite die men heeft, ook binnen de PPR zelf, om zich de nieuwe wijze waarop de radicalen de verhouding geloof-politiek trachten waar te maken, te realiseren. Men kan zich eenvoudig niet voorstellen dat het mogelijk is om bewust aan te sluiten op het „solidaire” denken, dat in steeds grotere mate in en om de kerken wortel schiet, (en dat zelfs te doen zonder afstand te nemen van het sociologisch milieu waarbinnen die kerken hun klankbord vinden), zonder daarvoor een

overleg in het leven te roepen dat tot taak krijgt een rechtstreeks samengaan, al of niet via een federatief verband, van de drie partijen voor te bereiden door te streven naar een grote progressieve volkspartij, die wezenlijke hervormingen beoogt, en waartoe ook andere politieke en maatschappelijke groeperingen worden uitgenodigd. Over de vraag waar de verantwoordelijkheid voor het verloop van het permanente overleg moet komen te liggen werden de delegaties het nog niet eens. Wel werd overeenstemming bereikt over een oproep aan de kamerfracties om voorstellen te doen over de wijze waarop men het regeerakkoord mede als uitgangspunt zou kunnen nemen voor het optreden in het parlement.

J. v. Eupen

„instituut” op te richten dat zich dan christelijk of konfessioneel noemt. Hier wreekt zich het organisatorisch-institutioneel denken in christelijke kring, en het verwachtingspatroon dat daardoor geschapen is. Wanneer PPR-mensen niet alleen om politieke, maar juist ook om theologische redenen hun christen-radikaliteit niet met enig instituut (ook niet met de PPR) willen vereenzelvigen, dan kijkt men hen ongelovig aan. Nederlanders, christenen, die niet door de macht van hun zuil, maar door overtuigingskracht en persoonlijke inzet politieke invloed willen uitoefenen komen ongehoordwaardig voor, reeds omdat zij niet passen in het schema konfessioneel: niet-konfessioneel. Het lijkt alsof PPR-mensen gewoon aarzelaars zijn die de stap van konfessioneel naar de negatie daarvan niet aandurven. Maar in feite zijn zij een derde categorie, die in deze antithese niet passen.”

Noot 1: Voor volledige tekst zie mijn „PPR op aarde”, pag. 47-49.

Noot 2: R. Hensen, Radikaal Christendom, Oost-West 1970 pag. 289-293.

Noot 3: J. Verkuyl en H. G. Schulte Nordholt, Verantwoorde revolutie, Kampen 1970. G. H. ter Schegget, Partijgangers der Armen, Baarn 1971. A. Th. van Leeuwen, Ontwikkeling door revolutie, Baarn 1970. Daniël de Lange, Het woord in de tijd, Baarn 1969. Johann Baptist Metz, Theologie over de wereld, Desclée de Brouwer 1970.

Civis Mundi juli/augustus met genoemd artikel van Jurgens is verkrijgbaar op het partijbureau tegen een bedrag van f 2,50. Porto inbegrepen.

Radikalen

Uitgave van de Stichting Radikalenkrant
Savelsbos 19 - Amsterdam

directie: R. Bouwens, J. Heytel, D. Visser.

redactie: Jan Lieske, Sam Mol (hoofdred.), Frans Schulte (eindred.).

redactie-adres: Van Collenstraat 22, Nw. Loosdrecht. Telefoon (02158) 18 58.

abbonement: f 6.— per jaar.

advertenties en abonnementen: Savelsbos 19, Amsterdam-Nrd. Giro 1810200 van de Stichting Radikalenkrant te Amsterdam. advertentietarieven worden op aanvraag toegezonden.

Buro Politieke Partij Radikalen: Keizersgracht 138, Amsterdam. Telefoon (020) 22 73 42.

Voor contributiebetalingen: Penningmeester PPR, postgiro 1575600, te Amsterdam.

AKTIEVOORSTEL 1971-1975

Zowel het partijPROGRAMMA opgesteld in 1969 als het daarop aansluitende verkiezingsprogramma van 1971 stellen centraal de solidariteit met de zwakkeren in de ons omringende wereld, in Nederland maar meer in het bijzonder in de zogenaamde „Derde Wereld”. Het partijprogramma getuigde hiervan o.a. door de internationale solidariteit als eerste hoofdstuk op te nemen onder de titel „Het werkterrein is de wereld.” Voor vele leden vloeit deze politieke keuze voort uit hun accepteren en opnieuw vertalen van het Evangelie, waarbij zij nieuwe lijnen als geschetst door het 2e Vaticaans Concilie en Uppsala volgen, het „verplichtend karakter van de radicaliteit van het Evangelie” aanvaarden en omzetten in ook een politiek engagement, was overigens van een institutionalisering in christelijke organisatorische verbanden. Daardoor ook is te verklaren dat vele leden eveneens actief zijn in Vredeswerk, Sjaloom, Septuagint, Pax Christi en andere soortgelijke actiegroepen.

Het tweede centrale element in het werk van de PPR is het trachten door te dringen tot de oorzaken van maatschappelijke misstanden: niet het gladstrijken van de rimpels in onze maatschappij staat voorop, maar het wegnemen van structurele fouten. Ook daarom een steeds weer doordenken van de wereldwijde consequenties van onze daden.

Verschuiving in aanhang

De PPR-kiezers van 1971 lijken door gemotiveerdheid t.a.v. de voorgaande punten op de PPR te hebben gestemd. Dit betekent dan een voortgaande verschuiving in het kiezersbestand: van een voornamelijk eks-KVP-georiënteerde groep in de richting van een maatschappij-kritisch georiënteerde groep die een eigen inbreng wil leveren in de Nederlandse politiek. De sterke teruggang in stemmental in Limburg (1970: 19.002, 1971: 10.056, terwijl totaal opgekomen kiezers daar met ruim 60.000 steek) lijkt zo te moeten worden verklaard.

Groot electoraal succes op de beide gegeven basisedachten van ons politiek werken, internationale solidariteit en streven naar maatschappelijk structurele veranderingen, hebben we niet gekregen en kunnen we ook in de toekomst niet verwachten. In elk geval is duidelijk geworden dat we ervoor niet op massale steun mogen rekenen uit kringen van de vakbeweging. Dan kan de PPR ook ophouden zich politiek op die

groep te richten, haar „rekruteringsveld” ligt bij mensen die in alle kringen van onze maatschappij voorkomen.

Fusie laat op zich wachten

In het partij-politieke bestel vertoont de PPR plaatselijk in een honderdtal gemeenten een opvallend

links van het midden staande massaliteit, die ook niet van plan is structurele veranderingen in onze maatschappij na te streven.

Drie jaar lang is de werkzaamheid van de PPR steeds sterk bepaald door de gedachte dat „zeer binnenkort” („morgen”) de partij op zou gaan in een groter partij-

EEN ANALYSE

lende vitaliteit door - met dikwijls slechts enkele leden - toch samenwerkingsverbanden van politiek-progressieve burgers in stand te houden in wisselende samenstelling met afdelingen van PvdA, D '66, PSP en met niet landelijk in een partij gebonden medeburgers. Hier is een basisactiviteit aanwezig die landelijk consequenties moet hebben. Welke is nog niet precies te overzien. Vermoedelijk zal dit mede helpen voorkomen dat de aanstaande Progressieve Volkspartij niet meer wordt dan een nette, juist

verband. Nu dit „morgen” wel „overmorgen” lijkt te worden dient veel sterker met deze realiteit rekening te worden gehouden in opbouw, structuur en bestuur van de partij. Het gebrek aan bestuurlijke impulsen, de verkiezingsuitslag van april en vooral de „stilte” vanuit het partijbestuur sinds de verkiezingen van april, hebben veroorzaakt dat vele plaatselijk werkende PPR-leden geen geloof meer hebben in de eigen zaak. Het is onwaarschijnlijk dat dit geloof via organisatorische maatregelen opnieuw

De PPR is in de Nederlandse politiek een (kleine) realiteit: twee Tweede Kamerleden, twee Eerste Kamerleden, 19 provinciale statenleden en een 60-tal raadsleden (voor een deel op PAK-lijsten gekozen), 1000 actieve leden, nog 2000 kontributie betalende leden plus nog zo'n 1000 „rand”-leden en tenslotte op 28 april een kiezerskorps van 115.937 stemmers.

De LEDEN beoefenen in relatief grote aantallen intellectuele en maatschappelijk-geëngageerde beroepen: priesters, dominees, maatschappelijke werkers, onderwijzers en leraren, vormingsleiders, wetenschappelijke medewerkers aan universiteiten en studenten, journalisten, enz. Voorzover ook arbeiders lid zijn, zijn dit vooral kaderleden uit de vakbeweging. Deze bijzondere samenstelling van het ledenbestand kan onze betrekkelijk kleine partij een opmerkelijke kracht geven, als op deze bijzondere samenstelling op de juiste wijze wordt ingespeeld.

kan worden opgewekt. Eerst zal de partij landelijk, d.w.z. centraal weer moeten duidelijk maken waarvoor ze staat. Dit betekent een sterke nadruk op het politieke werk in de Kamers en op daarop aansluitende „buitenparlementaire” activiteiten. De PPR zal ook over moeten gaan op een meer geregeld leven, niet langer de krisissachtige aanpak waarin niets voorzien wordt dan juist de werkzaamheid van de volgende week. Willen wij werkelijk wat te zeggen hebben dan zullen wij moeten plannen wat we willen zeggen, ingepast in een personele en tijdsplanning (draaiboek).

Geïntegreerde aanpak

De samenhang tussen politiek werk in de Kamers en „buitenparlementaire” (d.w.z. alles van het opstellen van een petitie en het verzamelen van handtekeningen af tot felle acties als het bezetten van wegen wanneer daar doden vallen, stakingen, bezettingen door niet-leden van de Kamers toe) activiteiten moet ons duidelijk voor ogen staan. Het wordt zo langzamerhand velen duidelijk dat de beslissingen niet meer vallen in de Kamers of zelfs maar genomen worden door de regering. Beslissingen worden genomen door directies van bedrijven, besturen van vakbonden, krachtige organisaties en actiegroepen. Hun beslissingen worden later door de Kamers formeel bevestigd.

— Het besluit Progil in Amsterdam te vestigen werd geno-

door de directie van Progil. De vestiging ging niet door, door een goed opgezette en gelovige actie van vele burgers. Gemeenteraad, Provinciale Staten en Kamers en regering deden niet veel meer dan achteraf erkennen wie de sterkste argumenten had.

— De keuze van de Moerdijk als vestigingsplaats voor de Shell-raffinaderij werd genomen door de Shell-directie in strijd met de regeringspolitiek („openhouden van de centrale groene ruimte”) en in strijd met het plaatselijke bestemmingsplan. Actiegroepen ontbraken of waren te zwak. De „besturen” pasten beleid en besluiten aan achteraf aan de Shell-beslissing.

— Krachtige organisaties drukken hun wensen door met stakingen, „prikacties”, geheim beraad achter de schermen e.d. Actiegroepen funktioneren evenzo zodra zij voldoende burgersteun verworven hebben.

De erkenning van deze nieuwe wijze van funktioneren van onze democratie, die niet meer louter een beslissingsproces via gekozen vertegenwoordigers is, moet in onze wijze van werken zijn weerslag vinden door het serieus nemen van alle actiegroepen en door te gaan zoeken naar wegen waarlangs onze Kamerfrakties het nuttigst in dit proces kunnen optreden. (Motto: een horzel ging nog nooit voor een paard op de loop; een paard wel voor een horzel.)

VOORSTELLEN

1. De PPR kiest bepaalde werkterreinen

a) het buitenlandse beleid met nadruk op ontwikkelingshulp, vrede en veiligheid en zeer concrete problemen (Portugal en zijn koloniën, asielrechten, biologische, chemische, en nucleaire wapens). Zelfs binnen deze keuzeterreinen ook nog afzien van alomvattendheid, maar aansluiten op gespecialiseerde informatie en actie die anderen reeds buiten het parlement verstrekken.

Wij moeten er altijd bij zijn als het over buitenlandse zaken en ontwikkelingshulp gaat. Wij zullen de lijnen moeten onthullen die er door alle onderwerpen heen lopen: een arme derde wereld in de klemtang van de grote wereld-imperialismes: het fundamenteel falen van elke hulp die niet de bevrijdings- en bewustwordingsprocessen aan de basis versterkt; de overeenkomst bij de grote „blokken” in „nationalisme”, ideologische starheid, projectie van de eigen problematiek op de jonge volken. Wij zullen in het parlementaire gesprek de bewegingen binnen moeten brengen die er nu nog steeds doodgezwegen worden, ook vaak door de PvdA: nieuw links en zwarte gediskrimineerden in de VS; vakbonders in Latijns-Amerika; bevrijdingsfronten in Afrika; verzetsbewegingen in Zuid-Afrika; het recht van eigenheid van volken in het verre oosten, enz.

b) ons leefmilieu (Nederland en wereld), met nadruk op de groepsgebonden woningnood (buitenlandse werknemers, laagstbetaalden) vervuilen en betalen (is betalen genoeg rechtvaardiging om te mogen vervuilen?) en ook weer concrete projecten (2e luchthaven, Oosterschelde, Markerwaard, Waddenzee). Deze meer binnenlandse onderwerpen kunnen we eigenlijk altijd laten rusten als ze door één

of beide partners in de Progressieve Konzentratie goed behandeld worden. We kunnen uiteraard wel een onderwerp bij de kop nemen als daar in gezamenlijk fraktieberaad om gevraagd wordt, vooral als het gaat gebeuren namens de drie frakties. Verder zouden we ons wat binnenlandse onderwerpen betreft moeten beperken tot bepaalde aanvullingen, als die nodig zijn. En met name zullen we nodig zijn in het aantonen van soortgelijke onderliggende oorzaken van problemen als bij de buitenlandse politiek. Het is bijvoorbeeld nuttig aan te tonen dat bij het vestigingsbeleid de Nederlandse overheid net zo door economische machten gemanipuleerd wordt als anderen overal elders ter wereld. Andere voorbeelden zijn volop te vinden in het milieubeleid, democratisering van bedrijven, wetenschappelijk onderwijs, enz.

c) het denken op lange termijn: enkele tientallen jaren vooruitzien en daarmee bewust rekening houden bij onze politieke keuzes van vandaag en morgen, naar de consequenties van voortzetting of omkering van huidig beleid, vooral in de sfeer van inkomens- en vermogenspolitiek en cultuurbeleid. Centrale elementen daarin zouden moeten zijn:

1. Het niet langer klakkeloos aanvaarden van het economische groeiprincipe. Maar: nu stellen we ons voor onze ekstra-verlangens te betalen uit de economische groei, hoe gaat dat als we die groei nu eens afremmen bijv. vanwege milieuvervuiling of vanwege verplaatsing van productie naar ontwikkelingslanden?
2. Grotere gelijkheid van inkomens is sinds de oorlog niet bereikt. Geen systeem van loonsverbetering heeft ons een stap verder gebracht. Dan nu die grotere gelijkheid zien te bereiken door gratis dienstverleningen?

(onderwijs, vervoer, gezondheidszorg, enz.).

d) problematieken waarin duidelijk tot uiting komt hoezeer institutionalisering in christelijke organisaties, met name de confessionele partijen, ze kan leiden tot hele enge interpretaties van het Evangelie. Onze partners in de Progressieve Konzentratie zullen het graag aan ons over laten de christelijke partijen te confronteren met hun eigen bijbelse en theologische uitdagingen. Wij kunnen dat waarschijnlijk ook het beste. Wij zullen moeten ver-

op menswaardigheid gerichte ontwikkeling door op gang gebracht?”

3. De PPR kiest een nieuwe methodiek

Tot nu toe is er nogal wat tijd gestoken in het opbouwen van regionale en lokale groepen van PPR-leden. Voorzover dit puur organisatorisch samenbundelen van leden was, moeten we het verder maar vergeten. Maar overal waar raads- en statenleden behoefte hebben aan steun, studie

zet tegen een milieuvervuilende industrie die men dan, om overigens dikwijls lofwaardige redenen, verplaatst wil zien naar een ontwikkelingsland.

Nationale en internationale solidariteit vereist meer. Het praktische en theoretische werk dat hiervoor gedaan dient te worden moet ergens zijn thuis vinden.

4. Een grote politieke fractie

Deze nieuwe methodiek dient, zeker aanvankelijk, op landelijke schaal te worden aangepakt. De PPR moet zich eerst landelijk weer bewijzen, alvorens op vele plaatsen opnieuw te kunnen opduiken. Daartoe wordt een politieke „grote fractie” gevormd van 30 à 35 leden, waarvan Aarden en De Gaay Fortman in de Tweede Kamer en Tonnaer en Van Hulst in de Eerste Kamer de spreekbuizen zijn (zg. „kleine fractie”).

De grote fractie bepaalt het politieke beleid en is geen vrijblijvende groep van adviseurs voor de kleine fractie.

Deze grote fractie wordt gerekruteerd uit de hoogste plaatsen van de kandidatenlijsten voor de Tweede Kamer. De toenmalige kandidaten krijgen, in volgorde van hun plaatsen op de lijst, de kans aan deze grote fractie mee te werken. Van hen wordt geëist de hiervoor geformuleerde praktische en thematische aanpak van het PPR-werk te aanvaarden en de nodige tijd voor het fraktiewerk ter beschikking te stellen (Tijdeisen: eenmaal per 6 weken een weekend, studiewerk op toegewezen politiek terrein binnen de grote fractie, tijd voor activiteiten binnen of in relatie met actiegroepen).

Vanwege deze tijdeisen wordt er voorsnag vanaf gezien ook de hoogste plaatsen van de lijsten voor de Eerste Kamer uit te nodigen omdat zij allen lid zijn van Provinciale Staten en dat werk

(Vervolg op pag. 4).

VIJF VOORSTELLEN

mijden dat het moralistisch gebeurt en dat wij de indruk willen wekken betere christenen te zijn. Wij hebben ons om zeer bekende redenen gedistancieerd van de konfessionele binding. Maar als zij het dan toch doen, dan moeten ze ook weten wat die konfessie eigenlijk zegt over de zaken die zij behandelen.

2. De PPR kiest een speciale vraagstelling

Bij alle onderwerpen waar we ons mee bezig gaan houden, gaan we niet trachten tot in alle technische details door te dringen en aan de marges te sleutelen. We kiezen voor een steeds weer doorlichten van de aan de orde gestelde kwesties via kernvragen als:

a) „Wie profiteert er eigenlijk van een bepaalde politiek en wie betaalt ervoor?” („betalen” niet alleen te verstaan als betalen in geld, maar ook in andere offers zoals vervuiling, vrijheidsbeperking, lawaai, enz.)

b) „worden bepaalde machts- en geweldstructuren erdoor in stand gehouden of wordt er een nieuwe,

en informatie, gaan zij er mee door en proberen lokaal of regionaal een soortgelijke opbouw te bereiken als hier voor het landelijk niveau geschetst wordt.

De partij gaat zich meer richten op het politiek activeren van hen die zich in de een of andere actiegroep gedurende korter of langere tijd actief en concreet bezig houden met een bepaald maatschappelijk tekort. De PPR gaat proberen de politieke vormgever te worden van een meeromvattende hervormingsbeweging, die samen zou kunnen vatten die politieke activisten die zich nu her en der richten op de bestrijding van een bepaalde maatschappelijke misstand of tekort, die daarvoor de publieke opinie wakker weten te schudden en die daarvoor ook de politieke strijd aangaan, maar die dikwijls verzui men die tekorten in samenhang met elkaar te zien en er ook de ruimere nationale en internationale consequenties uit te trekken.

Om maar iets te noemen: activisten die zich verzetten tegen de aanleg van een militair oefenterrein in hun eigen gemeente, maar niet tegelijkertijd onze hele defensie op de korrel nemen, of ver-

Wat nu met de PPR?

1. Het lijkt me waarschijnlijk, dat de naam „Politieke Partij Radikalen” op den duur meer zal afstoten dan aantrekken (Conform Van Hulten). „Politiek staat bij velen nog in een kwade reuk en „Radikaal” geeft associaties met „Extrem”. Dit laatste ware nog daar aan toe, maar „radikaal” geeft ook inhoudelijk weinig perspectief. Anno 1968 lag de naam voor de hand, maar nieuwe bezinning hierop lijkt nodig.

2. Een naamswijziging is een ingreep. Hoe lang duurde het niet, dat het woord PPR een begrip werd in politiek Nederland? Toch is deze ingreep m.i. nodig. De Progressieve Volkspartij is de eerste jaren nog niet in zicht. De PPR zal mogelijk nog een keer met een eigen lijst in de eerstkomende stembusrijd meedoen; vandaar dat een vroege bezinning ook over de naam gewenst lijkt.

3. Te veel werd de PPR gezien als een loopbrug voor Katholieken en Protestanten om de antithese-sloot tussen het vertrouwde konfessionele en het nieuwe progressieve denken te overbruggen. Bij de jongste verkiezing is gebleken, dat voor veel kiezers vooral in het Zuiden deze noodbrug echt niet hoeft.

4. Het bestaansrecht van de PPR is m.i. elders te zoeken. Is niet essentieel voor de PPR (dat wat haar soms ook onderscheidt van de PvdA) haar sterke gerichtheid op de wereld? Laat dit laatste dan ook in haar naam tot uiting komen, zodat duidelijker dan tot nu toe de partij een platform zal kunnen zijn voor hen die het „inklusive” denken bij andere partijen missen.

5. Bij deze aksentuering wordt duidelijk, dat het oorlogsvraagstuk, het ontwikkelingsprobleem en het beheer van het milieu op internationaal niveau voor deze

partij kwesties zijn van de eerste orde. Bij deze aksentuering zou een naam als „partij voor wereldsolidariteit” adekwaat zijn.

6. Een dergelijke partij zal velen trekken, die nu nog aarzelen. Zeker na de recente omhelzing der konfessionelen van de partij DS '70, (weer een stap naar een verminderde geloofwaardigheid der konfessionele partijen), zijn de „de velden wit om te oogsten”. Toch zal ook bij een nieuwe toevloed „eks-konfessionelen” de partij relatief klein blijven, omdat zij snijdt in eigen vlees.

7. Dit snijden in eigen vlees kan bijv. wel eens betekenen, dat een bepaalde industrie niet wordt bevorderd in eigen land - ondanks een gunstig werkgelegenheidsaspect -, om reden, dat handelsstruktureel gezien, deze industrie zich beter in de derde wereld kan ontwikkelen.

8. Dit laatste kan impliceren: een zekere distantie tot de vakbonden, althans indien deze te beperkt nationaal denken. Wereldsolidariteit sluit in: (uiteraard) solidariteit met de sociaal-ekonomisch zwakke groepen in Nederland. Maar deze laatste solidariteit komt in een nieuw kader, wordt betrokken in een nieuwe dimensie.

9. Heeft het zin, dit aksent met nieuwe aandring te leggen op de PPR, die door velen slechts als een interimpartij wordt gezien? Ik meen van wel. Deze afzonderlijke boodschap (kort: het gaat primair om wereldvrede, een nieuwe wereldhandelsstruktuur en om het behoud van de biosfeer) blijft de grootste aandacht verdienen, en wordt te snel bedolven onder belangrijke, doch sekundaire nationale problemen!

W. G. F. van Vliet,
Den Haag

PARTIJBESTUUR TROK TE VROEG KONKLUSIE

PPR-Brielle heeft gekonkludeerd, dat het partijbestuur uitgegaan is van het feit dat de PPR blijft voortbestaan als politieke partij terwijl dit feit juist het eerst besproken diende te worden. PPR-Brielle vindt het noodzakelijk, dat het partijbestuur aan de PvdA en D '66 voor het kongres diende te vragen, wat deze denken van de rol die de PPR naar hun mening nog kan spelen voor het vormen van een Progressieve Volkspartij.

In een debat over de toekomst van de PPR is de konklusie geweest dat de PPR zichzelf dient op te heffen als politieke partij.

Hiervoor dient de volgende motivering gegeven:

— uit de laatste verkiezingsuitslag blijkt, dat de PPR geen reden meer heeft om te blijven bestaan. De omstandigheden voor de PPR waren uitsterekend. Betere zijn in de toekomst niet te verwachten.

— door een aantal mensen is er zeer veel energie opgebracht; desondanks is de partij te klein gebleven. De resultaten zijn teleurstellend gebleven. Dit werken met zeer laag rendement, kan niet gekontinueerd worden.

— de partij kan geen nieuwe unieke bijdragen meer leveren die een zelfstandig bestaan rechtvaardigen.

Brielle is unaniem van mening, dat de Progressieve Volkspartij zo snel mogelijk dient gerealiseerd te worden.

Onder de leden van de PPR dient voor het kongres in oktober een enquête gehouden te worden.

Hierin vraagt het partijbestuur informatie over:

— moet de PPR zichzelf opheffen als politieke partij?
— indien ja, wordt u dan lid van een andere politieke partij?
— indien ja, van welke en waarom?
— indien nee, waarom niet?

De uitslag van de enquête moet voor het kongres openbaar zijn.

Voor de duidelijkheid werd de situatie in Brielle aan de orde gesteld. Hierbij kwam naar voren, dat het Progressief Akkoord - Brielle goed funktioneert. Na het PPR kongres van oktober zal men zich met de partners willen beraden over de ontstane situatie.

„VREDE! EN WAT DOE IK?”

De eerste voorwaarde voor actie voor Vrede is geïnformeerd zijn. Het mag niet meer gebeuren dat een groep mensen later kan zeggen: „Wir haben es nicht gewusst”. Eind augustus verschijnt een boekje getiteld: Vrede! en wat doe ik?. Dit boekje is samengesteld omdat men zo vaak hoort: „Waar vind ik dan informatie” en „welke mogelijkheden zijn er voor mij om iets voor de vrede te doen”.

dikaal-gemotiveerde inbreng leveren. Direct na zijn ontstaan begint deze fraktie open te staan voor verdere versterking met personen vanuit de aktiegroepen in het land die zich bezighouden met concrete problemen, zoals de grote-fraktieleiden zelf zich beschikbaar zullen stellen aan aktiegroepen. Deze grote fraktie is geen politiek-educatieve groep, ze zal geen mensen omvatten die wel eens wat in de politiek willen liefhebben, deskundigheid telt even zwaar als inzet en motivatie.

De niet-vrijblijvendheid van weerskanten tussen kleine fraktie en leden grote fraktie eist dit ook.

5. Radikalenkrant

De Radikalenkrant wordt in deze

De toekomst van de partij Wat gaan wij doen?

Het blijkt, zoals duidelijk wordt uit vele zinsneden uit het juli-nummer, dat wij geworden zijn of worden, wat wij zeker niet wilden worden, namelijk de opstap voor ex-konfessionele kiezers naar de PvdA.

Dit hebben wij in een kongres — ik meen in Den Bosch — ontkend te zijn, nu blijkt in de praktijk dat we het wel zijn en dat de radikaalsten onder de doorbrekende konfessionelen zelfs de opstap overslaan en meteen doorgaan. Juist gezien? Dat weet ik niet, ik meen — zelf gereformeerd ex-P-v-d-A-kiezer — dat de PPR wezenlijk toch iets anders is dan de PvdA, wat een hechte en kordiale samenwerking niet uitsluit — ik heb daar ervaring mee.

Wat doet men normaliter wanneer men een tendens bespeurt als hierboven geschetst? Men verzet de bakens, omdat het tij keert, en bedenkt dat een streven, dus ook een politieke partij, geen doel mag zijn maar altijd middel moet blijven. Hebben wij in het verleden in deze geest ook niet meer dan eens gesproken? Gevolg zou dus zijn dat de PPR geleidelijk oplost in de PROGRESSIEVE VOLKSPARTIJ (PVP), maar dan samen met PvdA en D '66. Dat is geen nieuws voor u.

Ik zou u dan ook niet geschreven hebben, wanneer ik afgelopen zaterdag niet zo gelukkig was geweest — nu ja, wat heet tegenwoordig gelukkig — om de „Haagse Post” in handen te krijgen, en daarin een artikel te lezen van W. L. Brugsma, genaamd „Den Uyl's Etiket”. Hierin wordt de hoogedel-gestrenge heer Den Uyl — voor de verkiezingen „Joop” — geciteerd in wat hij schrijft in een kortgeleden gepubliceerd artikel in het „Hollands(ch?) Maandblad”. Ik zou u willen adviseren het artikel van Brugsma in ieder geval ook eens goed te lezen. De reden voor het voortbestaan van de PPR en de „must” voor het doorgaan onder eigen vlag is dan wel duidelijk, tenzij u van plan bent een der eerstvolgende nummers van de Radikalenkrant zwartomrand te doen verschijnen, wegens het plegen van zelfmoord van de partij. Voortijdige zelfmoord dan.

Wat wil ik hiermee zeggen? Wij moeten doorgaan. Wij konden de grote (nog) konfessionele arbeidersmassa's niet meekrijgen. Wel, als wij onze duizenden daar niet kunnen binnenhalen, dan moet het blijven bij wat wij nu wel oogsten, namelijk de tientallen uit de meer leidinggevende sectoren binnen het katholieke en protestantse, voornamelijk gereformeerde, leven. Verkuyl, Van Chaam, ik noem maar twee namen. Deze mensen hebben klaarblijkelijk, gezien het

In de doolhof van vredesaktiviteiten wil het boekje een gids zijn, u vindt er informatie over: literatuur, politieke partijen, vredesbewegingen en aktiegroepen. Ook vindt u mogelijkheden om actief aan een aktiemodel mee te doen. Het boekje wordt ingeleid door prof. mr. B. V. A. Röling en is samengesteld door mej. M. Duverkot, mr. G. Zoon en Stéphanie Brokerhof. De Stichting Vredesopbouw heeft de uitgave verzorgd, daar is het à f 1,75 te bestellen (inklusief verzendkosten) adres Korte Houtstraat 20, Den Haag. tel. 070 - 64 77 98.

verleden, op wat langere termijn wel invloed op het denken van de zoëven genoemde arbeidende groepen, en zullen die dan nu gaan beïnvloeden. De resultaten merken we dan mettertijd wel, ook al hopen we maar niet dat plantertje dood is als boompje groot is.

Een kleine partij? Jawel, maar is dat de liberale partij in Groot Brittannië al niet tientallen jaren? Toch is J. Thorpe een gewaardeerd en graag beluisterd parlementslid. Het hoeft niet in het aantal te zitten zolang het niet op stemmen aankomt.

Maar, nu heb ik wel een vraag. Zeer vaak komt het voor dat er roerigheden in ons land zijn. Waar is dan de PPR? Waar was zij toen enkele dagen geleden in Groningen 't Volksfront — het was of de dagen van Léon Blum in Nederland terugkeerden — binnen enkele dagen, alleen al door zijn aanwezigheid, de regering dwong de GKU — nee, de werkende Groningers — van het spook der

werkloosheid te redden? Ik heb ons niet horen noemen. Waar zijn wij in de bestrijding van de Zeeuwse milieuvontreiniging? Waar waren onze mensen in de Zeeuwse kwestie-Boogerd? Niet genoeg vertegenwoordigers? Zijn er geen kranten meer die ingezonden stukken opnemen? Laat van u horen, dan zult u terughoren en dan zal ons voortbestaan een zinnige zaak blijken te zijn.

Kortom, wanneer de partij werkelijk radikaal is, en zij zich niet door een beschimmeld regentendom laat koeieneren of door slimme politici in de boot laat nemen, maar wanneer zij, als eens de keeshonden van de patriotten, fel van zich afbijt waar en wanneer dat kan, dan heeft zij zeker een goede toekomst, die in het begin weliswaar getalsmatig niet zeer groot zal zijn, maar die op de lange duur zal betekenen dat de PPR een bouwsteen is voor een betere samenleving in Nederland en daarbuiten.

APELDOORN — J. VERHEULE

Bestaansrecht PPR

Overwegende, dat de verkiezingsuitslag heeft aangetoond, dat de PPR geen funktie heeft en daarmee geen bestaansrecht, zijn wij daarnaast van mening, dat uw bestuur nu reeds de nodige stappen moet ondernemen en beraadslagingen moet openen om te komen tot de vorming van een Progressieve Volkspartij (PVP).

Mocht deze PVP niet op redelijk korte termijn te realiseren zijn, dan dient een advies aan partijleden en kiezers te worden voorbereid inzake de partijkeuze.

Bij het voorgaande hebben wij ons enerzijds laten leiden door de gedachte, dat wij slechts dan afkeuren kunnen spreken over kleine- en splinterpartijen als wij zelf duidelijk de konsekwenties uit de thans ontstane situatie durven trekken.

Anderzijds erkennen wij het vele goede in het partijprogramma, waarvan wij de realisatie met slechts twee kamerleden prakties niet mogelijk achten en juist daarom zouden willen zien als een goede inbreng in PVP, of anders bv in de PvdA.

Mede in dit verband hebben wij inmiddels besloten de nodige informatieve kontakten te leggen met de besturen van de partijafdelingen van de PvdA, de PSP en D '66 te Utrecht, zodat waar mogelijk ook aan de voet een eerste aanzet wordt bereikt.

Neveninkomsten kamerleden

Het is ons bekend, dat de kerngroep - zich baserend op een herhaald voorstel van Utrecht-stad - heeft besloten aan kamerleden de voorwaarde te stellen geen betaalde nevenfunkties te aanvaarden, resp. de daaraan verbonden inkomsten af te staan aan een in overleg met uw bestuur te bepalen doel.

Wij hebben de wijze waarop dit voorstel op twee kongressen werd afgedaan ernstig betreurd.

Nog minder hebben wij gewaardeerd dat van deze mogelijkheid om in de verkiezingsstrijd de ge-

loofwaardigheid van de kandidaten te bevorderen geen gebruik is gemaakt.

Nu de twee kandidaten inmiddels zijn gekozen, achten wij het op zijn minst noodzakelijk, dat u konkrete inlichtingen geeft over de uitvoering van dit besluit.

De afwezigheid van Bas de Gaaij Fortman

Voor zover ons bekend heeft Bas de Gaaij Fortman beloofd, dat hij - indien hij zou worden gekozen - in Nederland zou blijven. Doch zelfs ook als hij dit niet zou hebben toegezegd, achten wij het een daad van politieke onfatsoen en een uiting van minachting van de kiezers om in deze zo belangrijke formatie-poging afwezig te zijn.

Wij hebben zelfs vernomen, dat hij nog enkele maanden in Zambia zal blijven om bepaalde zaken te regelen.

Dit nu komt ons ontoelaatbaar voor en wij achten het een taak van uw bestuur om hem aan zijn verantwoordelijkheden te herinneren en hem te verzoeken met spoed terug te keren.

PPR-Utrecht,
Frans Vocking,
Jaap Gruys,

(Noot redactie: Toen Bas de Gaaij Fortman werd gevraagd zich kandidaat te stellen voor de Tweede Kamer, was al bekend dat hij na zijn verkiezing zijn werkzaamheden in Zambia zou moeten afronden. Immers: zijn verkiezing was niet zo zeker dat hij tevoren ontslag had kunnen nemen, als dat al mogelijk was geweest. Hij is begin september definitief in ons land terug gekomen en heeft zijn werk als Kamerlid een start gegeven. Nog een laatste opmerking van praktische aard: van te voren stond uiteraard al vast dat een gekozen PPR-Kamerlid geen enkele rol zou kunnen spelen m.b.t. de kabinetsformatie. Zelfs niet indirect.)

(Vervolg van pag. 3).

ook goed dient te geschieden. Op 'n voorlopige lijst zijn alle kandidaten van de eerste 9 plaatsen van de Tweede Kamerlijsten geplaatst, ook onder hen bevinden zich enkele Statenleden en drukbezette Raadsleden. Van hen wordt verwacht bij tijdsgebrek hun plaatsen niet te bezetten maar anderen op te laten schuiven naar de grote fraktie.

Naast deze indertijd via de partij op de hoogste plaatsen terschotgekomen kandidaten wordt de grote fraktie gevuld met een aantal deskundigen op velerlei terrein die technisch-deskundige, ra-

werkwijze ingepast als informatiekanal van de grote fraktie naar de leden van de partij. Het studiemateriaal uit de grote fraktie vindt in de vorm van journalistiek-herschreven rapporten in de R-krant zijn weg naar de leden die er in hun eigen raads- en statenwerk of in lokale groepen hun voordeel mee kunnen doen.

De kleine fraktie verantwoordt zijn daden in de Kamers via berichtgeving in de R-krant. De leden kunnen via de R-krant reageren, kritiseren, stimuleren. De nodige informatie wordt hiermee verspreid, een achterban gemobiliseerd, die ook weer terug voor de nodige informatie en buitenparlementaire steun kan zorgen.

Al het voorgaande tezamen bete-

kent dat de PPR door moet gaan op een aan haar aangepaste en zo effectief mogelijke wijze. Leden moeten zeker nu niet individueel overstappen op PvdA of D '66. Dat zet geen zoden aan de dijk van nieuwe politieke ontwikkelingen. Waar mogelijk zullen wij wat in PvdA en D '66 gebeurt niet moeten herhalen, wel er gebruik van maken in ons eigen beraad en onze uitingen naar buiten. Zo nodig er voor zorgen dat wij de sambal oelek in de progressieve nassi doen!

Michel van Hulten,
Lelystad.

Verscheidene ingezonden stukken moesten helaas blijven overstaan wegens gebrek aan plaatsruimte. In de volgende krant (16 oktober) krijgen zij voorrang. Dat geldt dan onder meer voor: een brief van 26 Brabanters met vier stellingen waarvan de eerste: de PPR stelt zich een nieuwe taak, waarvoor deelneming aan verkiezingen niet-gewenst is.

Vervolgens B. Wammes: laat de gekozen vertegenwoordigers niet in de kou staan; hard doorvechten. Als derde een bijdrage van Louis de Vos.

KRAANT

radikalen

MAANDBLAD VAN DE PPR

OKTOBER 1971 (29)

25 CENT

Bericht van de bestuurs-formateur

Bestuursverkiezing op kongres

30 oktober

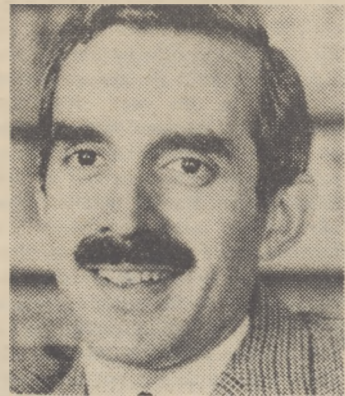
Rond de verkiezing van een nieuw bestuur circuleren op dit moment de namen van totaal rond dertig PPR-mensen die hetzij kandidaat zijn gesteld, hetzij door mij zijn aangezocht. Enkelen van hen hebben nog niet bewilligd. Of aarzelen, omdat zij nog niet de omvang kunnen schatten van de taak die een PPR-bestuur in deze tijden op zijn schouders moet nemen. Ik kwam daar natuurlijk ook niet uit, en heb ze alle dertig dringend verzocht op vrijdag 1 oktober in Utrecht bijeen te komen. Verreweg de meesten kwamen, of lieten zich vervangen. Tijdens dit konklaaf hebben we eerst gesproken over wat ieder van ons in de komende tijd van onze PPR als partij verwachtte. Allen waren we nog onder de indruk van het teleurstellende resultaat van de verkiezingen. Maar ook waren we allemaal verwachtingsvol over de totstandkoming van een nauwe samenwerking met de Progressieve Drie.

De taak van de PPR in het komend bestuursjaar werd daarom omschreven als het voortbouwen aan het politieke denken en de radicale inzet, die in de PPR gestalte hebben gevonden. Dit om een zo sterk mogelijke inbreng te hebben in de te vormen „progressieve volkspartij”. Maar ook om, samen met de „grote fractie” die volgens het voorstel-Van Hulten rondom de PPR-volkvertegenwoordigers wordt opgebouwd, aan die vertegenwoordigers steun en bijstand te verlenen.

Wout van Dam had tijdens de Kerngroepvergadering van 21 augustus voorgesteld om een soepeler opzet voor een bestuur in te voeren. Hij dacht aan drie groepen in het bestuur: één vooral voor politieke, één vooral voor publicitaire en één vooral voor organisatorische taken. Het geheel moet dan wel een eenheid vormen, een „team” (je kunt politiek en de organisatie daarin nauwelijks scheiden). Maar de groepen zouden zelfstandiger werken dan vroeger. Op 1 oktober hebben we ons dan ook in die drie groepen opgedeeld. Daarbij ging het ook om vast te stellen wie bereid zou zijn in het bestuur zelf te gaan zitten (circa tien), en wie zich bereid zou verklaren om als „tweede échelon” (circa twintig) de bestuursleden bij te staan, en aan die belofte ook gehouden kan worden.

We kwamen er die avond nog niet helemaal uit. Er was ook nog een aantal onzekerheden, die beslissingen moeilijk maakte. Enige voorzitterskandidaat was Dolf Coppes, die echter nog niet zeker wist of hij kon. Voor hem en voor meerdere andere kandidaten was mede van grote betekenis, of het zou lukken om een bezoldigde-sekretaris-op-bestuursniveau aan te trekken, die als „centrale man” in de partij zou

kunnen functioneren. De PPR is totnogtoe veel te afhankelijk geweest van het enthousiasme van enkelen in hun vrije tijd. Dat is prima behalve voor een sekretariaat, daar gaat het om koördina-



als trouwens de statuten aangeven); b) mij op het kongres een team te laten presenteren, bestaande uit een eerste en een tweede échelon, waarover het kongres dan beslist; c) het kongres wél een voorzitter, een algemeen en een politiek sekretaris en een penningmeester in functie te laten aanwijzen. Dat alles geeft me de kans om te proberen gedurende oktober een team rond te krijgen, waarvan de leden over en weer toezeggen zich te zullen inzetten. Hopelijk lukt dat op tijd om mijn voorstel terzake mee te sturen met de kongresstukken aan hen die zich opgeven. Anders moet het op het kongres zelf. Tot slot een lijst van de mensen die op 1 oktober in Utrecht bijeen waren, of zich hadden laten vertegenwoordigen. Op hun onderlinge solidariteit zal ik bij de vorming van het team in de eerste plaats een beroep doen. (Maar ik blijf voor nieuwe namen openstaan: Mozartkade 13, Amsterdam, (020) 76 16 46.)

R. Beckers-de Bruijn, Oegstgeest
H. J. A. Blom, Rijswijk
J. A. Blommendaal, Utrecht
H. J. Bootsma, Dieren
A. Bressers, Den Bosch
Stephanie Brokerhof, Zeist
C. W. Coolsma, Driebergen
D. Coppes, Odijk
W. van Dam, Renkum
C. van der Doef-Bles, Utrecht
G. F. van Egmond, Den Haag
J. van Eupen, Woudrichem
Sj. Jacobs, Zoetermeer
N. Keek, Amsterdam
J. Loos, Ermelo/Maastricht
L. van Pelt, Purmerend
J. Polman, Den Haag
A. J. G. Reinders, Amsterdam
F. Schulte, Hilversum
J. G. Teule, Amstelveen
C. P. G. Tilanus, Nijmegen
W. G. F. van Vliet, Den Haag
F. Vocking, Utrecht
L. J. van Welsenis, Utrecht
H. J. G. Waltmans, Cadier en Keer
G. Westhof, Maarssen

Erik Jurgens

In dit blad leest u over...

het komende partijkongres op	pag. 1 en 7
de bestuursverkiezingen op	pag. 1
de kerngroepvergadering van 2 oktober op	pag. 3
financiën op	pag. 4
de eerste bijeenkomst van de „grote fractie” op	pag. 7
de PPR en de Europese Beweging op	pag. 2
en over de indeeën van onze leden inzake taak en functie van de PPR op ALLE pagina's.	

BAS DE GAAIJ FORTMAN:

Niet-meedoen aan verkiezingen is opheffen op termijn

Gesalarieerde fonctionaris hard nodig.

Het is al enkele keren gezegd en ook geschreven: als niet de allergrootste aandacht wordt geschonken aan de organisatie van de PPR, dan is het zinloos om op ons kongres van 30 oktober te gaan debatteren over al dan niet opheffen van de partij. Zonder een verbetering van de organisatie zullen wij onze leden zien vertrekken, er zal geen contributie meer worden betaald, en daarmee is dan het doodvonnis getekend. Doorgaan betekent dus onvermijdelijk dat op het organisatorische vlak veel werk moet worden gedaan. Daarbij lijkt het dringend gewenst dat de mogelijkheden onderzocht worden van de aanstelling van een fonctionaris die het organisatorische werk kan verrichten. Financieel onmogelijk? Dat staat nog te bezien.

Na een gesprek met de schrijver van dit artikel heeft Bas de Gaaij Fortman een paar weken met de organisatorische problemen van de partij rondgelopen, met als resultaat een aantal denkbare oplossingen die hier worden weergegeven.

ONZE AANHANG HEEFT DE Plicht bij te springen

Er zijn twee problemen: hoe staan wij tegen een eventuele deelneming aan de eerstvolgende

wat de tweede kamer betreft is dat aanzienlijk minder dan waarop we hadden gehoopt. Maar niettemin betekent dit dat we voor het eerst gekozen vertegenwoordigers hebben in ons parlement. En dat leidt toch wel tot consequenties. Wanneer men mensen heeft gevraagd — zoals men mij heeft gevraagd — om voor de PPR een kandidatenlijst te trekken en eventueel een kamerzetel te aanvaarden dan hebben die gekozenen niet alleen recht op steun van de achterban, die je gevraagd heeft, ze mogen zelfs steun eisen, want als kleine fractie zit je wel met problemen. Je hebt voortdurend steun nodig van mensen die het werken in het parlement niet willen opgeven. En bovendien heb je dan het recht te proberen door je werk in het parlement de omvang van je partij te vergroten. Het is toch best mogelijk dat na enkele jaren werken in het parlement opiniepeilingen zeggen dat je aanhang groeit; omdat het goed gaat. En ik kan niet goed begrijpen dat er mensen zijn die de kans willen onthouden om ook machtspolitiek gezien iets te bereiken. Ik zou dat unfair willen noemen.

(Zie verder pag 2).

Door Sam Mol

verkiezingen, en wat moet er gebeuren aan de organisatie van de PPR. Ik geloof zeker dat er nog een grote meerderheid is die de PPR als politieke partij wil handhaven. Maar er zijn daarbij mensen die zeggen: wel doorgaan, maar nooit meer zelfstandig deelnemen aan verkiezingen. Ik geloof dat dit een minderheid is, en dat op het kongres van 30 oktober wel zal blijken dat er eigenlijk geen zinnig argument is om nu al te beslissen dat we niet meer zullen meedoen aan verkiezingen. Neemt men die beslissing wel dan schakelt men zichzelf in feite uit als faktor in de Nederlandse politiek. Men is dan niet langer een partij, maar een beweging; een buitenparlementaire groepje; en dat is voor mij het zelfde als opheffen van de PPR. We hebben nu twee kamerfractie van elk twee man. Vooral voor

Op bevel van zijn huisarts zal Jaques Aarden, lid van onze tweede-kamer-fractie, gedurende meerdere weken volkomen rust moeten houden.

Afgaande op de enorme hoeveelheid brieven die het partijbestuur en de redactie de afgelopen maand ontving, zal het partijkongres van 30 oktober a.s. een heel belangrijke gebeurtenis worden. Plaats en tijd: Hotel Erica, Berg en Dal, 10.30 uur. Tegen billijke prijzen zullen daar broodmaaltijden verkrijgbaar zijn. (en uiteraard warme, in het restaurant)

Wie aanwezig wil zijn — u bent zeer welkom — kan de laatste kongresstukken krijgen na melding bij het partijburo: 020 - 22 73 42.

Op dit kongres zal ook het nieuwe bestuur worden gekozen. Deze procedure wijkt dus af van die in vorige jaren. Aangezien de kandidaten op het kongres gepresenteerd zullen worden ziet de redactie af van haar voornemen, de kandidaten in dit blad voor te stellen.

OPINIE

Wat gaat het partijkongres doen?

Nog nooit is een zo groot aantal meningen van leden over het al dan niet voortbestaan van de PPR op papier gezet als in de afgelopen weken. En dat wil wel wat zeggen, want sinds enkele jaren praten we voortdurend over de mogelijkheid of zelfs wenselijkheid van opheffing, waarop het bestuur dan ijlings een kongres organiseert dat de plannen weer snel van tafel veegt. Grote bewondering mag men langzamerhand hebben voor het groeiend aantal radikalen dat dit spel met taai volharding meespeelt — deze krant getuigt ervan in p.m. 75 duizend lettertekens — en ook voor de dagbladen die dit spel nog altijd geïnteresseerd volgen.

Zoals bij elk spel wordt daarbij uiteraard de meeste aandacht besteed aan de gemaakte en goed-gekeurde doelpunten. Vooral als in eigen doel wordt geschoten. Met betrekking tot het wel en wee van de PPR heeft de pers dus meer belangstelling voor het wee dan voor het wel. Vandaar dat men telkens weer kan lezen dat die of gene persoon of groep — dit keer een 26 tal Brabanders — het bijltje er bij neer wil gooien, waarna het dan weer de nodige moeite kost om ook in de krant te krijgen, dat het bijltje nog steeds hakt. In het bestuur en ook in de kretreien daar vlak omheen zijn er dan altijd weer mensen die aan maag en hart moeten denken, maar dank zij een snelle doorstroming — bij elke volgende bestuursverkiezing maken we immers schoon schip — blijven onlukken uit.

Met deze hele gang van zaken is — behalve het nieuws-hongerige publiek — natuurlijk niemand gebaat. De PPR niet, de steeds weer opgeschrikte bestuursleden niet, de bezorgde achterban evenmin, en de geloofwaardigheid van een radikale politiek het allerminst. Reden om eens te overwegen of er aan dit gesodemieter geen einde kan komen.

Aan de vooravond van een nieuw kongres lijkt het juiste tijdstip aangekomen om op dit onderwerp even in te gaan. Er is namelijk een reële kans dat bij die en gene de irritatie zo hoog gaat oplopen dat men naar paardemiddelen gaat grijpen. Zo in de trant van: het bestuur of de kerngroep meent dat er nu maar eens een einde aan moet komen en bepaalt dat het onderwerp „al dan niet opheffen” voorlopig niet meer ter sprake kan komen. Andere mogelijkheid: de redaktie gaat genoeg krijgen van al die brieven die binnen komen en zet er een punt achter. Nog weer een andere kansrijke ontwikkeling: in kerngroep en aktiecentra onttaarden de irritaties in scherpe verwijten en konfliktken. Het zou daarom zeer nuttig kunnen zijn als het kongres van 30 oktober omtrent de toekomst van de PPR vergaande besluiten nam. Vooral vergaand in tijd, zodat het onderwerp nu eens een poosje uit ons gezichtsveld kan verdwijnen.

Dat kan natuurlijk uitsluitend als het kongres heel duidelijk is, en geen beslissingen uit de weg gaat die dan over één of twee jaar moeten worden genomen, waarbij dan toch weer een hele reprise van alle eerder gehouden debatten ten beste zal worden gegeven.

Het gaat er dus op 30 oktober niet alleen om dat het kongres zich uitspreekt over al dan niet verder gaan, maar — indien tot verdergaan wordt besloten, — dat het kongres ook de omstandigheden scheidt om verder te kunnen gaan. Dat wil zeggen: dat alle onzekerheden voor langere termijn worden weggenomen.

In konkreto betekent dit dat het kongres niet met een grote boog mag heenlopen om de beslissing, of de PPR bereid zal zijn deel te nemen aan de eerstkomende verkiezingen, namelijk die voor provinciale staten en gemeenteraden. Die zijn er namelijk al weer over 2½ jaar.

Het gaat hierbij om twee zaken. In de eerste plaats om het feit dat voorkomen moet worden, dat we volgend jaar opnieuw kongressen over de vraag of de PPR al dan niet als politieke partij moet voortbestaan. Die vraag komt immers onvermijdelijk weer opduiken als niet nu, maar — op zijn laatst — volgend jaar over al dan niet meedoen aan verkiezingen zal worden besloten. In de tweede plaats zal de penningmeester op vrij korte termijn al willen weten, of hij al dan niet rekening moet houden met nog een verkiezingskampagne. Daaraan kan nog worden toegevoegd dat ook het bestuursbeleid ten aanzien van de aktiecentra moet weten of het moet uitgaan van het handhaven van de partijstruktuur. Die aktiecentra (kontributie-betalende leden, tevens regionale aktivisten) zijn de basis waarop een verkiezingskampagne moet zijn opgebouwd.

Wat het eerste punt betreft kan worden gewezen op een brokige ervaring dat leerzaam is geweest. Men zal zich herinneren dat een ruim jaar geleden een brok twijfel ontstond als gevolg van de magere resultaten bij de verkiezingen voor provinciale staten en (vooral) gemeenteraden. Het nieuwe partijbestuur dat kort daarop werd geformeerd omvatte vier funktionarissen, belast met de opbouw. Hoewel de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen er enerzijds toe moest leiden dat juist op organisatorisch terrein alles werd gedaan om tot betere resultaten te komen bij de een jaar later te houden kamerverkiezingen, kwam de opbouwgroep aanvankelijk tot geen enkele aktiviteit. Enerzijds was dit te wijten aan het feit dat de achterban aan het weifelen was gegaan, anderzijds doordat het te benaderen publiek zijn bedenkingen had gekregen over het voortbestaan van de PPR, maar ook was er moedeloosheid in de opbouwgroep zelf. In een informeel gesprek dat in die tijd plaatsvond kwam duidelijk tot uiting dat men eerst wilde afwachten wat het eerstvolgende kongres over de toekomst van de PPR zou beslissen. En intussen ging kostbare tijd verloren.

Wat het tweede punt betreft: het spreekt voor zichzelf dat een verkiezingskampagne om organisatorische en financiële redenen gebaat is met een lange periode van voorbereiding.

Bas de Gaaij Fortman zegt in een artikel in dit blad (pag. 1 en 2) dat een besluit over NIET-deelnemen aan verkiezingen op dit moment onjuist zou zijn. In een brief van ruim 60 Brabanders, eveneens in dit blad afgedrukt, staat het nog duidelijker: een besluit op dit moment om af te zien van verkiezingen zou de PPR van een politieke partij tot een beweging maken, en velen zullen dan zeggen: wéér zo'n vrijblijvende club, vol goede bedoelingen, maar zonder reële kansen op resultaten. En daarmee zou het dan met de PPR zijn gedaan. Een zodanige PPR zou doen denken aan een patiënt die door zijn artsen is opgegeven. Hij leeft nog wel, maar zijn omgeving stelt zich in op het snelle einde.

Blijkt er op het kongres van 30 oktober een meerderheid te zijn die de PPR wil opheffen, laat men daartoe dan besluiten. Maar is er een meerderheid die verder wil, laat die meerderheid dan ook de konsekwenties aanvaarden van de waarschijnlijkheid dat voor de eerstkomende verkiezingen nog geen Progressieve Volkspartij tot stand is gekomen. Laat die meerderheid er ook van uitgaan dat er voor de eerstkomende verkiezingen zelfs nog geen nieuwe kieswet is, die de verbinding van lijsten mogelijk maakt. Bewaar de partij (dat wil zeggen ons zelf) voor de krankzinnige mogelijkheid dat we nog eens een jaartje moeten dubben over de vraag of onze toekomst tot de eerstvolgende verkiezingen reikt, of daarover heen.

Uit dit alles moet niet de konklusie worden getrokken dat het debat dat nu in de partij wordt gevoerd onjuist of ongewenst zou zijn, of dat de redaktie rood aan gelopen is bij elke volgende brief die ter plaatsing in dit nummer werd aangeboden. De konklusie moet wel zijn dat het nu gevoerde debat, dat op 30 oktober zijn afsluiting moet krijgen, op die dag afgerond moet worden met duidelijke beslissingen. Het bestuur moet weten dat het niet op korte termijn alweer een kongres zal moeten organiseren over in wezen dezelfde problemen, de aktiecentra moeten weten dat er nog heel wat van hen wordt verwacht, en de leden moeten weten dat alle moeite die zij zich getroosten niet ongedaan kan worden gemaakt door een in de lucht hangende beslissing die de partij voor de eerstkomende verkiezingen van het politieke toneel kan wegvegen. We hebben er allen recht op te weten: stoppen, of doorgaan, maar dan met alle konsekwenties, daaraan verbonden.

Den Haag is niet meer wat het geweest is

PPR: lid Europese Beweging

Het Dagelijks bestuur heeft vorige maand besloten in te gaan op een uitnodiging van de Europese Beweging in ons land, van deze beweging lid te worden. In konkreto betekent dit onder meer dat de PPR volgend jaar vertegenwoordigd kan zijn in het hoofdbestuur van de EB, dat nu 21 man sterk is, waarbij nog enkele ere-leden. In dit hoofdbestuur zitten al vertegenwoordigers van vijf andere politieke partijen (inklusief de PvdA) en van de drie vakcentralen.

Uiteraard gaat het de PPR er niet om in EEN bestuur te zitten, want dan zijn er nog wel meer mogelijkheden, maar om het werk dat de Europese Beweging doet en in de toekomst kan doen. De schrijver van dit artikel heeft daaromtrent een aantal argumenten aangevoerd, die door anderen gedeeld bleken te worden.

De kans om wat mee te sturen.

De Europese Beweging is een politieke organisatie (dat kan men lezen in een brochure die ze zelf heeft uitgegeven), die tot doel heeft: de vorming van een federatief en demokraties Europa. En hier ligt het aanknopingspunt voor de PPR. Het heeft geen zin om nu in te gaan op de vraag of er een verenigd Europa moet komen; die vraag is in 1958 al beantwoord. Het gaat er nu om welk type verenigd Europa er komt. En in de tweede plaats gaat het om het beleid dat in zo'n verenigd Europa zal worden gevoerd.

Wat het eerste punt betreft: voor niets moet een demokraat, en vooral een progressieve demokraat zo bang zijn als voor een Europa dat niet federatief zal worden. De praktijk van de afgelopen jaren heeft duidelijk aangegeven dat er twee soorten integratie denkbaar zijn: in de vorm van 'n samenwerking tussen regeringen, en in de vorm van een federatie van staten op parlementair-demokraties grondslag. Parijs bepleit sinds jaar en dag de „intergouvernementele” vorm. Naar het voorbeeld van de allianties uit voorbije eeuwen zouden de regeringen van de Europese landen hun beleid moeten harmoniseren. Dat kan dan bereikt worden door ministers van die landen regelmatig bij elkaar te zetten. Dat die samenwerking verder zal gaan dan in het verleden meestal het geval was is Parijs best, er mag zelfs een gemeenschappelijk ambtelijk apparaat zijn in Brussel (de Europese commissie), maar daarmee is dan wel het uiterste bereikt.

In deze konstellatie zullen b.v. de ministers van financiën elk jaar de koppen bij elkaar steken en afspreken met welk percentage de staatsinkomen door de uitgaven mogen worden overschreden, wat het maximale inflatie-effekt mag zijn, enzovoorts. Teruggekomen in de nationale

hoofdsteden zullen zij dan de parlementen vertellen dat er besluiten zijn genomen in Brussel die zonder meer gehonoreerd mogen worden. Het zal duidelijk zijn dat dit geheel past in het Franse denken en de recente Franse parlementaire geschiedenis. Het zal ook duidelijk zijn dat een demokraat hiermee nooit genoegen kan nemen. Het zal daarbij niet moeilijk zijn in te zien dat een demokraat van progressieve richting extra grote bedenkingen zal hebben, omdat op deze manier een establishment wordt gekreëerd dat met bijna zekerheid gemakkelijker zal worden beïnvloed door industrie en handel dan door konsument en werknemer.

ONZE PROGRESSIEVE WENSEN

De andere weg die Europa kan opgaan is die van een vergrote parlementaire democratie, waarin een internationaal parlement de taken overneemt die de nationale parlementen moeten prijsgeven, en waarin een Europese federale regering gaat doen wat uit de handen van de nationale regeringen wegglijpt. Het zou te ver voeren om nu precies aan te duiden in hoeverre dit nu al het geval is, maar in het algemeen wordt de graad van de integratie, en dus de graad waarin nationale maatregelen al door „Brussel” worden beïnvloed, onderschat. Het ziet er op dit moment naar uit dat rond de jaarwisseling, als de rust in de internationale monetair wereld is teruggekeerd, een nieuwe en veel efficiënter poging zal worden ondernomen om tot een monetair en economische unie te komen van de tien EEG-landen. En dat betekent dan metterdaad dat begrotingen geharmoniseerd moeten worden, dus ook de begrotingstekorten of -overschotten, de betalingsbalansen, het hele sociale pakket en al die andere factoren die van invloed zijn op de concurrentieverhoudingen tussen bedrijven. (Dus

ook de hoogte van de belastingen!)

Is het eenmaal zo ver dan moet het antwoord komen op de andere vraag: hoe zal het gemeenschapsbeleid er uit zien. Is dat een konservatief of een progressief beleid, of iets dat het midden gaat houden. In de club van zes zijn zeer sterke konservatieve krachten werkzaam: Italië, Frankrijk, en ook België. In de straks uitgebreide club van tien zullen landen als Noorwegen en Denemarken wat tegenwicht kunnen geven.

Het is op dit terrein dat de Europese Beweging werkzaam is (onder meer op dit terrein). In deze club is al vaak gesproken over b.v. al dan niet een Europees kernwapen (de grote meerderheid zegt nee) en andere hangijzers. Van deze beweging, die met de zusterorganisaties in de andere landen een internationale club vormt, waarvan prof. Hallstein nu president is, gaan vele contacten uit met politici en clubs die bij de besluitvorming betrokken zijn. Zo heeft de hele buitenlandsektoren van onze huidige regering belangrijk werk gedaan in de EB (Schmelzer, Westerterp en Boertien). Het gaat er nu om, in welke richting de EB zal werken: in een konservatieve dan wel in een progressieve richting.

Deze materie kan men verwaarlozen als zijnde niet zo belangrijk, maar dan gaat men voorbij aan het feit dat de huidige situatie in ons land en omringende landen, waarbij nationale regering en parlement het voor het zeggen hebben, van voorbijgaande aard is. Als wij als PPR willen dat de maatschappij op vele punten zal veranderen, dan moeten we niet uitgaan van de samenleving zoals die wordt aangetroffen binnen de grenzen van Nederland, maar binnen de grenzen van het straks verenigde Europa. Dit is een stukje schaalvergroting dat onvermijdelijk zal zijn. Het tijdstip waarop het gebeurt staat alleen nog niet vast. Sam Mol

(Vervolg pag. 1)

NIEUWE TAAK VOOR AKTIECENTRA

Tweede punt betreft de organisatie.

De PPR heeft zich tot taak gesteld de huidige maatschappijopvattingen te doorbreken, waarbij voortdurend op geld waardeerbare goederen en kosten tegen elkaar worden afgewogen. Dat zal veel studie kosten. Daartoe zal in de eerste plaats onze studiestichting voor radikale politiek enorm actief moeten worden. Daarbij zal zeker een gesalarieerde funktionaris benoemd moeten worden, die dan tevens beschikbaar is als politiek sekretaris van de partij. Dit heeft als konsekwentie dat de aktiecentra gehandhaafd moeten worden. Die aktiecentra zie ik dan in de eerste plaats als studiestichting voor radikale politiek en niet zozeer als plaatsen van waar uit men bepaalde personen pro-

beert op te dringen aan de leiding van de partij, zoals bij andere partijen het geval is. Onze nationale studiekonferenties moeten opgebouwd worden door de regionale centra.

De aktiecentra worden dus funktionele groepen, in het ideale geval een soort programma-groepen. Bereiken we dit dan behoeven we ons ook geen zorgen meer te maken over deelneming aan verkiezingen; dat is dan geen onoplosbaar probleem meer.

LIJSTVERBINDINGEN

Daarbij wil ik nog wel opmerken dat we — als de regering hiermee blijft treuzelen — moeten proberen een initiatief-wetsontwerp in het parlement te brengen om lijstverbindingen tussen partijen bij verkiezingen mogelijk te maken. Als er bij de laatstgehouden verkiezingen een verbinding van de lijsten van PvdA, D'66 en PPR mogelijk was geweest, dan had-

den wij zeker meer dan drie zetels behaald. Een belangrijk deel van de magerte van ons resultaat is te wijten aan het feit dat vele ons welgezinde kiezers zijn geschrokken van de opiniepeilingen die zeiden, dat wij geheel geen zetels zouden krijgen. Was onze lijst verbonden geweest met die van andere partijen, dan hadden die kiezers zonder angst op ons kunnen stemmen, wetende dat hun stem nooit verloren zou gaan, maar hooguit aan andere progressieve partijen ten goede zou komen.

Een gesalarieerde partijfunktionaris voor het organisatorische werk lijkt financieel niet-haalbaarder. Maar als men nagaat dat onze partijleden gemiddeld 20 gulden kontributie per jaar betalen, dan volgt hieruit dat een partijfunktionaris die 1500 tot 2000 nieuwe leden zou aantrekken, zijn eigen salaris en kosten verdiend zou hebben.

KERNGROEP (2 oktober):

„Als basis voor de PPR: De rechten van de mens”

LAATSTE RONDE VOOR KONGRES

De 43 aanwezigen op de kerngroepvergadering van 2 oktober, de laatste vóór 't kongres, hebben zich door een omvangrijke agenda heengeworven. Eigenlijk was er geen tijd voor veel theoretisch gediscussieer, er moesten concrete voorstellen aan het kongres geformuleerd worden, maar als die voorstellen gaan over de politieke functie en de inhoudsbepaling van de partij zelf, dan verloochent zich de aard en afkomst van de Radikalen niet. Het was vaak een theoretische discussie met theologische, filosofische, politicologische, juridische en zelfs enkele economische „intervallen”. Dat Dolf Coppes er als voorzitter in slaagde toch nog bijna de hele agenda af te werken leverde hem terecht aan het eind applaus op. De Kerngroepcommissie was de theoretici een heel eind tegemoet gekomen door als eerste agendapunt op te voeren: „Diskussie over de verbinding van de radikale theologie met de politieke functie van de PPR” Uitgangspunt was een artikel van Erik Jurgens in het augustusnummer van Civis Mundi, door hem geschreven met het oog op het kongres te Scheveningen (25 sept. jl.) over „Politieke vernieuwing 1966—1971”. Met name twee stellingen van Jurgens ontmoetten ook in deze kerngroepvergadering nogal wat verzet:

1. de stelling dat het „nestgeurelement” (de erkenning dat in Nederland de konfessie aanleiding heeft gegeven tot het ontstaan van een eigen milieu) en het „christen-radikale element” (het ontstaan van een radikaal politiek denken vanuit een bewuste theologische achtergrond) bepalend zouden zijn voor het bestaan van de PPR, en
2. de stelling dat PPR-mensen een „derde categorie” zouden zijn, die in de antithese konfessioneel: niet-konfessioneel niet zouden passen.

Ons verleden blijkt onvergetelijk

Joop de Zeeuw wilde wel erkennen dat de tipiese opstelling van christenen in de politiek bij het ontstaan van de PPR zeker een rol heeft gespeeld, maar hij vroeg zich af of deze elementen nu nog bepalend zouden zijn voor het bestaan van de PPR, en hij had er met anderen bezwaar tegen om voor de toekomst dit als bepalende kenmerken voor de PPR te afkieseren. We moeten de PPR niet terugdringen op een karakteristiek vanuit een christelijke inspiratie.

Dini van Dooren bepleitte om als uitgangspunt de rijke schakering aan inspiraties te nemen die bij de PPR als geheel aanwezig is. Jurgens kreeg steun van Bas de Gaay-Fortman, die veel belang hechtte aan de feitelijke konstatering, dat bij veel PPR-mensen het christen-zijn in de politiek herkenbaar is. De konfessionelen zeggen dat ze evangeliese politiek bedrijven, de radikalen doen het. Dat kan een onzuiver element in de discussie met de konfessionelen weg nemen. De partners in de Progressieve Concentratie zullen het graag aan de PPR over laten om de christelijke partijen te confronteren met hun eigen bijbelse en theologiese uitdagingen. De PPR kan dat doen omdat in de PPR het bijbelse en theologiese denken niet geïnstitutionaliseerd is.

Jan van Eupen maakte er bezwaar tegen, dat op die manier van de PPR toch een soort „derde categorie” werd gemaakt, ergens tussen konfessioneel en niet-konfessioneel in. Mogen PPR-leden a.u.b. van harte niet-konfessioneel zijn, was zijn vraag.

Erik Jurgens verduidelijkte dat zijn stuk puur beschrijvend bedoeld was, niet hoe wij moeten zijn, maar hoe we zijn. Hij pleitte voor een fundamentele discussie in de partij over deze vraag naar zelfherkenning. Het verleden (de nestgeur) niet verdringen of verdoezelen, maar erkennen. Hij wil geen nieuwe theologie voor radikalen formuleren, maar wel de verworvenheden van de nieuwe theologie in de PPR inbrengen.

EN TOCH ZIJN WE NIET KONFESSIEEL

Bas de G.F. benadrukt dat de PPR zeker geen konfessionele partij is en ook niet wil zijn, maar zij is ook niet anti-konfessioneel. De PPR is een open partij, zonder inspiratie-werkeemenschappen. Er is een gemeenschappelijke basis voor alle PPR-mensen, dat is de aandacht voor de rechten van de mens. Om op die basis te werken kunnen

we en moeten we in concrete politiek vertalen o.a. wat vanuit een nieuwe theologie en vanuit de kerken tot ons komt. Dat gebeurt niet in de konfessionele partijen, dat gebeurt wel in de PPR. Dolf Coppes stelt voor dat Erik Jurgens zijn stuk herschrijft, rekening houdend met de discussies die er op gevolgd zijn, en dat de partij het dan, met dank aan de schrijver, gretig accepteert als begeleidingsstuk ter toerusting bij het politieke werk. Daar is ieder het mee eens.

AKTIEVOORSTEL VAN HULTEN AANVAARD

Dan komt het (herschreven) „aktievoorstel” van Michel van Hulten aan bod. De nieuwe titel luidt: „De PPR, een fraktie-aktievoorstel 1971-1975”. Zonder veel discussie en met veel waardering wordt het eerste deel, de inleiding, door de kerngroep aanvaard.

De „voorstellen” uit het fraktie-aktievoorstel vragen iets meer tijd. De formulering van de **basis-mentaliteit** wordt door de kerngroep zonder moeite omschreven; de aangegeven **methodiek** roept geen problemen op, men gaat er van harte mee akkoord; met de aangegeven **werkterreinen** (vredespolitiek en leefmilieu als eerste keuzeterreinen) heeft men in dit milieu wel vrede. Alleen de suggestie dat de meer binnenlandse onderwerpen door de PPR met rust gelaten kunnen worden „als ze door één of beide partners in de Progressieve Konsentratie goed behandeld worden” gaat Jacq. Tonnaer net iets te ver. Hij maakt er liever van, dat dit waarschijnlijk vaak zal kunnen gebeuren.

Bij de **konfitering van de werkterreinen** noemt het voorstel er vijf:

- a. internationale verhoudingen
- b. welvaartsbevordering en -verdeling
- c. ruimtelijke inrichting
- d. wetenschap en technologie
- e. maatschappelijk en cultureel welzijn.

De kerngroep met twee amendementen: Op voorstel van Karel van Eerd wordt aan punt e. het onderwijs toegevoegd, en op voorstel van Bas de Gaay-Fortman wordt b. „welzijnsbevordering en welvaartsverdeling”. In het voorstel wordt gesproken van vier **werkgroepen**, die klaar staan om de frakties te assisteren: de vredeskommissie, een milieuwerkgroep, een werkgroep volksgezondheid en een groep voor landbouw en ontwikkelingshulp.

plaatselijk, gemeentelijk en provinciaal niveau.

Bij het pleiten voor het voortbestaan van de PPR doemen wel de zorgen op organisatories en financieel gebied. Kunnen er voldoende mensen gevonden worden die zich enthousiast voor het partijwerk blijven inzetten? De activiteiten en organisatoriese opbouw worden geremd door gebrek aan geldmiddelen. Het zou om deze twee laatste redenen kunnen zijn dat we de eindsprint niet halen ofwel ons doel niet bereiken.

Veel kan overwonnen worden door het enthousiasme waarmee wij ons voor de zaak inzetten. Het doel zal ons weer helder voor de ogen moeten staan en hopelijk worden wij alle weer in voldoende mate geïnspireerd op het a.s. kongres.

De kerngroep wil als vijfde een economiese werkgroep, juist omdat in het beleid van de PPR het doorzien van en het strijden tegen de economiese machtsstructuren een centrale plaats zal innemen.

KONTAKT MET AKTIEGROEPEN

Erg tevreden is de kerngroep over de formulering van de **verhouding tot aktiegroepen**: „De partij gaat zich meer richten op het politiek aktiveren van hen die zich in de een of andere aktiegroep gedurende kortere of langere tijd aktief en concreet bezighouden met een bepaald maatschappelijk tekort. De PPR gaat proberen de politieke vormgeving te worden van een meermovende hervormingsbeweging, die samen zou kunnen vatten die politieke aktivisten die zich nu her en der richten op de bestrijding van een bepaalde maatschappelijke misstand of tekort, die daarvoor de publieke opinie wakker weten te schudden en die daarvoor ook de politieke strijd aangaan, maar die dikwijls verzuiwen die tekorten in samenhang met elkaar te zien en er ook de ruimere nationale en internationale konsekwenties uit te trekken”.

DE PROGRESSIEVE VOLKSPARTIJ

De middagzitting begint met een verslag van de besprekingen tussen de delegaties van PvdA, D'66 en PPR over de voorbereiding van de Progressieve Volks-Partij (zie Radikalenkrant van september, blz. 2). Jan van Eupen, die namens de PPR-delegatie verslag uitbrengt, noemt als voornaamste oorzaken voor de trage gang van zaken:

1. het meningsverschil tussen PvdA en D'66 over de status van het voorbereidingsorgaan. D'66 wil uitdrukkelijk een onafhankelijk instituut (basis-kamp) buiten de drie partijen; PvdA wil een kontaktpunt binnen de drie partijen;
2. de onduidelijkheid over de rol van de partij-organen in de voorbereidingsfase van de PVP. De PvdA wil dat het kontaktoorgaan door de partijbesturen wordt benoemd, dat de leden aan het eigen partijbestuur verantwoording dienen af te leggen en dat het hele samenwerkings- en vernieuwingsproces voortdurend zal worden onderworpen aan de toetsing en de besluitvorming van alle daartoe bevoegde partij-instanties, terwijl D'66 wel de noodzaak erkent van een voortdurend nauw overleg met de drie partijbesturen, maar tegelijk stelt dat het voorbereidingsorgaan geen verlengstuk van de drie partijen mag zijn. (Hier botsten de „doorbraakgedachte” en de „ontploffingstheorie”);
3. de gehechtheid van de PvdA aan een „zelfherkenningsfase” als eerste aanzet tot de PVP, waar D'66 argwanend tegenaan kijkt. De PvdA wil beginnen met een interne discussie over „Socialisme nu”. D'66 vreest daardoor een identiteitsversterking en hoopt op een identiteitsvervaging;
4. de geringe bereidheid bij D'66 tot nauwe fraktiesamenwerking van de Progressieve Drie. Door de PvdA en de PPR is het regeerakkoord ook opgevat als oppositie-akkoord. Bij D'66 is men erg gehecht aan bewegingsvrijheid voor hun eigen frakties. Vandaar de vele slagen om de arm in het slotcommuniqué over dit punt.

Na de laatste bijeenkomst van de delegaties op 31 augustus was het

Ontwerp-motie Partijkongres

Net als vele andere PPR-leden, zijn ook wij van mening dat de samenwerking met PvdA en D'66, moet worden voortgezet en verder uitgebouwd.

Net als die vele anderen, zijn wij bovendien van mening, dat wij moeten komen tot één progressieve volkspartij...

EVENWEL, zonder onze eigen inbreng hierin weg te cijferen. Om tot een zo groot mogelijke inbreng te komen bij de vorming van die EN progressieve volkspartij, dienen alle PPR-leden zich voor 100 % in te zetten, niet alleen met woorden, maar ook met daden.

Vanuit deze gedachten leggen wij de volgende motie voor aan het kongres van 30 oktober.

Het kongres van de PPR, bijeen 30-10-'71 te Berg en Dal is van mening dat het partij-programma van de PPR nog steeds aanspreekt bij de ruim 4000 leden EN uit verantwoordelijkheid jegens deze leden en de ruim 115000 kiezers, die hun stem gaven aan de PPR, draagt het kongres het bestuur van de PPR op:

1e De samenwerkingsgedachten, die de basis vormden voor het zogenaamde regeringsakkoord van de PvdA, D'66 en PPR en waaraan het PPR-kongres van maart 1971 te Utrecht met grote meerderheid zijn goedkeuring gaf, als enig juiste gedachte, **66K VOOR DE TOEKOMST** van de PPR te aanvaarden en verder uit te bouwen...

2e De aan het genoemde regeringsakkoord door de PPR verbonden gedachte om tot één progressieve volkspartij te komen, alleen dan te aanvaarden, wanneer in deze ene progressieve volkspartij het eigen karakter van elke daarbij aangesloten partij, **DUIDELIJK TERUG TE VINDEN IS**...

3e Het antwoord op de vraag: „Wat nu met de PPR?” alleen dan ter zake doende te aanvaarden, wanneer de in de punten 1 en 2 genoemde samenwerkingsgedachte door een van de andere partijen wordt verworpen...

Den Bosch: C. Joosten,
Chr. Duyts,
G. A. Zeeman.

woord aan de partijbesturen. Deze hebben inmiddels besloten het **permanent overlesorgaan** in te stellen, en wel in de samenstelling 7 PvdA, 5 D'66 en 3 PPR-leden. Op 1 oktober zijn „de vijftien” voor het eerst bijeen geweest, voor de PPR: Jacq. Tonnaer, Erik Jurgens en Bas de Gaay-Fortman (met het voorbehoud dat het nieuwe bestuur beslist over de definitieve samenstelling van de PPR-delegatie in dit overleg).

Op 29 oktober komt het overlegorgaan weer bijeen. Het fraktieoverleg zal pas daarna, dus pas na de algemene beschouwingen gerealiseerd worden, wat de kansen op een „alternatieve begroting” namens de drie minimaal maakt. Bestuur en kerngroep zijn hier niet gelukkig mee.

Bas de G.F. ziet als eigen taak voor de PPR in dit stadium het betrekken van andere politieke en maatschappelijke groeperingen bij het proces van politieke vernieuwing. **Ons gaat het niet om partijvernieuwing, maar om maatschappijvernieuwing, een politieke vernieuwing die mee gedragen moet worden door groepen mensen die met echte politieke problemen bezig zijn.** Vanaf dit moment staat de PPR helemaal aan hun kant. Het mobiliseren van de buitenparlementaire oppositie is onze bijdrage aan de voorbereiding van wezenlijke maatschappelijke hervormingen. We hebben geen behoefte aan een opening van konfessionele „radikalen”, wel aan een opening naar de maatschappijkritiese groepen. Om die opening te maken hoeven we niet te wachten tot de twee andere partners uitgevochten zijn over de partijvernieuwing. We kunnen er nu mee beginnen. Dan zijn we meer dan een derde handtekening.

KONGRESSTUKKEN

Hierna behandelt de kerngroep een drietal „gekomen stukken”, te weten:

- a. Een brief van het A.C. Bergen op Zoom over voortbestaan en taakstelling van de PPR. Omdat er niemand van het A.C. Bergen op Zoom aanwezig is om de brief toe te lichten en er bij de aanwezigen geen behoefte is aan discussie wordt de brief voor kennisgeving aangenomen.
- b. Een ontwerp-motie voor het kongres van C. Joosten, Chr. Duyts en G.A. Zeeman uit Den Bosch (zie elders in deze Radikalenkrant);
- c. Het stuk „Ter herinnering”, ondertekend door 26 Brabantse leden (w.o. Henk Einmahl en Jan van Eupen) (zie elders in deze Radikalenkrant).

Besloten wordt de twee laatste stukken tesamen te bespreken. De discussie spitst zich toe op de eerste stelling uit het stuk van de 26 Brabanders: „Om de nog niet bereikte politieke doeleinden te helpen verwezenlijken is het niet nodig en niet gewenst dat de PPR als afzonderlijke partij deelneemt aan verkiezingen”. De meerderheid van de kerngroep kan dit niet anders lezen dan als een besluit tot opheffing. „Als je je vastlegt dat je niet als afzonderlijke partij aan verkiezingen deelneemt, dan ben je als politieke partij nergens meer. Als je nu je opheffing straks al ondertekent verliezen je vertegenwoordigers alle gezag. Hun aanwezigheid in vertegenwoordigen-

de organen wordt een lachertje”, aldus Tonnaer.

L. Hoefnagels: „Niet aan verkiezingen willen deelnemen en wel onderkomen willen bieden aan degenen die nog geen politiek onderdak hebben gevonden is het bouwen van een huis zonder dak”.

Jurgens, Gaay-Fortman en vele anderen vinden het niet opportuun om nu uit te spreken dat je niet aan verkiezingen zult deelnemen. Dat hoeft nu niet vastgelegd te worden en dat mag nu niet vastgelegd worden. Het betekent toch weer een discussie over opheffen, en daaraan is nu geen behoefte. De PPR moet parlementair vertalen wat er in bewegingen leeft, daarvoor moet ze politieke partij zijn, als beweging zijn we helemaal niet aantrekkelijk.

Henk Einmahl tracht te verduidelijken dat het „de 26” er niet om te doen is om de partij te vervangen door een beweging. Het gaat niet om opheffen. Zij willen een andere PPR, maar wel als politieke partij. Uit angst voor het vanzelf doodbloeden van de PPR, voor het gevaar van weggeven van mensen is de groep gekomen met een voorstel van een nieuwe methodiek, die o.a. inhoudt het versterken als groep van die stromingen in de andere progressieve partijen die de PVP willen. Vandaar het voorstel van het dubbel lidmaatschap, ofwel het dubbel engagement. Dan heeft een kleine partij wel invloed, niet door de kwantiteit, maar door de kwaliteit van haar leden. De nadruk op de werkelijke solidariteit zal vanuit de PPR als bewegingspartij overal ingebracht kunnen worden, in aktiegroepen, maar ook in de andere progressieve partijen als PvdA, PSP en D'66. Daarvoor is wel voorwaarde dat de PPR haar concurrentiepositie ten opzichte van de andere progressieve partijen opgeeft, en daarom niet nogmaals als afzonderlijke partij aan verkiezingen deelnemen.

De kerngroep blijkt in meerderheid niet overtuigd, maar heeft er geen bezwaar tegen dat zowel de „motie Joosten” als de „motie Einmahl” op het kongres aan de orde komen.

Tonnaer vraagt de indieners om het te doen in de vorm van amendementsvoorstellen op de ontwerp-kongresresoluties. De groep van 26 zal zich beraden over eventueel een andere formulering, ook de „motie Joosten” zal een nieuwe redaktie krijgen.

KONGRESAGENDA

Op voorstel van Jacq. Tonnaer besluit de kerngroep dat de agenda van het kongres in elk geval de volgende punten zal bevatten:

1. verkiezing partijbestuur;
2. fraktie-aktievoorstel 1971-1975;
3. verslag besprekingen met PvdA en D'66;
4. organisatievoorstellen;
5. decharge penningmeester over 1970 en vaststellen begroting 1971.

Aan het bestuur wordt gevraagd de kongresvoorstellen te formuleren waarbij het „fraktie-aktievoorstel” (Stuk van Michel van Hulten) als kongresstuk met instemming van bestuur en kerngroep zal worden ingebracht, het bestuur zal zorgen voor een „aanbiedingsbrief”.

Jan van Eupen

Zijn er nog werkers?

Het aktiecentrum Westland meent dat de PPR vooralsnog moet blijven voortbestaan omdat de doelstelling nog niet is bereikt.

Blijven streven naar bundeling van progressieve krachten. Daarbij de vakbeweging niet laten schieten. Jongeren in de vakbeweging zijn krities ingesteld en zullen eerder op de progressieve toer gaan dan de oudere vakbondsleden. Bij kontakten zich vooral richten tot het kader, de kritiese bestuurders en de jongeren.

Zich bij propaganda en activiteiten vooral ook richten tot het niet-katholieke volksdeel. Blijven streven — en dit is al een reden van bestaansrecht — naar een grote progressieve volkspartij. De activiteiten in deze richting worden niet alleen landelijk van belang geacht, maar juist op

Begroting en resultatenrekening 1970 en begroting 1971 van de landelijke penningmeester PPR

Uitgaven	Begroot 1970	Resultaat 1970	begroot 1971
Salarissen en soc. lasten	f 22.000,—	f 12.022,53	f 21.500,—
Burokosten	2.750,—	3.873,28	2.000,—
Burohuur	4.000,—	4.190,—	3.600,—
Papier en stencils	2.500,—	3.058,59	2.000,—
Enveloppen	1.000,—	1.612,93	1.500,—
Porti	4.000,—	5.222,07	4.500,—
Telefoon	1.000,—	1.013,17	1.000,—
Afschrijving inventaris	1.000,—	1.074,39	1.000,—
Vergader- en kongreskosten	3.000,—	2.153,23	1.500,—
Krant	5.000,—	12.612,50	6.000,—
Afdracht Prov. Aktie-centra	12.500,—	14.113,76	12.500,—
Kosten Verkiezingen	6.000,—	7.577,02	20.000,—
Diversen	250,—	122,62	200,—
Tekorten vorige jaren	f 65.000,—	f 68.646,09	f 77.300,—
	13.470,88	13.470,88	8.004,71
	f 78.470,88	f 82.116,97	f 85.304,71
Ontvangsten			
Kontributie	f 50.000,—	f 56.455,24	f 50.000,—
Andere bronnen	10.000,—	13.243,46	10.000,—
Verkiezingsfonds	5.000,—	2.917,70	4.000,—
Verkoop documentatie	—,—	1.495,86	1.000,—
Tekorten	f 65.000,—	f 74.112,26	f 65.000,—
	13.470,88	8.004,71	20.304,71
	f 78.470,88	f 82.116,97	f 85.304,71
Balans per 31 december 1970			
Aktiva		Passiva	
Kas	f 287,64	Lening o/g	f 4.450,—
Amro-Bank	112,59	Krant	6.000,—
Postgiro	2.209,43	Crediteuren	2.797,59
	f 2.609,66	Provinc. Aktie-centra	2.866,78
Inventaris	3.500,—		
Debiteuren	2.000,—		
Kapitaal 1/1	13.470,88		
Posit.res. '70	5.466,17		
	8.004,71		
	f 16.114,37		f 16.114,37

Over 1970 is ondanks een stijging van praktisch alle kosten een positief resultaat geboekt van f 5.466,17.

Dit is gekomen door een meeoopbrengst van kontributie (f 6.455,24) maar vooral door een aanzienlijke besparing op de personeelskosten, doordat na het huwelijk van de vorige secretaresse Evelyn Jurgens in februari 1970 het partijburo tot half augustus, dus 5½ maand praktisch helemaal is gerund door Rietje van Kleef, de echtgenote van onze sekretaris, zonder dat zij daar enige vergoeding voor wilde hebben. Ook nu de bezetting op een meer bevredigende sterkte is gebracht, nl. een secretaresse voor hele en een voor halve dagen (ochtenden) blijft ze haar krachten in de middaguren voor onze partij inzetten. Ik wil haar langs deze weg hiervoor nog eens hartelijk danken.

Deze dank wil ik ook overbrengen aan al die mensen, die wetend dat de financiën van onze partij krap zijn, buiten hun kontributie nog eens extra in hun beurs getast hebben en ook die mensen, die om dezelfde reden al hun persoonlijke uitgaven (reiskosten, telefoon, porti en campagnekosten) als gift aan de partij hebben beschouwd. Mocht iemand nog in deze dank betrokken willen worden, hij verhoeg het saldo van postrekening 1575600, PPR-Amsterdam.

Als wij dan van de afzonderlijke posten het resultaat

bekijken, zien wij dat de kontributie mede door de leden-aanwas bij de staten- en gemeenteraadsverkiezingen 12½% meer heeft opgeleverd dan was begroot. In 1971 was op 20/7 reeds f 47.500,— ontvangen, zodat we de begrote f 50.000,— wel zullen halen.

Het begrotingstekort van ruim f 20.000,— is voornamelijk ontstaan, doordat het bestuur besloten heeft, nu de verkiezingen in 1971 voor de 2e Kamer gehouden zouden worden de campagne zoveel mogelijk uniform gevoerd zou worden, wat betekende dat in ieder geval de affiches een deel van de propaganda-krant en een deel van de stickers voor rekening van de landelijke partijkas moest komen. Temeer daar veel leden aan ons verzoek hun kontributie in verband met de 2e Kamerverkiezingen te verdubbelen gevolg hebben gegeven.

Bij deze begroting is de tering naar de nering gezet, want als onze inkomsten hoger waren, dan zouden wij enkele noodzakelijke dingen kunnen betalen. Ik denk hierbij aan: 1e. Een organisatorisch en administratief geschoolde kracht op het partijburo. 2e. Vergoeding van gemaakte onkosten der bestuursleden. 3e. Een meer regelmatig en beter verzorgd verschijnende krant. 4e. Een hogere afdracht aan de prov. aktiecentra en 5e. bij verkiezingen meer geld voor de campagnes.

Nico Keek.

Overzicht afdracht 25% der ontvangen kontributie in 1970

Provincie	saldo 1-1-'70	25% kontr.	afgedragen	schuld 31-12-'70
Zuid-Holland	681,70	2.976,52	2.915,34	742,88
Noord-Holland	653,86	3.051,08	3.079,56	625,38
Noord-Brabant	454,43	1.860,68	2.081,25	233,86
Limburg	344,24	1.132,—	1.297,50	178,74
Utrecht	331,26	1.565,23	1.370,12	526,37
Groningen	14,37	302,12	312,49	4,—
Overijssel	131,25	749,95	679,51	201,69
Gelderland	252,44	1.292,92	1.283,62	261,74
Friesland	2,95	296,62	273,05	20,62
Drente	—,—	211,01	198,01	13,—
Zeeland	33,—	392,50	452,—	23,50
Polders	10,—	160,63	135,63	35,—
Buitenland	—,—	122,50	122,50	—,—
	2.953,60	14.113,76	14.200,58	2.866,78

Alle gekonfereer over de toekomst van de PPR staat of valt met de kontributiebetalen door de leden. Wie de PPR daadwerkelijk wil steunen maar nog geen kontributiebetaling heeft gedaan wordt dringend verzocht dit alsnog te doen, per giro op nummer 1575600 ten name van Penningmeester PPR, Amsterdam.

KONTRIBUTIEBETALING

Hierbij wil ik reageren op het stukje van de heer Nico Keek in de jongste uitgave van de Radikalenkrant.

Hij stelt hierin dat het onaanvaardbaar is dat de aktiecentra zelf hun kontributie innen.

Ik van onze kant stel dat het onaanvaardbaar is dat de aktiecentra geen cent, ik herhaal, geen cent ontvangen van de landelijke en provinciale aktiecentra zoals mij gebleken is bij diverse plaatselijke aktiecentra en bij het onze.

Natuurlijk heeft de landelijke PPR veel geld nodig, evenals de provinciale sekretariaten. Maar ook een plaatselijke groep heeft geld nodig wil ze daadwerkelijk kunnen werken.

Enige tijd geleden heeft het bestuur van ons aktiecentrum het besluit genomen de leden te verzoeken het kontributiebedrag op rekening van onze plaatselijke penningmeester over te schrijven. Voordat dit besluit genomen werd heb ik tot twee maal toe de heren Van Kleef en Keek via het partijburo over dit te nemen besluit ingelicht, gevraagd of er bepaalde regelingen waren en welk advies zij in deze gaven. Ik ontving een brief terug waarin gezegd werd dat de enige regeling deze was: 75 pct. landelijk en 25 pct. provinciaal.

Elke provincie moest dan maar zelf zijn regelingen maken. Ons bestuur heeft toen genoemd besluit genomen, onder de re-

striktie dat minimaal per ons betalend lid f 6,— (kosten Radikalenkrant e.d.) aan de landelijke penningmeester overgemaakt zou worden en dat bovendien zo vlug er enige kasreserve ontstond de gehele kontributie overgemaakt zou worden, dit alles totdat er een bevredigende regeling getroffen zou zijn.

Een tweede reden voor de plaatselijke kontributie-inning is het goed kunnen voeren van een ledenadministratie. Het partijburo kan helaas slechts sporadisch voldoen aan haar informatieplicht ingevolge haar onderbezetting.

Ik heb deze opmerkingen willen plaatsen, omdat wellicht vele centra in dezelfde positie verkeren en omdat ik de ongunstige klank die — nu vooral de Limburgse aktiecentra — wij gekregen hebben wilde wegnemen. De opmerking moet mij nog van het hart, dat het wel vreemd is dat wij geen enkele reactie op ons besluit (waarvan het partijburo op de hoogte gesteld was) ooit gehoord hebben!

A.C. Heerle - J. Vijghen.

„Bij het ter perse gaan van deze brief ontvingen wij de mededeling van de heer Nico Keek dat volgens een kongresbesluit van 1969 een aktiecentrum niet op eigen gelegenheid kontributies mag innen. Dit was de eerste officiële regeling waarvan wij in kennis gesteld werden. Prompt heeft ons bestuur dan ook besloten onze leden te adviseren hun kontributies rechtstreeks aan de land. penn. mr. over te maken”.

Geachte redactie,

Even een reactie zou ik willen geven naar aanleiding van de laatste Radikalenkrant.

Ik zou (even) willen ingaan op: „het wegnemen van structurele fouten”.

De inhoud van de krant is voor rekening van onze mannen. Ik heb geen enkele vrouwelijke scribent kunnen ontdekken.

De politieke interesse van de vrouwen is niet groot te noemen. Dat blijft jammer.

Er is nogal wat geweld, soms verhoud, te vinden in de laatste Radikalenkrant. Misschien is dat onvermijdelijk, als mannen de krant vol schrijven, immers, onze mannen hebben het in de maatschappij niet gemakkelijk, ik weet dat nog van vroeger, toen ik het ook niet gemakkelijk had in de maatschappij.

Nu ben ik verwezen naar „het natuureservaat der moeders”

(Van Ussel), waar de geplaagde man kan bijkomen van zijn sores vanwege de maatschappij en de kinderen kunnen bijkomen van de sores, die het instituut, dat voor die maatschappij opleidt, hen geeft.

De vrouwen zouden in de politiek moeten gaan, omdat de sores van man en kinderen, niet alleen het aanhoren waard zijn, maar ook het bestrijden. Maar nee, de progressieve, radikale mannen doen alles zelf, ook de politiek.

Zonder dat het nu zo voor de hand ligt, verwijzen ook zij de vrouw naar het „natuureservaat der moeders”.

Over „het wegnemen van structurele fouten” gesproken...

Met radikale groet,

W. J. v. d. Vlist-Wesseldijk
Marsmangaarde 86
Deventer

KRANT Radikalen

Uitgave van de Stichting Radikalenkrant
Savelsbos 19 - Amsterdam

directie: R. Bouwens, J. Heytel, D. Visser.

redactie: Jan Lieske, Sam Mol (hoofdred.), Frans Schulte (eindred.).

redactie-adres: Van Collenstraat 22, Nw. Loosdrecht. Telefoon (02158) 18 58.

abonnement: f 6,— per jaar.

advertenties en abonnementen: Savelsbos 19, Amsterdam-Nrd. Giro 1810200 van de Stichting Radikalenkrant te Amsterdam.

advertentietarieven worden op aanvraag toegezonden.

Buro Politieke Partij Radikalen: Keizersgracht 138, Amsterdam. Telefoon (020) 22 73 42.

Voor kontributiebetalen: Penningmeester PPR, postgiro 1575600, te Amsterdam.

Wat zien ik?

Het gezicht van een politieke partij wordt voor een belangrijk deel bepaald door haar leden in vertegenwoordigende lichamen. Zij worden gezien als exponenten van wat er in de partij leeft en, als het goed is, niet ten onrechte. De discussie over de ontwikkeling van onze partij raakt dan ook hun positie en hun werken.

Het zal noodzakelijk zijn naast elkaar twee stromingen op gang te brengen. Enerzijds zal actief en bewust moeten worden gestreefd naar de progressieve volkspartij. Met name op lokaal niveau kan veel worden bereikt en kunnen we in hoge mate zelf het tempo bepalen. Op landelijk nivo zal dit nog een moeizaam proces worden. Noch wij noch de partners zijn er op dit moment aan toe. Wel zal er onzerzijds hard aan moeten worden getrokken. Anderzijds zal duidelijk naar buiten getoond moeten worden, wat wij onder „progressief” verstaan en welke dan onze eigen inbreng moet zijn bij een toekomstige PVP. In tegenstelling tot hen, die dit eigene zoeken in bepaalde werktuigen, zoek ik deze inbreng in het aksentueren van uitgangspunten voor ons politiek denken. Een aantal van deze uitgangspunten zijn reeds binnen onze partij genoemd:

- solidariteit met zwakkeren en achtergestelden, doorgetrokken op mondiaal niveau;
- denken in structuren en oorzaken, met name in een anti-ekonomisme (zie van Hulst);
- aansluiting bij buitenparlementaire actiegroepen.

Vanuit deze uitgangspunten is het echter begrijpelijk, dat bepaalde politieke terreinen meer dan andere onze belangstelling hebben. Welke dat zijn, hangt in hoge mate af van de aard en de deskundigheid van de volksvertegenwoordigers en van de concrete politieke situatie.

Gedacht kan echter worden aan themata als buitenlandse politiek, leefmilieu, onderwijs, democratisering en inspraak enz. In ons streven naar samenwerking kan het voorkeur verdienen, dat vertegenwoordigers uit andere partijen ook namens ons het woord voeren. Wel zal noodzakelijk zijn:

1. Gezamenlijke bezinning op de uitgangspunten.
2. Vertalen van deze uitgangspunten naar concreet politiek handelen.
3. Koördinatie tussen en op plaatselijk, provinciaal en landelijk nivo.

Dit te organiseren en coördineren zal tijd kosten, maar dit mag geen beslag leggen op onze vertegenwoordigers zelf, die toch al overbelast zijn.

W. van Dam heeft voorgesteld, een van de leden van het toekomstige hoofdbestuur specifiek met een dergelijke taak te belasten. Dit voorstel wil ik gaarne ondersteunen. Wie hiermee ook worde belast, diens taak zal het m.i. zijn:

1. Een gezamenlijke bezinning op de uitgangspunten tot stand te brengen. In ons program, in fundamentele artikelen en in algemene beschouwingen van de vertegenwoordigers worden deze uitgangspunten verwoord. Er zal een informatiecentrale moeten bestaan, die deze gegevens toegankelijk maakt en van waar uit discussiestukken worden geproduceerd, die van tijd tot tijd in gezamenlijke vergaderingen van vertegenwoordigers kunnen worden besproken.
2. Adviseren over en stimuleren tot concreet politiek handelen door informatie over elkaars standpunten, interpretatie van de samenhang van concrete problemen met andere probleemgebieden, opstellen van kamervragen en verschaffen van achtergrondinformatie, beoordeling van wetsontwerp, begrotingen, gewestvorming, benoeming, enz.
3. Koördinatie met als doel zoveel mogelijk dubbel werk te vermijden en naar buiten toe de PPR geen dubbel gezicht te laten vertonen.
4. Doorspelen van informatie via de Radikalenkrant, via stencils en via beantwoording van eventuele schriftelijke en telefonische vragen. Voor deze activiteiten zal het noodzakelijk zijn, dat het betreffende bestuurslid een kleine groep medewerkers om zich heen verzamelt.

Slechts op deze manier kan ertoe worden bijgedragen, dat de vraag van kiezers in de richting van de PPR overbodig wordt „Wat zien ik?”.

Kees Tilanus

Radikaal van binnen uit

Wij zijn jammer genoeg niet in Dronten geweest, de plaats waar het begon. De sfeer, die daar heerste, zouden wij graag geproefd hebben. We hebben wel indrukken gehoord van diverse mensen. Het moet een sfeer geweest zijn van geloof, hoop en liefde. Een tijdlang heeft de PPR deze indruk staande kunnen houden en als bevestiging een hierop aansluitend partijprogramma vastgesteld. Wij citeren uit de inleiding hiervan: De Politieke Partij Radikalen ontstond en bestaat, omdat de mensen te weinig kunnen meespreken en meebeslissen over zaken die hen aangaan.

En verder:

- nu gaat het er om, vinden de Radikalen, solidair te zijn met de anderen die achter liggen.
- om iets te bereiken zullen de mensen steeds meer dingen samen moeten doen.
- het voortbestaan van de PPR is verre van heilig. De samenwerking met anderen — hoe zij zich ook noemen en uit welk milieu zij komen en welke tradities zij ook mogen hebben — staat voorop.
- er is één ding, waarvan de Radikalen wel zeker zijn en waarover zij géén discussie aanvaarden: de gelijkwaardigheid van de mensen. Want juist om de mens is het de Radikalen begonnen.

In de inleiding onder het hoofd „Maatschappij-vernieuwing” wordt dit alles nogmaals bevestigd.

Dit is het programma waarin wij geloven en dat wij met liefde willen helpen uitvoeren. Met de hoop is het echter de laatste tijd sukkelen geblazen! Wij beginnen ons namelijk af te vragen of wij in 't program 't zelfstandig naamwoord „de mens (en)” wel goed begrijpen.

In onze simpelheid hebben wij altijd verondersteld dat hiermee alle mensen bedoeld werden, namelijk de ruim 3 miljard in de wereld, waaronder ook die 13 miljoen Nederlanders. Het is begrijpelijk dat Michel van Hulst in de julikrant schrijft dat wij te moeilijk zijn om elektroal suksessen te behalen. De oorzaak hiervan hebben wij niet bij onszelf gezocht, maar bij diegenen die weigerden ons hun vertrouwen te geven. Feit is dat de PPR door een voortdurend bezig zijn met zichzelf niet tot daden is kunnen komen, waardoor het naar buiten enige gestalte kreeg. Op kongressen manifesteerde dit zich, doordat een handjevol dominanten dikwijls op eigen noemer de PPR ter discussie stelde, de zg. „wel — niet — toch maar doorgaan gedachte”, wat de tijd grotendeels in beslag nam. Zie hiervoor verslag kongres Rotterdam.

Een dag vergaderen van 400 radikale mensen leverde het volgende verbluffende resultaat:

1. onderzoek tot het verplaatsen van verkiezingen naar de zaterdag of zondag.
2. instelling commissie om nogmaals mogelijkheden PPR te onderzoeken.
3. voorstel om te gaan praten met AR-radikalen.

Als of een kongres van een politieke partij geen andere taak zou hebben! Nu het Nederlandse volk geen „ja” gezegd heeft, hebben onze mandarijnen besloten zich hierop niet speciaal meer te richten. Wij moeten hierbij vaststellen dat wij bewondering en waardering hebben voor de grote werkkraft van Michel van Hulst. Het verkiezingsprogram en zijn nu ter tafel liggend voorstel zijn hier voorbeelden van. Dit belet ons echter niet ons te verzetten tegen ideeën die o.i. het principe van de PPR aantasten. Ondanks de vele goede ideeën die terug te vinden zijn in het aktievoorstel 1971—1975, vinden wij, mede gezien het voorgaande en de teneur van dit aktievoorstel dat de grondgedachte van de PPR steeds minder zichtbaar wordt. Radikaal ben je van binnen uit. Radikaal is iemand die van harte ons program onderschrijft en daarnaar handelt. Als radikaal zijn niet meer is dan een theoretisch gegeven, wordt het zo ontmaskerd.

Grave, Louis de Vos,
Dini van Hooren.

TWEEMANS-FRAKTIE:

Zinloze zaak

— In het partijprogramma van de PPR staat: „Het voortbestaan van de PPR is verre van heilig; de samenwerking met anderen staat voorop. Het gaat erom dat er iets gebeurt.

— In het rapport van de röntgen-kommissie werd gesteld, op biz. 2, dat de doelstelling van de PPR vanaf het prille begin is, gezien de onwil van de confessionele partijen om te kiezen voor een vooruitstrevend beleid:

de confessionele kiezer via de PPR te winnen voor zo'n beleid en vervolgens deze radikalen-uit-de-konfessionele-hoek in te brengen in een progressieve samenwerking met de PvdA, D'66 en zo mogelijk PSP en AR.

— Bij de presentatie van het ontwerp-verkiezingsprogramma op maandag 18 januari 1971 door partijvoorzitter J. Tonnaer en fractievoorzitter J. Aarden werd aan de pers meegedeeld: „Als de PPR bij de verkiezingen niet minstens VIJF zetels behaalt zal men zich nader beraden over de konsekwenties” (die daaraan moeten worden verbonden); Sjaak Aarden verklaarde: „Het heeft geen zin als partij met DRIE zetels in de Kamer te zitten.”

Bereikte en niet bereikte resultaten.

- Samenwerking van progressieve partijen voor de staten- en raadsverkiezingen en voor de verkiezingen voor de Tweede Kamer.
- Voor de kiezer is aangetoond, dat het mogelijk is zelf een nieuwe regering te kiezen.
- De progressieve konsentrasie van PvdA, D'66 en PPR is overal een sukses gebleken.
- De progressieve partijen zijn bereid gebleken om te streven naar het tot stand komen van één vooruitstrevende volkspartij, die hervormingen beoogt.
- Binnen de eigen partij is de samenhang tussen nationale en internationale solidariteit zeer duidelijk onderkend; ook binnen andere progressieve partijen wint deze gedachte zenderogen veld.
- De dekonfessionalisering binnen de politieke partijen is op gang gekomen.
- De uitslagen van verschillende verkiezingen zijn voor de PPR teleurstellend geweest.

Nieuw vertrekpunt

Sommige doeleinden, welke de PPR zich heeft gesteld zijn geheel of gedeeltelijk vervuld. De volgende doeleinden — in het vervolg aangeduid als politieke doeleinden — zijn nog niet bereikt:

1. Het mede tot stand brengen van een vooruitstrevende meerderheid, waarmee het voeren van een ander beleid samenhangt.
2. De bewustmaking van de samenhang tussen nationale en internationale solidariteit bij een breder publiek en de konsekwenties van die solidariteit.
3. De totstandkoming van één vooruitstrevende volkspartij.

Voor velen, die wél een vooruitstrevende politiek hebben gesteund moge de PPR een richtingwijzer zijn geweest, ze hebben zelf de weg gevonden naar grotere vooruitstrevende partijen.

De PPR blijkt, jammer genoeg, gedoemd niet verder te komen dan een (kleine) splinterpartij.

Eén vooruitstrevende volkspartij ligt in het verschiet; het proces hiernaar zal geruime tijd duren. Nog steeds is het voortbestaan van de PPR zonder meer verre van heilig. Onverminderd blijven geldig, en stellen ondertekenaars dezès zich daarachter, de uitspraken van partijleiding en fractie:

- dat het geen zin heeft met 3 zetels in de Kamer te zitten, laat staan met 2;
- dat de partij zich dient te beraden over de konsekwenties van een verkiezingsresultaat met veel minder zetels dan 5.

Nieuwe methode onder gewijzigde omstandigheden

Op 17 oktober 1970 is door het kongres van de PPR de wens uit-

gesproken discussies in de partij te stimuleren over de vraag of we wel op de juiste wijze politiek bedrijven.

Ondertekenaars menen, dat onder de gewijzigde politieke omstandigheden een nieuwe methode van politiek bedrijven voor de PPR noodzakelijk is.

Zij komen tot de volgende stellingen:

1. Om de nog niet bereikte politieke doeleinden te helpen verwezenlijken is het niet nodig en niet gewenst dat de PPR als afzonderlijke partij deelneemt aan verkiezingen.
2. De PPR blijft als politieke partij bestaan met als doelstellingen:
 - Alle geestverwanten in vertegenwoordigende lichamen te steunen.
 - Een onderkomen te bieden aan al degenen, die nog geen politiek onderdak hebben gevonden bij een van de andere vooruitstrevende partijen.
 - Open te staan voor al degenen die geestverwanten bijeen willen brengen ter bevordering van de stichting van een progressieve volkspartij, die wettelijke hervormingen beoogt.
3. Om de samenwerking met andere progressieven gestalte te geven en de discussie over met name de politieke doeleinden verder aan te scherpen is het gewenst, dat leden van de PPR lid worden van één van de andere progressieve partijen.
4. Het bestuur zal binnen drie maanden een nieuw kongres uitschrijven, waarop het met voorstellen komt om de partijorganisatie af te stemmen op de nieuwe situatie.

De ondergetekenden doen een dringend beroep op alle leden van de PPR, die het met deze stellingen eens zijn, om adhesie te betuigen en zich als mede-ondertekenaars te melden bij Henk Einmahl, Pastoor Schoutenstraat 7, 's-Hertogenbosch (tel. 04100-30513) of bij Jan van Eupen, Hoogstraat 38, Woudrichem (tel. 01833-1370).

Ondertekenaars zijn:

T. de Bakker, Tilburg; C. Krul, Breda; H. Einmahl, Den Bosch; J. Einmahl-v. d. Beek, Den Bosch; J. Engbers, Olland; K. van Erp, Rosmalen; J. van Eupen, Woudrichem; W. van Gent, Grave; C. E. Goorhuis-Tjalsma, Tilburg; F. Hermans, Oss; P. Hoefmans, Grave; D. van Hoorn, Grave; C. van Hoorn, Grave; N. de Jager, Den Bosch; M. Jongeneel, Breda; C. v. d. Leeuw, St. Oedenrode; J. Mans, Breda; J. Oome, Breda; H. Ruygers, Breda; F. Smeets, Oss; W. Vlietstra, Tilburg; L. de Vos, Grave; D. Willems, Breda; Zr. M. A. van Wielink, Grave; J. van der Zalm, Eindhoven.

Wat nu PPR...?

In de Radikalenkrant van juli heeft al veel gestaan over het voortbestaan van de PPR. Op de kerngroepvergadering van 21 augustus was het ook een discussiepunt. Talloze PPR-leden houden zich of individueel of in hun aktie-centrum met deze problematiek bezig. Maar... is het wel zo'n probleem. Om een doel te bereiken is een middel nodig: Is het doel waarvoor de PPR werd opgericht dan al bereikt? Ik dacht geenszins. We beginnen pas en het zal een zaak van de lange adem worden. Uit taktische overwegingen zullen we allen ervan overtuigd moeten zijn, dat we nog niet zonder deze PPR kunnen. Een ander punt is er één van praktische aard. Laten we de gekozen PPR-mensen in de Kamer, Staten en Gemeenteraden nu in de kou staan? Kom nou, dat kan en dat mag toch niet!! Theoretiseren over alles en nog wat vind ik prachtig, maar blijf daar niet mee aan de gang. Aan de vruchten kent men de boom. Geen woorden maar daden. We moeten overgaan tot politieke activiteiten, en deze komen over via Kamer-, Staten-, en Gemeenteraadsleden. Ik spreek uit ervaring als

gemeenteraadslid. Men moet eerst weten wie we zijn. Een voorbeeld van resultaten na PPR-activiteiten? In de gemeente Bunnik is een samenwerking met PvdA in een „PAR-Bunnik” Bij opéenvolgende verkiezingen t.w. Prov. St. 1970 — Gemeenteraad 1970, 2e Kamer 1971 het volgende beeld: Prov. St.: PAK-totaal 616, PPR-kandidaten 51; Gemeenteraad: PAK-totaal 500, PPR-kandidaten 30; Tweede Kamer: PvdA 629, PPR 152. Een duidelijke opgang, vooral toen de PPR alleen in zee ging. Na de verkiezingen is het stil geworden rond de PPR. Deze stilte moet worden verbroken. Het luchtledige in de informatie vanuit de partij (c.q. leden) moet snel opgevuld worden. Een aktief hoofdbestuur zal daartoe initiatieven moeten ontplooiën. We hebben elkaar nog veel te hard nodig. Zeker om een werkelijk progressieve volkspartij, merkbaar links van het midden tot stand te helpen brengen. De helden zijn hopenlijk nog niet, allemaal moe!

B. G. Wammes — Bunnik
PAK — gemeenteraadslid.

Geweldloze opstand: Alternatief voor burgeroorlog

Onder deze titel verscheen een 230 pagina's dikke pocket van de uitgeverij Wolters - Noordhoff te Groningen, waaraan heeft meege- werkt de Werkgroep 2000. Schrij- ver van dit boek is Theodor Ebert, werkzaam bij het „Fach- bereich Politische Wissenschaft“ aan de Vrije Universiteit van West-Berlijn. Ebert studeerde poli- tieke wetenschappen in Tübingen, München, Londen en Parijs, waarna hij in 1965 promo- veerde tot doctor in de wijsbe- geerte op een proefschrift over theorie en praktijk van het ge- weldloze verzet. Aan zijn boek is een lange bestu- dering van vele vormen van ge- weldloos verzet voorafgegaan. De Bronnenvermelding die hij op- somt is bepaald indrukwekkend, en ook wel interessant omdat met- een duidelijk wordt wat de aan- dacht van de schrijver heeft ge- trokken. Vele geschriften van Gandhi en King heeft hij kenne- lijk doorgeworfeld, en daarnaast tal van publikaties over de ge- beurtenissen in Zuid-Afrika. Grondige kennis van de arbeids- beweging in Europa en de proble- matiek van de atoombewape- ning maken verder duidelijk dat Ebert uit een progressieve rich- ting denkt. In zijn inleiding schrijft Ebert al dat men uit „een balans van vele geweldloze campagnes moeilijk de pretentie kan distilleren, dat op de toepassing van geweldloze strijdtechnieken altijd gegaran- deerd succes volgt. Bij alle acties waarbij ik betrok- ken was (de schrijver heeft aan

tal van geweldloze acties met meer of minder radicale doelstel- ling persoonlijk deelgenomen) heb ik moeten ondervinden hoe moeilijk het is, geweldloze vor- men van actie uit te voeren in- door de traditie gevormde orga- nisaties of nieuwe campagnes te organiseren en tot het einde uit te voeren.“ In het eerste hoofdstuk geeft de schrijver meteen aan waar een belangrijke oorzaak ligt van het verschijnsel dat vele geweldloze acties na verloop van tijd van opzet veranderen. Uiterst belang- rijk is dat de uitvoerders van een geweldloze actie zich beheersen als de machthebbers gaan provo- ceren, waardoor het geweldloze karakter gemakkelijk vergeten kan worden. Zo maakt hij er melding van dat de geweldloze actie van de socialistische Duitse studentenbond van Pasen 1968 uit pure noodweer is uitgelopen op geweld. Ebert geeft vervolgens een gron- dige analyse van het eskalatie-ef- fekt bij verschillende typen ge- weldloze acties. Het ene type is dat van het protest, dat via legale niet-samenwerking kan leiden tot burgerlijke ongehoorzaamheid, het andere type is dat van de kon- stuktieve actie. Van functionele demonstratie kan men dan komen tot burgerlijke usurpatie, waarmee bedoeld wordt dat men eigen bestuursorganen gaat kreë- ren die - naast de officiële be- stuursorganen - taken gaan uit- voeren. Uitvoerig zijn ook de analyses van machtsorganen (na- tionale regering enz.) en de ma-

nieren waarop men van onder af macht kan organiseren. In het negende hoofdstuk krijgt men de indruk dat de schrijver een handleiding wil geven voor hen die een actie tegen het gezag willen beginnen. Nauwkeurig wordt nagegaan hoe in Zuid-A- frika en in India acties stap voor stap werden georganiseerd. Pro- testdemonstraties, hongerstaking en zelfmoord komen ter sprake en vele vormen van niet-samen- werken met de officiële autoritei- ten. De mogelijkheden van economie- se boycot worden evenmin verge- ten, en toegelicht aan de hand van dit soort acties in (opnieuw) India, Zuid-Afrika, en ook in de Verenigde Staten. Duidelijk is dat dit boek geen handleiding geeft voor acties in die landen waar tussen autoritei- ten en oppositie nog mogelijkhe- den tot gesprek open zijn. Pas als het gesprek onmogelijk blijkt te zijn blijken geweldloze acties van het type dat Ebert be- schrijft toepasbaar zijn. Onder meer doordat deze acties uitste- kend georganiseerd moeten zijn, willen ze niet uitlopen op ge- weld; het eskalatie-effect is altijd aanwezig. Voor geweldloze acties van heel andere aard; protesten tegen het beleid in overigens re- delijk bestuurde landen, kan men in dit boek eigenlijk niet terecht. Wie evenwel de problematiek in Afrika en in de Verenigde Staten wil volgen en wil kunnen begrip- pen kan met dit boek goed uit de voeten. Sam Mol.

FRAKTIE-WERK: HELP

1. Een medewerker is nodig voor het in elkaar zetten van een nota over de informatie die kamerle- den krijgen en over alternatieve informatie. Liefst iemand die wat afweet van dokumentatie of bi- bliothekwerk: dokumentalist, bi- bliothekaresse, leerling school voor de journalistiek of dergelij- ke.
2. Het „profijtbeginnel“ viert hoogtij. Wie helpt mij aan kon- krete en nauwkeurige informatie over overheidsuitgaven waarvan bepaalde personen, bedrijven, in-

stellingen profiteren, zonder er voor te betalen (bijvoorbeeld ma- rineschipbasis voor zeebodemon- derzoek door enkele maatschap- pen)? Ik doel niet op het soort gevallen waar de regering al mee komt en die juist de zwakkeren en minder draagkrachtigen in het vlees snijden, maar wil tegen- voorbeelden). Bel zo nodig eerst, alvorens een punt nader uit te werken. Adres: M. van Hulten, Marder- hoek 8, Lelystad, telefoon (03200) 212 79.

Bestaansrecht PPR

Het is voor het eerst in mijn le- ven dat ik lid ben geworden van een politieke partij. Ik ben er al- tijd enigszins afkerig van ge- weest, maar de PPR trok me erg aan. Voorheen was ik meer een zwe- vende kiezer, want er was geen partij die goed gefundeerd durfde zeggen, dat ze solidair waren met de armen, minderheidsgroepen, derde wereld etc. Nu ben ik dan lid en lees ik voortdurend in de Radikalenkrant de wens van op- heffen der partij. Wel als dat de bedoeling is zou ik zeggen, waar- schuw me even dan stap ik weer op. Volgens mij heeft de PPR haar eigen inbreng al heeft ze maar 2 zetels. Zolang het er geen nul zijn, hebben wij bestaansrecht en moeten we strijden voor de wen-

sen van onze kiezers, en dat zijn er nogal wat. Als wij ons ophef- fen, waar blijft onze inbreng in de Progressieve Volkspartij? Ik dacht dat wij het recht hadden, dat daar toch een stukje PPR bij in mocht zitten. Als je in de kranten leest of op radio en tele- visie hoort over de PVP, dan hoor je uitsluitend PvdA en D'66 noemen. Heeft de PPR geen stem? Ook in de Kamer, vind ik, komt de PPR altijd weinig aan bod. Ik hoop dat de nieuwe ka- merleden wat actiever bezig zul- len zijn, ik bedoel daarmee, dat de naam PPR wat duidelijker bij de kiezer, in het algemeen, in het geheel komt te liggen. Velen kennen u nog niet. A. W. Huis in 't Veld, Zwolle

Geacht bestuur (1)

Van het partijburo ontvingen wij een aantal stukken, betrekking hebbende op voortbestaan en taakstelling van de PPR, ná de dit jaar plaats gehad hebbende Tweede Kamer verkiezingen. Deze stukken zijn onderwerp ge- weest van een bespreking op onze bestuursvergadering van he- der. Wij hebben hierover de volgende opmerkingen:
- We zijn het eens met Tonnaer, dat een belangrijk deel van onze idealen ook leven bij de PvdA en D'66. De konsekwenties van deze idealen zijn echter van die aard, dat notoire leden van deze par- tijen onverhuld toegeven, dat deze eigenlijk noch feitelijk of concreet in een verkiezingspro- gram kunnen worden gepresen- teerd: er zou geen elektorale aan- hang voor te krijgen zijn. Onder deze omstandigheden blijft er al- tijd reden voor kleine partijen, die zichzelf de rol toebedelen, te fungeren als geweten, niet alleen voor de konfessionele maar niet minder voor de z.g. linkse par- tijen, door het opsporen en aant- oenen van „onderliggende oorza- ken“ en het van daaruit berede- nen en propageren van priori- teiten. Door deze activiteit wordt links linkser, mits de kleine par- tij(en) zich niet plaatsen buiten de elektorale mededinging, zoals door Einmahl (PPR-Brabant) wordt voorgesteld. Nieuw Links binnen de sinds 1945 enorm ver- rechtste PvdA zou geen schijn van een kans (meer) gehad heb- ben binnen deze partij zonder een opkomende PPR en D'66 daarbui- ten. Als Jurgens stelt, dat het centrum bepaald wordt door links en rechts, moet hieraan worden toegevoegd, dat zulks geldt binnen iedere groepering: ook binnen „links“. Radikalen stellen hardop de vraag: hoe links moet links zijn en verbín- den hieraan konsekwent een elektoraal program, d.w.z. een prioriteiten-opstelling, welke eigen concrete welvaartsobjecten

laat vallen ten behoeve van even concreet aangeduide objecten, zoals die gesteld moeten worden bijv. omwille van de internatio- nale solidariteit. M't Van Hulten erkennen wij, dat voor zulk een program ook in de toekomst niet op groot elektoraal sukses kan en o.i. ook niet noodzakelijk behoeft te worden gerekend: het gaat im- mers om de uitoefening van een (overigens dus noodzakelijke) deelfunctie binnen een groter ge- heel.
- Wij zijn het niet eens met Jur- gens, die een eigen spirituele in- spiratie en/of persoonlijke gedre- venheid teveel vereenzelvigt met 'Politieke ideologie'. „Solidair denken“ en handelen is een brok ideologie of vraagt in ieder geval om een ideologische onderbouw.
- Op de vraag van Tonnaer, of de voor een belangrijk deel nog op te bouwen PPR-identiteit effek- tief voor de kiezers als identifi- katiepunt kan fungeren, antwoor- den wij met Van Hulten bevestig- end, indien aan de door gefor- muleerde voorwaarden wordt voldaan, t.w. landelijk/centraal duidelijk maken, waar de partij staat, en (willen) overgaan op een meer geregeld partij-leven, ten dienste van long-term-plan- ning en continuïteit.
- Overeenkomstig de suggestie van Van Hulten, zal het centrum BoZ zich speciaal tot doel stellen, het eigen statenlid bij de vorm- geving van zijn inbreng in het provinciaal bestuur zo goed mo- gelijk te assisteren en te beïnvlo- eden.
- De door de kieswetgeving gene- eerde politieke partij is naar haar aard en wezen zelf buiten-parle- mentair; met het inhaken op en het helpen verpolitiseren van ini- tiatieven van 'andere' aktiegroe- pen kan volledig worden inges- tend. Bestudering en ontwikke- ling van hiervoor geëigende me- thoden achten wij een essentiële partijtaak.

PPR - Bergen op Zoom

Geacht bestuur (2)

Hierbij zend ik u een verslag van de discussie over de Radika- lenkrant, die wij met onze leden gehouden hebben. De belangrijkste punten, die wij met elkaar besproken hebben, zijn:
1. Wat betreft de samenstelling van een nieuw bestuur.
We zijn het eens met de aanstel- ling van Erik Jurgens als „forma- teur“. Wel hopen wij dat er meer dan acht kandidaten aan het con- gres voorgesteld zullen worden, zodat toch nog van enige inbreng van de leden sprake is.
2. Wat betreft de groep mensen tot wie wij ons gaan richten.
Wij geloven niet, dat we wat dit punt betreft keuze moeten gaan maken tussen ex-confessionele kiezers of kiezers, die niet tot deze groep behoren. Het zal ook van de plaats waar men woont afhangen tot welke groep men zich richt.
3. Wat doen we nu met de PPR.
Zolang er nog geen uitzicht is op een Progressieve Volkspartij, waarin onze ideeën goed behar- tigd worden, voelen wij voor voortzetting van de PPR. Wij stellen echter als voorwaarde, dat er landelijk actie gevoerd wordt voor uitbreiding van het leden- aantal. Deze landelijke actie zouden we als volgt opgezet willen zien:
a. Er komt een landelijke propa- gandakommissie.
b. Alle aktiecentra proberen in een buurtgemeente een aktiecen- trum op te richten. Deze acties worden landelijk gesteund. De landelijke propagandakommissie kan dit b.v. doen door ledenlij- sten te verstrekken van de desbe- treffende gemeente. Tevens zou er landelijk propagandamateriaal kunnen worden verstrekt. Wat betreft zo'n plaatselijke actie

hadden wij het volgende idee: Het aktiecentrum stelt zelf een kort aktieplan op b.v. vier weken voordat men een propaganda- avond in een bepaalde gemeente wil houden. Drie weken voor deze avond worden er affiesjes en ander propagandamateriaal verspreid. Twee weken voor deze avond zet men een advertentie in een plaat- selijk blad, waarin de avond wordt aangekondigd, tevens ook waar deze avond gehouden wordt en wie de spreker is. Een week van tevoren worden huis aan huis uitnodigingen ver- spreid. Eventueel komt er nog een advertentie in de krant.
4. Kiest de PPR bepaalde werk- terreinen?
Wij zouden graag zien, dat de ge- kozen kamerleden kwamen tot een taakverdeling. Deze taakver- deling zou gemaakt moeten wor- den tussen de kamerleden van PvdA, D'66 en PPR, zowel van de Eerste als van de Tweede Kamer. Is die taak dan nog te groot, dan kan ieder nog een persoonlijke keuze maken. Wij zouden graag willen, dat bekend gemaakt werd welke mensen welke taken heb- ben.
5. Kleine fractie, grote fractie (voorstel M. van Hulten.)
Hier zijn we wel voor. Wel zou- den we in de grote fractie zoveel mogelijk mensen willen zien, die geen andere belangrijke functie in de partij vervullen. Anders komt van dit idee toch niets te- recht bij gebrek aan tijd bij de leden van de grote fractie. Dit waren de voornaamste pun- ten. We hadden nog een verzoek: Zou het kongres in Utrecht of in Nij- megen gehouden kunnen wor- den? Dit in verband met de af- stand. PPR - LOSSER.

KONGRES- AGENDA

Het kongres van zaterdag 30 ok- tober in hotel Erica, Berg en Dal (vanaf station Nijmegen bereik- baar met buslijn 1) zal worden voorgezeten door Karel van Eerd. De agendapunten zijn:

- 10.30 uur: opening
- 10.35 uur: toespraak aftredende voorzitter
- 10.45 uur: Inleiding Bas de Gaaij Fortman
- 11.00 uur: Bespreking van de voorstellen m.b.t. de taak en de functie van de PPR (dit omvat de bijdrage van de PPR tot vorming van een Progressieve Volkspartij en het aktieplan 1971-75).
- 13.00 uur: pauze
- 14.00 uur: vaststelling financiële jaartukken (afge- drukt op pag. 4 van dit blad)
- 14.15 uur: verkiezing partijbe- stuur
- 15.00 uur: zo nodig voortzetting bespreking aktieplan
- 16.00 uur toespraak van nieuwe partijvoorzitter
- 16.20 uur: sluiting.

Aktiecentra en leden kunnen tot 25 oktober amendementen indie- nen op de kongresvoorstellen die intussen zijn toegestuurd aan sekretarissen en voorzitters van aktiecentra. Tot die datum staat ook nog de mogelijkheid open tot het indienen van nieuwe voor- stellen. Dit dient — uitdrukke- lijk — schriftelijk te gebeuren.

Wie zich opgeeft voor het kong- res (Keizersgracht 138, Amster- dam) krijgt alle stukken thuis- gestuurd.

De schrijvers van de „brabantse brief“, afgedrukt op pagina 5 van dit blad onder de kop „Twee- mansfractie — zinloze zaak“ heb- ben uit de kerngroepbijeenkoms- t van 2 oktober gekonkludeerd dat hun ideeën weinig bijval vinden.

Zij hebben daarop in een kom- munikee meegedeeld, af te zien van pogingen bijval te vinden en zullen op het partijkongres geen voorstellen indienen.

Geacht bestuur (3)

„WAT NU MET DE PPR.“
Over dit onderwerp werd, op uw verzoek door onze afdeling ge- sproken samen met het A. C. van Krommenie. Aanwezig waren 25 personen onder wie de heren Vroom en Geerts namens de PPR.

De vergadering was vrij eensge- zind over het bestaansrecht van de PPR. Men was ervan door- drongen dat een snelle groei, zo- als we die aanvankelijk allemaal

verwachten, te optimistisch was gedacht. Het eigen gezicht van onze partij was naar veler mening onvol- doende uit de verf gekomen. De vergadering vond ook dat wij ons vooralsnog niet al te veel ver- schuilen moeten achter de ande- re progressieven. Hoewel hun en onze doelstellingen in veler opzicht gelijklopend schijnen te zijn is er over de uitgangspunten zeker verschil waar te nemen. Met name dacht onze vergadering dat de materiële uitgangspunten

van de anderen toch niet de onze zijn. De vergadering deed haar best één noemer te vinden voor onze werkelijke beweegredes maar slaagde daar maar ten dele in. Het woord „bewogenheid“ is zeker geen geslaagde typering voor ons werk maar zit er toch vlak bij in de buurt. Wij zullen er aan moeten wennen dat wij voor- lopig klein zullen blijven omdat b.v. ontwikkelingshulp voor ve- len aankomt op betalen. Gelukkig is er bij steeds grotere groepen onderwijzers, vormingsleiders, enz. belangstelling voor de PPR. hetgeen op de lange duur uitwer- king moet hebben. Knelpunten vond men b.v. de

zorg voor 45+ ers die door be- drijfssluitingen op straat komen. Buitenlandse arbeiders dienen in eigen land werk te hebben en niet zoals nu geschiedt deze men- sen hier naar toe te halen. Onze partij zal ook met alle middelen moeten aandringen om de zinloze bewapeningswedloop te beëindig- den door spanningen in de we- relid weg te nemen. Vooral moeten wij ook proberen de organisatorische opbouw van de PPR ter hand te nemen. Het moet niet kunnen dat een afde- ling zoals b.v. Krommenie na herhaalde verzoeken niet opgeno- men wordt in de cirkulatie. PPR - Zaandam.

GEEN BIJVAL VOOR 'OPHEFFERS'

Een groep van 61 leden, bijna allen uit West-Brabant heeft heel duidelijk gereageerd op een oproep van 26 voornamelijk Oostbrabanders, adhesie te betuigen aan een streven, de PPR te weerhouden van verdere deelneming aan verkiezingen (deze oproep is afgedrukt op pag. 5) De 61 Westbrabanders keren zich tegen genoemde oproep in een viertal punten:

- 1: Geen enkele authentieke reden wordt opgegeven voor het waarom het niet nodig zou zijn en niet gewenst, om als afzonderlijke partij aan verkiezingen deel te nemen. Onder gewijzigde „politieke” omstandigheden wordt ons al te exclusief verstaan: elektroal sukses, of liever het uitblijven daarvan, zonder dat zelfs maar een poging wordt gedaan om te onderzoeken of de schatting dan wel de maatstaf van dit sukses, zoals die door Tonnaer en Aarden indertijd is aangegeven voor een nieuwe en bovendien „moeilijke” partij (vergelijk van Hultens artikel in de Radikalenkrant) niet onwezenlijk en onrealistisch moet worden geacht.
- 2: Een politieke partij die niet deelneemt aan de parlementaire wedloop is GEEN politieke partij, in geen geval langer een „partij” zoals de andere, al dan niet progressief, en daardoor een onduidelijke faktor in elk partijen-initiatief die gericht is op progressieve samenwerking. Men moet dan spreken van een „beweging”. Wij voelen niets voor een lidmaatschap van een zoveelste noble maar vrijblijvende beweging die zich ijverig — maar vrijblijvend — richt tot politieke partijen en potentiële GEEST-verwanten. Het loslaten van het verband tussen woorden en daden, van de spankracht tussen politieke idee en machtsvorming ter realisatie zal ongetwijfeld de dynamiek uit de beweging halen en de realiteitszin doen afnemen.
- 3: Het „lidmaatschap van één van de andere progressieve partijen” dat kennelijk voor alle leden van de PPR-beweging i.o. gewenst wordt geacht, is in het licht van het vorenstaande een contradictio in terminis. Of de PPR is een partij op voet van soortgelijkheid met andere partijen in een pluriform en eventueel wisselend samenwerkingsverband, waarbij een dubbel lidmaatschap overbodig is, omdat gezamenlijk de parlementaire standpunten worden bepaald. Of de PPR is een discussieclub waarvan de leden onderscheidenlijk en van verschillende partijen zijn (om discussie mogelijk te maken). Het dubbel lidmaatschap is per definitie ongeschikt om groepssamenwerking gestalte te geven. Zodra een geregelde samenwerking tussen progressieve partijen tot stand zal zijn gebracht, dient als waarborg voor de erkenning, herkenning en handhaving van de identiteit van de deelnemende groepen het dubbel lidmaatschap voor bestuursfunctionarissen verboden te worden.
- Het individuele, niet-bestuurlijk-representatieve dubbel lidmaatschap is wat het is: het lidmaatschap van twee groepen die blijkbaar elk om de eigen bestaanswijze, samenstelling, doelstelling en de gemeenschappelijke poten-

ties worden gewaardeerd en mede in stand gehouden. Het scheppen van eenheid in één partij ten koste van de pluriforme groepen van andere of kleinere omvang levert dan ook veel verlies op, die in deze tijd met hulp van moderne organisatietechnieken en methoden niet nodig en nog minder gewenst zijn.

4: Een buitengewoon kongres ter bespreking van een nieuwe politiek omwille van essentieel gewijzigde omstandigheden achten wij niet alleen overbodig, maar voor het voortbestaan en het prestige van de partij eerder schadelijk.

De ondertekenaars zijn:
J. Heynen, W. R. A. M. Smout, A. v. d. Bulck, A. J. Dorsman, A. Diepe, H. Tissing, W. Hagen, Naars, M. de Jong, F. Passier, A. Passier-v. d. Meydenberg, F. de Waal-Hachmer, C. H. Hendriks-Ouderdoorn, L. Bruys, J. Verbraak, M. J. Hagenaars, J. Jacobs, M. G. Kunst-Janssen, M. v. d. Aa, J. Eysermans — allen te Bergen op Zoom.

A. J. Pijnen en P. Buuron te Hoogerheide, W. van Ravels en M. Coppens uit Wouwe, A. v. d. Zande uit Halsteren, M. de Ron, C. W. Hoendervangers en J. Bakx uit Steenbergen, L. Moors-Crusio uit Nieuw-Vossemeer.

A. A. M. van Pinxteren, A. v. Pinxteren-Doorenbosch, M. J. van Herel, J. C. Veldhoven, C. J. Bek-

Vele meningen

Een ledenbijeenkomst van 24 september stond in het teken van het a.s. kongres en de te volgen koers. De meningen liepen zeer uiteen, van:
Opheffen. Geen bestaansmogelijkheden meer, daar het niet mogelijk is alles opnieuw te bemanen en op te bouwen. Blijf actief en vorm b.v. een actiegroep in de PvdA. Het standpunt van Drontheim, dat op alle kongressen bekrachtigd werd, lijkt niet meer te bestaan. Op het ogenblik valt men terug op het christengroep idee, dit is in strijd met het principe uit het begin.
Tot: Men moet in de toekomst kijken en doorgaan tot de totstandkoming van een grote progressieve volkspartij. Aktie blijven voeren, vooral de verlaging van de kiesdrempel kan belangrijk zijn. Afbraak van de konfessionele partijen gaat door en de PPR heeft daarin een taak. De PPR zal zich duidelijker moeten manifesteren.

Kiezers en gekozen vertegenwoordigers in Eerste en Tweede Kamer, staten en raden mogen niet in de steek worden gelaten.

PPR — Leeuwarden.

Wel samenwerking, geen fusie

De laatste tijd hoort men steeds over „één grote progressieve volkspartij”, waarin de progressieve partijen samen één partij zouden moeten vormen. Bij deze zijn wij zo vrij onze zienswijze naar voren te brengen. Wij zijn een club gepensioneerden, die toch nog steeds politieke belangstelling hebben. Een grote progressieve volkspartij ja, maar dan enkel in de top, d.w.z., beraadslagen, standpunten bepalen met de hoofdbesturen van de diverse partijen. Wij kunnen ons voorstellen dat een of meer partijen een afwijkende mening heeft, dan hoeft er niet afgesplitst te worden, maar ieder brengt dan zijn eigen standpunt naar voren ook in 't parlement. Dus geen strak georganiseerde partij waarbij de voorzitter uitmaakt hoe er gestemd moet worden. We hebben het bij D'66 gemerkt, een gedeelte voelt niet voor één strak georganiseerde grote progressieve partij, maar zeker wel voor een nauwe samenwerking. Zou 't bij andere partijen anders zijn? Geef toch de kiezers zoveel mogelijk vrijheid en laat ieder op zijn voorkeurspartij stemmen. 't Is toch onbelangrijk door welke deur ze naar binnen gaan, als ze maar in de „progressieve zaal” komen. Daarom is 't zo goed dat de PPR blijft bestaan. Zo kunnen wij ons voorstellen dat de KVP en misschien ook de AR op den duur bij de topsamenwerking

komen, maar zeker nooit in één strak georganiseerde partij, want dan kunnen ze zo ongeveer de helft van de partij afschrijven, die naar VVD of DS'70 gaat. Verder kunnen we ons voorstellen dat de PSP mee zou doen en laat hun, hun hobby van b.v. „republiek en legeraafschaffing”, want hiervoor zijn ook een grote groep kiezers en daar hoeden de andere partijen niet achter te staan. De kiezers zullen dan bij de verkiezingen wel laten merken hoe ze over diverse partijen denken. Verder is onze kring van mening dat het nooit mag komen tot één progressieve en één conservatieve partij, dan regeren als 't ware twee families 't land om beurten met de onontkoombare stieriele verstarring. Wat betreft de vorming van een alternatieve regering, zoals bij de afgelopen verkiezingen, is alleen maar geestdriftig toe te juichen. Nu konden de kiezers zien, welke richting het kabinet zou gaan, gezien de personen die er deel van uit maakten. Hoeveel spijtstemmers zouden er zijn nu dit kabinet uit de modder is gekomen? Mijne heren dit is zo het vornaamste wat we wilden uiten. Doet er mee wat u wilt, maar het is misschien toch de moeite waard om er over te denken. We blijven met interesse de PPR volgen en verblijven namens de club van gepensioneerden, hoogachtend,

H. VERHOEVEN

kers, P. J. Mandos, J. Borghouts, C. H. Buysen, A. Vusschers, A. Vusschers-Kok, H. S. M. Weber, G. A. G. Wijnings en B. Bierkens te Roosendaal. D. J. Zantboer uit Dinteloord, A. Kas en J. M. de Koning uit St. Willebrord, C. Backx te Nispen, F. Renne en J. Janssen uit Hoeven, C. H. v. Bers uit Stampersgat, J. A. v. d. Rook, J. G. Rockx, P. v. Merrienboer en D. Bartels uit Oud-Gastel, C. P. de Veth, M. R. v. Oosterhout, A. F. P. v. d. Oudenhoven en M. M. van Oosterhout uit Oudenbosch, Hagelaars uit Den Bosch, J. Geerts te Amsterdam, C. P. H. v. Waterschoot te Oostburg, J. Verheulen te Apeldoorn en Aben uit Lelystad.

Intellectuele splinter

Het apart functioneren van de PPR als partij heeft voordelen, maar voor de grote massa blijft het een onduidelijke (intellectuele) splinter. Als belangrijk voor een zelfstandige PPR-kandidaat kan worden genoemd:

1. Aandacht voor de belangrijke vraagstukken (mondiale) van deze tijd.
 2. Brugfunctie en geweten voor konfessionelen in de christelijke partijen.
- Ons doel moet zijn te blijven streven naar een progressieve concentratie, liefst als een geheel nieuwe partij onder opheffing van de PvdA., D'66 en PPR.

De kleinste mogelijke meerderheid van het AC Wijk bij Duurstede inclusief de al bekend zijnde mening van de overige PPR-leden is, dat gezien de ontwikkeling van de Partij van de Arbeid een aansluiting bij deze partij een goed alternatief is voor het tot stand komen van de progressieve concentratie.

PPR — Wijk bij Duurstede.

„RADIKAAL” UIT ONZE NAAM

De actiegroep Bergh — mede namens de Achterhoek meent, dat de naam „Radikalen” uit de aanduiding dient te verdwijnen. De naam „Radikalen” wordt ten plattelande vertaald als „terreur” en zal nooit of te nimmer, althans in lengte van jaren niet aanslaan. Er zijn per saldo een relatief klein aantal personen, dat zich voor politiek interesseert en in werkelijkheid weet wat een partij wil, doch als deze begeleid wordt met een naam als „radikalen” wordt dit hier in de Achterhoek gevoeld als een terreurpartij. Een groot deel van de misoogst bij de laatste verkiezingen is hier debet aan.

Namens de groep
J. G. E. Schaafs - Zeddam,
Dr. Jac. Thijssestraat 18.

Najaarsaktie „Werk aan de wereld”: 18-24 okt. '71

De landelijke najaarsaktie van NOVIB, UNESCO en UNICEF is weer op komst. In de derde week van oktober, als de Verenigde Naties hun verjaardag vieren, wordt op alle Nederlanders een beroep gedaan zoveel mogelijk af te staan om daardoor het lot van onze medemens in de arme landen te verbeteren. Ditmaal, nu UNICEF en UNESCO hun zilveren jubileum vieren, wordt er een gouden opbrengst verwacht. De aktie WERK AAN DE WERELD, die een bredere opzet is van de bekende Anti-Honger-Aktie, moet een sukses worden, vooral omdat een nieuwe fase in de ontwikkeling van de arme landen is begonnen. Het eerste ontwikkelings-tienjarenplan — een initiatief van wijlen president Kennedy — is afgesloten. Alle tot de Verenigde Naties behorende landen hebben nu de verplichting op zich geno-

Een grote werkgroep rondom de twee Kamerfrakties

De „grote fraktie” waarvan in Michel van Hulten's „Aktievoorstel 1971-1975” (zie Radikalenkrant van september) sprake is, heeft haar eerste bijeenkomst gehouden, 10 en 11 september op „De Essenburgh” in Harderwijk. Uiteraard ging het om een eerste terreinverkenning: om het wederzijds toetsen van de filosofie die aan de basis van dit werk zou moeten liggen, om het bespreken van een prioriteitenlijst, en om het bestuderen van de mogelijkheden tot efficiënt werk en effectief contact.

De opkomst was geringer dan verwacht was. Van de vijftig die in eerste instantie uitgenodigd waren, namen er vijftien aan de besprekingen deel. Verder waren er nog zeven toezeggingen van mensen die ditmaal verhinderd waren. De grootste helft had het dus laten afweten, in de meeste gevallen wegens tijdgebrek (de gestelde eis van één weekend per zes weken was dan ook wel fors geweest...).

Teleurstellend was de geringe respons van de leden die de eerste negen plaatsen van alle Tweede Kamer-lijsten bezetten: vier van de negentien die als zodanig in aanmerking kwamen, hadden positief gereageerd.

BEWEGING OF PARTIJ

De eerste discussies betroffen vooral de vraag: gaan we er bij ons werk van uit dat we politieke partij zijn, met alle konsekwensies vanden (streven naar een kwantitatief belangrijke ahang!), of zien we onze groepering meer als een beweging, als een promotor van bezinningsprocessen? Bij de grote fraktie sloeg de weegschaal duidelijk door naar het laatste.

Natuurlijk wil men de politieke realiteit niet miskennen. Per slot van rekening is het een eerste taak van deze groep om onze afgevaardigden in de beide Kamers met studie en adviezen te steunen, aan hun deskundigheid en slagvaardigheid een groter dimensie te geven. Gebeurt dit goed, dan kan het belang van de kleine fraktie boven haar omvang uit groeien.

Maar zwaar woog toch ook de overweging dat een brede bewustwording van hen die nu nog te klakkeloos konfessioneel stemmen best op gang te brengen is door een betrekkelijk kleine groep, als die maar actief is, de grootst mogelijke deskundigheid nastreeft, en voortdurend wegen zoekt om anderen te bereiken. Ook in de voorbereiding tot een progressieve volkspartij zal zulk een groep een wezenlijke functie kunnen vervullen, en moeten vervullen. Temeer omdat de mogelijkheid dat — door ontwikkelingen buiten ons om — die progressieve volkspartij een kwantitatief sterke rechtervleugel krijgt niet geheel denkbeeldig is; daartegenover dient de linkervleugel dan een sterk geformuleerde inbreng te kunnen stellen.

VERDE EN VERNIEUWING

Toen de prioriteiten aan de orde kwamen, werden vrij snel twee hoofdlijnen aanvaard: de vredespolitiek en het streven naar een structurele vernieuwing van de maatschappij. Twee terreinen die onlosmakelijke delen van één groot geheel zijn, want beide lijden ze onder het heden vigerende principe van de onderlinge nutsvergelijking, volgens hetwelk alles wordt herleid tot in geld uit te drukken maatstaven, zodat de rechtvaardigheid maar al te gemakkelijk wordt opgeofferd aan de doelmatigheid. Bij een nadere uitwerking bleek, door hoeveel verschillende facet-

ten van deze totale problematiek de leden van de grote fraktie gefascineerd werden. Op de prioriteiten die Michel van Hulten voorstelde (een detaillering van de in de Radikalenkrant gepubliceerde voorstellen) kwam een lange reeks van aanvullingen. Dat onmogelijk aan alle wensen kon worden voldaan was evident. De werkwijze die tenslotte uit de discussies te destilleren viel zag er grosso modo uit als volgt:

- de leden van de kleine fraktie stellen zelf hun prioriteiten voor eigen studie; onderwerpen die reeds door experts van gelijkgezinde frakties beheerst worden, kunnen ze wellicht overlaten; voor het overige spelen hun eigen verantwoordelijkheidszin én voorkeuren een rol;
- de bestaande themakommissies kunnen een groter informerende en adviserende functie krijgen (en daartoe de medewerking van méér geïnteresseerde leden gebruiken);
- de grote fraktie dient te worden uitgebreid met mensen die op verschillende terreinen van nut kunnen zijn;
- bovendien is óm deze fraktie heen nog een tweede linie mogelijk van (ook wel tijdelijke of incidentele) medewerkers en adviseurs.

GEEN WENSELIJST ZONDER MENSENLIJST

Bij dit alles gold de overweging dat het aansnijden van bepaalde thematieken alleen zinvol was, indien voldoende deskundige en gemotiveerde leden zich daarvoor zouden inzetten. Op die grond vond men uitbreiding van de grote fraktie en van de themakommissie zeer gewenst. Maar ook hoopte men dat er zich andere studie- en actiegroepen zouden vormen. De indertijd tot stand gekomen programmakommissies, waarvan er vele na de publicatie van het partijprogramma nog slechts een leven op papier leidden, zouden misschien een aanknopingspunt kunnen bieden. Maar ook voor initiatieven buiten die kring wilde de grote fraktie zich openstellen. Veel meer partijen zouden moeten gaan doen wat hun hand te doen vond: niet onderwerpen ter bestudering aan de grote fraktie voorleggen en dan afwachten wat er uit komt, maar zelf de zaken ter hand nemen en daarvan mededeling doen en te zijner tijd verslag uitbrengen. Bij zulk een opzet is chaos natuurlijk niet uitgesloten, maar men dacht wel flexibele structuren te kunnen scheppen waardoor dit zou worden ondervangen.

Langs deze weg zou er in de partij een heel intensieve en gedifferentieerde activiteit kunnen groeien. En die zou ons kunnen afhelpen van het absurde en verlamdende image van de partij-die-zich-toch-wel-gauw-zal-opheffen, dat door een handjevol weifelaars is opgeroepen.

Lou Hoefnagels

Aktie gevoerd. Met veel sukses. De naam sprak aan, maar wakte ten onrechte de indruk als zou het uitsluitend om leniging van een tijdelijke nood gaan. Om een soort lapmiddel. In werkelijkheid is al aanstonds geprobeerd de oorzaken van die hongersnood te vinden en te bestrijden. Vooral door verbetering van structuren, zoals het stichten van landbouwscholen en de aanleg van irrigatiewerken.

Om aan te geven, dat de Anti-Honger-Aktie in een veel bredere opzet beter tot zijn recht komt, is een jaar geleden voor het eerst de nieuwe naam WERK AAN DE WERELD gebruikt. Gebleken is dat de relatie tussen de Anti-Honger-Aktie die jarenlang een groot sukses is geweest en de nieuwe aktie WERK AAN DE WERELD niet duidelijk is overgekomen.

OPHEFFEN NU NIET REËEL

De PPR, in 1968 opgericht, heeft vanaf haar ontstaan een toevluchtsoord willen zijn voor de progressieve confessionele kiezers, die niet tevreden zijn met het beleid van de KVP, ARP en CHU, en anderzijds niet op PvdA of D66 willen stemmen. Op grond hiervan verwachten wij in enkele jaren uit te kunnen groeien tot een partij met een redelijke aanhang (5-7 zetels, zie uitspraken Aarden tijdens verkiezingscampagne). De verkiezingen van 28 april jl. hebben echter een duidelijke aanwijzing gegeven dat deze opzet niet gelukt is. De aanhang in het zuiden (mijnstreek, Brabant, Zeeland) welke bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten ongeveer 5% bedroeg, daalde tot het landelijk gemiddelde. Daar tegenover stond, dat onze aanhang in het noorden tot het landelijk gemiddelde steeg. Het resultaat was 2 Kamerzetels.

Op grond van deze uitslag rees de vraag of het nog zin had verder te gaan met de PPR. Het bleek al spoedig dat de meningen verdeeld waren. Voordat we een definitieve uitspraak op het komend congres gaan doen is het verstandig om niet alleen naar de verkiezingsuitslag te kijken, maar eens na te gaan hoe onze aanhang is samengesteld en of op die grond in de toekomst iets te verwachten is.

Uit bijgevoegde tabellen kan men m.i. concluderen dat de aanhang van de PPR vooral te zoeken is bij de jongste kiezers. Van hen die bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten niet gestemd hadden en nu wel, heeft 3% PPR gestemd, hetgeen beduidend meer is dan het landelijk gemiddelde. Mag men op grond van deze cijfers en het feit dat de groep 18-20-jarigen in het vervolg ook stemrecht heeft verwachten dat de PPR in de toekomst zal uitgroeien tot een partij van redelijke omvang? Naar mijn mening niet:

1. uit het onderzoek van Marcel van Dam is gebleken dat van hen die bij de verkiezingen voor de Prov. Staten op de PPR gestemd hebben, 54% bij de TK-verkiezingen op ons gestemd heeft. De PPR heeft dus te maken met een grote groep „floating voters”.
2. De groep nieuwe kiezers, inclusief 18-20-jarigen bestaat uit ongeveer 500.000 personen.² Bij een opkomst van 75% zijn dit 375.000 personen. Van hen stemt 4,1% op de PPR, d.w.z. 14.000 personen, niet genoeg voor een zetel, wel om een eventuele restzetel binnen te halen.

De conclusie die we uit het bovenstaande m.i. kunnen trekken is, dat de PPR nimmer zal uitgroeien tot een middelgrote partij.

De vraag die nu gesteld kan worden is of het bovenstaande moet betekenen dat we ons moeten opheffen, en zo ja wanneer:

1. ogenblikkelijk, d.w.z. op het congres;
 2. op korte termijn;
 3. opheffen op middellange termijn;
 4. niet opheffen en doorgaan, eventueel op een andere wijze.
- ad 1. Wanneer we op het congres besluiten ons op te heffen dan zullen vele kiezers, vooral hen die met moeite op de PPR gestemd hebben, zich bedrogen voelen en de volgende keer weer naar hun oude partij teruggaan. Deze groep is vooral te vinden onder onze Gereformeerde en Ned. Herv. aanhang.
- ad 2. De leden kunnen besluiten zo snel mogelijk een PVP tot stand te brengen. Dit zal niet binnen één jaar realiseerbaar zijn. Wel is het mogelijk na één jaar na te gaan hoe de totstandkoming van de PVP vordert. Mocht blijken dat de PVP vóór 1975 niet realiseerbaar is, dan alsnog opheffen.
- ad 3. PVP tot standbrengen vóór 1979. Tot dan blijven bestaan. Eventueel opheffen na de TK-verkiezingen van 1975.
- ad 4. PPR blijft tot in lengte van dagen bestaan?

Persoonlijk beschouw ik een direct opheffen van de PPR (zie ad 1) als een niet realiseerbare zaak. Het lijkt mij gewenst dat de afd. Utrecht-stad, indien mogelijk samen met andere afdelingen, het congres een uitspraak vraagt met als kern dat een PVP vóór de TK-verkiezingen van 1975 tot stand gebracht moet zijn.

PPR volgens leeftijd		Nieuwe kiezers		Opbouw kiezerscorps	
21-30	46,5%	17 %	KVP	21-30	24 %
31-40	14,5%	20,5%	PvdA	31-40	18,3%
41-50	21,6%	8 %	VVD	41-50	20,1%
51-64	11,9%	7 %	ARP	51-64	22 %
65	5,6%	3 %	CHU	65	15,6%
		15 %	D'66		
		4 %	CPN		
		7,5%	PSP		
		8,3%	DS'70		
		4,1%	PPR		

dat de PPR de ontwikkeling jaarlijks op een congres zal evalueren en zich het recht voorbehoudt op grond van de ontwikkelingen zich alsnog op te heffen. Bij de tussentijdse verkiezingen moet er naar een zo vergaand mogelijke samenwerking met andere progressieve groeperingen gestreefd worden.

1) Gegevens ontleend aan verkiezingsonderzoek van Marcel van Dam.

2) Cijfers ontleend aan Statistisch Zakboek 1970.

Jacques Blommendaal, Utrecht.

RADIKAAL VOOR EEN PROGRESSIEVE VOLKSPARTIJ

Op 28 april groeiden wij in Utrecht-stad boven het gemiddelde percentage (1,8%) van de landelijk uitgebrachte stemmen op de PPR. Onze partij verzamelde in Utrecht-stad 3528 stemmen, d.w.z. 2,6%.

Vergeleken met de statenverkiezingen in 1970 was dat een vooruitgang. Wij kunnen ons verkneukelen over het groeiend vertrouwen in de PPR. Misschien kunnen we ook nog een beetje trots zijn op het groot aantal stemmen van jonge mensen: studenten aan de IBB-jaan en jonggehuwden in Overvecht. Toch bleef deze vooruitgang onder de maat vooral wanneer wij zien dat wij zeer weinig stemmen verzamelden in de volksbuurten: Rivierenwijk (98), Ondiep (108) en Zuilen (238). Gelukkig kreeg de PvdA in laatstgenoemde wijken verreweg de meeste stemmen van alle partijen.

Ondanks de vooruitgang in Utrecht-stad hebben de verkiezingen mij duidelijk gemaakt, dat de PPR door slechts weinig vooruitstrevende kristenen gebruikt wordt als overstapje uit de confessionele partijen naar een links georiënteerde partij. Ook al bevinden er zich in onze partij vele confessioneel georganiseerde werknemers (NKV en CNV), de massa werknemers „van kristelijke huize” vond de weg niet naar onze partij. Hierin komt onze stad overeen met de rest van het land, vooral ook met Brabant en Limburg. De dekonfessionalisering van de Nederlandse partijpolitiek voltrekt zich gedeeltelijk buiten

de PPR om. Daarom vertegenwoordigt de PPR als zelfstandige partij geen politieke macht in het parlementaire krachtenspel. De ingezette dekonfessionalisering valt iets gelukkiger uit voor de PvdA, maar heeft nog niet zulke vormen aangenomen, dat men kan spreken van een grote doorbraak of oversteek. De grote uittocht vindt niet plaats, ondanks de inspanningen van meer dan 10 jaar van de PvdA om de kristenen uit hun verscheurde tent te lokken.

Noch de PvdA, noch de PPR blijken voor grote groepen confessionelen een aantrekkelijk thuis te bieden. D'66 is in zijn eerste groei enigszins vertraagd. Daarom dient er zo snel mogelijk een nieuw huis gebouwd te worden, een progressieve volkspartij. Vóór de volgende verkiezingen dient dat rond te zijn, wil de nieuwe aanpak van oude en nieuwe problemen kans van slagen maken bij ons volk. Het alternatieve kabinet met zijn hoofdlijnen voor een regeringsprogramma was een aardige aanzet. Afbreken van deze lijn omdat het ten koste gaat van eigen institutie, en eigen heilige huisjes lijkt mij politiek onverantwoord. Daarom ben ik radikaal vóór de PVP, niet enkele maanden voor de verkiezingen, maar van nu af aan bij alle politieke beslissingen. Binnen die PVP zullen richtingen of vleugels de partij voor versterking behoeden. Buitenparlementaire actie van PVP-leden zal juist in een progressief midden een parlementair gehoor vinden.

Frans Vocking — Utrecht

VLEUGEL OF GETUIGENIS

Indien ik iets moet zeggen over de toekomst van de PPR kan ik me vrijwel geheel bij het vorige artikel van Frans Vocking aansluiten.

Vrijwel geheel, omdat ik het een probleem vind hoe de structuur van de PVP zou moeten worden. Wanneer we aan één partij denken, dan komt er ook één programma, ondanks de vleugels in de partij. Hoe zal dit programma worden? Een echt links programma, of een grauw gemiddelde tussen links-links en rechts-links (vergeef me de termen)? Hoe vallen diverse punten over b.v. socialisatie (b.v. van de grond) tussen D'66 en de rest te combineren! Wie wint er dan in het programma? Hoe is de oppositie binnen de partij?

Een andere mogelijkheid is (misschien is dat wel het zelfde, maar alleen iets uitgewerkt) dat de PPR, liefst te zamen met de PSP (we moeten vooral de PSP niet verliezen, we moeten konstante druk uitoefenen om mee te doen), een eigen gezicht en een eigen rol heeft binnen de PVP, namelijk als groep van getuigen.

Een groep van getuigen, die constant te keer moeten gaan tegen de vele uitwassen die een mammoet-partij als de PVP ongetwijfeld zullen ontsieren, zoals parlementarisme, vriendjespolitiek, traagheid, geneigdheid tot het kleurloze kompromie, gebrek aan interne democratie, verwijdering leden - „partijbonzen”, en meer van dat soort zaken. De PPR/

event. PSP zou binnen een PVP op zinnvolle wijze druk kunnen uitoefenen op het programma en de daden van de PVP. Veel zinvoller dan de PSP nu, omdat de PPR/ event. PSP dan lid zijn van de PVP en er als zodanig naar hen geluisterd zal moeten worden. Immers de PSP verzandt nu in het isolement en haar woorden blijken vruchteloos te zijn. Zij kan geen invloed uitoefenen binnen de PvdA, en ook niet op de regering, terwijl de kans dat ze zelf ooit in de regering komen wel erg klein geacht moet worden.

Als zelfstandige groep binnen de PVP zal zij, versterkt door PPR en links PvdA, directe invloed kunnen hebben op een eventueel regeringsprogramma van de PVP. Ook zou binnen deze groep de (buitenparlementaire) actie gestalte kunnen krijgen en doorgevoerd kunnen worden tot daar waar uiteindelijk de politieke beslissingen worden genomen, de partijcongressen, het parlement en de regering. Indien de PSP, die nu verscheurd wordt en wier energie geabsorbeerd wordt door interne moeilijkheden, wat een resultaat schijnt te zijn van vele jaren vechten en werken zonder vrucht, hier niet aan mee wil doen, dan zal de PPR het alleen moeten proberen waar te maken, gesteund door links PvdA: een zelfstandige getuigende macht binnen een PVP.

Jaap Gruys — Utrecht

RECHT DOOR OF LINKS AF

Al onze goede bedoelingen ten spijt kwamen we niet verder dan een tweemans fractie in de tweede kamer. Een tweemans fractie die ondanks hard werken het niet zal kunnen mannen. Een tweemans fractie, waarin zelfs geen van de twee vertegenwoordigers van de werknemers terugkeerden en die dus uit de hoek van de werknemers (nog altijd de massa van de kiezers) de wind van de waardering, of de populariteit, niet mee heeft.

Een splinterpartij dus met weinig meer perspectief voor de volgende verkiezingen. Een partij, die bij velen sympathie verwierf om haar eerlijk radikale opvattingen, maar die in aantal aanhangers weinig indrukwekkend is.

Zal zo'n partij, die van 3 op 2 zetels terugviel, echt de bindende kracht van een toekomstig P.A.K. verband zijn? Laten we wel reëel en nuchter blijven.

Wij zijn een partij, waarin het maatschappelijk engagement rijkelijk vertegenwoordigd is, waarin vredesidealen hoog oplaaien, waarin bijval met vele akties luid opklinkt, maar die desondanks niet de aansluiting wist te vinden met de massa van de kiezers, die nog altijd uit de werknemers bestaat. De kiezers op wie wij hoopten, gingen zelfs onze deur voorbij, rechtstreeks naar de PvdA.

Moeten wij daaruit geen conclusie trekken?

Natuurlijk kunnen wij nu vrolijk

doorgaan en streven naar een Progressieve Volkspartij, maar dan moeten wij ons toch wel de volgende vragen stellen:

- of D'66 voor wat het sociaal economische deel van haar doelstelling aangaat daarvoor wel voldoende basis biedt;
- of daarmee niet een authentiek stuk socialisme en een gunstige ontwikkelingstendens in de PvdA verloren gaat;
- of wij als PPR daarop nu echt wel zo veel invloed kunnen uitoefenen.

Natuurlijk kunnen wij recht door gaan als PPR en indien de confessionele partijen op de huidige wijze bezig blijven hun eigen programma's te verraden en hun kiezers te misleiden, is er wat voor te zeggen. Maar dan zal er veel, heel veel aan onze partij moeten veranderen, voor wij die kiezers trekken.

Wij kunnen ook links af gaan en het vele goede dat in onze partij tot ontwikkeling is gebracht en aan maatschappelijk engagement aanwezig is, meebrengen in de PvdA. Mits wij geen partij in de partij willen zijn, maar de daar op gang zijnde ontwikkelingen willen bevorderen, zou dit heel gunstig kunnen zijn.

Waar vele kiezers voorgingen, zullen mogelijk vele kiezers volgen. Wat doen we? Recht door of toch maar links af?

Ben Damhuis — Utrecht

STOPPEN ERMEE

Ondergetekenden, leden van de afd. Beverwijk van de PPR., zijn tot de volgende conclusie gekomen:

Uit de laatste verkiezingsuitslag blijkt, dat de PPR geen reden meer heeft, om te blijven voortbestaan. De omstandigheden waren voor de PPR zeer gunstig, en zullen in de toekomst zeker niet gunstiger kunnen zijn. Ondanks het feit, dat door een aantal leden zeer veel energie is opgebracht, is de partij te klein gebleven.

De resultaten van de laatste verkiezingsuitslag zijn zeer teleurstellend gebleken. Dit verklaart met een zeer laag rendement kan niet gecontinueerd worden.

De partij kan geen nieuwe unieke bijdragen leveren, die een zelfstandig voortbestaan rechtvaardigen.

Derhalve dient de PPR zichzelf op te heffen als politieke partij. Voorts delen wij u mede, dat wij aan de uitslag van een congres hieromtrent zeer weinig waarde hechten. Op dit congres zal immers slechts een fractie van ons totaal aantal leden aanwezig zijn, en dan ook nog voor het overgrote deel voorstanders van een voortbestaan van de PPR. Im-

mers de leden, die in een voortbestaan van de PPR niets meer zien, zullen dit congres niet, of in zeer geringe mate bezoeken.

O.i. dient vóór het congres een schriftelijke enquête onder de leden van de PPR te worden gehouden. Ieder lid zou dan een formulier moeten ontvangen, inhoudende alleen het verzoek, dat die leden, die wensen dat de PPR blijft voortbestaan dit aan het hoofdbestuur mededelen. Indien minder dan de helft van onze leden bevestigend op dit verzoek reageert, dient o.i. hieruit de conclusie te worden getrokken, dat de PPR zichzelf dient op te heffen. De uitslag van deze enquête zou nog tijdig vóór het congres openbaar dienen te worden gemaakt. Bij deze zeer belangrijke beslissing heeft o.i. alleen een enquête onder alle leden waarde, omdat dan alle leden de kans krijgen, hun mening kenbaar te maken.

Wij stellen U dan ook voor, over te gaan tot het houden van deze enquête, en de uitslag van de enquête bindend te verklaren voor het al of niet voortbestaan van de PPR.

7 LEDEN UIT BEVERWIJK

ZONODIG WEER IN VERKIEZINGEN

Het actiecentrum van de PPR-Almelo in vergadering bijeen op 21 sept. besprak de toekomst van de PPR.

Als conclusie van het gesprek werd gesteld:

1. De PPR dient te blijven bestaan.
2. Het voorstel Van Hulten om van de PPR een soort actiegroep te maken werd verworpen zeker gezien de situatie in Overijssel en de opbouw van het PPR-ledenbestand met name in Twente, een ledenbestand, dat niet geschikt is voor de realisatie van het plan Van Hulten.
3. De PPR moet blijven als politieke partij, om te blijven stuwten in de richting van een bundeling

van progressieve groeperingen. Eventueel moet de PPR zelfs meedoen aan verkiezingen, als de progressieve volkspartij nog niet tot stand gekomen is. De eventuele verkiezingspropaganda in oude vorm (met de bekende toestanden!) hoeven geen financieel probleem te zijn, want ons werk en onze mensen zullen de propaganda oude stijl moeten vervangen.

Gezien de beweging in de christelijke politieke partijen, waarin een deel „de neus vol krijgen” van het huidige Biesheuvel-Drees bewind, moet de PPR klaar staan, deze groeperingen een alternatief te bieden.

PPR - ALMELO.
(namen onleesbaar)

Radikalen

MAANDBLAD VAN DE PPR

DECEMBER 1971 (30)

PPR kongres 30 okt. Berg en Dal

Alle sombere geluiden gelogenstraft

Het kongres op 30 oktober in hotel Erica te Berg en Dal was gewoon een goed kongres. Er waren ver boven de 200 deelnemers, onder wie prof. Vondeling als vertegenwoordiger van de PvdA, en een ruim bezette perstafel. De bijeenkomst was door het actiecentrum Nijmegen voorbeeldig voorbereid, en de vergaderingen werden door Karel van Eerd met kundige soepelheid geleid.

Maar bovenal: er was een heel positieve enthousiaste sfeer, zó zelfs dat we in de wandelgangen leden van het eerste uur hoorden zeggen dat de geest van Dronten hier weer waaide.

Dat enthousiasme was té meer verkwikkend omdat tevoren door de publiciteit een grote onzekerheid rond de PPR was opgeroepen. Dat de pers juist die geluiden zou oppikken die over opheffing of over aansluiting bij de PvdA spraken, lag voor de hand, want die betekenden nieuws. En van dat oogpunt uit bezien was het zelfs te verwachten dat een voorstel van 26 Oost-Brabanders om maar niet meer aan de verkiezingen deel te nemen, in de pers breed werd uitgemeten, en dat zij een motie van 61 West-Brabanders die daar recht tegenin gingen, veel korter afdeed.

Misschien was met dergelijke effecten in de periode vóór het kongres wel eens te weinig rekening gehouden. Want après tout bleek dat de stemming op het kongres ten aanzien van het voortbestaan van de PPR heel wat gunstiger uitpakte dan ze voordien leek te zullen worden.

De twee Brabantse moties waarvan hierboven sprake was (u vindt ze in de vorige Radikalenkrant respectievelijk op pagina 5 en 7) waren vóór het kongres al ingetrokken, omdat de Oost-Brabanders op de kerngroepvergadering al hadden ingezien een onhaalbare zaak te presenteren, waarna het West-Brabantse tegengeluid ook niet meer hoefde te klinken.

Een van de „Zeven leden uit Beverwijk” die het ook niet meer zagen zitten (zie „Stoppen ermee” op pagina 8 van de vorige krant), de heer Zuurbier sr., verzocht het kongres om het Beverwijkse voorstel maar compleet te vergeten, en bekende dat de indieners volledig in verwarring waren gebracht door al wat er over de PPR geschreven was. Hij bezwoer nu de PPR keihard door te gaan (en oogste het langdurigste applaus van de dag met de onvoltooid opmerking: „We zijn een splinterpartij, akkoord.

Maar ik ben bouwvakker geweest, en ik weet dus: als een splinter echt goed zit...”).

In wezen spitste alles op het kongres zich toe op de motie die Pier van Gorkum uit Zeist indiende en die in grote trekken hierop neerkwam dat de PPR diende te worden opgeheven als zelfstandige partij omdat ze als stroming binnen de PvdA haar radikale ideeën beter zou kunnen realiseren. Die motie werd na uitvoerige discussies verworpen.

Vóór de stemming had Pier van Gorkum zelf al verklaard dat hij actief PPR-lid zou blijven zo lang deze partij bestond; dat tekende wel de sfeer waarin werd gedebatteerd, en was tevens de best denkbare illustratie van wat Joop de Zeeuw stelde: dat zij die

overwogen ermee te kappen eigenlijk alleen maar een andere strategie voorstonden om eenzelfde radikale politiek te kunnen blijven voeren.

Uitvoerige aandacht gaf het kongres aan de geopperde mening dat deze motie, als ze niet nu zou worden aangenomen, toch in de volgende kongressen weer zou spelen. Voor dat perspectief bleek men vrij algemeen erg weinig te voelen. Kennelijk wilde men doorwerken aan vergroting, kwalitatieve verbetering en organisatorische versteviging van de partij, om bij de vorming van een PVP sterker te staan. Men hoopte natuurlijk wel dat die PVP spoedig zou komen, maar vond het ongewenst om de te stellen eisen aan een bepaalde termijn te binden. In het algemeen omdat politieke vernieuwing een werk van lange adem is (Henk Waltmans uit Limburg), omdat je organisaties nu eenmaal niet zo makkelijk omturmt (Erik Jurgens), en ook omdat je te eigen werk volkomen afhankelijk maakt van anderen door aan deze anderen de uiteindelijke beslissing te laten; die beslissing zou namelijk best eens zó laat kunnen afkomen dat je voor een dan eventueel noodzakelijke eigen verkiezingscampagne niet voldoende tijd meer hebt (Sam Mol).

Ook werd erop gewezen dat een zelfstandige PPR een veel groter aantrekkingskracht heeft voor protesterende kofessionelen, en ook voor vele jongeren

De eindconclusie was: de tot een PVP leidende samenwerking verstevigen, maar ondertussen hard doorwerken aan een sterkere PPR: een einde maken aan het gepraat over opheffing, totdat een akute crisissituatie in de samenwerking een hernieuwde discussie zou eisen.

In die geest spraken ook twee van de drie aangenomen moties, elders in deze krant gepubliceerd.

Het fraktie-actie-plan

Het plan dat u in het septembernummer van deze krant hebt kunnen lezen is inmiddels enige malen omgewerkt, naar aanleiding van kerngroepvergaderingen op 21 augustus en 2 oktober. Toch publiceren we niet de nieuwe versie in haar geheel, hoe belangrijk ze ook is als richtlijn voor het in de naaste toekomst te voe-

Nogmaals: een goed kongres.

Gestart met een inleiding van Bas de Gaay Fortman, en besloten met een rede van Dolf Coppes, die allebei elders in deze krant zijn afgedrukt.

Een kongres dat een nieuw begin kan en moet zijn, dat hopelijk een nieuw élan inluidt, de kurve na de voorbije inzinking weer sterk doet stijgen.

ren beleid. We bepalen ons tot de korte samenvatting in acht punten die het bestuur, ten behoeve van de besluitvorming ter vergadering, gemaakt had. (Geïnteresseerden die willen nagaan wat er nu precies in het uiteindelijke stuk anders geformuleerd is dan in het ontwerp, kunnen van het partijbureau toezending van de complete gestencilde tekst vragen.)

Het stuk kreeg op het kongres een toevoeging: punt 3c, betreffende onderwijs en vorming, en werd daarna door de vergadering met grote instemming aanvaard. Nog tijdens het kongres werd opgeroepen tot deelname aan een werkgroep onderwijs (waarover elders in dit nummer meer).

Het nieuwe bestuur

Nadat de resultatenrekening 1970 en de begroting 1971 waren goedgekeurd, en Nico Keek was gedechargeerd — de tijd waarin dit alles gebeurde moet omgekeerd evenredig geweest zijn aan de tijd die hijzelf aan de partijfinanciën had besteed, want dit agendapunt was binnen drie minuten afgehandeld, en dat sloot op zich reeds een soort halde in — kwam de bestuursformatie aan de orde.

Erik Jurgens bracht verslag uit van zijn contacten met allen die zich kandidaat gesteld hadden of dit volgens hem hadden moeten of mogen of kunnen doen. Hij had een bestuursteam van tien mensen samengesteld, plus een zogenaamde „tweede échelon” van 21 mensen die het bestuur desgewenst zouden kunnen bijstaan, zo nodig zouden kunnen inspringen enz. Hij meende ieder gezet te hebben op de plaats die door de betrokken persoon zelf was gewenst. Ten aanzien van één gegadigde, Frans Schulte, bleek hij in de drukte op te vage gronden hebben aangenomen dat die voor het 2e échelon gekozen had. Sam Mol, die beter wist, kwam voor zijn mederedakteur op, en Dolf Coppes stelde tot algemene tevredenheid — niet het minst tot opluchting van ondergetekende die voordien op zijn eentje de publiciteitsgroep in het bestuur dreigde te moeten vormen — voor, het bestuur met een lid uit te breiden.

Nadat was vastgesteld dat alle bestuursleden zich geheel achter het Fraktie-Aktie-plan stelden (dat was ook door de formateur trouwens als voorwaarde voor opname in het team gesteld) werd het bestuur in de voorgestelde formatie van elf man door het kongres aanvaard. Dolf Coppes en Nico Keek werden bij akklamatie respectievelijk als voorzitter en penningmeester gekozen. Over de functie van politiek-secrataris werd gestemd: 154 vóór, 0 tegen, 34 blanco en 3 ongeldig. Het tweede échelon werd een bloc aanvaard.

Het nieuwe bestuur kreeg onmiddellijk enige opdrachten mee: zorg te besteden aan de uitbouw van de partij, en daarvoor onder meer een inventarisatie van specialismen en vaardigheden der leden te overwegen (een voorstel van Jetty van Eerd, die althans een deel der partij kenschetste met: Het kan bijvoorbeeld best nuttig zijn te weten dat een van onze leden kapper is...”).

DRIE AANGENOMEN MOTIES

Net als vele andere PPR-leden, zijn ook wij van mening dat de samenwerking met PvdA en D'66 moet worden voortgezet en verder uitgebouwd. Net als die vele anderen, zijn wij bovendien van mening, dat wij moeten komen tot één progressieve volkspartij.

EVENWEL, zonder onze eigen inbreng hierin weg te cijferen. Om tot een zo groot mogelijk inbreng te komen bij de vorming van die ENE progressieve volkspartij, dienen alle PPR-leden zich voor 100% in te zetten, niet alleen met woorden, maar ook met daden. Vanuit deze gedachten leggen wij de volgende motie voor aan het kongres.

Het kongres van de PPR, bijeen op 30 oktober 1971 te Berg en Dal is van mening dat het partijprogramma van de PPR nog steeds aanspreekt bij de ruim 4000 leden. Uit verantwoordelijkheid jegens deze leden en de ruim 115000 kiezers, die hun stem geven aan de PPR, draagt het kongres het bestuur van de PPR op:

1. De samenwerkingsgedachten, die de basis vormden voor het zogenaamde regeringsakkoord van de PvdA, D'66 en PPR en waaraan het PPR-kongres van maart 1971 te Utrecht met grote meerderheid zijn goedkeuring gaf, als juiste gedachte, ook voor de toekomst van de PPR te aanvaarden en verder uit te bouwen.
2. De aan het genoemde regeringsakkoord mede door de PPR verbonden gedachte om tot één progressieve volkspartij te komen, te blijven benadrukken, waarbij de politieke inbreng van elk van de betrokken partijen duidelijk herkenbaar moet zijn.
3. Het antwoord op de vraag: „Wat nu met de PPR” alleen dan als ter zake doende te aanvaarden, wanneer de in de punten 1 en 2 genoemde samenwerkingsgedachte onverhoopt door een van de andere partijen wordt verworpen.

Aktiecentrum Den Bosch:
C. Joosten (voorzitter),
Chr. Duyts en G. A. Zeeman

Het kongres van de PPR te Berg en Dal zaterdag 30-10-1971 in vergadering bijeen, spreekt als zijn mening uit:

- a. dat de PPR landelijk haar actie breder moet voortzetten;
- b. dat deze actie gericht dient te zijn op de totstandkoming van een progressieve volkspartij;
- c. dat de beste wijze om dit doel te bereiken is:
 1. een voortdurende bezinning op wat progressieve politiek concreet betekent;
 2. een dergelijke organisatorische opbouw van de PPR;
 3. een zo breed mogelijke ondersteuning van vertegenwoordigers van de PPR in vertegenwoordigende lichamen.

Het provinciale ledenkongres van de PPR-Limburg.

„Het kongres van de Politieke Partij Radikalen, bijeen op 30 oktober 1971 te Berg en Dal, is van mening dat, de Staat der Nederlanden zich schuldig maakt aan een immorele daad indien zij Ralph Waver overlevert aan de autoriteiten van de Verenigde Staten van Amerika, en dat de Staat der Nederlanden de rechten van de mens dient te respecteren en daarom aan Ralph Waver politiek asiel moet verlenen.”

Middelburg: Dick Anbeek, Jos Geerse en Age Kamermans.

Dit nummer

staat in het teken van het kongres te Berg en Dal, en van de koers die daar aanvaard werd.

Het verslag van dat kongres hebben we summier gehouden, in het vertrouwen dat de afwezigen niet van alle sprekers zullen willen weten wat ze precies gezegd hebben.

Kompleet is wel de rede van Bas de Gaay Fortman waaruit de huidige koers zo helder naar voren komt. En om dezelfde reden is ook van het slotwoord door Dolf Coppes het grootste deel letterlijk weergegeven. Slechts enige passages vervingen we door kortere samenvattingen.

Het verslag van de Grote Fraktie onderlijnt wat op het kongres aan de orde is gekomen. En hetzelfde vindt de redactie van de uiteenzetting die het aksiecentrum Amsterdam geeft over de werkwijze die het gekozen heeft. Het spreekt vanzelf dat het hier een model betreft, voortgekomen uit een analyse van de lokale mogelijkheden om te functioneren, en die gelden niet overal (In Utrecht wel, zoals we in volgend nummer zullen zien.) In Brabant, Limburg of Twente bijvoorbeeld zullen de aksiecentra heel andere zaken ondernemen, die ook in hun situatie beter kunnen zijn. In volgende nummers geven we daar graag aandacht aan. Elk voorbeeld dat anderen aanspreekt is welkom.

De thans definitief gekozen koers manifesteert zich ook in de rubriek „U kunt veel meer”. De daarin gegeven suggesties geven aan wat een Radikaal buiten zijn eigen partij zoal kan doen om zijn gevoelens van solidariteit waar te maken. Een ratjetoe van ideetjes, dat wel. Vergaard uit pamfletten, persberichten enz. van de laatste tijd. Vaak hebben ze met geld te maken (dat is wanneer je je solidair wilt tonen met armen, ook niet zo ver gezocht), maar evenzeer wordt ruimte geboden voor een al dan niet tijdrovende eigen inzet. Het werk van aksiegroepen zal in deze rubriek steeds aan bod komen (evenals trouwens in de radiozendtijd van de PPR).

Een andere taak van de Radikalenkrant is dat hij moet functioneren in het Fraktie-Aktieplan, en daarom treft u, behalve een verslag van de eerste vergadering ook berichten aan van de Werkgroepen Vredespolitiek en Onderwijs. Het is nog niet veel, en het wordt in de toekomst ook zeker meer. De wederzijdse informatie tussen Grote Fraktie, bestuur, werkgroepen en aksiecentra, en het leveren van discussiemateriaal, zullen in de toekomst veel ruimte gaan eisen. Dat kan, als er te veel loskomt, wel eens problemen gaan opleveren, maar die komen we ook wel weer te boven.

Voor het moment is het het belangrijkste dat de PPR, na een tijd van dubben over ja-of-nee-en-in-hoeverre, weer aan het werk gaat, overal, en ieder op de plaats waar hij staat.

REDAKTIE

LOU HOEFNAGELS

Radikale politiek

In de tijd van de Franse revolutie verwteten de Royalisten de Jacobijnen dat ze radikaal waren, De radikale ideologie werd in dat verband omschreven als de theorie van de Rechten van de Mens. „Het is”, zo schreef de royalistische GAZETTE DE FRANCE, „de theorie van de Rechten van de Mens, die overal de gevestigde belangen, de verdeling in klassen, de hiërarchische of individuele superioriteit en het eigendom in gevaar brengt...”

Deze door haar tegenstanders gegeven definitie van radikale politiek is vandaag nog actueel. Onze drijfveer is de mens. De mens moet in zijn waarde gelaten worden en tot zijn recht kunnen komen. De ontplooiing van de mens mag niet door gevestigde belangen worden belemmerd.

De mens is voor ons geen abstrakt begrip. De mens is de arme boer op het Afrikaanse land wiens kinderen door ondervoeding sterven. De mens is de werkloze in een krottenwijk van een stad in Azië, die geen uitzicht in z'n leven meer ziet. De mens is de bejaarde in Nederland naar wie niemand meer omkijkt. De mens is ieder individu tot welk ras hij ook behoort en welke politieke of godsdienstige overtuiging hij ook aanhangt.

STRUKTUREN HERVORMEN

De politiek is niet de enige faktor die het geluk van de mensen bepaalt. Maar de politiek is wel verplicht belemmeringen van de menselijke ontplooiing waar mogelijk weg te nemen. Voorzover het de structuren van de samenleving zijn die de mens in de weg zitten, moeten die structuren worden veranderd. Radikale politiek is politiek die vanuit de gedachte van menselijke solidariteit de maatschappelijke structuren aantast en probeert te hervormen.

Er heerst enig misverstand met betrekking tot onze motieven voor een radikale politiek. Sommigen menen dat radikaliteit voor ons een doel op zichzelf is, dat wij veranderingen pas dan toejuichen als het radikale veranderingen — hervormingen — zijn.

Maar wij zijn niet radikaal om radikaal te zijn maar omdat bij tal van problemen alleen radikale veranderingen zoden aan de dijk zetten. De radikaal is niet de politiek die een verandering pas dan aanvaardt als het een hervorming is maar de man die als het nodig is voor hervorming van de maatschappij niet terugschrikt. Hoe meer de noodzaak van radikale veranderingen zich aan ons opdringt, des te aktueller is radikale politiek en des te noodzakelijker is de vormgeving van die politiek in een partij van radikalen. Welnu, vandaag de dag is radikale politiek wel bijzonder actueel. Aan de hand van enkele voorbeelden wil ik dit aantonen. Die voorbeelden geven dan tevens aan waaraan de fracties in de nabije toekomst het grootste deel van hun aandacht willen geven. Radikale veranderingen zijn nodig in onze economische orde, in de defensie-politiek, op het gebied van het onderwijs en in de ontwikkelingsamenwerking.

GEVOLGEN VAN SCHRAPERIGHEID

Onze economische orde kan nog steeds getypeerd worden als een schraperige maatschappij. De drijfveer is nog immer dat ieder moet trachten zoveel mogelijk welvaart naar zich toe te schrapen. Eventuele kwalijke gevolgen voor het welzijn moeten dan achteraf worden opgevangen. Het is nu wel duidelijk geworden dat wij hiermee vastlopen. Het Rijnmondgebied kan niet meer achteraf worden schoon gemaakt. De bouw van wegen om het sterk gegroeide partikuliere vervoer op te vangen, trekt alleen maar extra auto's aan. Het probleem van de situering van een tweede nationale luchthaven in verband met de geluidshinder is vrijwel onoplosbaar nadat eerst de beslissing was genomen om de grote, een krankzinnig lawaai veroorzakende vliegtuigen te bouwen. De vijf tot tien procent kansen op een redelijke samenleving die we op langere termijn nog hebben, kunnen alleen dan benut worden, wanneer we erin slagen de partikuliere investeringen te beheersen. In een economische orde die nog steeds wordt gekarakteriseerd als te zijn gebaseerd op het zogenaamde beginsel van de vrije ondernemingswijze produktie betekent dit een radikale verandering. Die verandering kan alleen tot stand komen als op nationaal niveau maatregelen worden genomen zoals de invoering van een selectieve investeringsheffing op gebouwen en installaties. Dit laatste werd door de progressieve drie tijdens de algemene beschouwingen voorgesteld maar door de regeringspartijen verworpen.

Een partij van radikalen mag zich niet bij parlementaire nederlagen neerleggen, maar moet buiten het parlement het werk voor hervormingen doorzetten. Overal in ons land waar wij zien dat het eenzijdig economische groeienden

ken het leefmilieu schaadt moeten wij dit signaleren en in de openbaarheid brengen. Daarnaast hopen wij alternatieven te bieden voor nationale plannen zoals dat voor de tweede nationale luchthaven, de nota ruimtelijke ordening en het plan voor de ontwikkeling van zuid-west-Nederland. Nadat ons verzoek om een parlementair onderzoek naar de economische machtsvorming is afgewezen, zullen wij toch als partij de economische machtsvorming aan de kaak moeten stellen, waar wij die zich zien manifesteren.

KONFLIKTKANSEN BEPERKEN

Vastgelopen is ons land ook in de defensie-politiek. Achter de opbouw van onze krijgsmacht — leger, luchtmacht en vloot — ligt nog steeds de gedachte van een zich eskalerende oorlog. Maar de

Rede Bas de Gaay Fortman op het kongres van de PPR te Berg en Dal, 30 oktober 1971.

enige reële konseptie van waaruit het leger benaderd moet worden is die van het beperken of indammen van conflicten. Als het niet lukt een konflikt te beperken en er grote wapens gebruikt worden, dan is de Nederlandse krijgsmacht een nutteloos instrument geworden. Hoe is het mogelijk dat in een tijd van politieke ontspanning — het akkoord over Berlijn is daar een voorbeeld van — de bewapeningswedloop rustig doorgaat? Is dit niet een aanwijzing dat de bewapeningswedloop zijn eigen wetten volgt, en dat het militaire denken zijn eigen weg gaat, los van enige band met de politiek? Meer dan ooit is er nu een ontspanningsbeleid mogelijk. Onze kommissie vredespolitiek houdt zich daarom intensief bezig met de kwestie van de Europese veiligheidskonferentie.

Met de NAVO blijven wij de grootste moeite hebben, niet alleen omdat het NAVO-verdragsgebied niet in alle opzichten een voorbeeld mag heten van een samenleving die de moeite waard is verdedigd te worden. Onze grootste zorgen betreffen de kernwapen-strategie van de NAVO. Wij zullen proberen het jarenlang verwaarloosde standpunt uit het kernwapen-rapport van de Nederlands Hervormde Kerk, namelijk dat onze verdediging niet gebaseerd mag zijn op het afschrikken met kernwapens, uit te werken in een concrete vredespolitiek. Bij de voorbereiding van onze bijdrage aan de behandeling van de begroting van buitenlandse zaken streven wij naar een intensief contact met vredesbewegingen, zoals het interkerkelijk vredesberaad, Pax Christi en het gereformerd vredesberaad.

ONDERWIJS

Het onderwijs vraagt om ingrijpende hervormingen. Essentieel is daarbij de mentaliteit van waaruit wij het onderwijs benaderen. Een regering die de mensen steeds meer voor het onderwijs wil laten betalen, benadert dit vanuit een verfoeilijke carrièrementaliteit. Onderwijs moet niet gezien worden als een methode tot het verwerven van diploma's en daarmee later een hoger inkomen, maar als een vorming om verantwoordelijke keuzen te leren maken. Onze problemen van woningnood, lucht- en waterverontreiniging, geluidshinder en dergelijke zijn veroorzaakt door verkeerde keuzen in het verleden. Meer dan ooit hebben we daarom onderwijs nodig dat gericht is op de vorming van de

mens tot een verantwoordelijk wezen.

Fel moet ons verzet zijn tegen een regering die het onderwijs ziet als een terrein voor toepassing van het profijtbeginsel. In een tijd dat in de arme landen steeds grotere vorderingen worden gemaakt in de richting van gratis onderwijs, gaan wij het in Nederland steeds duurder maken. Het ziet er naar uit dat op het gebied van de gelijkheid van ontplooiingskansen Nederland een ontwikkelingsland aan het worden is.

EKONOMIESE MACHT VOOR ONTWIKKELINGSLANDEN

Het ontwikkelingsvraagstuk wordt in ons land nog steeds totaal verkeerd benaderd. Wie meent dat het erom gaat dat de rijke landen iets van hun rijkdom afstaan aan de arme landen, ziet nog steeds het probleem niet. Zoals indertijd de koloniën als goedkope leveranciers van tropische produkten de ontwikkeling van de rijke landen bevorderden, zo wordt nu de ontwikkeling van de arme landen door het bestaan van de rijke landen belemmerd. De kern van het probleem is de verdeling van de economische macht. De vroegere koloniën hebben weliswaar de politieke macht over mogen nemen, maar niet de economische macht. Dit betekent dat beslissingen over het beheer van hun grondstoffen nog steeds in overwegende mate door het westen worden genomen en dat de winsten nog steeds voor het grootste deel naar het westen verdwijnen. Nederland zal daarom begrip moeten hebben voor het streven van de arme landen naar overname van de economische macht.

In Suriname en de Nederlandse Antillen, de laatste resten van tropies Nederland zoals Hermans ze noemt, kunnen wij dit proces zelf stimuleren. De PPR zal in intensief contact met mensen uit die gebieden zelf een plan trachten op te stellen voor vergroting van de economische zelfstandigheid van de West. Aan de dollarkrisis zullen wij veel aandacht blijven geven. De belangen van de twee-derde wereld — om een uitdrukking te gebruiken waarmee de Indiër Thomas de term „derde wereld” zo treffend heeft vervangen — moeten volledig in ons politieke denken worden geïntegreerd. Zolang dit niet het geval is kunnen we de ontwikkelingshulp niet anders zien dan het af en toe geven met één hand uit een berg geld waar voortdurend met beide handen naar wordt toegegraaid. Als radikalen mogen wij niet ophouden met onze pogingen de zelfgenoegzaamheid van het Nederlandse volk op het gebied van de ontwikkelingshulp te doorbreken. Dat deze hulp in de begroting 1972 zelfs reëel is gedaald, is weliswaar niet zo erg relevant voor de arme landen maar wel typerend voor de mentaliteit in ons land.

Wie de jongste publikatie van Kairos-berichten waarin gegevens worden verstrekt over de belangen van Nederlandse ondernemingen in Zuid-Afrika, ziet schrikt ervan. Het Nederlandse bedrijfsleven heeft belang gekregen bij een politiek die regelrecht naar een rassenoerlog voert. Wij zullen proberen via het parlement meer gegevens op tafel te krijgen over de Nederlandse investeringen in Zuid-Afrika. De werknemers in de betreffende ondernemingen moeten bewust worden gemaakt van wat er aan de hand is. Door een gift aan de aktie „Betaald Antwoord” voor steun aan het humanitaire en ontwikkelingswerk van de bevrijdingsbewegingen hebben wij intussen al duidelijk gemaakt waar wij als partij van radikalen staan.

In een artikel van konfessionele zijde werden wij onlangs weer geplaatst in de hoek van de neutrale partijen. Daarmee wordt dan bedoeld dat wij ons niet uitdrukkelijk christelijk noemen. Graag wil ik hier benadrukken dat van alle uitdrukkingen waarmee niet-konfessionele partijen worden aangeduid wij het woord „neutraal” wel als het meest grievend beschouwen. Een partij van radikalen kan niet neutraal zijn, maar kiest de partij van de mensen die onze solidariteit verdienen. Wij willen de partijgeners van de armen zijn, de partijgeners van de mensen die in Nederland tekort worden gedaan, en van de twee-derde wereld. Het komt niet zelden voor, dat de fraktie verzoeken krijgt van mensen die vragen hun belang te

behartigen. Vrijwel alle suggesties betreffen de belangen van minderheidsgroepen in Nederland of van de twee-derde wereld.

De tijd en de mankracht van onze frakties zijn beperkt. Maar als achter de frakties een groep staat van vierduizend mensen die gezamenlijk gestalte willen geven aan onze radikale politiek, dan kunnen wij opereren als een partij, sterker dan partijen die weliswaar veel grotere frakties hebben maar voortdurend bezig moeten zijn met het sluiten van belangen-kompromissen. De PPR zal de komende jaren nog maar weinig tijd hebben voor interne partijpolitieke kwesties. Al onze energie wordt opgeëist door de noodzaak van een radikale politiek.

Het nieuwe bestuur

Dolf Coppes, voorzitter, Drie Jofferengarde 25, Odijk.

Gerard van Pijkeren, politiek sekretaris, Duivendakstr. 30, Leiden.

Hans van Welsenis, algemeen sekretaris, Troosterlaan 50, Utrecht.

Nico Keek, penningmeester, Marius Bauerstraat 185, Amsterdam.

Politieke groep: Jan van Eupen, Hoogstraat 38, Woudrichem, Alex Reinders, Victorieplein 47 elf, Amsterdam.

Organisatie: Stephanie Brokerhof, Veldheimlaan 45, Zeist, Jan Polman, Eekhoornrade 164, Den Haag, Kees Tilanus, Lankforst 21-27, Nijmegen.

Publiciteit: Lou Hoefnagels, Emilie Knappertstraat 10, twee, Amsterdam 18, Frans Schulte, Berlagelaan 14, Hilversum.

Plaatsvervangende leden: R. Beckers-de Bruyn, Oegstgeest, H. J. A. Blom, Rijswijk, J. A. Blommendaal, Utrecht, H. J. Bootsma, Dieren, A. Bressers, Den Bosch, C. W. Coolsma, Driebergen, C. Crasborn, Waddinxveen, W. van Dam, Renkum, A. C. van der Doef-Bles, Utrecht, K. van Eerd, Oegstgeest, G. F. van Emond, Den Haag, J. H. G. Jacobs, Zoetermeer, J. Loos, Ermelo, J. Palmen, Delft, L. van Pelt, Purmerend, J. G. Teule, Amstelveen, W. G. F. van Vliet, Den Haag, F. Vocking, Utrecht, H. J. G. Waltmans, Cadier en Keer, G. Westhof, Maarsse.

ONDERWIJSKOMMISSIE OPGERICHT

Op het kongres in Berg en Dal is eindelijk weer een onderwijskommissie geformeerd. Op 19 november hield die haar eerste vergadering.

Het is belangrijk dat de kommissie zo veel mogelijk actieve leden telt. Belangstellenden kunnen zich opgeven bij het partijburo (lieft zo spoedig mogelijk). Op de eerste vergadering is onder meer het volgende besproken:

De onderwijskommissie zal zich bezighouden met algemene onderwijsproblematiek. Gezien de samenstelling van de kommissie lijkt het niet zinnig om ons bezig te houden met het wetenschappelijk onderwijs. De nadruk zal meer liggen op kleuter-, basis- en sekondair onderwijs, met in dat laatste de nadruk op het lbo. Als speciale onderwijsproblematiek aan de orde komt (bijvoorbeeld bij de komende wetsvoorstellen voor het wetenschappelijk onderwijs) zal, zoals tot nu toe gebruikelijk, ad hoc een beroep worden gedaan op deskundige of belangstellende partijleden. Voor het eerste werk heeft de kommissie een plan opgesteld in drie fasen:

1. Een nota opstellen met doelstellingen waaraan volgens ons het onderwijs moet voldoen. We denken het over deze nota vrij snel eens te kunnen worden. We moeten ons niet gaan verliezen in eendeloos vergaderen over allerlei detailkwesties. Het belangrijkste van deze nota moet zijn dat het een handzaam stuk wordt, waaraan allerlei meer bijzondere zaken getoetst kunnen worden. In aansluiting op deze nota dienen een aantal reeds bestaande plannen (systemen, methoden, didaktieken) te volgen die aan deze doelstellingen beantwoorden.
2. Bekijken: hoe is de situatie nu in het onderwijs? En daarbij vooral: welke weerstanden bestaan er die het verwezenlijken van onze doelstellingen in de weg staan. Deze weerstanden kunnen bijvoorbeeld bestaan bij leerkrachten, ouders, leerlingen, bedrijfsleven, op maatschappelijk vlak, op politiek vlak.
3. Nagaan welk beleid gevoerd moet worden om deze weerstanden uit de weg te ruimen.

Voorlopig zal Ton Laffeber voorzitter van de kommissie zijn, en Paul van Engelen sekretaris. Paul van Engelen en Jan Meijers tegenwoordigen van de kommissie in de grote fraktie. De volgende vergadering zal gehouden worden op 4 januari om 19.30 uur in Utrecht. Ieder lid van de kommissie wordt gevraagd punten op te stellen voor de eerste fase van het plan, en naar aanleiding van de onderwijsbegroting.

KRANT Radikalen

Uitgave van de Stichting Radikalenkrant
Savelsbos 19 - Amsterdam

directie: R. Bouwens, J. Heytel, D. Visser.

redaktie: Lou Hoefnagels (hoofdred.), Frans Schulte, Frans Vocking.

redaktie-adres: Lou Hoefnagels, Emilie Knappertstraat 10 twee, Amsterdam 18. Telefoon (020) 15 03 11.

abonnement: f 6,— per jaar.

advertenties en abonnementen: Savelsbos 19, Amsterdam-Nrd. Giro 1810200 van de Stichting Radikalenkrant te Amsterdam.

advertentietarieven worden op aanvraag toegezonden.

Buro Politieke Partij Radikalen: Keizersgracht 138, Amsterdam. Telefoon (020) 22 73 42.

Voor contributiebetalingen: Penningmeester PPR, postgiro 1575600, te Amsterdam.

Het solidaire denken

Eerste rede van de nieuwe voorzitter, Dolf Coppes

Na woorden van dank gericht te hebben tot Jacques Aarden, Paul Jansen, Annie Kessel, de aftredende bestuursleden, vooral Sam Mol als redakteur en Jacques Tonnaer als voorzitter, verder tot Erik Jurgens als bestuursformateur, tot Michel van Hulst en Bas de Gaay Fortman, kwam Dolf Coppes in zijn eerste toespraak als voorzitter van de PPR te spreken over het overleg tussen de drie progressieve partijen, waarvan hij vond dat het moest worden voortgezet.

„De PPR wil geen splinter zijn in het vlees van de twee partners. Ze wil niet bijdragen tot een verbrokkeling in de politiek. Er is hier op dit moment waarschijnlijk niemand die nog langer lid van de PPR zou blijven als de partij niet positief zou willen doorgaan om met de twee andere te komen tot dat heel nieuwe politieke verband. Wat de PvdA betreft, ik vind het boeiend te zien welk een enorme spankracht er in die partij zit, een partij met vleugels, met tegenstellingen zelfs, maar toch met de behoefte om in dezelfde lijn door te gaan.

Wel zou ik het Nederlandse socialisme willen vragen wat konsekwenter te zijn dan in de afgelopen jaren. Nadat het zo veel bereikt heeft mag het niet halt houden bij een aanpassings-socialisme, maar er moet fundamenteel doórgedacht worden op een andere vergemeenschappelijking van middelen, eigendommen en produktie.

Een andere moeilijkheid met het Nederlandse en Europese socialisme is: dat na de geweldige strijd die hier in Europa gevoerd is om de machteloze arbeider aan macht te helpen zodat zijn levensomstandigheden konden worden verbeterd, in datzelfde socialisme — zowel in de politieke partijen als in de vakbeweging — niet meer de solidariteit is ingebouwd met de arbeider uit de Derde Wereld, die in exakt dezelfde omstandigheden verkeert als waarin de arbeider vroeger hier verkeerde. Het is toch verdrietig dat ik als voorzitter van CLASC Nederland *) moest vechten tegen het NVV om dat aan de goede kant te laten staan.

In dit verband moet ik zeggen persoonlijk bijzonder blij te zijn met de aanzet tot fundamenteel anders denken die Hans van Mierlo gaf in de debatten bij de Algemene Beschouwingen. Hij sprak daar over de controle die wij als gemeenschap moeten krijgen op het economische groeiproces, over een anders gerichte research en andere produktiemethoden, over een inkomenspolitiek die we in de vingers zouden moeten hebben, en over de remming op de bevolkingsgroei... eindelijk eens iemand die het keihard zegt! En deze dingen moeten voortdurend weer gezegd worden: in de Kamers, in de EEG, in de NAVO, in de VN.

Toch zou ik D'66 willen vragen zich niet steeds te laten leiden door angst voor visies en principes en opvattingen. Als jullie, samen met ons, zo doordenkt komt er heel duidelijk een andere maatschappijvisie waaraan we ons allemaal kunnen vasthouden. Dat fundamentele denken móet doorgaan, en we moeten op korte termijn van start. De besluiten die deze regering neemt zijn tóch weer aanpassing, tóch weer sleutel aan een bestaande toestand. En ook al zijn er op dit moment allerlei akute kwesties aan de orde, we moeten ons realiseren in welk een noodtoestand Nederland en heel Europa zitten. Als we niet fundamenteel blijven denken lopen we gevaar alleen maar aangepast te worden, met de funeste gevolgen die dit op de lange termijn zal hebben.

We moeten naar een andere, een betere opvatting van deze samenleving. Ontsnappen aan de heilloze tegenstelling van enerzijds het liberale kapitalisme — ieder moet

maar voor zich zelf zorgen — en aan de andere kant het staatsdirigistische socialisme, het dogmaties kommunisties denken.

Misschien drukken we wat we willen het best uit met „het solidaire denken”, waarvan we geen -isme moeten maken, maar dat we toch kunnen uitbreiden tot tal van terreinen van de samenleving, zo niet tot alle.

Dat we ons terrein van politieke actie gaan beperken, betekent niet dat we niet mee zouden kunnen bouwen aan deze totale visie waarin alles past, ook de problemen hier in Nederland.

Dezelfde economische machten die ons nu in het slop doen zitten en die het ons zo moeilijk maken in ons milieu, diezelfde economische machten veroorzaken de armoede en de ellende in de Derde Wereld.

Hetzelfde nationalisme dat hier hier in Nederland in allerlei lichamen, in allerlei bedrijven, op allerlei scholen heerst, verhindert dat supranationale organisaties als de VN nog steeds niet zo kunnen werken als ze eigenlijk zouden moeten.

Hetzelfde nationalisme dat hier in Nederland in tal van vormen hoogtij viert, is er de oorzaak van dat we nog steeds niet kunnen zorgen voor een wereldhuishoudkunde waarvan de huishoudingen van de verschillende landen afgeleid moeten zijn, in plaats van andersom, en dat de rijke landen kunnen doorgaan met produceren, zonder iets aan de arme landen af te staan.

Er is een samenhang in het te voeren beleid, een samenhang die onontkoombaar duidelijk gaat worden. We moeten ons verzetten tegen die machtsstructuren, er een andere visie, een andere denkwijze tegenover stellen.”

De nieuwe voorzitter betoogt dan dat het geen beperktheid is wanneer we om louter praktische redenen ons niet met alles bemoeien dat door andere partijen goed behartigd wordt. We moeten onze krachten efficiënt gebruiken: voor het bundelen en stimuleren van bestaande werkgroepen en actiecentra in de PPR — waarvan de Werkgroep Vredespolitiek met lof wordt vermeld — en voor het helpen van gemeenteraads-, staten- en kamerleden. Om dan te vervolgen:

langrijke uitdagingen:

1. Bij de begrotingsbehandeling B.Z. heeft Bas de G. F. de ruwe lijnen geschetst van een buitenlands beleid, dat berust op politiek initiatief en verwerping van het denken in termen van militaire machtsverhoudingen en afschrikking met kernwapens. Dit nieuwe beleid moet wat meer vorm krijgen; er moet een vollediger studie van op papier komen.

2. Mede door acties van onze Kamerleden krijgen we wat meer te maken met de structuur van het Nederlandse leger; dit is nog enigszins woeste grond in onze tuin.

3. Er bestaat onzekerheid over de huidige en dus zeker de toekomstige rol van het bedrijfsleven in onze samenleving. Hoeveel macht hebben de bedrijven, in eigen land en in de ontwikkelingslanden? Hoe moeten multinationale bedrijven in de hand gehouden worden? Wat is de toekomst van de gastarbeiders?

Deze en dergelijke problemen liggen te wachten; er moet literatuurstudie gedaan worden; er moeten adviezen voor programapunten komen; en bovendien moet er vrede komen.

Neemt u dus maar contact op als u iets wilt doen. Het is niet noodzakelijk om deskundige op een bepaald gebied te zijn, enige belangstelling voor mondiale politiek zou wel prettig zijn.

Fokke Goudswaard, (voorzitter kie. Vredespolitiek) Van Ostadestraat 6-IV, Amsterdam-Z.

Publikaties van de commissie Vredespolitiek:

- Aktieve Vredespolitiek;
- Biafra;
- Ontwikkelingssamenwerking;
- Biologische en Chemische Oorlogvoering.

„Zeer duidelijk willen we ons richten tot de vele buitenparlementaire actiegroepen in Nederland. Al wat gedaan wordt om zaken vanuit de basis, vanaf het grondvlak, naar boven naar het bestuursvlak te krijgen, dat is allemaal politiek. De politiek is een integraal veld waarin het onderscheid tussen politici en andere mensen niet gemaakt kan worden. Met tal van actiegroepen zouden we moeten en kunnen werken. Er zijn er wel die vinden dat deze vorm van parlementaire democratie — partijen, Kamers, het hele gedoe — eerst tegen de vlakke moet vóór er verandering komen kan. Met die groepen zijn we het niét eens. Wij zien de mogelijkheid om in een goede parlementaire verbinding tussen buitenparlementaire aksie en parlementair werk wezenlijke veranderingen te bereiken.”

Na steun te hebben gegeven aan het voorstel tot inventarisatie van specialismen en vaardigheden („De hoeveelheid talent moet ongelooft zijn. Als je het aantal leden bekijkt in verhouding tot het aantal kiezers, zijn we een van de grootste partijen in Nederland”) pleit Dolf Coppes voor het spreken van verstaanbare taal:

„Progressieve ideeën, hetzij over structuren in het binnenland, hetzij over mondiale zaken, komen altijd moeilijk over, roepen angst op. En als je te voorziet in het jargon dat diverse groepen zich hebben aangemeten, versterk je die angst bij het publiek. We moeten het proces van veranderingen proberen te begeleiden. Niet door water in de wijn te doen. Ook niet door met een nieuw soort moraal de kansel te beklommen; de donderpreek over zich vol vretende egoïsten die anderen laten verrekken van de honger zal beslist niét overkomen.

Wat we wél moeten doen is: constateren dat we met z'n allen — óók met de mensen van de Derde Wereld — bezig zijn de wereld bewoonbaar te maken voor onze kinderen die daar straks in moeten leven.”

De epiloog moet allen die in de PPR thuis zijn, plus een aantal van die er thuis zouden horen, inspireren:

„Er zijn mensen die ons van de PPR idealisten zonder realiteitszin vinden. Van mij mogen idealisten best het hoofd in de wolken hebben, als ze óók maar met beide benen op de grond staan.

Van die erg grote mensen ken ik er heel wat. Heel hun leven hebben ze hun ideaal hooggehouden, en tegelijk hebben ze gewoon keihard gewerkt om de dagelijkse problemen op te lossen, om te zorgen voor de mensen waar ze heel concreet mee te maken hadden.

Een oude katholieke gewoonte opnemend zou ik een litanie willen maken, niet van alle heiligen, maar een nieuwe, met allemaal idealisten van dat soort, die het grote ideaal van de solidariteit in alle aspecten in zich hadden, maar tegelijk dag in dag uit solidaire waren in de praktijk. In die litanie zouden bijvoorbeeld voorkomen: Martin Buber en Dietrich Bonhoeffer, Martin Luther King, bisschop Bekkers en Dom Helder Camara, Albert Loetoli, Jezus Christus en Salvatore Allende, Emilio Maspero en Eduardo Mondlane, Nelson Mandela en Ernesto Che Guevara, en Jan, Piet en Klaas, die net zo zijn als zij.

En helemaal tot slot zou ik mij vanaf deze plaats uitdrukkelijk willen wenden tot een aantal mij zeer sympatische aarzelaars met de vraag zich bij ons aan te sluiten. Ik bedoel de mensen van de Evangelische Solidariteitspartij en van groepen als Septuagint. Het heeft geen enkele zin meer om te trachten evangelische inspiratie hoe dan ook in een instituut onder te brengen. En dat de dialoog met de kerkelijke instituten zinloos is geworden kun je met tal van actuele voorbeelden duidelijk maken, bijvoorbeeld — om maar eens een dwarsstraat te noemen — met Rome.

Het is nu de tijd om de inspiratie en de behoefte aan identiteit in de waagschaal te werpen van de praktische solidariteit en niet vast te houden aan angstige eigenheden. Ik heb zelf ervaren dat evangelische inspiratie nooit zo vrij en zo intens wordt ervaren als wanneer je je direkt bezighoudt met de solidariteitstaken van onze tijd in direkt contact met mensen die hetzelfde nastreven uit een andere inspiratie.

Ik zou deze aarzelaars een hen zeer bekend bijbelwoord willen doorgeven dat mijns inziens ook hier van toepassing is: wie zijn leven durft te verliezen, zal het winnen.”

*) In het begin van zijn toespraak had Dolf Coppes doen uitkomen dat hij het voorzitterschap van CLASC Nederland — een idealistische werkgroep die heel praktische solidariteit met de Latijns-Amerikaanse arbeider betoont — niet zonder pijn had opgegeven.

OPROEP VAN DE KOMMISSIE VREDESPOLITIEK

Als gevolg van een uitspraak van het PPR-kongres op 30 okt. in Berg en Dal komt het aksent van de organisatie van de PPR, landelijk gezien, op de Grote Fraktie te liggen, die voor een deel bestaat uit leden van werkgroepen. Dit betekent dat er nu eenvoudig toegankelijke kanalen bestaan waarlangs informatie kan en moet stromen, in verschillende richtingen.

Eén van die werkgroepen, de grootste, is de Commissie Vredespolitiek. Deze commissie heeft drie taken:

1. Het adviseren van de Kleine en de Grote Fraktie over zaken op het gebied van de vredespolitiek, wat ongeveer overeenkomt met buitenlandse zaken en defensie (maar wat heeft eigenlijk niet met vrede te maken?).
2. Het stimuleren van de discussie in de partij over dezelfde zaken.
3. Het vervaardigen van verklaringen en nota's over vredespolitieke onderwerpen, die uitgegeven worden.

De commissie vergadert de eerste woensdag van elke maand, maar het meeste werk wordt door de leden thuis gedaan. Nu is er heel wat werk te doen. Dikwijls komen er voorstellen om iets aan te pakken, maar slechts een deel ervan kan goed afgewerkt worden. Vandaar dit stukje: Het zou prettig zijn als méér mensen aan het werk gaan deelnemen. Ik beschouw dit als een logisch gevolg uit het genoemde kongresbesluit: de partij gaat zich meer op het landelijke, politieke meningvormende werk concentreren. Het zou bovendien goed zijn wanneer de besluiten van de commissie door meer meningen ondersteund worden.

In het kort nu de belangrijkste huidige en toekomstige activiteiten van de commissie. In de maanden oktober en november werden de redes van Bas de Gaay Fortman bij de behandeling van de begrotingen van de West, Buitenlandse Zaken en Defensie voorbereid, en werd de houding

van de frakties bij het bezoek van de drie Zuidafrikaanse parlementsleden bediscussieerd. Verder werden en worden een verklaring over Bangla Desh en nota's over Zuidelijk Afrika en over de Verenigde Naties besproken. De bespreking van de kwestie van de Europese veiligheid strekt zich over een langere termijn uit. Sinds kort is er samenwerking met vergelijkbare commissies van PvdA en D'66.

Op dit ogenblik zijn er twee werkgroepen van start gegaan, waarin leden van de drie partijen zitten (en eventueel anderen). De eerste bereidt vóór februari '72 een strategie voor de Nederlandse delegatie naar UNCTAD III voor. Hiervoor zijn S. Huybregts, Ds. C. F. Koetsier en Dr. R. L. Haan afgevaardigd. De tweede werkgroep werkt aan voorstellen voor een beleid t.a.v. de West; J. de Zeeuw neemt hieraan deel, en heeft contact met groepen buiten de partij die hierover veel nadenken. Voor de toekomst liggen er be-

Fraktie-actieplan

(Korte samenvatting)

1. Ongeacht het onderwerp dat in de politiek aan de orde komt laat de PPR haar beschouwingen en handelingen richten door de solidariteit met diegenen die in welke structuren dan ook de onderliggende partij zijn.

2. Bij alle onderwerpen waarmee de PPR zich bezig houdt gaat ze niet trachten tot in alle technische details door te dringen en aan de marges te sleutelen. De PPR zal steeds twee kernvragen centraal stellen:

- a. Wat betekent eigenlijk „groei” van onze economie en onze welvaart; wie groeien mee en wie gaan er op achteruit?
- b. Worden bepaalde machts- en geweldstructuren in stand gehouden of wordt een nieuwe op menswaardigheid gerichte ontwikkeling op gang gebracht?

3. De PPR kiest voor bepaalde werkerterreinen van haar frakties in de Kamers vanuit deze kernvragen, mede rekening houdend met de persoonlijke deskundigheid van de PPR-Kamerleden:

- a. de vredespolitiek, met nadruk op ontwikkelingshulp, vrede en veiligheid en zeer concrete problemen (Portugal en zijn koloniën, asielerchten, biologische, chemische- en nucleaire wapens, dienstplicht);
- b. ons leefmilieu (zowel in Nederland als in de wereld), met nadruk op groepsgebonden woningnood (buitenlandse werknemers, laagstbetaalden), vervuilen en betalen (is betalen genoeg rechtvaardiging om te mogen vervuilen?) en ook weer concrete projecten (2e luchthaven, Oosterschelde, Markerwaard, Waddenzee);
- c. onderwijs en vorming, daar

de PPR zich bewust is dat deze tot een mentaliteitsverandering in Nederland moeten bijdragen.

4. De PPR gaat zich meer dan tot nu toe richten op het politiek activeren van hen die zich in een of andere aksiegroep gedurende korter of langer tijd actief en concreet bezig houden met een bepaald maatschappelijk tekort.

5. De PPR vormt een politieke „grote fraktie” bestaande uit 35 leden, waarvan Aarden en De Gaay Fortman in de Tweede Kamer en Tonnaer en Van Hulst in de Eerste Kamer de woordvoerders zijn (zogenaamde „kleine fraktie”).

6. Deze „grote fraktie” zal een open groep zijn, die in het openbaar zal vergaderen. Van de deelnemers in het werk van de grote fraktie wordt verwacht dat zij beschikken over gezond verstand, deskundigheid en tijd. In zijn ideale vorm zal deze „grote fraktie” gaan bestaan uit personen die zelf weer de centrale figuren zijn in de werkgroepen die de frakties assisteren. Zodra met aksiegroepen in den lande goede contacten zijn gelegd, zal het ook voor de leden van die aksiegroepen mogelijk zijn lid te worden van de „grote fraktie”. (Lidmaatschap van de PPR is hiervoor geen vereiste).

7. De Radikalenkrant wordt in deze werkwijze ingepast als informatiekanal.

8. Waar mogelijk zal de PPR wat in de PvdA en D'66 reeds gedaan wordt niet herhalen. De PPR zal zich richten op gezamenlijk optreden steeds waar dit mogelijk is, op zelfstandig optreden waar dit noodzakelijk is.

NIEUW AKSIEPLAN PPR AMSTERDAM

Nu er in de naaste toekomst geen verkiezingen te verwachten zijn, heeft het aksiecentrum Amsterdam zich bezonnen op zijn taak voor de komende jaren. Deze bezinning heeft geleid tot een nieuw aksieprogramma.

WAAR GAAT HET OM BINNEN DE PPR; DE TOP OF DE BASIS

Binnen de PPR wordt vaak alleen gekeken naar de top: gemeenteraad, Prov. Staten, beide Kamers. En we zeggen: „Daar aan de top moeten we onze solidariteit uitdragen”. We stellen prachtige programma's op en kiezen ons vertegenwoordigers die gestalte moeten geven aan onze solidariteitsgedachte. Alles met het oog op het parlementaire werk.

Maar aan de basis zijn allerlei PPR-leden druk bezig in hun dagelijks leven. In hun werk, gezin, buurt, met hun hobby's, ideeën, idealen, frustraties. Ze lopen, behalve misschien in verkiezings-tijd, niet met een bordje „PPR-lid” op hun buik, want dat heeft in het dagelijks leven niets te betekenen. Die PPR is alleen ook maar weer een groepje waarbinnen zij actief willen zijn, zoals zij dat bijvoorbeeld willen zijn binnen de Lastige Amsterdammer, de NVSH, de oudervereniging van de school, of samen met die alleenwonende invalide van twee-hoog-achter. Deze mensen krijgen en kregen wel eens als etiket op hun neus geplakt: „deskundigen van de praktijk”. Maar die deskundigheid werd bijna nooit echt gebruikt, en die praktijk werd bijna nooit echt gesteund. Werkt de parlementariër naar een betere maatschappij toe, of doet juist al die anonieme mensen aan de basis dat? Het nieuwe aksieprogramma gaat ervan uit dat beiden het doen, maar dan moeten ze wel samenwerken. In het verleden liet de PPR haar leden die aan de basis hard bezig waren met belangrijk politiek werk misschien wat teveel in de kou staan. En misschien stunden de leden hun parlementariërs wat te weinig.

DOELSTELLINGEN AKSIE- CENTRUM

Van deze gedachten is men in

Amsterdam uitgegaan bij het formuleren van doelstellingen voor het centrum in de komende jaren:

— verwezenlijking van de solidariteitsgedachte, zoals die is vastgelegd in partij, en verkiezingsprogramma, in concrete activiteiten;

— het doorspelen van informatie die wij kunnen opdoen onder meer bij bovengenoemde activiteiten, aan eigen en bevriende vertegenwoordigers in het parlement; zij kunnen op grond van die informatie stappen ondernemen;

— het werk aan de basis gericht op het tot stand komen van een progressieve combinatie, en een wezenlijke inbreng onzerzijds daarin

Deze doelstellingen zijn aangevaard op een algemene ledenvergadering. Een werkgroep heeft op zich genomen om op basis daarvan de eerste fase van een nieuw aksieplan uit te werken.

AKSIEPLAN

In de nieuwe opzet wil PPR-Amsterdam haar leden aan de basis stimuleren en steunen bij hun werk. Op twee manieren. Enerzijds door leden die zich op een bepaald terrein bezig willen houden wegen te wijzen, aan adresse, te helpen; van de andere kant door alle leden, die daar interesse in hebben, bijeen te brengen in werkgroepen. In deze werkgroepen kunnen de afzonderlijke leden hun ervaringen en ideeën inbrengen. Zo stimuleren ze elkaar, en kunnen samen een doorgevoerd worden naar andere groeperingen (aksiegroepen, parlementariërs enzovoort). Deze werkgroepen zouden een driedelige taak krijgen:

- het werk dat elk lid aan de basis doet samenbrengen, stimuleren en evalueren (bijvoorbeeld omzetten in richtlijnen voor een te voeren beleid);
- meermalen per jaar een schriftelijke neerslag van a. geven (van belang voor de werkgroep zelf, en broodnodig voor bijvoorbeeld aksiegroepen en parlementariërs);
- in bepaalde gevallen waar dat te pas komt in de praktijk tot handelen overgaan (bijvoorbeeld juiste informatie op juiste moment doorgeven,

openlijke steun aan bepaalde aksies zoals demonstraties, eventueel zelf aksie voeren enzovoort).

Elke werkgroep moet een koördinator hebben. Een werkgroep bepaalt zelf hoe dikwijls zij bij elkaar komt. Het is niet de bedoeling te verdrinken in het vergaderwerk, maar om concreet onze solidariteit waar te maken. Elke werkgroep staat natuurlijk voor alle belangstellende niet-PPR-leden open.

INVENTARISATIE

Door middel van een enquête onder alle (255) leden wilde men komen tot een inventarisatie van wat de afzonderlijke leden reeds doen aan de basis, en wat zij van PPR-Amsterdam verwachten.

Deze inventarisatie is inmiddels rond. Een 100-tal enquêteformulieren kwam ingevuld terug. Daaruit bleek inderdaad dat een grote meerderheid van de leden aan de basis reeds actief is. Van de 100 zeiden er 30 dat zij niet met het plan mee wilden of konden doen.

Veelal uit tijdgebrek. 12 leden hebben het nog te druk met andere zaken, maar willen over enige tijd graag meedoen.

58 mensen steunen het plan daadwerkelijk. Hieronder zijn enige niet-PPR-leden.

VERWEZENLIJK PLAN

25 van deze 58 positieve inzenders willen (nog) op een of ander gebied aan de basis actief zijn, afgezien van wat zij daar dikwijls al doen. Al deze 58 willen aan één of meer PPR-werkgroepen deelnemen. Voor zover we het nu kunnen overzien gaan in Amsterdam tenminste de volgende werkgroepen draaien:

- eksterne contacten (plaatselijk overleg met PvdA, D'66 en landelijk bestuur);
- sekretariaat;
- politiek sekretariaat;
- jeugd en onderwijs;
- achtergestelden in onze samenleving;
- derde wereld;
- Amsterdamse problematiek.

Het zit er in dat hier nog één of meer werkgroepen bijkomen.

GROTE FRAKTIE BIJEEN

EERSTE IMPULSEN TOT AKTIVITEIT

Op 20 november kwam in Utrecht de Grote Fraktie bijeen. Er werd, zoals te verwachten was, ruime aandacht besteed aan het werk van de beide Kamerfrakties. Algemeen was de lof voor hun stellingname zoals die naar voren kwam uit de Algemene Beschouwingen, uit in de Kamers gestelde vragen (over de periode mei-oktober een vijftiental) en uit verdere activiteiten. Ook in de pers was een en ander redelijk overgekomen, weliswaar niet overvloedig in de landelijke dagbladen, maar des te meer in de regionale wanneer het ging om zaken die juist voor die streek van belang waren.

In de discussies over gebeurtenissen die nog voor de deur stonden speelden vooral twee onderwerpen een grote rol:

— de voorgenomen interpellatie van Bas de Gaay Fortman over de vrijheid van meningsuiting in de krijgsmacht (nu die heeft plaatsgemaakt en in de pers grote aandacht heeft gekregen, zijn we hier van verdere uiteenzettingen ontslagen) de besprekingen hierover mondden uit in het plan om een studiedag over een vredesleger te houden, onmiddellijk na het vrijkomen van Schul en Dona uit Nieuwer-sluis (zie kalender);

— en het dilemma waarvoor men zich geplaatst zag bij behandeling van de defensiebegroting: een motie waarin van de NATO zou worden geëist dat ze niet als eerste van kernwapens gebruik zou maken, zou geheel in de lijn liggen van wat de PPR voorstaat: politieke én militaire ontspanning; maar omdat zulke een motie — voor welke indiening vijf handtekeningen vereist zijn — spanningen zou kunnen oproepen in de PvdA, zou het wellicht aanbeveling verdienen de PPR-visie op een andere wijze naar voren te brengen.

Afwijkingen in stemgedrag binnen een progressieve kon-sentrasie moeten mogelijk zijn, maar ook het streven naar samenwerking moet voortdurend duidelijk blijven, en die wens kan van invloed zijn op de te volgen strategie.

Overigens adviseerde de Grote Fraktie de Kamerleden om tegen de defensiebegroting te stemmen.

Er werden voor dit parlementaire jaar een aantal plannen geopperd:

Hfn.

KALENDER

15 jan. 1972
Redaktiesluiting voor het volgende nummer.

22 jan. 1972.
Vergadering Grote Fraktie, onder meer over het beleid van de voorbije maanden, over abortus en euthanasie.

19 febr.
Studiedag over vredesleger.

18 maart.
Grote Fraktie.

15 april.
Studiedag van gemeenteraads- en statenleden.

27 mei.
Grote Fraktie.

Reserveer deze data; noteer ze meteen in uw agenda! Meld data voor andere grote vergaderingen, studiedagen en bijeenkomsten steeds tijdig aan het PPR-buro (Keizersgracht 138, Amsterdam, telefoon (020) 22 73 42)

PPR-uitzendingen

Televisie:

Woensdag 29 dec. 1971 van 20.20 tot 20.30 uur. Onderwerp: vredes-politiek.

Radio:

Op de woensdagen van 18.20 tot 18.30 uur.

3 jan. en 17 jan. 1972
De onderwerpen zijn steeds politieke aktualiteiten; er wordt gestreefd naar een grote inbreng van buitenparlementaire groepen. Zo is op 22 dec. (de VARA-radio wijdde toen de hele dag aan één groot thema: de relatie milieu-verontreiniging/ontwikkelings-hulp) in onze uitzending datzelfde probleem bezien, vooral vanuit CLASC Nederland.

Aan alle PPR-leden een 1972 toegewenst van grote activiteit en van resultaten die veel voldoening geven.



Een foto die in 1970 en '71 niet in de krant stond, van een man die al die tijd duidelijk achter de krant stond: de vorige hoofdredacteur Sam Mol. Hij deed het goed; daarvoor hulde en dank!

Dokumentalist

In de vorige Radikalen-krant vroeg ik voor de Grote Fraktie de hulp van een dokumentalist. Nog vóór de krant bij mij in de bus lag meldde zich al een van onze leden per telefoon hiervoor aan. Een veelbelovend contact is nu gelegd. Voor mij was dit een goed teken: we moeten niet verwachten dat nu ineens alles op rolletjes zal gaan, maar het is wel duidelijk dat er weer „muziek in de harmonie zit”. We moeten er nu vanuit gaan dat we tot de zomer de tijd hebben om onze hele zaak weer goed op te bouwen; gaat er eens wat mis dan is dat slechts een tegenslag, geen structurele fout.

Michel van Hulten

U KUNT NOG VEEL MEER...

• U kunt aan de Defensie Advies Commissie, postbus 50, Den Haag, schrijven wat u van onze defensiebegroting denkt. Volgens Brandpunt kreeg deze commissie (waarin onder meer Henk Neuman zit) nogal weinig suggesties uit de (belastingbetalende) bevolking.

• Als u in het onderwijs werkt (hoogste klas basisschool of laagste klas v.o.), kunt u gebruik maken van het boekje „Angola wil vrij zijn”, over de koloniale oorlogen van Portugal in Zuidelijk Afrika. Een eenvoudige tekst, misschien juist daardoor des te sterker aansprekend, geïllustreerd met goede foto's en tekeningen, en voorzien van heel zinnige suggesties voor projectwerk. Prijs f 1,25,—; bij 20 of meer exemplaren (voor een hele klas dus) f 1,— per stuk. Te bestellen bij het Angola Comité, Da Costastraat 88, Amsterdam, postgiro 600657.

• U kunt een abonnement nemen op De Nieuwe Linie, het beste opinieweekblad van Nederland (en dat niet alleen omdat het nogal eens aandacht besteedt aan PPR-visies!). Als dit blad geen 10.000 abonnees erbij krijgt (op het moment dat we dit schrijven nog 4.000), komt zijn voortbestaan in gevaar, en dat zou gewoon te gek zijn. Meteen opgeven dus aan De Nieuwe Linie, antw. nr. 1855, Amsterdam (geen postzegel nodig), dan betaalt u voor 1972 nog de oude prijs van f 42,50,— per jaar (die wordt f 50,—). En als u al abonnee bent, kunt u er natuurlijk méér aanwerven.

• U kunt natuurlijk ook aan de redactie van diezelfde Nieuwe Linie kopij aanbieden: grote of kleine artikelen of ingezonden brieven (altijd een veelgelezen rubriek). Vanzelfsprekend maakt alleen de redactie uit wat ze opneemt. Maar dat ze een open oog heeft voor goede ideeën die in onze kring geboren worden, voor spitse reacties op bepaalde ontwikkelingen enzovoort, is evident. Als we ons hierop wat richten kan DNL voor ons een geweldige aanvullende functie krijgen. We vermijden inteelt binnen de eigen partij, onze gedachten bereiken vele anderen, we fuktioneren op de gewenste open wijze.

• U kunt met Kerstmis een „gast aan tafel” nemen. Een Afrikaan bijvoorbeeld, die voor één maaltijd een kwartje nodig zou hebben maar die dat (over rechtvaardige verdeling van het bezit in de wereld gesproken!) niet eens heeft. Bepaal zelf hoeveel gasten u wilt hebben, of hoe lang u één gast wilt hebben, en maak het bedrag daarvoor over aan NO-VIB, van Blankenburgstraat 6, Den Haag, postgiro 645300. Het geld wordt besteed aan blijvende voedselverbetering in arme landen: proeftuinen, irrigatie, bederfvrije opslag enzovoort enzovoort in Afrika, Azië en Latijns Amerika.

• U kunt aan dr. Willem Drees jr., minister van Verkeer en Waterstaat, Plesmanweg 1-6, Den Haag, schriftelijk eisen dat de overheid voor schoon water zorgt. Zoals de zaken nu staan laat de overheid toe dat partikuliere bedrijven die op winst uit zijn, ons water ondrinkbaar maken, en dat andere partikuliere bedrijven, ook op winst uit, schoon drinkwater verkopen, ongeveer even duur als melk. En van beide kanten int de overheid BTW...

en aanzet tot een versnelde herstructurering van het bedrijfsleven in samenhang met de ontwikkelingsstrategie; kwesties als het loonsysteem (geen procenten, maar centen teneinde de kloof tussen hoge en lage lonen te verkleinen in plaats van te verbreden) en het openbaar vervoer (waarover een boek van Michel van Hulten zal uitkomen in april 1972); alternatieve voorstellen voor de tweede nationale luchthaven en voor de ruimtelijke ordening met name in Zuid-West-Nederland; vergroting van de economische zelfstandigheid van Suriname en de Ned. Antillen (waaraan trouwens Bas de G. F. op eigen initiatief na Kerstmis een bezoek gaat brengen).

In volgende nummers van Radikalenkrant hopen we u op de hoogte te houden wat er op deze punten gerealiseerd is. Ook over wat werkgroepen en commissies presteren zult u voortaan worden geïnformeerd. Vertegenwoordigers brachten aan de Grote Fraktie verslag uit. (Van twee ervan vindt u publikaties in deze krant). In de vergadering werd afgesproken dat allen bij het maken van rapporten en nota's speciale aandacht zouden besteden aan die punten die in de uitwerking van het partijprogramma een rol zouden kunnen spelen. In het algemeen trouwens was men van oordeel dat blijvend aan dat programma zou moeten worden geslepen, want de formulering van enige jaren her is nu al op diverse punten achter bij algemeen in de partij aanvaarde inzichten.

In de volgende vergadering (22 januari) zal bezien worden of op dit punt reeds concrete voorstellen kunnen worden gedaan en op welke wijze de PPR het best haar gezicht naar buiten kan tonen (in publiciteit, in informaties via rapporten enzovoort).

Uit dit verslag mag men de indruk krijgen dat er in de Grote Fraktie een vrij zakelijke werksfeer heerste. En inderdaad, er werd onder leiding van Michel van Hulten volgens een strak schema gediskussieerd over een groot aantal punten. Maar voortdurend was er een onderstroom van beweging merkbaar, die inspireerde tot het aanvaarden van opdrachten, van verantwoordelijkheden. Een werkbijeenkomst die door veel deelnemers werd ervaren als een opkikker.